† 1824 C
3406

LVCERNA

INQVISITORVM HAERETICAE prauitatis R. P. F. Bernardi Comensis ordinis prædicatorum, ac Inquisitoris egregij, in qua summatim continetur quicquid desideratur ad huiusce Inquisitionis sanctum munus exequendum.

Mediolani apud Valerium & Hieronymum fratres Metios ann. S. M. D. LXVI.

Io. Ant. de Comite

Impia qui ſacro quærendi munere præſtas
Crimina ſerpentis turpiter hæreſeos
Prævia ſi fuerit tibi clara lucerna tenebris,
Tunc poteris ſanctam cernere iuſtitiam.
Hæc etenim radys totum ſplendeſcet in orbem,
Et tua luminibus lumina clara feres.

F. A.

Qui contra hæreticos quærendi munere ſancto
Fungeris, a recto cedere non poteris:
Nec tenebris unquam tantillum offendere cæcis,
Qualibet implexa tu gradiare uia
Iſta lucerna tuis fuerit ſi prævia plantis,
Quæ tibi præfulgens lumina clara dabit.

F. A.

Abdiderim latebris quamuis me tempore multo,
Attamen ipſa mea luce lucerna uocor.

Biurationis forma, & qualiter debeant abiurare hæretici redeuntes ad unitatem ecclesiæ, colligitur. i. q. 7. quotiens cordis. &. c. saluberrimum. & de conse. di. 2. ego Berengarius.

2 Abiurare tenetur quicunque hæreticus, uel suspectus, aut infamatus de hæresi, sed & fautor aut defensor hæreticorum, si uult redire, & euadere pœnã mortis. c. ad abolendam. de hæreticis. ibi, præsenti nihilominus. & .c. ut officium. extra. eo. ti. lib. 7. facit. c. accusatus eisdem ti. & lib. in prin.

3 Tales possunt compelli ad abiurandũ, ut dicit Panor in glo. sponte. d. c. ad abolendam. Facit glo. in uerbo. cautelam. 11. q. 3. c. cum aliquis.

4 Abiurationem hanc potest recipere inquisitor sine diecœsano, quod bene notabis. ar. opti. in. d. c. ut officium. §. si quis uero. & glo. ibi in uerbo. consueuit. probatur etiam, quia ordinarius id potest. d. c. ad abolendam. ubi supra. cum ergo inquisitor sit delegatus. c. per hoc. & .c. ne aliqui. eodem ti. li. 6. & delegatus potest quicquid potest ordinarius in causa sibi delegata, quia gerit uices delegantis. cap. sane quia. de offi. delegati. sequitur q̃ inquisitor potest eam recipere per se. Confirmatur quia hoc non est de illis prohibitis, quæ non potest inquisitor sine diœcesano, neque econuerso, per cle. i. extra. eo. ti. quia quod de uno hic prohibetur, de alio permittitur. 25. di. qualis de præsumpt. c. nõne. & glo. ibi in uerbo. tacendo. Facit. 15. q. 3. c. ex eo. ff. de iudi. cum prætor. 23. q. 2. latorem.

1 Absoluere potest inquisitor suos crucesignatos a tẽ
iuris multis, & eorum uota commutare, ut patet
in priuilegio, quod incipit. Malitia huius tempo-
ris. De hoc habetur etiã infra. indulgentia. §. 2. 3. 4.

2 Absoluere potest inquisitor perse hæreticos uel su-
spectos de hæresi, qui, abiurata prius hæresi, redire
uolunt ad unitatem ecclesiæ, & eis pœnitentiam im
ponere, prout similibus iniungi consueuit. d. c. ut offi
cium. & glo. in uerbo. contra eos. cle. i. eo. ti. Idem
dominus Car. Zab. super. d. cle. i. uersi. duro. quæsito
quinto. ubi ad hoc plures oppiniones contrarias ad-
ducit, & tandem concludit, standum esse cum præ-
dicta glo. quia uitanda est iuris correctio. de elec. c.
cum expediat. lib. 6. C. de testa. Sancimus.
Aliqui tamen, & forte melius, intelligunt, q̃ inqui
sitor per ista iura potest absoluere. i. liberare ex to-
to, aliquem infamatum de hæresi, qui tamen inno-
cens reperiatur, sed q̃ nõ possit pœnitentiare redeun
tem hæreticum ad fidem, sine diœcesano, quia, secun
dum istos, sententia qua imponitur pœnitentia pro
hæresi, dicitur contra eos: uide ad hoc. d. Car. Zab.
in. d. quæsito quinto in fi.

1 Aduocatis prohibetur ne præstent auxilium, consi-
lium, uel fauorem hæreticis uel eorum fautoribus
& defensoribus. c. si aduersus. extra. eo. imo in offi
cio contra hæreticos uel de hæresi suspectos potest
procedi sine aduocatorum strepitu. c. fi. extra. eo. lib.
6. in prin. Aduocati. n. non admittuntur in cau-
sis ubi proceditur simpliciter & de plano. Gemi. su
per. d. c. fi. eisdem ti. & lib.

2 Aduocare potest inquisitor quoslibet peritos, & eis

iniungere poteſt in uirtute obedientiæ, ut ei in ferendis ſententiis aſſiſtant, & conſilium opportunè præbeant. c. ut commiſſi. eisdem. ti. & lib. Relinquitur arbitrio et diſcretioni inquiſitoris cõuocare quos uoluerit & quando uoluerit. Gemi. ſuper. d. c. ut commiſſi. §. Aduocandi. Non intelligitur de quolibet literato, puta medico, ſed de theologis, canoniſtis, & legiſtis. Gemi. idem in uerſi. Quæro quis dicatur hic peritus.

3 Debet autem iurisperitus ſic uocatus eſſe in conſiliis cautus, in patrocinando fidelis, in iudicando ieſtus. Nec debent tales ſic uocati exigere ſalarium, cum negotium fidei quiſque defendere teneatur 11. q. 3. nolite. el. 2. Gemi. ibidem in uerſu. quæro an gratis.

4 Nota tamen quia iudex non tenetur ſequi conſilium, quamuis lex dicat q; faciat de conſilio. Panor. in. c. cum inueteri. de elec. in glo. in tractatu.

1 Appellationis beneficium expreſſe eſt interdictum hæreticis & eorum fautoribus & deffenſoribus. c. ut inquiſitionis. eo. ti. li. 6. Confirmatur in conſtitutione Federici, quæ incipit. Comiſſi nobis. Ad idē. cle. ſæpe. de uerb. ſigni. cum in negotio hæreticæ prauitatis poſſit procedi ſimpliciter, et de plano, & abſque iudicii ſtrepitu & figura. c. fi. eo. ti. lib. 6. præterea in crimine læſæ maieſtatis non appellatur, ut probatur per Angelum in tractatu maleficiorum. clauſula præſente Caio & appellante. col. 3. poſt illud. Et nota per. d. l. non tantum. cum ergo crimen hæreſis æquiparetur crimini læſæ maieſtatis, ut dicit dominus Car. Zaba. in cle. ex graui. de uſuris.

quæsito.22.& Io.de Imola in.d.cle.ex graui. super glo.fi. & Ange. in prædicto tractatu. clausula.che hai tradito la patria.col. 3.in fi. imo sit grauius. c. uergentis.de hæreticis.sequitur ꝙ nec in crimine hæresis debeat appellari.

2 Quidam tamen dicunt,ut Gemi.in d.c. ut inquisitionis.ꝙ hæreticis & eorum fautoribus tantummodo est interdicta appellatio a sententia diffinitiua, uel post sententiam diffinitiuam, non autem ab interlocutoria seu a grauamine facto in processu. Dominus autem Car. Zab.in cle. sæpe. de uerbo. signi. in col.2. ibi. Nono oppo.sen.in nono contrario. ibi. Ad sciendum dicit ꝙ iudex fortius in summarijs quã in alijs causis reiciet appellationes causa differendi iudicium, seu frustandi,aut protelandi litem,uel causa subterfugij factas, etiam reprobatas a iure.

3 Quid autem operetur remotio appellationis, dominus Ioãnes Bertachinus in suo repertorio,in uerbo. clausula.appellatione remota,dicit ꝙ operatur hoc, quia iudex a quo.non tenetur appellationi deferre.

4 Remotio appellationis tres operatur effectus,ut dicit Panor.in.c.pastoralis.de appel.in glo. prima. in pri. q. & not.c.ut debitus.eo.ti. Et confir. hosti. in summa.ti.de appel.§.quomodo decre.ut debitus.uer. priuaricatores legis.ibi quarto,& ibi quinto.

Primus effectus est, ꝙ ubi proceditur appellatione remota,iudex a quo appellatur, non tenetur appellationi deferre, unde talis appellatio non suspendit iurisdictionem eius. Secundus effectus est quia iudex non deferens huic appellationi, quantũcunque probabili,nõ pœnitentietur,ex quo a iure non indul

getur expresse, quia hoc fecit auctoritate iuris, ergo non peccauit. 23. q. 4. qui peccat. & l. gratus. C. de adul. Tertius effectus est respectu attentatorũ post appellationẽ, quia nõ reuocabũtur per uiã nullitatis, licet per superiorẽ possint reuocari potius per uiã querelæ quã per uiã nullitatis. Videas hos effectus per Panor. positos in d. c. pastoralis. ubi supra, & alios plures positos per eundẽ Panor. in d. c. ut debitus.

5 Nota tamen secundũ eundẽ Panor. in d. c. pastoralis. ubi supra, ibi. Ad secundam quæstionẽ. q. omnis appellatio expresse a iure approbata, uidetur permissa, licet iura non loquantur, quando appellatio est remota: exemplũ, ut in. c. significante. et. c. Rodul fus. de rescript. cũ si. quia grauamen uidetur notoriũ & per consequens nihil debet operari remotio appellationis, & pro hoc uide notabiliter glo. in. c. ex tuæ q. de resti. spoli. quæ dicit q remotio appellationis nõ impedit appellationẽ, quãdo quis manifeste grauatur.

6 Et quia interdũ contingit q in officio inquisitionis aliqui cauillose appellant, ut processum inquisitionis impediant, seu retardent, uel ipsum inquisitorẽ confundant, ideo malitiæ taliũ uolens obuiare, & ut inquisitor sciat quid in similibus agere debeat, ut a talibus cauillationibus se defendat, aliqua notabilia circa materiã appellationis hic subnectere curaui, prout diuersis in locis reperi & collegi. Primũ notabile est, q si quis appellat a suspecto iudice, ille iudex non debet propterea dimittere quin procedat, quia primo est proponenda recusatio, & si iudex eam nõ admittit, si sit iusta, tunc est appellandum. Hæc in glo. in uerbo. debuisset. c. nouit. de appel.

Confir. Panor. idem in prin. ibi. Nota ultimo. Secundum notabile est q̃ appellans cogitur recedere ab appellatione legitima, quando iudex reuocat grauamen. c. cum cessante. de appel. c. si a iudice. eo. ti. li. 6 in fi. uide ad hoc Gemi. in. c. ut supra. eo. tit. ibi. Sed quæro an iudex. Ad hoc facit glo. fi. in. c. ex parte tua eo. ti. confir. Panor. in. d. c. cũ cessante. in prin. ubi dicit q̃ in reuocatione interlocutoriæ, & causæ reassumptione non exigitur partium consensus. Tertium notabile est q̃ iudex uolens reuocare grauamen, & corrigere errorem suum sine ipsius præiudicio & suæ iurisdictionis, debet dicere, ego non credo te grauasse, & si in aliquo te grauaui, illud reuoco. Hec in glo. d. c. cum cessante. ibi. Aduertat qualiter corrigat errorem suum. Sed Panor. ibidem in. d. c. in fi. dicit, q̃ si iudex in ueritate ipsum grauauerat, non debet mentiri, dicendo, non credo te grauasse, sed poterit uti aliis duplicibus uerbis ad saluandum decorem suum, iuxta notata in. c. qualiter & quando. el primo, de accusa. Quartum notabile est, quia ad hoc q̃ appellatio ante sententiam diffinitiuã sit ualida, decem requiruntur quæ enumerat Archi. in. c. Non ita. 2. q. 6. quorum si unum defuerit, appellatio non ualebit. Primum est causa grauaminis illati uel comminati. Secundum q̃ sit legitima. Tertium q̃ sit uera. Quartum q̃ sit expressa. Quintum q̃ non fuit admissa sua petitio. Sextum q̃ ideo quia non admittebatur extitit appellatum. Septimũ q̃ fiat in scriptis. Octauum q̃ petantur apostoli. Nonum q̃ si appellatus hoc petierit, ueniat instructus appellans. Decimum q̃ fiat infra decem dies.

Hæc omnia Archi. ubi supra, quæ omnia probat ibi dem. Quintum notabile est q̃ iudex a quo appellatur, potest præfigere terminum conuenientem ipsi appellanti ad prosequendam appellationem, considerata tamen locorum distantia, negotii & personarum qualitate, glo. in uerbo. præfixerit. c. personas. eo. ti. c. cum sit Romana. eo. ti. c. peruenit. eo. tit. & glo. ibi. in uerbo compellas. in. c. consuluit. ibi. illos autem. & glo. ibidem in uerbo. coge. in. c. sæpe contingit. eo. ti. ibi. quia tamen. & glo. ibi. in uerbo, obtineat. in. c. adhæc. el. 2. eo. ti. confir. Panor. in. d. c. personas. in prin. & in. d. c. cum sit Romana. in prin. & in c. ad aures. eo. tit. confir. etiam. Gemi. in. c. cum appellationibus. eo. ti. lib. 6. in. §. si uero. in prima col. Sextum notabile est q̃ etiam iudex qui non detulit appellationi, potest statuere talẽ terminũ ipsi appellanti, & sub excõmunicationis pœna hæc. Guil. in spc. ti. de appell. §. sequitur uidere. in forma. Confir. Gemi. in. d. c. cum appellationibus. post prædicta ibi. Sed quid econuerso. Et in. c. eisdem. ti. & li. §. in quibus. ibi. sed nunquid. Septimum notabile est q̃ iudex a quo appellatur, præfigendo terminum ad prosequendum appellationem, non dicitur deferre appellationi glo. est singularis in uerbo. remittenda. d. c. cum appellationibus. Confir. Panor. in. c. cum causa. de. sen. & re iudi. in prin. in secundo notabili, & in. c. oblatæ. de appel. in prin. in secundo notabili. Octauum notabile est q̃ elapso termino præfixo a iudice a quo ipsi appellanti, etiam si iudex detulerat appellationi, si appellans non fuerit prosecutus ipsam appellationem, ex tunc iudex ipse a quo fuerat appellatum, procedet

in causa. Hæc in glo. in uerbo. ex tunc. d. c. personas. & in. d. c. peruenit. & in. d. glo. compellas. & in. d. c. consuluit. & in d. glo. in uerbo. coge. & in. c. reprehensibilis. eo. ti. ibi. si uero. & ibi in glo. in uerbo. tunc episcopus. in. c. ad aures. eo. tit. & in. c. cum speciali. eo. ti. in glo. in uerbo. terminum. & in. c. cum causa. de scn. & re iudi. in glo. prima. & ibi. Panor. diffuse. Imo ipse terminum sic præfixus a iudice, erit loco peremptorii, & etsi peremptorie uocatus non ueniret. d. c. sæpe contingit. & in. d. glo. obtineat, et glo. fi. d. c. personas. & in. d. glo. prima. d. c. cum causa. Nonum notabile est q̃ notanda est una bona limitatio circa prædicta, quia iudex a quo appellatū est, potest quidem præfigere terminum ad prosequēdam appellationem, hoc est ad arripiendum iter, et ad se præsentandum superiori ad quem est appellatum, ut dicit glo. in uerbo. expectato. c. ex insinuatione. de. appel. & glo. in uerbo. Recisius. c. cum sit Romana. eo. ti. circa medium ipsius glo. non tamen potest præfigere terminum, & artare appellantem ad finiendum uel ad redeundum cum literis impetratis, quia hoc esset imponere legem superiori. i. domino Papæ. d. c. ex insinuatione. & glo. ibidem in uerbo. reuersa. Confir. Panor. ibidem. Decimum notabile est ad obuiandū fraudibus, cū plerumque appellatur causa differendi negotiū, notādū est q̃ interdum a iudice a quo appellatur, præfigitur terminus appellanti non solum ad se præsentandum iudici ad quem appellatum est, sed etiam ad faciendam fidē ipsi iudici a quo, de præsentatione seu de prosecutione appellationis. Et licet uideatur dubium an iudex

posſit talem terminum ſtatuere, dicunt tamen domini de Rota, deciſione. 149. q ſi iudici non ſit fides de præſentatione ſeu proſecutione ubi terminus fuit datus ad proſequendum, poterit iudex a quo irreprehenſibiliter ſententiam executioni mandare. Et dato q Frc. de ſanctis, in conſi. 127. uideatur dubitare, an iudex potuerit talem terminum præfigere, concludit tamen, q tali termino præfixo, ex quo non fuerit contradictũ, operabitur effectũ præmiſſum. Idem ẽt concludit Panor. ibidẽ immediate. Hæc omnia ex Panor. ſuper. c perſonas. eo. ti. in glo. 2. uide ibi omnia diffuſe, & bene pondera. uide ad hoc. d. Car. Zab. in cle. i. de appell. quæſito. 23. & ẽt quæſito ultimo. Vndecimũ notabile eſt q aſſignando terminũ appellanti ad recipien. reſponſionem, uel ad recipien. apoſtolos, non dicitur iudex deferre appellatoni. glo. eſt in uerbo, exhiberi. c. pri. de appel. li. 6. & glo. in uerbo. remittenda. c. cũ appellationibus. eisdẽ ti. & lib. Nec ẽt tradendo apoſtolos refutatorios cenſetur deferre appellationi. Ad hoc eſt glo. optima in. d. uerbo, exhiberi. & glo. in uerbo. admittat. d. c. cũ appellationibus. Duodecimũ notabile eſt q in glo. fi. cle. 2. de appel. notantur. 4. caſus contra appellantem, & tres contra iudicem, & duos alios additos contra eundẽ, & pœna ipſius appellantis, & pœna ipſius iudicis denegantis. Tertiumdecimũ notabile eſt q appellationi friuolæ iudex nõ debet deferre, quia nec ius defert. d. c. cũ appellationibus. & glo. ibidẽ in uerbo, deferendũ. Et uidetur ſufficere ſi iudex reſpondeat appellanti dicendo, huic appellationi non defero quia friuola eſt, abſque eo q aſſignet cauſam

quare sit friuola. Facit in simili.c. experte.de appel. ubi sufficit dicere, appello, quia locus non est tutus licet non assignetur causa quare non sit tutus. Gemi.in.d.c.cum appellationibus.in prin. Quartumdecimum notabile est q̃ appellatio dicitur friuola quatuor modis, primo quia nulla causa fuit ibi expressa, secundo quia non fuit legitima, dato q̃ esset uera, tertio quia fuit manifeste falsa, licet fuisset legitima, quarto quia iam erat pronuntiatum illam esse falsam, & non fuit appellatum. hæc in glo. fin. cle.unica.de do.& contu.in prin. Additur quintus modus, uidelicet si non est facta in scriptis. dominus Car. Zab. in.d. cle.unica. quæsito quarto. ibi, & quo ad primum. Quæ requirantur ad hoc q̃ sit ualida appellatio, require supra in quarto notabili, ubi plura enumerantur per Archi. Quintumdecimum notabile est q̃ iudex non deferat appellationi nisi euidenter pateat ipsi iudici ipsam appellationem tenere, unde si nõ credit ipsam tenere, non deferat ei. glo. est singularis & longa in.c.ad Romanam.2.q.6. circa medium. glo. ibi. scias q̃ nisi iudici. Imo bene facit iudex non deferendo appellationi, quando putat ex falsa causa appellatum. Hoc in glo.3.in cle.unica.de do.& contu. Sextumdecimum notabile est q̃ si iudex dubitat de causa appellationis, an sit probabilis uel non, potest summatim inquirere de ea, uel seorsum, extra formam iudicii inquirendo, ut dicit glo. illa. ad Romanam. Quæ autem dicatur causa probabilis, iudex sententiabit in hoc secundum q̃ sibi uidebitur, habita tamen collatione sapientum, si non est certus. ar. ff. de arbi. qualem. & iudex exti-

malit ex oppinione animi sui ea quæ proponuntur. ar.4.q.3.c.si testes. §. Item sæpe etiam sine. Si autē non potest certificari an causa sit probabilis uel non, in tali dubio deferat appellationi. de sen. excō. c.sacro.hæc in glo.in uerbo. ex rationabili.d.c.ut debitus. Confir.Panor.ibi. Decimumseptimum notabile est q causa illa dicitur esse probabilis, quæ si foret probata,deberet legitima reputari.d.c.ut debitus.§.cum autem. Neque sufficit hoc, sed requiritur q sit probabilis, & q iudici iusta uideatur, ut dicit glo. ad Romanam. in fi. Decimumoctauum notabile est q ille qui exponit causam probabilem, debet se offerre eam probaturum, si autem simpliciter causam allegat, uidetur id quasi malitiose fecisse, ideo tenetur eam probare fuisse ueram. glo. 3. in. c inter posita. de appel. c. ex parte. ade. de testi. in glo. in uerbo.testes idoneos. de except.c olim. & ibi glo. 2. Decimumnonum notabile est q licet ille qui proponit exceptionem, offerat se eam in continenti probaturum, non sufficit sola ista oblatio ad iustificandum appellationem, sed est necesse q se offerat probaturum,& nominet testes per quos intendit probare, & eos habeat paratos. Ita Io. An. hic & in addi. ad specula. §.qualiter. uersi. sunt quibus. &. §. penul.uersi.illud. Mouetur, quia aliter esset parata fraus ipsis excipientibus, qua uterentur nolentes reici suas exceptiones, & frinole uexare actorem: ne ergo ista fraus militet, debemus intelligere textum hic de oblatione reali & non de uerbali, sicut in simili dicimus. in. l. prima. C. de dila. &. 3. q. 3. §. spatium.de eo qui asserit se habere testes ultrama-

rinos. Hæc dominus Car. Alexan. in c. interposita. de appel. uersi. Nota ex tex. decimosexto fallit. uide ad hoc Panor. in d. c. interposita in prin. ibi ultimo scias q̃ in dubium. Vigesimũ notabile est q̃ appellatio interposita ab interlocutoria expressa una causa cũ protestatione de aliis exprimendis, non potest postea per alias exprimendas iustificari, quia talis protestatio nõ ualet nec tenet. Dominus Car. Alexan. in c. constitutis. el. 2. de appel. in quinto notabili. & in glo. in ucrbo, quod aliam. Facit ad hoc Panor. super dicta glo. Vigesimumprimũ notabile est q̃ apostoli petendi ab appellante, secundum cle. 2. de appel. & cap. i. eo. ti. lib. 6. sunt breuis forma iudicem ad quem appellatur instruens, motum animi iudicis a quo, & totius appellationis circumstantias breuiter cõprehendens, dominus Car. Zab. in d. cle. 2. in prin. quæsito 1. Facit. c. 1. de appel. li. 6. & glo. in uerbo. apostoli. d. cle. 2. & glo. in uerbo. petat. d. c. 1. & 2. q. 6. c. ab eo. c. post appellationem. Et eorum sunt quinque species. s. conuentionales, testimoniales, dillatorij, refutatorij, & reuerentiales. Specu. in. 4. parte. eo. ti. § sequitur. Vigesimumsecundũ notabile est q̃ prædicti apostoli debent peti ab appellante sæpius & instanter, congruis loco & tẽpore d c. 1. & c ab eo. de appel. li. 6. & d. cle. y. eo. ti. Et si appellans non petit eos infra triginta dies uel si non comparet corã iudice in termino sibi statuto ad recipiendum eos, nec petat eos sibi dari, uidetur renuntiasse appellationi. d. c. ab eod. & d. cle. ij. & in glo. 1. d. c ab eo. & in glo. 1. d. cle. y. et Gemi. super d. c. ab eo. in prin. Nec sufficit q̃ appel

lans compareat coram iudice in termino sibi assigna to ad recipien. apostolos, uel ad audiendum intentionem suam, sed opportet q etiã petat. glo. in uerbo. Nec petat. d. cle. 2. ad hoc dominus Car. Zab. in d. cle. 2. § uerum. quæsito tertio. Vigesimumtertiũ notabile est q si iudex assignauit appellanti terminum ad audiendum uoluntatem uel responsionẽ suam, & appellans non comparuerit ad recipiendum eam, dicitur renuntiasse appellationi, præcipue si in appellatione petiti sunt apostoli, quia tunc dando terminum ad audiendum responsionem, intelligitur dare ad recipiendos apostolos. hæc. d. Car. Zab. in d. cle. ij. § uerum. quæsito tertio. Et tunc oportet etiam q petat instanter & sæpius, & congruis tempore & loco. d. cle. ij. § similiter. hæc. d. Car. Zab. eadem cle. ij. § uerum. quæsito. 7. Quid si iudex in termino assignato non dat apostolos, sed dat alium terminum, nunquid appellans teneatur comparere, & non comparendo an dicatur renuntiasse appellationi? respondet ad hoc glo. in uerbo. uidetur. d. cle. ij. & præcipue in uer. & licet. q licet hoc esset tutius, tamen non existimat eum qui bis cõparuit, negligentem uel renuntiantem dici posse. Confir. d. Car. Zab. ibidem. Si autem iudex responderit se daturum apostolos, sed nullum terminum statuit ad dãdum eos, uel si nihil responderit, dicit glo. in uerbo. aut si. d. cle. ij. § q si iudex. q quando iudex dicit se daturum, nullo termino statuto, tunc appellans nõ tenetur comparere, fortius si nihil responderit, quia tunc habetur pro negante. Confir. d. Car. Zab. super d glo. Vigesimumquartum no-

tabile est q̃ si iudex a quo appellatur requisitus fuerit congruis loco & tempore, tenetur tradere apostolos quos dare uoluerit. d. c. primo. & c. ab eo. §. illud aũt. & glo. in uerbo exhiberi. d. c. primo, & c. ut super. de appel. lib. 6. alioquin si postea in causa procedat, eius processus erit inualidus & irritus. d. c. ut super. §. si uero. iuncta glo. fi. & d. c. ab eo. §. illud autem. & glo. in uerbo. exhiberi. d. c. primo. & glo. prima. d. c. ut super. Vigesimumquintum notabile est q̃ locus congruus secundum. d. Car. Zab. dicitur, si iudex copiam sui faciat in publico, & in quo sedere consueuit, ut dicit ipse. d. Car. Zab. in. d. cle. 2. §. similiter. quæsito secundo. dicitur autem locus incongruus, cum equitat, uel cum per uiam pergit, & dicitur tempus incongruum, cum est in prandio, uel in missa, uel de nocte. hæc in glo. in uerbo. loco. d. c. ab eo. & dominus Car. in. d. quæsito. 2. d. §. similiter. ubi etiam dicit q̃ appellans debet expectare tanto tempore, ut cum commoditate potuerit iudex formare apostolos. Vigesimumsextum notabile est q̃ apostoli debent dari aperti. glo. est in uerbo. oblatos. in fi. d. cle. 2. & dominus Car. Zab. d. §. similiter. quæsito. 6. Et debent dari expensis appellantis & non iudicis, & maxime delegati, ut in. d. glo. in uerbo. oblatos. circa fi. & dominus Car. ibidẽ, quæsito quinto. Vigesimumseptimum notabile est quia dictum est supra in uigesimo tertio notabile, q̃ si appellans non comparuerit in termino assignato ei ad audiendum uoluntatem seu responsionẽ iudicis, tunc dicitur renuntiasse appellationi, præcipue si in illa sint petiti apostoli: posset ergo iudex uti ista cautela ad

la ad retundendam malitiam seu cauillationem aliquorum processum iudicis impedire uolentium, potiusquam rei ueritatem quærentium. Quando interponitur appellatio ab aliqua interlocutoria, & petuntur apostoli, poterit iudex dare tale responsum: non admitto talem appellationem, quia friuola est, & non debet admitti. supra intertiodecimo notabile. Quo autem ad apostolos statuo uobis talē terminum ad recipiendum apostolos quos dare uoluero, uel ad audiendum responsionem meam super dictis apostolis. Si appellans comparuerit. dentur refutatorij, quia nec sic defertur appellationi, supra undecimo notabili, & poterit iudex procedere in causa. Si aūt nō comparuerit, uidetur renuntiasse appellationi. supra uigesimotertio notabili. Similiter uidetur renūtiasse appellationi, si apostolos quos iudex se daturū offert, recipere recusat. d. cle. ij. §. similiter. Vigesimumoctauum notabile est quia est bene notādum, ꝙ si appellans, cui dantur apostoli refutatorij, ab hac reiectione non appellat, eius appellatio censetur friuola, & habebitur tanquam temere appellans. hæc dominus Car. Alexan. in. c. ut debitus. eo. ti. col. 25. uers. sciendum ꝙ triplex est species apostolorum. ibi. sit tamen cautus appellans.

Vigesimumnonum notabile est ꝙ appellatio dicitur frustratoria dupliciter. s. ratione formæ, quia non fuit facta in scriptis, iuxta tenorem. c cordi. eo. ti. li. 6. Et tunc si non dantur apostoli, nihilominus si iudex procedit in causa, eius processus erit ualidus: uel dicitur frustratoria ratione materiæ, puta quia facta est in scriptis, sed peccat in materia, quia con

timet iniustitiam uel falsitatem causæ. Et tunc si non dantur apostoli, cum petuntur congruis loco et tempore, si iudex procedit in causa, eius processus erit inualidus. c.ut super.eo.ti. lib. 6. Et domini de Rota, decisione. 540. in antiquis decisionibus. Confirmat Gemi.in.d. c. ut super. Super glo. fi. Et huic appellationi frustratoriæ nunquam est deferendum ut patet per glo. prædictam. fi.d. c.ut super. Nam de frustratoria ratione formæ patet, quia est contra tenorem prædicti.c.cordi. de frustatoria ratione materiæ patet, quia appellatio debet continere causam probabilem & ueram, supra notabili quarto, & notabili quartodecimo. Debet tamen iudex appellanti frustratorie, ratione materiæ, & petenti apostolos dare refutatorios, & si non dat eos, non potest procedere in causa, & si procedit, processus erit inualidus, ut patet per ea quæ superius in hoc notabili sunt dicta, secundum dominos de Rota, & Gemi. ubi supra. Trigesimum notabile est q̃ licet appellatio debeat fieri in scriptis, non tamen necesse est q̃ legatur coram iudice a quo appellatur, sed sufficit q̃ ei porrigatur scripta. hæc habentur in. c. appellatio. eo.tit.lib. 6. iuncta glo. fi. Neteesse est tamen q̃ appellans tradat copiam ipsius appellationis ipsi iudici a quo appellatur, ut dicit Gemi. super. d. glo. fi.

Apostata perfidiæ, secundum Hosti. punitur ut hæreticus, quia uere hæreticus est, ex quo recessit a fide. & in eo habent locum iura posita de hæreticis. hæc Panor. in c. primo. de apostat. in glo. prima. Idem tenent summa Pisana, & summa Angelica, &

ſumma Roſella, in uocabulo. Apoſtaſia.

2 Apoſtaſia perfidiæ dicitur, qua quis peruertitur & recedit a fide, ſicut Iulianus apoſtata. de hac apoſtaſia habetur. 2. q. 7. non poteſt. hæc Hoſti. in ſumma ſua. eo. ti. §. quot ſpecies apoſtaſiæ.

3 Omnis apoſtata eſt hæreticus, quia proprie apoſtata eſt qui ex toto dimittit legem Chriſti, unde omnis pœna quæ debetur hæretico, debetur & iſti. hæc Petrus de Palude. in quarto ſen. di. 13. q. 3.

1 Arbitros iuris electos in cauſa ſuſpicionis, ſecundum. c. cum ſpeciali. de appel. in prin. poteſt cogere iudex delegatus ad ſuſcipiendum arbitrium, non obſtante q̃ ſit recuſatus, alias iudicium non procederet. hæc in glo. in uerbo. ad quos. c. ſuſpicionis. de offi. dele. circa medium. Et ad hoc etiam tenentur ex diſtricto præcepto Papæ, ut in. d. cap. cum ſpeciali.

2 Quibus iudex recuſatus debet præfigere terminum competentem, infra quem cauſam ſuſpicionis determinet, ut in. c. legitima. de appel. lib. 6. & glo. ibi. in uerbo. per iudicem. & in glo. in uerbo. termi num. d. c. cum ſpeciali. & in glo. in uerbo. termi-- num. c. ſuſpicionis. de offi. dele. Alioquin elapſo dicto termino, ſi negotium per ipſos arbitros non fuerit determinatum, poterit iudex recuſatus procedere in cauſa principali. d. c. legitima. in fin. iuncta glo. ibidem. in uerbo. Alioquin.

1 Bona hæreticorum ipſo iure ſunt confiſcata. cap. cum ſecundum leges. eod. tit. lib. ſexto, & in glo. prima. ibidem. & c. uergentis. eod. tit. & glo. notabilis. in ſumma. 23. quæſt. ſeptima. Et Panor.

in. cap. absolutos. eod. tit. in secundo notabili. in fi. Et licet reconcilientur, non per hoc recuperant ea. Panor ibidem in glo. prima. Et sunt confiscata a die cõmissi criminis. C. eo. ti. l. 4. Et possunt declarari esse confiscata etiam post mortem ipsorum hæreticorum, ut in. c. accusatus. eo. ti. li. 6. § in eo uero. ubi dicit glo. hoc esse intelligendũ usque ad quadraginta annos. Facit glo. prima, & glo. fi. c. ij. de præscrip. lib. 6. Nota tamen si filij uel nepotes fuerunt catholici, & bona fide possederint bona patrum eorum qui fuerunt hæretici, per quadraginta annos, talia bona non poterunt apprehendi per inquisitorem. de hoc est tex. in. d. c. ij. de præscript. §. Si post. ubi dicit Gemi. post. Io. An. q si detegatur illos quorum fuerunt bona, fuisse hæreticos ante quadraginta annos, & tamen nundum est deuentum ad pronuntiationem iudicis, & interim compleantur quadraginta anni, non habet locum iste tex. in. d. § si post. quia tex. ille loquitur quando detectio fit post quadraginta annos completos. hæc Gemi. ubi supra. ibi. quæro quid si.

2 Bona clericorum hæreticorum, quæ sunt ecclesiarũ suarum, uel etiam quæ quis monachus acquisiuit post professionem, etiam intuitu personæ, cum impediente professione sibi non posset acquirere, & sic adepta post professionem sunt ecclesiæ. 18. q. i. c. uno. de præben. c. cum olim. el. ij. talia bona non possunt applicari fisco officij, nec ecclesie, sed tantum bona propria ipsorum clericorum hæreticorum uel monachorum acquisita ante professionem possunt applicari fisco ipsius officij. hæc in cle. ij. eod. tit. in

princ. ibi nec ſcienter attentent. iuncta glo. in uerbo. eccleſiarum ibi uide. Confir. Gemi. in. c. accuſatus. eo. tit. lib. 6. §. ſacerdotes. in prin. ibi quæro an bona eccleſiarum. Confir. Car. Zab. in. d. cle. ij. §. inquiſitoribus. quæſito. 3. & 4.

3 Poſt mortem hæretici poteſt declarari eum fuiſſe hæreticum ad finem confiſcandi bona. Et ita crimen hæreſis non extinguitur morte quo ad captionem bonorum ipſius. Gemi. in. d. c. accuſatus. §. in eo uero. Facit optime glo. in uerbo. mortuos. c. A nobis. el. ij. de ſen. excom. Confir. Panor. in. c. uergentis. eo. ti. in ſecundo notabili. Facit glo. ſingularis. 24. quæſt. 2. in ſumma.

4 Bona hæreticorum, cum ſint confiſcata ipſo iure a die commiſſi criminis, ut patet ſupra, non potuerũt uendi nec alienari per ipſos hæreticos, imo fiſcus uel inquiſitores uendicant ſibi dicta bona ſic uendita uel alienata de manibus poſſeſſoris nullo dato prætio, per quaſcunque manus tranſierint, niſi pretiũ uel aliquid loco pretij eſſet in bonis ipſius hæretici qui alienauit. ar. ff. ſol. ma. ſi cum dotem. §. fi. & l. ſe. ff. de leg. i. l. Imperator. & l. ſi quando. Ratio primi dicti eſt, quia uendicans rem, non tenetur reſtituere pretium. C. de fur. l. in ciuilem. Non enim habuit uenditor ius uendendi. ff. de mino. l. in cauſa. §. fi. ff. de contrahen. emp. l. ſi quis ſub hoc pacto. Et hoc quia effectus damnationis retrotrahitur, ut in glo. ad idem. C. ad l. Iul. maie. l. ſi quis. §. emancipatio. C. de apoſta. l. apoſtatarum. primo reſponſo. ff. de accuſ. ex iudiciorum. Et ſi hæc ſunt in crimine læſæ maieſtatis, ut in glo. ipſo iure. el. 2. c. cum ſecundũ

leges.eo.ti.lib.6.fortius in crimine hæresis.c.uergentis.eo.ti. ad idem. 17.q. 4. sicut qui, hæc Gemi. in. d.c. cum secundum leges.in prima col. Ad hoc uide Angel.in tractatu maleficiorum,in clausula,& eius bona publicamus. col.12.ibi.& aduertas.& in addi.sequenti.

5 Ordinarius seu diœcesanus nil pœnitus debet habere de parte prouentuum de hæreticorum bonis officio inquisitionis deputata, etiam si ipse in officio inquisitionis procedat, sed debet illud proprys explere stipendys,& de redditibus suis, cum sit ordinarius. Hæc in extrauaganti Benedicti undecimi,quæ incipit. ex eo q. Facit optime glo.in uerbo. prouidebit.cle. prima de hæreticis. Et inquisitores non tenentur reddere rationem ipsis diœcesanis de bonis habitis ex officio inquisitionis, ut patet in.d.extrauanti Benedicti undecimi.

6 Bona hæreticorum, secundum quandã constitutionẽ Innocentij.4. quæ incipit. Ad extirpanda. debent diuidi in tres partes: una pars deueniat in communitatis uel loci, secunda in expeditionem officij detur officialibus qui tunc negotia officij peregerint & tertia ponatur in aliquo loco tuto expendenda in fauorem fidei & ad hæreticos extirpandos. Sed nota q communitas ciuitatis uel loci, secundũ prædictam constitutionem, tunc tenebatur soluere & dare certam pecuniam quolibet die ipsis officialibus, quãdo exeunt ciuitatem uel locum pro hoc officio exequendo. Et quia nunc communiter communitates non seruant hoc, ideo non amplius dare solet aliqua pars ipsis communitatibus. Et quia

nunc communiter cruceſignati in ſubſidium officij inquiſitionis ſolent facere omnes expenſas neceſſarias pro executione dicti officij ad arbitrium inquiſitorum, & ipſi ponunt officiales pro ipſo officio neceſſarios, prout inquiſitores uolunt, & ipſis officialibus ſoluunt, ideo nunc introducta eſt conſuetudo, q confiſcationes quæ fiunt de bonis hæreticorum per inquiſitores, applicantur officio inquiſitionis adminiſtrandæ per ipſos inquiſitores, uel per ipſos cruceſignatos, ad arbitrium ipſorum inquiſitorum, pro expeditione dicti officij inquiſitionis, uel pro cauſis pertinentibus ad ipſum.

7 Quando confiſcantur bona hæreticorum, non intelliguntur tantummodo eſſe confiſcata illa quæ ſunt in illo territorio ubi fit condemnatio, ſed etiam ea quæ ſunt in alio territorio, & fiet executio per officiales illius loci ubi ſunt bona: ut puta, quidam Bononienſis origine, habens ibi multa bona, conſtituit domicilium Florentiæ, & ibi per inquiſitorem Florentinum damnatur de hæreſi. Cuius autem erunt illa bona quæ ſunt Bononie? refert circa hoc diuerſas opiniones Gemi. in d. c. cum ſecundum leges. §. confiſcationis. & tandem infine concludit q de portione proueniente inquiſitori, q inquiſitor Bononien. occupabit bona quæ ſunt Bononiæ, quia Bononiæ eſt burſa Romanæ eccleſiæ, ſicut & Florentiæ. Secus autem de portione officialibus proueniente. hæc Gemi. ubi ſupra. ibi uide diffuſe. Idem habetur in quadam declaratione Nicolai quarti facta anno D. 1291. die quinta Octob. indictiõe prima in urbe ueteri. Vide ad hoc Ang. in lib. maleficiorũ.

clauſula, & eius bona publicamus. col. 2. ibi. Quæro bona expreſſe. cum additione ſequenti, ubi de hoc multas oppiniones habes. Facit. c. relatum. el. 2. de teſta. in fi. Bona autem mobiliarei, ſita in alio territorio, debentur fiſco loci in quo facta fuit publicatio bonorum contra reum, ut per Bal. & alios ibi allegatos per Alex. in apoſtillis. in. l. mercatores. C. de comer. & merca. latius per Alex. conſ. 111. in 4. lib. et conſ. 31. in primo lib. not. in. l. 1. circa fi. C. de ſumma trini. Confir. Bertachinus uerbo. Bona unius fratris. uerſi. 11. in fi.

8 Sed D. Felinus in. c. irrefragabili. de offi. ordina. §. cæterũ. dicit ſe uidiſſe in libraria Papæ, in quodam libro de inquiſitoribus hæreticæ prauitatis, multas extrauagantes, in quibus derogatur. c. cum ſecundum leges. de hæreticis. lib. 6. taxando q̃ bona hæretici condemnati applicentur ſedi apoſtolicæ, & ordinario, & inquiſitori. hæc d. Felinus ubi ſupra. Forte hoc intelligitur in terris eccleſiæ & non imperij.

1 Capere, arreſtare, ac tutæ cuſtodiæ mancipare, ponendo etiam in compedibus & manicis ferreis, prout eis uiſum fuerit, inquiſitores poſſunt hæreticos ſeu de hæreſi ſuſpectos ſine diœceſanis, ut in cle. i. eo. ti. in prin. poſſunt etiam eos tradere duro carceri ſiue arto, tamen magis ad cuſtodiam quam ad pœnam, quia forte alibi non poſſent tutte cuſtodiri. Concordat Pau. & limitat illũ tex. in cle. i. uerſ. duro tamen per argumentum a contrario ſenſu, & allegat de pœnis. c. quãuis lib 6. 82. di presbyter. 26. q. i. uidua hæc Io. de Imola. in. d. cle. i. & d. uerſ. duro. ſuper glo. in uerbo. tormentis.

2 Captus pro aliquo graui crimine, pro quo uenit pœna corporalis uel corporis afflictiua imponeda, debet carcerari, & non fideiussionibus relaxari. hæc Angel. in. lib. malefi. clausula. Fama publica præcedente col. 2. ibi. decimo quæro. Est etiam incarcerandus quando adsunt iudicia sufficientia ad torturam. hæc Angel. in. d. lib. clausula. Qui iudex dictum Caium detineri iussit. in prin.

3 Quando timetur de fuga alicuius, contra quem habentur bonæ informationes, potest iudex incipere a citatione reali, & facere eum capi, absque eo q̃ faciat prius eum citari. hæc dominus Felinus post Salicetum. in. c. cum non ab homine. de iudi. Facit ad hoc quod dicit Panor. in. c. i. de iudi. col. 17.

1 Carceres proprios qui sint ad custodiam & non ad pœnam possunt habere per se inquisitores, quod probatur, tum quia per cle. i. de hæreti. §. & quia sæpe Episcopus potest habere Carceres proprios, ergo a fortiori inquisitor, cuius iurisdictio est maior, cum sit delegatus: tum quia officiales & rectores locorum tenentur facere conduci tales suspectos & pestiferas personas in carcerem Episcoporum, aut ipsorum inquisitorum, ut patet. c. ut inquisitionis. eo. ti. lib. 6. Non ergo diceret in carcerem ipsorum inquisitorum, nisi possent proprios habere, tum quia inquisitor potest facere officium suum per se sine Episcopo in qualibet parte prouinciæ sibi commissæ, ut patet. c. ut officium. eo. tit lib. 6. quod non posset si deberent esse carceres cõmunes. potest ergo inquisitor habere carceres proprios ad custodiam & non ad pœnam. Confirmat dominus Car. Zab. in. d. cle. i.

§. ſane. Confirmat Io. de Imola in. d. cle. i. ſuper glo. in uerbo. ſubdelegare. uerſ. Sed aduerte. Idem tenet Petrus de Ancha. in. d. cle. prima.

2 Carceres, qui ſecundum. d. cle. 2. debent eſſe communes, & quorum cuſtodes debent eſſe duo, unus quē uolet Epiſcopus, & alter quem uolet inquiſitor, intelliguntur eſſe carceres qui ſunt ad pœnam, quando. ſ. hæretici condemnantur ad carceres ſiue perpetuos ſiue ad tempus. Qui aliquando dicuntur muri. ut patet. d. cle. i. §. Sane. & in glo. in uerbo. muri. & . c. ut commiſi. eo. tit. lib. 6. Confirmat. D. Car. Zab in. d. cle. i. & . d. §. Sane. ſexto notabili. Idem tenet. Io. de Imola in. d. cle. i. ſuper. d. glo. ſubdelegare. d. uerſ. Sed aduerte.

Quadam bonæ cautelæ pro iudice ut proceſſus ſit ualidior.

1 Cautus ſis tu iudex, q facias tibi licentiam dari a reo procedendi uſque ad ſententiam incluſiue, & hanc licentiam facias poni in actis: & iudices ſolent hoc practicare, ut faciant ſibi licentiā dari procedendi ſine citatione, & in abſentia partis, & teſtes recipiendi ſine præſentia partis. De hac licentia loquitur Bal. in. l. diem proferri. §. ſi quis litiga. ff. de arbitris. habes etiam de hac licentia per Bal. in. l. ſi quando. C. de teſti. & in. l. ſi accuſatoribus. C. de accuſa. uide iſta diffuſe per Angel. in lib. maleſi. clauſula. Qui iudex fecit ſibi dari licentiam poſſe procedere. in prin. & in additione ſequenti. Et tunc non eſt neceſſe q reus ſpecialiter & nomi-

natim citetur, ut dicit ipse Angel. in eo. lib. cla. Qui iudex commisit præconi. in prin.

2 Cautela alia bona. dato termino defensionis, si reus uult renuntiare, facias scribi in actis, q renuntiat termino & non defensioni, quia non potest defensioni renuntiare, & causam assignet quare renuntiat, puta, sciens se non habere aliquam defensionem, imo se carere omni iusta defensione, sponte & ex certa scientia renuntiauit dicto termino defensionis. De hoc uide diffuse per Angel. in. d. lib. malefi. cla. Qui iudex statuit terminum ad eorum defensionem. ibi. an autem reus.

3 Cautela alia bona. Quando reus est confessus crimen suum, & eum ratificauit, & non obstante tali confessione petit terminum ad se defendendum, quem iudex denegat, quia maleficium est notorium propter talem confessionem, iudex statim potest procedere ad condemnationem & executionem præmissa tamen quadam interlocutione, per quam interloquatur dilationem non esse dandam, tanquam petitam per calumniam: & ideo utile est in talibus interloqui. Bal. in. l. a procedente. C. de dila. & allegat Inno. in. cap. ad petitionem. de accusa. hæc Angel. in dicto lib. clausula dicta. Qui iudex statuit terminum. in. 3. additione sequenti. ibi. Item adde q dubito ualde.

4 Cautela alia bona. Tene menti tu iudex, q nunquã recipias responsionẽ inquisitioni dicentẽ, nego me esse culpabilẽ, uel nego me esse punibilẽ, quia reus debet respõdere super facto utrũ fecerit uel nõ fecerit

id de quo quæritur, quia utrum id sit culpabile uel non spectat ad iudicem, per tex. in l. i. §. in accusatione in fi. ff. ad turpi. Angel. in dicto. lib. clausula. Comparuerunt inquisiti, & negauerunt totum. col. 6. ibi. quæro an post publicationem processus.

5 Cautela alia optima. Tu iudex nō recipias aliquam responsionē in maleficijs, nisi iuret reus de respondēdo ueritatem. Angel. in dicto. li. malefi. prædicta clausula. Compa. dicti inquisiti, & nega. in. prin. Et nota q̄ non facias eum iurare de respondendo ad interrogata, sed de dicendo meram & plenam ueritatē de his in quibus fuerit interrogatus, de quo iuramento habetur in. c. cum dilecti. de accusa. & per Panor. ibidem. Facit ad hoc quod habetur supra in uerbo. confessio. §. 6. ibi uide.

6 Cautela alia. Ad excludendas exceptiones dilatorias, nota unam practicam. Si enim pars interrogata, an uellit ibi experiri, respondet q̄ sic, non potest amplius recusare iudicem, ut est tex. in. c. i. de iudi. quod intellige nisi ex noua causa, in. c. insinuante. de offi. dele. uel si antiquitus orta erat tamen occulta, ut dicit glo. in uerbo. exceptio. c. si quis Episcoporum. 3. q. 6. & q̄ notat Cal. in. c. 2. de ordi. cogni. Facit. c. inter monasterium. de san. & re iudi. &. c. pastoralis. de except. hæc Panor. in. d. c. i. de iudi. col. 2. in fi. Et intellige, experiri. i. se defendere, ut in glo. in uerbo. experiri. d. c. i. de iudi. & iterum glo. in uerbo. experiri. in. c. qui generaliter. de procura. li. 6.

1 Citatus ut compareat personaliter, tenetur per se comparere, & non sufficit comparere per procuratorem, præcipue in causa criminali. 5. q. 3. in crimi-

nalibus. Et Panor. in. c. exposuit. super. glo. 2. de dila. Ad hoc est tex. in. c. primo de iudi. lib. 6. & glo. iln. in uerbo. criminalis.

2 Citatus aliquis suspectus de hæresi, aut de pertinentibus ad officiũ inquisitionis hæreticæ prauitatis, ab ordinario & inquisitore simul, debet primo obedire inquisitori, cuius iurisdictio est maior, nobilior, & fortior, ergo illi prius est parendũ. 8. di. quæ cõtra. 11 q. 3. qui resistit. Nec est dicendũ q̃ ordinarius habeat iurisdictionem æqualem cum inquisitore, quia hoc negatur, cum habeat ordinariam, nisi admixta fuerit delegata, ut dicitur. c. per hoc. eo. tit. lib. 6. in prin. ibi. si habent. inquisitor autem cũ sit delegatus Pæpæ. d. c. per hoc censetur ille, cuius locum tenet. 2. q. 6. si Episcopus, 93. di. c. fi. de offi. delega. c. sane. el. 2. hæc Gemi. d. c. per hoc. Confirmat. Feli. in c. excõmunicamus. el primo. de hæreticis, in quarta. col. ibi. Nota ex fine Episcopum esse ordinarium in crimine hæresis.

3 Et quod plus est, putat Archi. q̃ citatus prius coram ordinario, si postea citetur per inquisitorem, deserto iudicio ordinarij uenire debet coram inquisitore. ff. de re iudi. contra pupillum. & per prædicta capitula. quæ contra. & qui resistit. Et sic secundum eũ non esset curandum si ordinarius præuenirct in conueniendo, & hoc dicit uerum Io. An. Lapus autem dicit q̃ sibi uidetur q̃ quando diœcesanus procedit auctoritate ordinaria, tunc sit uerum quod dicit Archi. Si autem procedit auctoritate delegata, ut pote contra exemptos, tunc sit in optione citati coram quo primo compareat. hæc omnia Gemi. in. d. c. per

hoc.in prima col.ibi uide.

4 Citatio eſt neceſſaria ad ſententiam audiendam, ut aperte dicit tex. in cle.ſæpe. de uerb.ſignifi. Confir.Io.de Lignano in repetitione quam ponit Io. dc Imola.in fi cle. Ad hoc facit glo.in uerbo.reſpondeat.c.cum contumacia.de hareti.li.6.

5 Citatio facta ad domum,ex quo ueriſimile eſt q̃ ueniat ad notitiam citandi, tenet ,ut dicit Angel. in li.maleficiorum, clauſula.iudex commiſit q̃ Caius. col.5.cum addi. ſequenti.

6 Citatio continens in ſe notoriam iniuſtitiam non artat citatum,ſecundum Inno in.c.2. de dila. hæc Panor.in.c.ex parte tua. de appel.in fi.ibi.uide.

7 Citatio per edictum tenet ubicunq̃ ne ſcitur quis ſit citandus : pro hoc facit.c. fi.qui matri.accu.poſ. & in.c. ſignificauit.& in.c. Albericus. de teſti. Confirmat.in c. gratum. de offi.dele. ſecundo notabili.

8 Vbi quis citatur ut compareat certa die , nec hora determinatur, debet citatus comparere tali hora , qua iudex congrue poſſit incipere & finire actum incombentem.hæc Panor.in.c.conſuluit.de offi. de le.nec alibi.ita bo.tex. Et ibi habes multa de citatione. Ad idem eſt dominus Feli in.d.c.conſuluit. 2.col. Et intelligitur de hora conſueta , quando de ea poteſt apparere,& quando hora eſt de conſuetudine, tunc expreſſio diei habetur pro expreſſione horæ,ut dicit idem Feli.in.c. ad petitionem. de accuſa.in fi.

9 Si quis cõmiſit aliquod crimen hareſis in una diœceſi , & poſtea ſe transfert ad aliam diœceſim ,

poteſt citari per inquiſitorem illius primæ diœceſis in qua cõmiſit crimen. cap. ut cõmiſi. eo. ti. lib. 6 in prin. & ibi. glo. in uerbo. procedendi. Facit quod dicit Angel. in libro maleficiorum, clauſula. Commiſit iudex quòd Caius prædictus. columna quarta. in fi.

10 Vbi quis citatur ad ſententiã, non ualet citatio, ſi dicatur ad audiendam uoluntatem ſeu intentionem iudicis. ad hoc eſt glo. in cle. ſæpe. in uerbo. ad id. de uerb. ſigni. Sed quando ponuntur iſta uerba in citatione, niſi ueneris procedetur ad ſententiã. illa uerba habent uim peremptorij. Ita dicit ſpecu. in ti. de citatione. §. uiſo. uerſ. quid ſi lata. & uerſi. quæro an clauſula. Idem dicit Inno. in. c. ad petitionem. de accuſa. hæc domin. s Felinus in. c. conſuluit. de offi. dele. in glo. in uerbo. terminum peremptorium. in fi. Et ibi ad hoc facit Panor. Et idem Feli. in. d. c. ad petitionem. de accuſa. col. 7. ibi. ſecundo quærit quibus caſibus.

11 Aduertas tamen ne feras ſententiã cõdemnatoriam contra reũ qui eſt in carceribus, ſed facias eum citari & duci ante tribunal tuum, & non feras ſententiam in abſentem, licet detentus ſit in carceribus, quia iſto caſu diceretur abſens: & ita obſeruat totus mundus. hæc Angel. in lib. malefi. clauſula. Qui iudex cõmiſit præconi in fin. prime additionis. de citatione uide aliqua infra in uerbo. Monitio.

12 Vtrum autem credendum ſit nuntio citanti: dicendum q; ſic, quantum ad ea quæ pertinent ad officium ſuum. uide ad hoc glo. in uerbo. in iudicio.

c.uenerabilibus. de sen.exco.§. secus autem. lib. 6. Vide etiam Gemi. super. d. glo. & Panor. in. c. consuluit. de offi. dele. & in. c. cū parati. de appel. ubi glo. in uerbo. suus nuntius. dicit nuntio publico & iurato creditur quo ad citationes, aliter non creditur.

1 Clerici priuantur beneficijs ecclesiasticis, quæ sunt adepti ad preces hæreticorum & eorum fautorum & si illa receperunt scienter, nequaquā possunt ad alia beneficia inposterum admitti, ut habetur in. c. quicunque. de hæreticis. §. Ad hæc. li. 6. Et Gemi. ibidem in prin.

2 Clerici non exhibeant hæreticis & eorum fautoritoribus ecclesiastica sacramenta, nec eos præsumāt tradere ecclesiasticæ sepulturæ. c. excommunicamus el primo. §. sane. extra eo. ti. primo sunt excommunicati ipso facto qui scienter hæreticos & eorū fautores sepeliunt, nec possunt absolui nisi propriis manibus ea extumulent publice, & proiiciant corpora eorum, & locus ille perpetuo carcat sepultura, ut patet. d. c. quicunque. Sed si plures sepelierunt, & unus extumulet, alii poterunt absolui, ut dicit Gemi. super. d. c. quicunque. col. 3. ubi. quid si plures sepeliunt.

3 Clerici qui inuenti fuerint impedire negotium inquisitionis, instruendo citatos hæreticos de celanda ueritate, uel de dicenda falsitate, seu eos indebite liberando, possunt compesci, & pœna debita castigari, tam per captionem personarum, quam alias prout culpa exegerit delinquentis. c. Accusatus. eo. ti. lib. 6. §. Sacerdotes. ubi dicit Gemi. q. qui impedit ne ueritas inueniatur in causa fidei. dicitur fau

tor

tor hæreticorum, quod bene nota, & tene menti.

4 Clerici qui in hæresi uel consimilibus inuenti fuerint deliquisse, grauius puniendi sunt quam seculares. ar. opti. d. c. accusatus. § fi. Ad idem. d. c. excõmunicamus. uer. si uero clericus. & possunt incarcerari ad custodiam absque eo q̃ liqueat plene de delicto, & similiter possunt torqueri. Gemi. in, c. si clericus. de sen. exco. li. 6. ibi. quæro an indistincte. circa medium. & q̃ando sunt suspecti de hæresi, non est admittendus pro eis fideiussor. Gemi. ibidem in. d. c. si clericus ibi. quæro quando dicatur delictũ enorme, ut non recipiatur fideiussor. Confirmat dominus Paris. de Puteo in suo tractatu de syndicatu. c. incipiente. Mandauit Rex potestati. col. 3. uers. An clerici possint torqueri. Quæ autem sint indicia sufficientia uel non sufficientia ad torquendum clericum, cõmittitur iudicis arbitrio. l. 3. §. fi. de testi. Cyn. in. l. fi. de quæstio. Io. an. in. c. cum in contemplatione. de reg. iur. & Bar. in. d. l. fi. de quæstio. hæt dominus Paris. in. d. c. Mandauit Rex potestati. eadẽ col. post prædicta.

1 Committere possunt inquisitores & subdelegare uices suas, & tales uocantur cõmissarij. in. cle. i. eo. ti. glo. autẽ ibidem in uerbo. ipsorum commissarijs. uocat eos uicarios. Idem dicit. d. Car. Zaba. in cle. i. eo. tit. §. & quia. Confirmat Io de Imo. d. cle. i. in. uersi. uerum. in glo. & tunc. & de his uicarijs inquisitorum nil habetur q̃ oporteat eos attigisse quadragesimum annum, sicut dicitur de inquisitoribus. Nam cum hæc sit quædam restrictio tantummodo ad inquisitores restricta, & cum sit quasi quædam pœna

non debet extendi ad ipſorum inquiſitorũ uicarios: patet, quia odia reſtringi. &c. de reg. iur. li. 6. dominus Car. Zab. in cle. unica. de uſuris. quæſito. 23. dicit q̃ conſtitutio pœnalis nõ debet extendi ad perſonas non expreſſas. Cum ergo in tex. neque in glo. non fiat mentio de uicarijs inquiſitorum, q̃ debeant attigiſſe quadrageſimum annum, ſed tantummodo dicitur de inquiſitoribus inſtitutis per prælatos ordinis, uel de inquiſitoribus inſtitutis ab Epiſcopis, uel a capitulis ſede uacante, ut patet in glo. in uerbo. comitti. d. cle. 2. ſequitur q̃ iſta conſtitutio non debet extendi ad uicarios: & præterea non ſubeſt eadem ratio de inquiſitoribus & de eorum uicarijs, quia inquiſitores ſunt ſupra uicarios ſuos, & eis cõmuniter non committunt omnimodam auctoritatem ſuam, ſed communiter ſemper aliquid ſibi reſeruant, præcipue in his quæ ſunt magis ardua, nõ ergo requiritur tanta ſufficientia, & ex conſequenti tanta ætas in uicario quanta in inquiſitore.

2 An autem inquiſitores poſſint committere uicarijs ſuis q̃ poſſint prædicare crucem, excommunicare, uel abſoluere, diſpenſare cum irregularibus, uel iniungere penitentias, ſicut poſſunt ipſi uigore priuilegiorũ apoſtolicorum ipſis inquiſitoribus conceſſorum: & uidetur q̃ non per. c. fi. de offi. dele. in fin. ibi. cæterum. dicendum q̃. c. illud loquitur de quibusdam, quibus talia ſupradicta ſpecialiter expedienda committuntur, et tales ſunt meri executores ad certos articulos expediendos deputati, & nullam habent iurisdictionem, ut dicit ibi tex. in. fi. ideoque uices ſuas alteri cõmittere non poſſunt: & ad

hoc eſt glo. notabilis ibidem in uerbo. commiſſum. inquiſitores autem non ſunt meri executores deputati ad certos articulos expediendos, ſed ſunt deputati ad uniuerſitatem perſonarum in cauſa hæreſis, & habent iurisdictionem delegatã a Papa, quia ſunt delegati a Papa, ut. cap. per hoc. & .c. ne aliqui. de hære. li. 6. & Gemi. in. d. cap. ne aliqui. ibi. quæro an inquiſitor. & in. d. cap. per hoc. in primo notabili, & ibi. quæro an inquiſitor generaliter datus. Confirmat Car. Zaba. in cle. i. §. & quia de hære. ibi. ſecundo quæro an inquiſitor. Poſſunt ergo inquiſitores ſubdelegare & committere prædicta. Facit quod dicit Panor. in. d. §. cæterum. in prin. ubi dicit quòd ubi committitur iurisdictio per Papam, poteſt fieri ſubdelegatio, uidetur tamen ſentire ipſe Panor. ibidem in notabili ſequenti, quòd diſpenſare cum irregularibus non poſſit committi, quia ad hoc uidetur electa induſtria perſonæ. Facit ad hoc quod dicit glo. fi. d. §. cæterum.

1 Confeſſus crimen ſuper libello inepto poteſt condemnari. Bal. in. l. 2. ad fi. C. de re iudicata. ut etiam per Inno. in. c. qualiter. el. 2. de accuſa. ubi. idem Inno. dicit q; confeſſio non curat ineptitudinem iudicij, quod tene menti. Confirmat Panor. in. c. at ſi clerici. de iudi. in glo. i.

2 Imo confeſſio purgat omne uitium proceſſus, ut eſt caſus in. c. p. de accuſa. lib. 6. & notatur in. c. Piſanis. de reſti. ſpol. hæc Angel. in lib. maleſi. clauſula. comparuerunt dicti inquiſiti & nega. totum. col. 8. Et ratio eſt quia crimen eſt factum notorium per confeſſionem. de cohabi. cle. c. primo Ge

mā in d.c.i. de accusa. circa prin. Et Angel. ubi supra immediate. ea col. Confirmat idem Angel. in eo lib xla. qui dictus iudex addidit uel detraxit col. 4. ibi. Secundo limitabat.

3 Et talis sic confessus non potest reuocare istam suā confessionem, præcipue si deliberate confessus est, & non ex calore iracundiæ, ut notatur per Inno. in c. per inquisitionem. de elec. Confirmat Gemi. in d. a. ī. ibi. quæro an iste possit reuocare. Ad hoc est glo. ij. in c. ex literis. de diuortijs. Vbi dicit Panor. q; cō fessio facta calore iracundiæ non præiudicat, nisi detur perseuerantia, alias ualet confessio facta in criminali, nec exigitur alia perseuerantia, ut in. l. si confessus. ff. de custo. & exhibi. reo. & in. c. ij. de cō fessis. Et hoc dicit ipse Panor. esse notandum & non tradendum obliuioni.

4 Limita etiam si confessio prius est facta & post fit processus, etiam si sit ineptus, potest sequi condemnatio, secus si nullitas fuit ante confessionem. hæc Angel. in. d. li. clausula. Comparuerunt dicti inquisiti & nega. totum. colum. 8. in fi. additionis sequentis. Facit ad hoc. glo. ij. in. d. cap. primo de accusa.

5 Confessio non potest reuocari in criminalibus, ubi confessio fuisset perseuerata, nisi errore allegato & probato. hoc est singulare uerbum specu. in tit. de confessis. §. fi. uers. Sed nunquid in criminalibus. & ipsum sequitur ibi Io. an. hæc Angel. in eo. li. clausula. Comparuerunt dicti inquisiti in termino defensionis. in prima additione, & nota bene illam additionem.

6 Confessio facta præcedente illo iuramento, q̄ plenā & meram ueritatem dicet, non recipit excusationes ex post facto, sed illa quæ fit sub forma iuramenti, q̄ respondebit ad interrogata, recipit excusationes, quæ tamen non perimant confessionē, sed exponant. Panor. in.c.cum dilect.de accusa. quarto notabili. Qui ibi immediate subinfert, & dicit singulariter esse notandum, q̄ ubi confessio etiam iurata, potest retorqueri & ad bonum & ad malum, ex quo tamen prima fronte sonat in malum, debet fieri interpretatio in malam partem, & contra confitentem, nisi confessionem excusans probet illas excusationes. Facit ad hoc quod dicit ipse Panor. in. c. cum uenissent. de institu. Et etiam immediate subdit ipse Panor. q̄ ex confessione alicuius capitur illud quod contra eum est, non autem id quod pro eo elici potest, & hoc quando insurgit mala præsumptio contra illud quod facit pro eo.

7 Confessio rei est tantæ potentiæ, q̄ facta etiam coram iudice incompetenti, tenetur illam confirmare coram suo iudice competenti. Ita dicit Inno. in. c. at si clerici. de iudi. Et hoc præcipue si ex tali confessione orta sit suspicio uel infamia. Angel. in. lib. malefi. cla. compa. inquisiti & nega. totum. col. 11. ibi. Et tene menti. uide ad hoc Inno. in. cap. per inquisitionem. de elec. Et Anto. de Bu. in. d. cap. at si clerici.

8 Sed nota q̄ istis qui de se confitentur, creditur non quantum ad cōmendum sed quantum ad præsumptionem, unde si adsint aliæ præsumptiones, ualent, alias non sufficerent, ut dicit glo. ij. in. c. i. de con

fesſis. Sed intellige hoc uidelicet, quia iſtis de ſe confeſſis non creditur ſuper crimine aliorum, ut dicit glo. prædicta in prin. ubi etiam dicitur, q̃ in crimine læſæ maieſtatis, alicui confitenti de ſe creditur etiam contra ſocios, quod etiam probatur per tex. ibidem. & in glo. prima. c. nemini. 15. q. 3. iuncto tex. ibidem, ergo a fortiori debet uni confitenti de ſe credi cõtra ſocios in crimine hæreſis quod eſt grauius. c. uergentis. de hæreticis. Et præterea hoc eſt ſpeciale in fauorem fidei, q̃ ſocij criminis admittuntur contra ſocios, ut eſt tex. in. c. in fidei. de hæreticis. lib. 6. Confirmat Gemi. ibidem. Ad hoc glo. fi. c. quoniam aliqua. de teſti.

9 *Quando aliquis confitetur crimen ſuum coram ſuo iudice, poteſt ei imponi quantuncunque grauior pœna, ẽt ſi ſit confeſſus ſine directo proceſſu, ut dicit Inno. in. c. qualiter & quando. de accuſ. 1. col. 3. nam confeſſio in criminali inducit probationem etiam quo ad pœnæ impoſitionem, licet ordo iudiciarius non fuerit obſeruatus, & ſic patet q̃ confeſſio non leditur ex inutili inſtantia iudicy, uel ex omiſſione ordinis iudiciarij, ut dicit Gemi. in. c. accuſatus. de hæreticis. lib. 6. in prin. de hoc ſupra. eo. uerbo. §. 2 & §. 4.*

10 *Confeſſio facta ſine tortura non opportet reiterari, quæ autem eſt facta in tormentis uel metu tormentorum, ut puta ſi erat ligatus in tortura, uel ante torturam ductus, uel ante torturam ſpoliatus, neceſſe eſt q̃ talis confeſſio ſic facta ratificetur ad bãchum, & debet tortus per unam diem naturalem quieſcere poſt torturam antequam ducatur ad ratí-*

ſtandum, uel hoc erit arbitrio boni iudicis, ut faciat eum ratificare eo tempore quo ueriſimiliter ceſſauerit metus tormentorum. hæc Angel. in li. maleſi. cla. Fama publica. col. 42. ibi. poſtquam aliquis eſt.

11 Si quis ſine tormentis confitetur, et non præcedentibus indicijs, habetur pro confeſſo, per notata in. c. i. de accuſa. lib. 6. & hoc ſequitur Pe. de Ancha. in cle. i. de homi. ſed Bal. in l. i. de confeſſis. ſimpliciter tenet q confeſſio extorta non præcedentibus indicijs, ſi in ea perſeuerat reus confeſſus, uallet, ut allegat glo. illius. l. & glo. in. l. i. § illius. de quæſtio. Et cum Bal. tenet Pau. de Liaza in. c. grauis. de depoſito. ad fi. & Bar. in tractatu de quæſtionibus tenet idem quod in. l. quouis. ff. eo. & eſt glo. in. l. i. ad fi. C. eo. tit. ubi Bal. dicit q tortura indebite facta a principio, nõ utiat reliquũ proceſſum ualidum ex poſt factum. Et dixit Bal. in. l. fi. C. de accuſa. q indicia ſequentia non confirmant torturam præcedentem, nec confeſſionem per eam extortam, quia eſt ordo peruerſus. Hæc dominus Paris. de Puteo in tractatu de ſyndicatu, in. c. incipiente. An ſtetur dicto torti. col. 10. ucrſ. datur regula q ex confeſſione. dc ualiditate confeſſionis, et præcipue quæ eſt perſeuerata. uide quod dicit ipſe dominus Paris. in eodem tractatu, in cap. incipiente. An ex ſola confeſſione facta in iudicio. &c.

12 Confeſſus in iure non auditur appellans, ſi tamen ita ſit confeſſus q ſtandũ ſit confeſſioni, nõ tormentorũ formidine territus. Ad hoc eſt glo. ſingularis

in uerbo. uel de quo.c. Romana.de appel.lib.6. Confirmat Gemi. ſuper dicta glo.ubi dicit q̃ in confeſſum nullæ ſunt partes iudicis niſi in condemnando. Facit ad hoc optime glo.ij.in.c.i.de accuſa.li.6. Facit etiam.c.per tuas.de proba.

1 Conſenticns hæretico pari pœna punitur ſicut hæreticus. ar.in.c.i.de offi.delega.& ibi glo. optima in uerbo pari pœna. ubi declaratur multiplex conſenſus, uidelicet, negligentiæ, conſilij, cooperationis, & defenſionis. & dicit glo. q̃ illi qui conſentiunt defendendo, magis puniuntur. ubi Panor. poſt Hoſti. dicit q̃ hoc procedit in crimine hæreſis, & in maioribus criminibus.

1 Contumax dicitur ille qui non paret mandato iudicis, uel ſe abſentat a iudicio, & habetur contumax pro confeſſo, ſi perdurat in contumacia per tempus. Gemi.in.c. cum contumacia.de hære.li.6. Et Bar. in .l.penul.ff.de quæſtio. Et Angel.in.li. maleſi.clauſula. Qui iudex, uidens q̃ inquiſiti compa.col.7. Facit ad hoc.c.ij.de confeſſis.lib.6.

2 Fuga ſola non inducit confeſſionem delicti. de hoc in.c.ut commiſſi.de hære.li.6 hæc Gemi.in.d.c. cum contumacia. Facit tamen fuga ſuſpicionem, quia per hoc apparet de ſua iuſtitia diffidere. 11.q.i. Chriſtianus.in fi.3.q.9.decernimus.de præſumpt.c. nullus. ſecundum archi. Io.an. Gemi.in.d.c. cum contumacia.

3 Contumaciter abſens habetur pro præſente in præiudicium ſuum.c.ij.de arbitris.lib.6. & glo. ibidem in uerbo. præſente. Confirmat Panor.in.c. ueritatis.de dol.& contu.col.ij.ibi, Nota ibi præſentes.

Facit ad hoc.c.absens.3.q.9. & .c.in nomine domini. de testi.

4 Lapsus anni in excommunicatione operatur non solum q̃ contumax pro conuicto habeatur, sed etiam q̃ potest ferri sententia diffinitiua contra eum. hoc Panor.in.d.c.ueritatis.col.6.ibi.ex prædictis.

5 In contumacia præsumitur pertinacia ipsius contumacis sine dubio, si perseueraverit per annũ, nisi forte aliud apparuerit, puta si inquisiuit de iudice, uel instabat pro absolutione, uel offerebat satisfactionẽ & his similia, alias non præsumitur pertinacia, nisi de illã constet, ut in cle. i. §. porro. de summa tri. & cle.de usuris. ex graui. §. sane. Io.an. hæc Gemi. in.d.c. cum contumacia.

1 Conuincitur aliquis in crimine quatuor modis, aut iure, scilicet, instrumentis uel testibus, aut facti euidentia.c.tua de cohabi.cle.& .ij. q. 1. quæ Lotarius. aut iuris interpretatione, ut sæpius citatum esse reũ ut. 3.q.9. c.decernimus. aut uiolenta præsumptione seu suspicione. 32.q.1.c.dixit. hæc in glo.prima super.c.nos in quenquam.ij.q.i. Facit ad hoc glo. 3. in.c.ad abolendam.de hæreticis.

2 Conuincitur etiam aliquis hoc modo. Si suspectus de hæresi citatur ut ueniat responsurus de fide coram inquisitore, si fuerit excõmunicatus pro eo q̃ parere subterfugit, aut contumaciter se absentat, & si per annum excommunicationem illam animo sustinuerit pertinaci, ex tunc uelut hæreticus potest condẽnari.d.c.cum contumacia. ubi uide glo.in uerbo. respondeat. Facit glo.in.c.rursus.11.q.3.

3 Item si quis. quia præbuit impedimentum officio

inquisitionis, aut se opponere eidem præsumpserit, cum sit ipso facto excommunicatus, eam excommunicationem per annum animo sustinuerit pertinaci, extunc uelut hæreticus potest condemnari. c. ut inquisitionis. eo. ti. lib. 6. Confirmat, Gemi. in. d. c. ut inquisitionis. §. si quis uero. eo. ti. li. 6.

1 *Christiani qui ad ritum Iudæorum transierunt, & qui prius erant Iudæi postea facti Christiani redeunt ad ritum Iudæorum, dicuntur hæretici, & contra eos tanquam hæreticos, similiter contra eorum fautores est procedendum, si tamen de hoc fuerint confessi, uel per Christianos uel Iudæos conuicti. d. c. contra Christianos. Et Gemi. ibidem. de hoc habes infra in uerbo, Iudæi. §. i. ubi nota q; ritus dicuntur mores & obseruantiæ. 28. q. i. secundum Archi. hæc Gemi. ibidem.*

1 *Crucesignati in subsidium fidei tenentur deferre signum crucis patenter: nam milites armatæ militiæ recipiunt stigmata, ex quibus milites cognoscantur. l. stigmata. C. de fabricensibus. & qui signum mutat, transfugæ pœna punitur. l. 1. ff. de re militari. imo qui assumptum crucis signum abiecerunt, compelli debent ad reassumptionem eius. ar. c. Quod super his. de uoto. in prin. Et Papa, ad innuendum q; crucesignati semper debent deferre signum crucis, utitur hoc uerbo. caractere crucis. ut in. c. excommunicamus. el. primo de hære. §. catholici uero. idem dicit etiam in priuilegio. Malitia huius temporis. Et ratio esse potest quia secundum. b. Thom. in quarto sen. di. 4. q. i. ar. 3. querela. 4. caracter est res quædam indelebilis.*

2 *Cruceſignati poſſunt de licentia inquiſitoris intereſſe diuinis, & eccleſiaſtica recipere ſacramenta tẽpore generalis interdicti, ubi ex indulto diuina tunc celebrari contigerit. Et ſi clerici ſunt cruceſignati, poteſt inquiſitor cum eis diſpenſare ſuper irregularitate quam incurriſſent celebrando diuina ligati ſententijs canonis. hæc ex prædicto priuilegio. Malitia huius temporis.*

3 *Cruceſignati ſeu ſcolares ſancti Petri martyris ſunt excommunicati quando inquiſitori indigenti pecunia pro officio inquiſitionis, & petenti, dare recuſant. probatur, quia fautores hæreticorum ſunt excommunicati. per. d. c. ut inquiſitionis. §. prohibemus. Tales autem ſunt fautores, ſecundũ Archi. in. c. quicunque. eo. ti. lib. 6. ubi. dicit in uerbo. fautores. priuatæ perſonæ, quæ iuramento uel uoto ſe aſtrinxerunt, ex omiſſione dicuntur fautores, puta ſi non manifeſtant, uel non faciunt id quod promiſerunt ex uoto. hæc ille.*

1 *Cuſtos carcerum inquitoris iurabit coram Epiſcopo, & cuſtos carcerum Epiſcopi, qui ſunt pro crimine hæreſis, iurabit coram inquiſitore, ꝙ fideliter cuſtodient carceratos, & omnia alia ſeruabunt, quæ ponuntur in textu cle. i. de hæreticis. §. porro. Idem dicit dominus. Car. Zab. in. d. cle. i. §. & quia.*

1 *Dæmones inuocare an ſit hæreticum, Gemi. in. c. accuſatus, in. §. ſane. eo. ti. li. 6. ponit duas opiniones, & credit utranque poſſe ſaluari, quia aut quis inuocat dæmones putans ipſos poſſe facere id ad quod inuocat ex eorum poteſtate actiua, & tunc opinio Lapi procedit, quia aliter inuocans dæmones eſt*

hæreticus, cum attribuat eis id quod est dei, per quē omnia facta sunt. Io. primo. Ad hoc. 26. q. 5. Episcopi. ubi expresse appellat hæreticos quærentes auxilia a diabolo, derelicto deo, aut inuocat dæmones non tamen credens eos posse operari ex sua potestate actiua totaliter, sicut ad id quod est suæ naturæ, sicut esset & tentaret mulierem ad concupiscentiam cū aliquo, & tunc procedit alia opinio, quia istud, licet sit malum facere, non tamen uidetur hæreticus, quia uocat eum tentatorem. Mat. 4. hæc Gemi. ubi supra. ibi. quærit hic lap. abb. Confirmat Panor. in c. in tabulis. de sortile. super glo. fi.

2 Vt autem melius prædicta intelligas, nota secundū Oldradum, attendendam esse intentionem inuocantis: quia aut inuocat ut sciat futura, & hoc sapit hæresim manifestā, quia id attribuitur diabolo quod conuenit deo, iuxta quod dicit Isaias. 41. c. Annuntiate nobis quæ uentura sunt, & sciemus quia dij estis. aut inuocat ad tentandum pudicitiam mulierū, & tunc si facit per modum impery, ut præcipiat diabolo, non sapit hæresim manifestam, quia est sibi proprium tentare: si autem facit ipsum adorando, & ut ipsum adoret, tunc sapit hæresim manifestam, & hoc nō propter personam, sed propter uitiū in adoratione diaboli. Hoc Oldradus in suo cōs. 208. quē allegat Gemi. d. c. accusatus. § sacerdotes. in fi.

1 Defensio iusta & æqua reseruatur cuilibet contra quem proceditur de crimine hæresis. c. cum inter priorem. de excep. secus dicunt quidam de dilatorijs, quia non permittitur ei de iuris apicibus disputare. Ad hoc. ff. man si fideiussor. § quædam. hæc Hostī. in

ſſumma. tit. de hæreticis. §. quæ pœna inponatur. uerſ. ſin autem. in fi.

2 Defenſio legitima eſt de iure naturali, & ſic nemini eſt auferenda. l. quoties. C. de preci. impe. offe. & in cle. paſtoralis. de ſen. & re iudi. in. §. cæterum defectus. hæc Io. de Imola in cle. ſæpe. de uerbo. ſigni. ſuper glo. in uerbo. defenſiones. Vbi nota q̃ idē Io. de Imola in. d. cle. ſæpe. ſuper glo. in uerbo. dilationes. dicit q̃ intentus & mens literæ eſt q̃ ſolum poſſit iudex repellere exceptiones fruſtratorias & oppoſitas malitioſe ad differendum iudicium, ut dicit glo. ibidem. & habetur in. c. finem litibus. de dol. & contu. & exceptiones quæ magis fruſtrant & differunt iudicium ſeu proceſſum quam reſpiciant ueritatem, quia ille non ſunt de iure naturali, imo magis repugnant. hæc ille.

1 Defenſor hæreticorum ſecundum Archi. eſt duplex. Nam quandoque quis defendit errorem, quandoque perſonam: primus eſt damnabilior, & dicitur hæreſiarcha. 14. q. 3. qui aliorum. & ſic loquitur. c. qui conſentit. 11. q. 3. Secundus qui perſonam uiribus uel potentia defendit ne ad manus iudicis examinandus ueniat uel puniendus. Et de ſimili defenſione loquitur. 21. q. 5. per totum. & 27. q. 1. c. ſi cuſtos. uel ne fiat executio. ex literis. de offi. dele. Facit. c. felicis. de pœnis. lib. 6. poſt prin. ibi poſtea recepta uerit uel defenderit. hæc Gemi. in. c. quicunque. de hæreticis. li. 6. in. ij. col. ibi. quæro quis dicatur defenſor. Confirmat hoc glo. in uerbo defenſauerit. cle. i. de pœnis. ibi. circa quartum.

2 Si autem aliquis defendit aliquem iuſte in iudicio,

& putans eum inculpabilem, iura pro eo allegando, & ostendendo eum innocentem, non ligatur aliqua pœna per hoc, quia in talibus iusta defensio reseruatur. d. c. cum inter priorem. de except. & . d. cle. pastoralis. de sen. & re iudi. hæc dominus Car. Zab. & . d. cle. i. de pœnis. col. 6. ibi. decimoquarto quæro de defendente. Confirmat glo. prædicta in uerbo. defensauerit. in fin. Secus autem ut dicit idem. d. Car. ibidem, si contra iustitiam & conscientiam defendit. de hæreticis. si aduersus. Tales enim defensores appellantur. 16. q. i. de præsentium. de re eccle. non alie. c. si quis. & quod notatur de iureiur. c. breui. uide ad omnia ista maleum maleficarum in tertia parte. q. 10. & . q. 11.

3 Quia etiam receptator dicitur defensor: sciendum q receptator dicitur ille qui scienter recipit hæreticos. ar. c. felicis. de pœnis. in prin. lib. 6. Sed leges illum innuunt receptatorem, qui receptat & celat, ut celatus manus iudicis euadat, ut patet. ff. de recept. l. i. & . 2. ff. de offi. præsi. in. l. congruit. C. de his qui late. occul. l. fi. & de his receptatoribus notat Hosti. in summa. eo. ti. §. quæ pœna. Io. an. hæc Gemi. in. d. c. quicunque. de hære. col. 2. ibi. Sed qui dicantur receptatores.

4 Defensores, & fautores, ac receptatores hæreticorum, ipso facto sunt excommunicati, & postquam aliquis talium fuerit notatus, si infra annum satisfacere contempserit, ex tunc fit infamis, nec debet admitti ad publica officia, prout est tex. in cap. excommunicamus. el primo. §. credentes. de hæreticis. iuncta glo. 15.

1 Diuinatio tunc ſapit hæreſim manifeſte, ſecundum glo.in uerbo, ſaperent.d.c.accuſatus. §. ſane.quando circa aras idolorum nefarie preces emittuntur, ſacrificia offeruntur, dæmones conſuluntur, eorum reſponſa ſuſcipiuntur.26.q.2.hi qui.& .q.4.igitur uel aſſociant ſibi hæreticos propter ſortes exercẽdas uel faciunt prædicta cũ corpore uel ſanguine Chriſti, uel in ſortibus, ut poſſint habere reſponſa, puerum rebaptizant, uel his ſimilia. hæc in prædicta glo. Confirmat Panor.in.d c.in tabulis. ſuper glo.i. uide ad hoc glo.optimam in hac materia.26.q. 2. in ſumma.

2 Diuinatio ad inueniendum furta, uel ad ſciendum aliqua ſecreta, quæ fit cum candela benedicta, & aqua benedicta, & puero reſpiciente in phialam, & dicente hæc uerba, Angelo bianco, Angelo ſanto, per la tua ſantità, e la mia uirginità &c. ſapit hæreſim manifeſte, ut probat egregie dominus Andreas Barbatia in quodam conſilio ſuo, quod fecit ad requiſitionem patris inquiſitoris Bonon. conſ. 55. in p. uol.

1 Dubius in fide habetur pro hæretico, dummodo dubietas ſit cum perſeuerantia & animi complacentia, aliter autem propter dubietatem occurrentem, in qua quis non perſiſtit, non dicitur hæreticus, quia primi motus non ſunt in poteſtate hominis.6.di.ſed penſandum.& etiam niſi per ſimplicitatem aliquis erraret in fide. Ita uoluit Inno.in rubrica de ſumma trini.in fi. Si etiam crederet aliquid contra fidẽ, putans eccleſiam ita tenere,& paratus corrigi, non eſſet hæreticus.hæc Felinus in.c.i.de hæreticis. Concordat Panor.in.d.c.primo.

1 *Errans in aliquo articulo fidei, uel in aliquo ſacramento eccleſiæ, per ſimplicitatem, ſecundum dominum Car. Zab. non debet puniri, quia ſimplicitas excuſat. c. ſuper literis. de reſcript. cum ibi notatis. C. de iuris. om. iudi. l. in criminali. 24. q. 3. dixit apoſtolus. & quod notatur. 17. di. non licuit. Facit tex. cle. prima. de ſumma trini. in uerbo. pertinaciter non enim pertinaciter credit, qui per ſimplicitatem errat. Contrarium tenet ſpecu. in. ti. de hæreticis pro quo eſt. 24. q. i. ſchiſma. ubi dicitur q̃ nō excuſat ignorantia. Ad hoc. C. de hæreticis. l. 2. de inius. uo. l. uenia. 27. di. c. fi. Matthæ. tenet primam partem, per. c. dixit apoſtolus. quod optime probat hoc. dic q̃ hæreticus poteſt dici dupliciter, large & ſtricte, quod notat glo. 24. q. 3. in ſententia. in fi. Large dicitur quilibet errans in articulis fidei, ſtricte qui errat pertinaciter, ut probat dictum. c. dixit apoſtolus. & dicta cle. prima. de ſumma trini. & fide catholica. Hæc dictus dominus Car. in. d. cle. uers. porro. ibi. quarto quæro.*

1 *Examinationi teſtium ſeu deponentium in crimine hæreſis, & ipſum crimen concernentibus, debent eſſe præſentes duæ religioſæ & diſcretæ perſonæ, in quarum præſentia, per publicam perſonam, aut per duos idoneos uiros, eorundem teſtium depoſitiones fideliter conſcribantur, ut dicitur. in. c. ut officium. eo. ti. lib. 6. §. uerum. ubi Gemi. quærens de quibus perſonis religioſis loquatur tex. iſte, dicit q̃ quando quc ſeculares clerici dicuntur religioſi. 4. di. denique quandoque laici. 44. di. non liceat. de conſtitu. eccleſia. Sed hic forſan auctor non intellexit ſtricte de*

illis

illis qui habitum religionis ſuſceperunt, pro quibus præſumitur.de no.ope.nuntia.c.2.uerſ ſuper eo. ubi de hoc Io.an.hæc Gemi.ubi ſupra.

1 Exceptio quando iudex dubitat an ſit admittenda uel ne, debet eam admittere cum proteſtatione ſi & in quantum de iure ſit admittenda, & non aliter nec alio modo. Et nota bene q̃ iudex ex cauſa poteſt recuſare exceptiones cum proteſtatione, & procedere ad ulteriora. Ad hoc eſt tex. notabilis in.c.ad diſſoluendum. de deſponſa. impube. & hoc pricipue quando iudex ex probabili cauſa moueretur, puta quia uehementer præſumeret contra reũ q̃ exciperet cauſa ſubterfugiendi iudicium, uel quia eſt probabile dubium, utrum exceptio ſit admittenda, & indago exigit longum tractatũ: conſulit autem Hoſti. q̃ iudex faciat ſcribi cauſam in actis, ut ſic appareat eum probabiliter motum. Hæc Panor. in.c. cum contingat. de offi. dele. ſuper glo. in uerbo.nihilominus. quam glo.bene nota, & diligenter conſidera, quia facit multum ad propoſitum. Ad idem facit quod dicit dominus Felinus ſuper.d.glo. allegat Hoſti.in cap.nullus. de præſumpt. & dato q̃ reus offerret ſe probaturum incontinenti, poſſet eſſe tanta præſumptio malitiæ, q̃ non purgaretur per probationem incontinenti: ita intelligit glo.in uerbo. ſententiæ.in.c. ſuſcitata. de in integrum reſti. quam glo.bene nota, & ſingulariter pondera, quia facit multum ad propoſitum. Quæ dicit, q̃ licet quis incontinenti uellit probare exceptionem ſuam, ſi tamen eſt præſumptio contra ipſum, q̃ malitioſe excipiat, primo mandabitur ſententia executioni, de-

ĩnde si quid uellit proponere, audietur in modum accusationis. Facit ad hoc quod dictum est supra in uerbo. appellatio. decimonono notabili.

2 Contra improbe petentes dilationes est adhibitum remedium secundum Hosti. cum enim iudex debeat dilationis amputare materiam. C. de tempo. appel. l. 2. potest quandoque sibi uidebitur, ab excipiente & dilationem petente, uel aliud proponente, si habet eum suspectum, exigere iuramentum, q̃ hoc non proponat malitiose, de quo hodie est dicendum, ut in. c. 2. de iura. Cal. li. 6. Ego dico, q̃ si uehementer iudex præsumit contra proponentem, poterit eum nõ admittere, nec curet de appellatione, iuxta nota-ta per Inno. in. c. post electionem. de concess. præben. & per Io. an. in. c. super eo. de appel. ubi uide. hæc Panor. in. c. nullus. de præsumpt. in fi.

3 Et aduerte q̃ iudex ex hoc solo q̃ exceptionẽ probabilem non admisit, non grauat partem, nam potuit moueri putando forte illam esse falsam, ideo, ut præsumatur grauamen, debet expectare donec probetur ueritas ipsius: & ex hoc infertur q̃ in facultate iudicis est exceptiones dilatorias uel peremptorias admittere uel repellere, nec ex sola reiectione infertur grauamen appellationis iustificatiuum. hæc Panor. in. c. interposita. de appel. in prin.

1 Excommunicati uel interdicti ab inquisitore nõ possunt absolui ab ordinario neque ab alio sine manda-to summi pontificis, præterquam in mortis articulo: probatur hoc per tex. opti. in. c. pastoralis. de offi. ordi. ubi dicit tex. q̃ cum delegatus sit maior ordinario, excommunicatus a tali delegato non potest

per alium absolui sine mandato summi pontificis præterquam in mortis articulo. Cum ergo inquisitor sit delegatus, ut.c. per hoc.de hæreticis.lib.6.sequitur quòd excommunicatus uel interdictus ab eo non potest absolui ab ordinario neque ab alio. Confirmat glo.in uerbo. præterquam in mortis articulo .d.c. pastoralis. Facit ad hoc Feli.in.c. excommunicamus.el.primo de hæreticis. col.3. ibi excommunicatione notatis. hoc etiam habetur specialiter in priuilegio Alexan.quarti quod incipit. Ad capiendũ uulpeculas. dat. Laterani. 7. cal.Februarij, pont. sui anno tertio.

2 Excommunicatio si profertur propter contumaciam non est necesse q; ille citetur ad audiendam sententiã. hæc Gemi.in.c.cũ contumacia.de hæreticis.li.6.

3 Excommunicatus iterum potest excõmunicari: hoc dicit glo.fi. in.c.ita quorundã.de Iudæis. uide bene totam illam glo. Confir.Panor.super.d.glo. Nec ualet absolui ab una excommunicatione, nisi etiam ab alia, ut dicit Panor.ibidem.

1 Executio contra damnatos de hæresi est facienda per potestates & officiales seu rectores temporales & seculares, quam facere debent prompte, imo sibi relictos debent per se uel per nuntios recipere indilate, animaduersione debita puniendos, alioquin si cõtrafecerint, uel si processum uel sententiam inquisitorum directe uel indirecte impedire præsumpserint, ipso facto sunt excommunicati, quam excõmunicationem si per annum sustinuerint, ut hæretici condemnentur.c.ut inquisitionis.eo.tit.lib.6. Ad hoc facit.c.ad abolendã.&.c.excõmunicamus.eo.ti.

et glo. in uerbo. indilate. d.c. ut inquisitionis. dicit q̃ talis sententia debet statim dilatione postposita executioni mandari, ut patet. 2.q.1.c. sicut. idem dicit Gemi. in d.c. ut inquisitionis. in prin.

2 Executio sententiæ non est differenda licet appelletur, quando sumus in casu quo ius appellationem reijciat. Gemi. in. d.c. ut inquisitionis. in prin.

3 Mandatur hoc etiam per leges Federici Imperatoris, approbatas per Bonifacium Papam octauum in. d.c. ut inquisitionis. et sunt registratæ in capitularibus ciuitatis Comi, & acceptatæ per uniuersum consilium illius ciuitatis, anno domini 1255. die. 10. Septemb. Et primo in lege quæ incipit. Commissi nobis, mandatur q̃ relicti brachio seculari debita animaduersione puniantur.

4 Pœna animaduersionis, est pœna quæ euertit animam a corpore, ut dicit Gemi. in. d.c. ut inquisitionis. ibi. Quæ sit pœna. Facit ad hoc glo. in uerbo. puniendi. c. excommunicamus. el. 2. eo. tit. Ad idem Federicus in prædallegata lege seu constitutione. Commissi nobis.

5 Sed Panor. in. c. ad abolendam. eo. tit. super glo. in uerbo audientia allegans Hosti. post. Io. an. dicit q̃ hæretici debent puniri pœna ignis, & q̃ debent cremari. Et dicit q̃ in hoc conuenit lex diuina, canonica, ciuilis, & consuetudinaria, ut communiter puniantur pœna ignis. Confirmat Federicus in lege seu constitutione quæ incipit. inconsutilem tunicam ubi dicit, præsentis nostræ legis edicto damnatos mortem pati, Paterenos aliosque hæreticos quocunque nomine censeantur, decernimus ut uiui in conspectu

hominum conburantur, flammarū cōmissi iudicio.

6 Sed quæritur nunquid iudex secularis poterit petere ab inquisitore, ut ostendatur ei processus, ut uideat si iuste uel iniuste est processum contra damnatos. Bar.in.l.diuus.ff.de custo.& exhibi.reo. dicit q̄ non tenetur ad faciendum executionem nisi processus exhibeantur sibi: & idem tenet in.l.magistratibus ff.de iuris omni.iudi.allegando.d.l.diuus. Sed Panor.in.c.i.de offi.ordi. tenet contra Bar.& dicit contra ipsum esse tex. expressum in.d.c.ut inquisitionis §. prohibemus. ubi dicitur q̄ de crimine hæresis, cū sit mere ecclesiasticum, quoquomodo iudex secularis non cognoscat. Ad hoc etiam Bal. & Pau.de Castro in eadem.l.magistratibus. & ibi Alexander, & Iason contra Bar.& Panor.in.c.ea quæ.de sta.mona.in fi. Et Barbatia in.c.i.de offi. ordi. Bal. in auten.clericus.C.de Episcopis.& cle. Ad hoc est Felinus in.c.ad abolendam. in fi. Confirmat Gemi. in.d.c. ut inquisitionis.in prin. dicens notandum esse q̄ iudex secularis exequitur sententiam latam per iudicem ecclesiasticum absque eo q̄ cognoscat de uiribus sententiæ de quo.de offi.ordi.c.i. Non tenetur ergo inquisitor exhibere processum iudici seculari ad hoc ut sententiam exequatur.

7 Imo inquisitor potest compellere iudicem secularē ad exequendum sententiam per ipsum inquisitorem latam, ut patet per ea quæ notantur in glo. in uerbo.præiudican.d.c.i.de offi.ordi.& in glo. in uerbo. contra eum.c.ij.de maledicis. Ad hoc est etiam priuilegium Inno.4. quod incipit. Cum sicut accepimus.ubi dicitur, q̄ inquisitores possunt compellere

per censuram ecclesiasticam potestates ad obseruandum quæ ipsi inquisitores duxerint facienda, & ad procedendum contra hæreticos damnatos, etiam si testium nomina non exprimantur. Ad hoc facit glo.fi.in.c.auctoritatem.15.q.6.& glo.in.c.sicut sine iudicio.2.q.i. Facit ad hoc dictum Archi. super.d.glo.d.c.sicut sine iudicio.Confirmat Panor. in.c.pastoralis.§.quia uero.de offi.dele. ubi dicit q̃ ordinarius ad mandatum delegati exequitur sententiam, etiam si eam sciat iniustã: & q̃ delegatus potest mandare ordinario loci,ut exequatur sententiã suam, & q̃ is cui mandatur nuda executio sententiæ, non potest assumere cognitionem super uiribus sententiæ. hæc Panor. ubi supra. Et q̃ ad hoc non sit compelli ordinarius a delegato Papæ, affirmat glo.2.in.c.significasti.de offi.dele.

8 Dominus Felinus in.c.ad abolendam.in fi.de hæreticis.dicit q̃ si inquisitor puniret hæreticum per eum condemnatum pœna mortis,non credit eum irregularem, quia etiam iure officij nõ prohibetur hoc alij posse mandare si per se hoc non potest: per tex.in.c.3.ne cle.uel mona.li.6. Nota tamen quod postea dicit ipse Feli.in.c.uergentis.eo.ti.ubi ad.d.c.3.ne cle.uel mona.ipse respondet.

1 Fama est communis locutio ex ueri similibus coniecturis surgens, & notanter dicitur, ex ueri similibus quia aliter proprie non est fama saltem quo ad iuris effectum, sed sunt uariæ uoces populi, de quo per Bar.in.l.de minore.§.tormenta.ff.de quæstio. & glo.& doc.in.c.inquisitionis.&.c.cum oporteat.de accusa. Rumor in minus se habet quam

fama. uide bo.glo.iuncto tex.in.cap. ſuper eo.de eo qui cogno.conſan.ux. hæc Panor.in.c.ueſtra.de co-ha.cle.& mul. ſuper glo.in uerbo. notorium.col. prima,in fi.

2 Fama in criminalibus hæc operatur, quia quandoque præſtat materiam indicendi purgationem.2.q. 5.presbyter ſi aplebe.& glo.fi.ibidem in fi.de accuſa. accedens quandoque dat materiam inquirendi. de accuſa.qualiter & quando. el. 2. quandoque coadiuuat probationes iam factas ſeu alia adminicula, ut in cap.præterea. de teſti.& in glo.ibidem. in fin.hæc Panor.in. cap. ueniens.el.primo de teſti. in fi.

3 Ex fama & uno teſte omni exceptione maiori, pōt quis condemnari. Angel.in li.maleſi.clauſula.compa.dicti inquiſiti & nega.totum.col.4.

4 Fama in criminalibus multum ponderatur.ar. 2.q. 5.presbyter ſi aplebe.ff.dc teſti.l.3. §. eiuſdem. & 4.q.3.§.item in criminali. uerſ item ſæpe.&.35.q. 6.ſi duo C. ne de ſta. defun. ſi mater. extra. de eo qui cognouit conſan.ux.ſuæ.c.ſuper eo.

5 Item fama ſufficit ad probationem ſi aliæ præſumptiones coadiuuant, ita q̄ cum fama faciunt probationem, ut in glo. fama loci. c. illud quoque.de præſumpt.& ita quæ non proſunt ſingula, coadunata iuuant.glo.in uerbo.dicta.c.tertio loco.de præſump. & glo.fi.in.c.cum cauſam. de proba.& .c.præterea. de teſti.

6 Fama, ſi eſt uehemens, contra malefactorem ſufficit ad torturam. Angel. in lib. maleſi. clauſula. fama publica præcedente. columna. 13. ibi.

Ego autem si assessor essem. Concordat dominus Paris de Puteo. in lib. de syndicatu. c. incipiente. Qui dam latro famosus. in prin. ubi. dicit q; famositas operatur q; quis torqueatur. ff. de quæstio. l. de minore. §. fi.

1 Fautor hærcticorum potest quis dici dupliciter, uno modo quando aliquis est in publica potestate, ut capitaneus, balinus, potestas, & similes: & si talis omittit facere officium suum circa hæreticos, prout habetur in c. ut inquisitionis. &. c. ut officium. eo. ti. li. 6. tunc potest dici fautor hæreticorum. Alio modo potest dici aliquis fauere uerbo, excusando hæreticos, non ex lubrico linguæ, nec per iocũ, sed in conuenticulis, uel cum inter laicos dicit illos nõ esse tales quales dicuntur. Io. an. hæc Gemi. in c. qui cunque. eo. ti. li. 6.

2 Possunt etiam dici fautores aduocati & procuratores, qui defendendo excusant hæreticorũ excessus, habita consideratione personarum, locorum, & tẽporum. Et q; falsi excusatores fauere dicantur, patet. 11. q. 3. c. non solum el. 2. ibi. item timendo. & episcopi qui Lotario adhæserunt, sunt ut eius fautores damnati. 2. q. i. c. fi. ubi bo. tex. ad hoc propositum. Et canon dicit q; fucatis excusationibus eius crimina tegere uidebantur. 11. q. 3. ita corporis tui. hæc Gemi. ubi supra.

3 Dicitur etiam facto fauere qui procurat alimoniã hæreticis, uel eis subministrat aliqua per quæ liberantur, uel alia similia: nec tunc indiget probatione. 23. q. 4. est iniusta. ff. de furtis. si pignore. c. accusatus. eo. ti. lib. 6. §. sacerdotes. &. c. ut inquisitio-

nis. §. prohibemus. eo. ti. & eo. lib. Idem de illo qui precibus hæreticum liberat. 24. q. 1. c. 1. uerſ. illud uero. quod bene nota. hæc Gemi. ubi ſupra.

4 Etiã dicitur fautor hæreticorũ qui impedit ne ueritas inueniatur in cauſa fidei. hæc Gemi. in. d. c. accuſatus. §. ſacerdotes. quod nota & tene menti. Qui etiam impedit ne teſtes examinentur, uel ne dicant ueritatem, dicitur præſtare impedimentum in cauſa. tex. eſt bo. in. c. cum cauſam. de teſti. & ibi glo. notabilis in uerbo. compellas.

1 Fideiuſſor non poteſt interuenire in cauſa criminali, & ratio eſt quia non poteſt quis ex contractu ad capitalem pœnam ſe obligare, quia nemo eſt dominus membrorum ſuorum, ut in. l. liber homo. prima. ff. ad. l. Aquiliam. & 23. q. 5. in. c. ſi non licet. & glo. in. c. cum homo. eiſdem cauſa & quæſtione. & Panor. in rubrica de fideiuſſoribus. in tantum q̃ non ualet fideiuſſio de præſentando aliquem ſub pœna corporali, ut not. Bar. in. l. 3. ff. de cuſto. reo. & Ci. in. l. ad cõmentarienſem. C. eo. dicas tamen niſi cõ ſuetudo eſſet in contrarium, quia tunc ualet conſuetudo, ut dicit. d. glo. in. d. c. cum homo. hæc Angel. in li. maleſi. clauſula. pro quibus. Antonius fideiuſſit. in prin. & etiam habetur in additione ſequenti: & de hoc habes ſupra in uerbo. capere. §. ſecundo.

2 Sed pone. Aliquis traditus eſt fideiuſſoribus, qui poſtea fugam capit, quæritur nunquid fideiuſſores debeant decapitari, præſupoſito q̃ reus conuictus ueniret decapitandus. dic q̃ non, per notata per Ci. in. d. l. ad cõmentarienſem. & Bar. in. l. ſi quis reum. ff. de cuſto. reo. quia nemo eſt dominus membrorum

ſuorum, ut dictum eſt ſupra. Confirmat Panor. in d. rubrica de fideiuſſoribus, ubi diſtinguit, utrum fideiuſſores fuerunt in dolo q̃ aufugeret, & tunc pœna erit arbitraria. Si autem ſint extra dolum, punientur pœna pecuniaria, ad quam obligauerunt ſe, & ſi non fuit expreſſa quantitas, iudex arbitrabitur. hæc Panor. in d. rubrica. Confirmat dominus Andr. Barba. in d. rubrica.

3 Aduerte tamen hic unum ſecundum Ludo. de Roma. in conſilio ſuo. 14. q̃ ſi quis fideiuſſit de præſentando aliquem totiens quotiens placuerit curiæ, præſentando eum bis eſt liberatus. hæc ex. d. l. maleſi. Angel. in prædicta clauſula, pro quibus Auto. fideiuſſit. in additione tertia.

4 An autem captus pro graui crimine, ex quo eſt pœna in euentum corporis afflictiua, poſſit relaxari fideiuſſoribus: dicendum q̃ non, ſed debet incarcerari. uide de hoc ſupra, in uerbo. capere. §. 2. Confirmat Archi. in. c. in memoriam. 19. di. uide ad hoc Bar. in. l. nemo dubitat. ff. de reg. iuris. & in. l. reſcripto. §. debitores. ff. de mu. & ho. et in. l. uerſ. ſed quid ſi uult dare fideiuſſores. ff. de cuſto. reo. & in. l. itẽ liberatur. §. qui paratus. ff. qui. mo. pig. uel. ipo. ſol. & Bal. in. l. 2. C. de exhiben. reis.

1 Filij hæreticorum priuati ſunt hæreditate parentũ etiam ſi ipſi filij ſint catholici. patet hoc in glo. in uerbo. ipſo iure. el. ij. cum ſecundum. eo. tit. lib. 6. & glo. in uerbo. exæreditatio. c. uergentis. eo. tit. & in glo. 23. q. 7. in ſumma, in fi. nam pro delicto patris filij puniuntur. 6. q. i. c. ſi quis cum militibus. niſi forte reuerſi fuerint ad unitatem fidei & ad gremium

ecclesiæ, quia tunc possunt eis restitui bona ex quadam misericordia, ut dicit tex.in.d. c. uergentis. & glo.ibi.in uerbo.misereri. & .d.glo.23.q.7.in summ.a Gemi.autem in.c.accusatus.eo.ti.li.6.§ si uero. uer. sed per præmissa.ibi. dominus meus. distinguit, quia aut hæreticus moritur ante condemnationẽ, & tunc filij catholici retinent bona: aut pater moritur post condemnationem criminis, & si attendamus misericordiam, tunc filij ex quo sunt legitimi catholici, non perdunt bona, cum ipsi non deliquerint. aut attendamus rigorem, & tunc filij etiam catholici perdunt bona. Ad hoc facit quod dicit Archi. supra. d.glo. summæ.23. q.7. & hoc procedit & in terris ecclesiæ, ac etiam in terris imperij, ut dicit Gemi.ibidem. Confirmat Archi.ubi supra, in fi. Sed & Panor.in.d.c.uergentis.dicit q hæreticus etiam sponte rediens ad pœnitentiã, nõ recuperat bona, nisi ex quadam misericordia. Et Feli.in.d.c. uergentis. in secundo notabili, in prin. dicit q conuictus de hæresi non recuperat bona sua propter gratiam ei factam, nisi expresse dicatur q ei restituantur bona. Facit ad hoc quod dicit idem Feli.in.c.ex insinuatione.de simo. Super glo.in uerbo.indulgentia.

1 Fuga cũ alio indicio.s.publica uoce et fama cõtra fugientẽ, facit q fugiẽs possit torqri.hæc Ang.in li.male fi.clausula.Fama pub.p̃co.col.14 ibi. et ideo Guido.

2 Fugitiuus remittendus est ad requisitionẽ inquisitoris sub quo deliquit. C.ubi de cri.agi. oppor.l. i. & Ant.ibi.signata quæ in præiudicia.Io.an.hæc Gemi. in.c. ut commissi.§. & contra illos.de hære.li.6. Ad hoc est glo.nota.in.c.ibi enim.3.q. 6. quæ dicit

q̃ si grauius est crimen, remittitur puniendus ubi deliquit.

3 Posset etiam inquisitor illius prouinciæ ubi deliquit illum punire, secundum glo. in uerbo. procedendi. d. c. ut cõmissi. ubi datur talis casus. pone quis deliquit in diœcesi Rauẽnæ, & postea se transtulit Mediolanũ, tunc & inquisitor Rauennas, & inquisitor Mediolanen. poterit procedere contra eum. Concordat Gemi. in. d. §. & contra illos. & ratio est secundum eum, quia cum istud delictum non sit momentaneum sed successiuum & continuum, ideo quocunque uadit, dicitur ibi delinquere, ergo punitur in loco ubi est ratione delicti ibi commissi.

4 Si tamen deliquit publice in uno, puta prædicando pupulo contra articulos fidei, postea transtulit se ad aliud territorium, & ibi notum est publice suum crimen, tunc est remittendus ad locum ubi plus deliquit, & ubi notiora sunt eius delicta. per. l. sicui. ff. de accusa. §. fi. Io. an. hæc Gemi. ubi supra. in fi.

5 Fugiens de carcere ubi positus erat ad pœnitentiam, & non habens excusationem legitimam, potest ut hæreticus condemnari, quia fingitur ficte conuersus, & simulate confessus, & etiam erroris pristini recidiuus. ad hoc de pœni. di. 2. c. i. nam exitus acta probat. 22. q. 2. quod autem. & facit. 34. q. 1. c. 1. ad fi. Io. an. hæc Gemi. in. d. c. ut commissi. §. necnon. Cõfirmat Felinus in. c. penult. de hæreticis. allegat Io. an. in. d. c. ut commissi. §. penult. dicens q̃ traditus perpetuo carceri pro pœna hæresis, si fugeret ex carceribus, ex hoc solo diceretur conuictus, tanquam relapsus in hæresim, & ita omnis audientia sibi de-

negatur, iuxta.c.ad abolendam.eo.ti. Facit ad hoc quod dicit Angel.in.li.malefi.clauſula. Fama pub. præcedente.col. 31. ibi. Tertio quid ſi quis poſitus fuit in carcere.

1 Hæreſis crimen æquiparatur crimini læſæ maieſtatis imo crimen hæreſis eſt grauius.d.c.uergentis.de hæreticis. hæc.d.Car.Zaba.in cle. unica de uſuris. §. ſane.quæſito.22. Confirmat Io.de Imola in.d. cle. in glo. fi.Idem dicit Angel.in.lib.malefi.clauſula. che hai tradito la patria.col.3.in fi.ibi.quærit.Cyn. Salice. Item col.4.ibi.& bene ſcias. item in colu. 5.poſt prin.ibi.quæro an ſacerdos. idem glo. & Salice.in.l.2.C.ad.l.Iul.maie.idem in lege Federici imperatoris, quæ incipit, Inconſutilem.& eſt regiſtrata in capitularibus ciuitatis Comi.

2 Hæreticus dicitur qui priuilegium Romanæ eccleſiæ uult auferre.22.di.c. omnes.

3 Similiter dicitur hæreticus qui nouas opiniones & falſas inuenit, aut ſequitur, uel dogmatizat. 24. q. 3. c.inter hæreſim.& c.hæreticus.

4 Dicitur etiam hæreticus qui intelligit ſcripturam ſacram aliter quam ſpiritus ſanctus efflagitat.c. hæreſis. ea.q.

5 Eſt etiam hæreticus qui de ſacramentis eccleſiæ uel de confeſſione aliter ſentit quam tenet & obſeruat Romana eccleſia. c. ad abolendam. de hæreticis. in principio.

6 Dicitur etiam hæreticus qui dicit uel tenet ſimplicem fornicationem aut alium actum carnalem extra matrimonium non eſſe peccatum mortale, ut patet in cle.fi.de hæreticis.uer.7.& glo.ibi in uerbo. non eſt.

7 Est etiam hæreticus qui dicit uel tenet pertinaciter usuram non esse peccatum mortale, ut patet in cle. unica de usuris, in fi.

8 Asimili dicitur hæreticus qui non solum tenet usurā & actum carnalem extra matrimonium non esse peccata sed etiā qui tenet alia prohibita ab ecclesia, uel per sctipturam sacram, non esse peccata, quia de similibus simile debet esse iudicium. c. inter cæteras. de rescript. in fi. iuncta glo.

9 Est etiam hæresis damnata dicere legem cum euangelio, & circunciſionē cum baptismo esse seruandam l. i. C. da apostata. ad hoc. de bapt. c. maiores. in prin. Io. an. Gemi. in. c. contra Christianos. eo. ti. li. 6.

10 Non recipiens cōmunionem singulo anno est hæreticus. Feli. in rubrica de hæreticis.

11 Dicitur etiam hæreticus ille qui scindit se ab unitate ecclesiæ. 7. q. i. c. denique.

12 Apostata a fide est hæreticus, ut habes supra in uerbo. apostata. per totum.

13 Hæreticus est etiam qui circa aras idolorum nefarias preces emittit, sacrificia offert, dæmones consuli, eorum responsa suscipit, uel associat sibi hæreticos propter sortes exercendas, uel facit prædicta cum corpore uel sanguine Christi, uel in sortibus, ut possit habere responsa, puerum rebaptizat, & his similia. hæc dicit glo. in uerbo. saperent. §. sane. c. accusatus. eo. ti. li. 6.

14 Est etiam hæreticus qui dicit, defendit, seu tenet pertinaciter, q anima rationalis seu intellectiua non sit forma corporis humani per se & essentialiter, ut patet in cle. unica. de summa trini. § . porro.

15 *Sunt insuper octo errores damnati tanquam hæ-- reticales quorundam qui eos sub quadam sanctitatis & perfectionis simulatione adinuenerunt, quos enumerat cle. 3. de hæreticis. & eos damnat.*

16 *Qui dicit & tenet q̄ Christus & apostoli nihil habuerunt in cōmuni etiam quantum ad ius & dominum, est hæreticus, ut patet per extrauagantem Io. 22. quæ incipit. cum inter nonnullos.*

17 *Opinio quæ tenet q̄ paruulis baptizatis non infundantur uirtutes & gratia informans quoad habi-- tum, & si non pro illo tempore quoad usum, est reprobata ab ecclesia, imo damnata, ut patet in cle. unica. de summa trini. in fi. hanc oppinionem etiā beatus Thomas reprobat in tertia parte. q. 69. articulo sexto.*

18 *Item asserere pertinaciter quòd Christo eiusque apostolis, in his quæ ipsos habuisse sacra scriptura testatur, nequaquam ius eis utendi competierit, nec ipsa uendendi seu donendi ius ipsi habuerint, seu ex illis alia acquirendi, tum talis assertio usum & gesta eorum concludat in præmissis non iusta, est erroneum & hæreticum. patet hoc per. d. extrauagantem Ioannis. 22. quæ incipit. cum inter nonnullos.*

19 *Sunt autem plures aliæ hæreses seu sectæ hæreticorum, quas enumerat Isidorus in octauo lib. etymolo. cap. 5. & ponuntur. 24. q. 3. cap. quidam autem hæretici.*

20 *Reperiuntur etiam multæ aliæ hæreses, quæ colliguntur ex dictis b. Thomæ in diuersis locis, quæ ēt*

dinumerantur in tabula reuerendi patris magistri Petri de Bergomo, in uerbo, hæresis. ibi eas uide. Quotienscunque. n. aliquid dicitur uel tenetur pertinaciter quod sit contra determinationem ecclesiæ, quantum ad ea quæ pertinent ad fidem, illud semper est hæreticum: probatur. 24. q. i. c. hoc est fides. & glo. fi. c. cum Christus. de hæreticis. in fi. & glo. in uerbo. docuit. c. unico. de summa tri. li. 6. nam ad ecclesiam pertinet determinare dubia si quæ interdum oriuntur circa fidem, ut patet in. c. quotiens. 24. q. i. de bapt. c. maiores. in prin. de summa tri. c. 2. in fi. cle. unica. eo. ti. §. Nos igitur. ar. 22. di omnes. Concordat b. Thomas in secunda secundæ. q. 11. ar. 2. ad tertium argumentum. nam ecclesia in his quæ pertinent ad fidem, non potest errare, ut habetur & notatur. 24. q. i. c. a recta ergo fide. & c. Memor sum. & hoc quia dominus pro ea rogauit ne deficeret fides eius. Lucæ. 22. capitulo dixit dominus, Ego rogaui pro te ut non deficiat fides tua. & ponitur. 21. d. §. i. in. uers. Ego pro te.

21 Notandum tamen est, quia ad hoc q; aliquis proprie dicatur hæreticus, quatuor requiruntur, primũ est error in intellectu, ita q; male sentiat de ueritate unde si aliquis conculcet corpus Christi, credens tamen ibi esse uerum corpus Christi, & q; hoc sit malum, sed hoc facit ut placeat diabolo, iste non dicetur hæreticus, quia non habet errorem in intellectu, nec male sentit de sacramento altaris. Secundum est q; talis error sit circa ea quæ pertinent ad fidem, uel contra determinationem ecclesiæ, in his quæ pertinent ad fidem & bonos mores, & necessaria sunt

ria ſunt ad conſecutionem uitæ æternæ. Tertium eſt q̃ talis errans ſit profeſſus catholicam ueritatẽ, & habeat baptiſmum: unde Iudæus uel paganus non poteſt dici hæreticus, licet habeat opinionem cõtra fidem catholicam. Quartum eſt q̃ talis errans teneat talem errorem cum pertinaci malitia & oſtinata uoluntate: unde ſi quis habeat aliquem errorem circa ea quæ ſunt fidei, eſſet tamen paratus corrigi & emendari quando oſtenderetur ſibi eſſe falſum illud quod ipſe putat eſſe uerum, talis non diceretur hæreticus, ut habetur. 24. q. 4. c. dixit apoſtolus. Colliguntur iſta ex dictis beati Thomæ, in. 4. ſen. di. 13. q. 2. ar. primo. & in ſecunda ſecundæ. q. 11. ar. 2. Et diffuſius a beato Antonino in ſecunda parte ſummæ ti. 12. c. 5. §. i. & in quarta partc eiuſdẽ, ti. 12. c. 4. §. penul.

22 Dicens hominem malum non poſſe pœnitere in ſenectute, eſt hæreticus, ſimiliter qui dicit, peccata dimitti a ſolo deo ſine miniſterio clauium eccleſiæ. hæc Feli. in. c. penul. de hæreticis. & allegat Oldradum in conſi. 271. quod incipit. Quæſtio talis eſt.

23 Dicere aut credere Chriſtum non fuiſſe conceptum in loco naturali beatæ uirginis, in quo alij concipiuntur homines, neque natum ex illo loco communi et naturali ex quo alij homines naſcuntur, eſt hæreſis damnata, ut patet per determinatiõnẽ factam auctoritate ſedis apoſtolicæ anno. 1511. ad inſtantiam patris inquiſitoris Mantuani.

1 Ieiunia non poſſunt inquiſitores indicere hæreticis. ſeu ſuſpectis de hæreſi ad eruendam ueritatem ſine diœceſano, nec alias ſimiles pœnas: neque diœceſa-

nus ſine inquiſitore, ſicut de tortura, per glo. in uer bo. tormentis. cle. i. eo. ti. idem tenet. Io. de Imola in .d. glo. et ratio eſt, quia appellatione quæſtionis intelliguntur tormenta corporis, dolores, & mala manſio. ff. de iniur. l. item. apud Labeonem. §. quæſtionis. & . §. quæſtionem.

1 Imagines facere ad procurandum amorem mulierum non ſapit hæreſim manifeſtam, quia hoc eſt magis ſuperſtitioſum quam hæreticum, licet ſecundū Auguſtinum in. 10. lib. de ciuitate dei, ad dæmones hoc pertineat, ludificatores animarum ſibi ſubditarum. hæc Oldradus in conſilio ſuo. 208. quem allegat Gemi. in. c. accuſatus. de hæreticis. li. 6. in fi.

1 Impedientes officiū inquiſitionis ſeu proceſſus aut ſententias inquiſitorum directe uel indirecte, ſi ſunt domini tēporales, poteſtates, rectores ciuitatū uel locorum, eorūque officiales, ipſo facto ſunt excōmunicati. Alij autem quicunque qui in prædictis ſcienter dederint auxilium, conſilium, uel fauorem, ſimiliter ipſo facto ſunt excommunicati, & ſi hanc excommunicationem per annum animo ſuſtinuerint pertinaci, uelut hæretici condemnentur. Ad hoc tex. eſt expreſſus in. c. ut inquiſitionis. §. prohibemus. & §. ſi quis uero. de hæreticis. lib. 6. & ad hoc facit glo. fi. ibidem. et Gemi. confirmat ibidem.

2 Sed nota q̄ cum ſolis minis & terroribus dicitur quis impedire officium & iurisdictionem. ar. opti. in. c. i. de offi. dele. in prin. Qui aliis modis impediant officium inquiſitionis, uide ſupra in uerbo. fautor. §. 2. 3. & . 4.

3 Oēs impedientes quomodocūque officium inquiſitio

nis, possunt ipsi inquisitores punire, & ecclesiastica censura coercere. ar. est opti. in cle. i. de hæreticis. §. uerum quia. ibi. seu q̃ ipsos in executione officij inquisitionis impediat. Ad hoc est etiam. c. i. de offi. dele. in fi. cum glo. fi. Facit ad idem glo. in uerbo. persona. c. Sane quia. eo. ti. & . c. statutum. el. i. de hæreticis. li. 6. ubi dicit Gemi. q̃ ubi prohibetur impedimentum fieri, intelligitur de directo & indirecto impedimento. Facit ad hoc. c. quanto. de pœnis. & ar. ad hoc in. c. Romana. de pœnis. li. 6.

4 Vlterius nota q̃, ut dicit Panor. in. d. c. i. de offi. dele. iudex delegatus potest iurisdictionem suam exercere etiam contra quoscunque suam iurisdictionẽ turbantes. Et super glo. fi. ibidem dicit q̃ glo. illa uult, ut qualitercunque impediatur iurisdictio delegati, possit ipse delegatus eam exercere contra turbatores. & dato q̃ non sit expressum in rescripto, potest tamen iudex delegatus exercere censuram ecclesiasticam contra impedientes, & potest etiam eos multare, quia omnia uidentur cõmissa sine quibus iurisdictio exerceri non potest, quod nota, & idem notatur in. c. de causis. de offi. dele. & . c. præterea. c. prudentiam. in fi. & . c. suscitionis. eo. ti.

5 Et si delictum turbatoris est notorium, indubie potest delegatus procedere contra eum, ut in. §. proxime superiori: aut non est notorium, sed sunt ali quæ coniecturæ, & tunc potest compellere ad præstandũ cautionem de non impediendo. ar. in. c. literas. in fi. de resti. spoli. quod bene nota. hac ex Panor. in. d. c. i. de offi. dele. in fi. Quã Panor. dicit ẽt in. c. significasti. eo. tit. ibi. ultimo nota. q̃ resistentes iudici

delegato possunt puniri ab eo, cuiuscunque conditionis & dignitatis sint, & ratio est quia repræsentant personam Papæ cui totus orbis subest. uide ad hæc omnia eundem Panor. in prædictis locis diffuse.

1 Implorare auxilium a dæmone in his quæ sunt supra facultatem humanam, sicut in uaticinatione de futuro, & in alijs operibus magicis, in quibus complementum operis ex uirtute dæmonum expectatur est apostasia a fide, per pactum initum cum dæmone, uel uerbotenus si inuocatio interfit, uel facto aliquo etiam si sacrificia desint. hæc beatus Thomas in secundo sen. di. 7. q. tertia, articulo. 2.

1 Impœnitens dicitur ille hæreticus qui primo confessus est peccatum suum, & postea negat: nam ille dicitur impœnitens qui peccatum confiteri recusat. de. pœ. di. prima. §. Alij econtrario. & .c. sequenti. uidelicet, non potest quisquam. & in multis alys capitulis eiusdem di. sed iste peccatum suum de quo constat per suam confessionem sponte factam in iuditio cui statur. de præsumpt. c. literas. de uerb. signi. super quibusdam. nunc confiteri recusat, imo indistincte negat, ergo debet dici impœnitens. Item ex tali negatione, præsuppositа prima confessione spontanea, clare patet ipsum ficte conuersum: cum enim neget, non potest dici conuersus. 32. q. 7. c. quemadmodum. & facit. de purga. cano. c. inter. hæc habentur ex consilio secundo Io. Calde. ti. de hæreticis.

2 Confirmatur, quia non uidetur ille fuisse uere conuersus. de. pœ. di. 3. c. pœnitentia. cum. c. sequenti, & præsumitur q materia primi erroris fuerit per eum recondita & calide paliata. dc. pœ. di. 2. c. i. ubi dici-

tur. Si quis semel notatus fuerit inuidiæ. &c. sciat se primam causam, ex qua inuidia nascitur, in interioribus medullis habere reconditam. Facit ad hoc quod notat Archi. super uerbo. in carcerem. cap. ut cõmissi. de hæreticis. lib. 6. in simili loquens.

3 Impœnitens etiam dicitur qui pœnitentiam iniunctã ab inquisitore non adinplet, quia ex hoc præsumitur de inpœnitentia & ficta conuersione, ut aperte probatur per. d. c. literas. & de purga. cano. inter. et de consecra. di. 2. ego Berengarius. de hæreticis. c. accusatus. li. 6. hæc ex eodem consilio secundo Io. Calde.

4 Quomodo appareat ex iniunctione pœnitentiæ an aliquis sit uere pœnitens et uere conuersus, declarat Panor. in. d. c. literas. de præsumpt. in secunda quæstione, dicens post Hosti. & Io. an. si paratus est pœnitentiã benigne suscipere, quam postea deuote & efficaciter implet, præsumptio est de uera conuersione, alioquin si pœnitentiã non uult recipere, uel si recipit tamen illam renuit adimplere, præsumptio est de contrario, uidelicet q̃ non sit uere pœnitens, & hoc satis placet & elicitur ex litera ipsa, & facit de. pœ. di. 2. c. 1.

5 Si hæretici non implent pœnitentiã iniunctam post abiuratam hæresim, dicit Matt. q̃ debent haberi pro relapsis. allegat tex. cle. 3. de hæreticis. in fi. ibi. & satisfactionem habuerint. allegat etiam. c. ad abolendam. §. penul. hæc Io. de Imola in. d. cle. 3. super glo. in uerbo. propagentur. & in cle. ex graui. de usuris. super glo. fi. Confirmat dominus Car. Zaba. in. d. cle. ex graui. quæsito. 22.

6 Præſumitur quis impœnitens & non plene conuerſus, qui poſtquam reuerſus eſt ad fidem, incidit in manifeſtum peccatum, non tamen hoc ſufficit ad condemnationem. hæc ex Panor. in d. cap. literas. de præſumpt.

1 Indicium dicitur ab indicando, unde in ſtricta & propria ſignificatione ſummitur pro aliquo notabili ſigno maleficij, uel alterius rei, ad habendã ueritatem: & ideo bene dicitur ab indicando. l. ſolent. ff. de præſcrip. non q̃ plene indicet, ſed dat ſignum & uiam ad habendam ueritatem plenam. Panor. in .c. tertio loco. de proba. in glo. fi.

2 Indicium in lata ſignificatione poteſt ſumi pro plena probatione, & tunc etiam dicitur ab indicando, quia indicat aliquid factum uel non factum eſſe, unde iudex qui non poteſt adduci ad ueram ſcientiam alicuius facti, adducitur ad credulitatem ex probationibus, & ſic, reſpectu iudicis, poſſunt probationes dici indicia. hæc Panor. in d. c. tertio loco.

3 Poſſunt etiam indicia capi pro præſumptionibus uolentis quæ ſufficiunt ad ferendam ſententiã diffinitiuam. de præſump. c. aſſerte. & l. indicia. C. de rei uendi. l. ſciant cuncti. C. de probationibus. & iſta æquiualent teſtibus: & de hoc eſt bo. tex. in d. l. indicia. hæc Panor. ubi ſupra, & etiam in. c. ueſtra. de cohabi. cle. & mule. Facit ad hoc omnia quæ diciti Angel. in li. maleſi. cla. fama pub. prece. col. 3. ibi. quæro quid ſit indicium.

4 Vel indicium ſecundũ Bal. in. l. non hoc. C. unde cogna. eſt coniectura ex probabilibus & non neceſſarijs orta, a quibus põt abeſſe ueritas ſed non ueriſi

militudo ueri, quæ quãdoque mentẽ iudicãtis in tantum perſtringunt, ut cogant conſcientiã iudicis iudicare ſecundũ ipſa. p. l. neque natales. c. de proba. nã iudicis conſcientiæ relinquuntur, & ideo ubi oportet iudicare per indicia, uel per animi motum præferre unam probationem alteri, lex conſcientiam iudicis onerat. ff. de teſti. l. 3. §. tu magis. & l. ob carmen. §. fi. hæc dominus Paris. de Puteo in ſuo tractatu de ſyndicatu, in. c. incipiente. Aduertendum quia ubi lex.

5 Et ideo quando facile & frequenter contingit ueritatem abeſſe a tali coniectura, ſeu a tali indicio, tunc eſt leue indicium. ar. glo. in d. l. non hoc. c. unde cogna. & notatur in. l. ad ref. C. de proba. Si aũt facile & frequenter contingit adeſſe, tunc eſt graue indicium, & æquiparatur præſumptioni iuris, ut notatur per. Cm. in. l. metum. de dolo. ſiue agatur de probando uero hominis actu, ſiue de probando animo. ff. de ſica. l. i. §. ſed ſi claua. C. ſignificaſti. de homici. Ita Bal. in d. l. non hoc. Colliguntur omnia iſta ex dictis. d. Paridis de Puteo, ubi ſupra, in dicto. c. incipiente. Aduertendum quia ubi lex. in prin.

6 Et ideo quæ dicantur indicia indubitata uide Ang. in. d. li. clauſula. Comparuerunt dicti inquiſiti & nega. totum. col. i. in fi. ibi. Et quod dixi.

7 Quæ autem indicia ſufficiant ad torturam, non poteſt dari certa doctrina, ſed remittitur arbitrio iudicantis & boni iudicis, qui ſecundum qualitatem perſonæ, & delicti, & demonſtrationum ſeu ſuſpicionum, iudicabit indicium eſſe ſufficiens & ideneum uel non. Ita dicit Bar. in. l. fi. ff. de quæſt.

& ideo quilibet bonus iudex debet ſolicite inſtare ad indaganda indicia : utrum autem unum tantum indicium ſufficiat, uel plura requirantur , dic q̃ hoc reſidet in pectore iudicis. Vide omnia iſta diffuſe in li. Angeli de maleſi. cla. fama pub. prece. col. 3. ibi. quid ſit indicium. & col. quinta, ibi. quæro an unũ indicium. & col. 6. ibi. ſed adde in hac materia. primo. d. Gan. in quibus locis ponuntur multa exempla indiciorum.

8 Indicium ad torturam eſt fama cum fuga ſecundũ Bal. in. l. uoluntatis. ultima col. C. de fideico . Item fuga, ſecundum Di. in. l. diuus. uerſ. diuus. per. l. 3. §. de his ad ſil. hæc Bertachinus in ſuo repertorio, in uerbo. indicium. 46.

9 Indicia duo leuia conſtituunt unum ſufficiens ad tor turam. Bar. in. l. fi. ff. de quæſtio. & Anto. de Cana ria, in tractatu tormentorum . hæc Bertachinus in dicto repertorio, in uerbo. indicium. penul. nã quæ ſingula non proſunt, ſimul coadunata iuuant. glo. in uerbo. fama loci. c. illud. de præſump. & glo. in uer bo. dicta. c. tertio loco. eo. ti.

10 Indicia etiam minora quam ſit probatio ſcmiple— na ſufficiunt ad turturam. Bertachinus in dicto re- pertorio, in uerbo. indicium. 19.

11 Indicium ſumptum ex experientijs & coniecturis, quæ cõmuniter a talibus malefactoribus procedere ſeu accidere ſolent, eſt ualidum : nam, ut dicit Panor. in. c. Oſius. de elect. in fi. & in. c. i. de cle. nõ reſi. in prin. Argumentum a communiter accidentibus tenet, & quod colligitur ex coniecturis & ueriſimi libus præſumptionibus, dicitur manifeſtum, ut di-

cit idem Panor. in. d. c. i. de cle. non resi. in prin. Facit ad hoc quod dictum est supra eodem uerbo. §. 5.

1 Indulgentia cruce signatorum est, quia primo habēt plænariam remissionem omnium peccatorum: hanc habent ab Alexan. quarto, in priuilegio quod incipit Præcunctis. item a Grego. nono, in priuilegio quod incipit. Ille humani generis. A Clemente quarto, in priuilegio quod incipit. Licet ex omnibus. habetur etiam extra de hæreticis. cap. excommunicamus. §. catholici uero. & Panor. ibidem: & hoc dū modo uotum emissum in subsidium officij inquisitionis usque ad mortem efficaciter prosequantur. Sic enim dicunt prædicta priuilegia.

2 Secundo omnis talis cruce signatus potest absolui ab inquisitore ab omni sententia excōmunicationis, suspensionis, & interdicti canonis, & ab illis præsertim quas pro incendijs ecclesiarum, uel iniectione manuum uiolenta in personas ecclesiasticas incurrisset, & ab omnibus alijs sententys generaliter ab apostolica sede promulgatis.

3 Tertio potest inquisitor dispensare cum clericis cruce signatis super irregularitatibus quas cellebrando diuina ligati sententijs canonis contraxissent.

4 Quarto omnia uota cruce signatorum per inquisitorem possunt commutari, uotis terræ sanctæ & perpetuis dumtaxat exceptis.

5 Quinto possunt inquisitores concedere cruce signatis q̄ tempore generalis interdicti ualeant interesse diuinis officijs, & ecclesiastica recipere sacramenta in locis in quibus ex indulto apostolico huiusmodi diuina cellebrantur. Hæc omnia patent per priuile-

gium Innocentij quarti, quod incipit. Malitiæ huius temporis.

1 Indulgentia eorum qui fauent officio inquisitionis. Gregorius nonus, in priuilegio quod incipit. Ille humani generis. dat. Viterbij. 13. Cal. Iunij, ponti. sui anno. 11. concedit tres annos indulgentiæ omnibus Christi fidelibus, qui ex animo auxiliũ et cõsiliũ præstiterint uel fauorẽ: & si aliqui ex his in prosecutione dicti officij decesserint, plenã omniũ peccatorũ, de quibus fuerint contriti & cõfessi, remissionẽ.

2 Alexander quartus idem per omnia concedit, sed & in particulari illudmet concedit sociis & notariis inquisitorũ, in priuilegio quod incipit, præ cũctis

3 Innocentius quartus idem per omnia, quasi de uerbo ad uerbum, concedit in priuilegio quod incipit, Vt nihil uobis desit.

4 Clemens quartus idem concedit sociis fratribus ordinis nostri, ac notariis, & aliis officialibus, in priuilegio quod incipit, licet ex omnibus.

5 Vrbanus quartus idem per omnia concedit de uerbo ad uerbũ in priuilegio quod incipit, Præ cunctis. Ex quibus omnibus patet q̃ socii & notarii inquitorum, & omnes alij dantes auxilium, consiliũ, & fauorẽ officio inquisitionis, consequũtur indulgentiam quindecim annorum pro singulis uicibus & singulis actibus, & si in prosecutione talis auxilii uel fauoris dicti officii decesserint, plenam omnium peccatorum, de quibus confessi fuerint & contriti, consequuntur remissionem. Indulgentiam quam possunt dare inquisitores auctoritate diuersorum summorum pontificum. Fuerunt plures summi pontifices,

quorum quilibet concessit inquisitoribus Lombardiæ auctoritatem concedendi quadraginta dies indulgentiæ omnibus uere pœnitentibus & confessis qui ad prædicationem eorum pro officio inquisitionis faciendam accessrint, qui pontifices sunt isti, uidelicet. Innocentius quartus, scribens inquisitoribus in priuilegio quod incipit, tunc potissime. dat. Brixiæ quinto Cal. Octobris, pontificatus sui anno nono. Idem in alio priuilegio quod incipit, Malitia huius temporis. scribens inquisitoribus, dat. Anagniæ. 13. Cal. Iuny. pontificatus sui anno. 11. Alexander quartus, scribens inquisitoribus in priuilegio quod incipit, Cupientes. dat. Anagniæ. 7. idus Octobris, pontificatus sui anno sexto. Gregorius nonus, scribens prouinciali & inquisitoribus Lombardiæ, in priuilegio quod incipit, ille humani generis. dat. Viterbij. 13. Cal. Iunij, pont. sui anno. 11. Clemens quartus, scribens inquisitoribus, in priuilegio quod incipit, licet ex omnibus. dat. Perusij. 18. Cal. Decemb. pont. sui anno primo. Vrbanus quintus, scribens inquisitoribus Lombardiæ, in priuilegio quod incipit, licet ex omnibus. dat. Viterbij. 13. Cal. Aprilis, pont. sui anno primo. Nicolaus quartus, in priuilegio quod incipit, licet ex omnibus mundi. dat. Reate. 12. Cal. Septembris. pont. sui anno secundo.

1 Infamia uel scandalum, si etiam a maledicis oriatur, & si non a pluribus sed ab uno tantum uenerit, facit quòd possit procedi ad inquisitionem contra infamatum. articu. 2. quæst. quinto, mandasti. & articu. ad hoc, quia si soli episcopo esset

ſuſpectus, poteſt indici purgatio. 2. q. 5. cap. omnibus. in fi. Ergo ab uno poteſt procedere infamatio, etiam ſi ſemel tantum ſuſpectus eſt. hæc Inno. in. c. qualiter & quando. el. 2. de accuſa. circa medium.

2 Infamia, undecunque proceſſerit, facit q̃ ſit indicenda purgatio, propter euitandum ſcandalum. Ad hoc eſt bo. glo. in. d. c. qualiter & quando. in uerbo. A maleuolis. & glo. in. c. cum dilectis. de purga. cano. in uerbo. apud bonos & graues. Confirmat Panor. in. c. at ſi clerici. de iudi. ſuper primam glo. uide ad hoc Angel. in. lib. maleſi. clau. Non quidē a maleuolis. Et limita ſecundum ibi notata in additione ſequenti.

3 Super probatione infamiæ ſufficiunt duo uel tres teſtes bonæ famæ, quia ubi numerus teſtium adiicitur, duo ſufficiunt. ff. de teſti. l. ubi hæc Albertus de Gandino tractatu maleficiorum, in rubrica, quomodo cognoſcatur de maleficys per inquiſitionem. §. ſi autem ille negauerit. circa medium.

4 Et nota q̃ ſufficit ſi teſtes dicant illum de tali crimine infamatum: & ſi fuerint interrogati, debent dicere apud quos ſit illa infamia. uel dic q̃ ſufficit ſi dicunt q̃ de illo maleficio eſt rumor uel infamia in tali contrata contra iſtum, non nominando aliquas ſingulares perſonas. hæc Albertus de Gan. ubi ſupra.

5 Non eſt etiam neceſſe q̃ teſtes audierint hanc infamiam ab eisdem prouidis et diſcretis, ſed ſufficit ſi a diuerſis, et ēt ſufficit ſi nō audierunt eodem tēpore, et eodem loco ſed diuerſis, & hoc illa ratione: quia cum infamiam tantum probare habeant, ſufficit ſi teſtes de hac & ſuper hac fuerint concordes, ut ar.

ff. de peti.hære.l. si quis libertas. §. quotiens. ff. de arbi.l.si arbiter. &. C. de iuris & fac. ignoran.l.cũ falsam. hæc idem Alber. ubi supra.

6 Nec est necesse q̃ testes concordent super causis scientiæ: unde si testes dixerunt se scire de illa infamia, quia audierunt, non debent probare q̃ sic audierunt, nec habet unus testis cum alio concordare. s. de loco, tẽpore, & causis scientiæ, quia de illis nulla est quæstio, sed solũ est quæstio de fama & infamia: unde quanquam uideantur singulares in suis dictis, tamen stabitur assertioni eorum. hæc idẽ Alber. ubi supra. post prædicta.

7 Nisi prius constet de infamia, non debet inquiri cõtra aliquem de ueritate criminis, ut dicit Panor. in .c. cum oporteat. de accusa. & in. c. qualiter & quãdo. el. 2. eo. ti. Ad hoc est tex. expressus in. d. c. cum oporteat. ibi. discrec. uestræ manda. ad hoc est etiã glo. 4. ibidem. Facit etiam quod dicitur in. c. inquisitionis. eo. ti. ibi. ad hoc respondemus. §. tertiæ dubitationis articulus. excipitur ut infra, in uerbo, inquisitores. §. 7.

8 Sed aduertendum secundum eundem Panor. post Hosti. q̃ quædam est inquisitio generalissima, ut quãdo prælatus inquirit super statu totius prouinciæ, de qua in. c. sicut olim. eo. ti. & in cap. Romana. de censi. li. 6. & in hac non est opus infamiam procedere. Quædam est inquisitio generalis, ut quando inquiritur super statu ciuitatis uel castri, uel alicuius loci, & tunc etiam non exigitur q̃ infamia præcedat. Ad hoc de offi. ordi. cap. i. l. congruit. ff. de offi. præsi. Quædam est inquisitio specialis, ut illa quæ

fit contra certam perſonam, & non fit ad pœnam imponendam, ſed ex debito officij, & etiam non exigitur ut infamia præcedat. Ad hoc. c. poſtquam. c. cum dilecti. & .c. nihil. de elec. hæc Panor. in. d. cap. qualiter & quando. ſuper glo. i. ibi. cum per famam & frequentem clamorem.

9 Infamia probata per teſtes, nunquid poteſt inquiſitus probare ſe eſſe bonæ famæ, & ſic repellere inquiſitionem ſuper ueritate criminis, & tollere probationem malæ famæ? Io. an. dicit q̃ non debet admitti probatio ſuper bona fama, quia uideretur fruſtratoria: nam ſi centum dicerent quem eſſe malæ famæ, & mille q̃ eſſet bonæ famæ, probatio ſuper bona fama non releuat, quin ſaltem remaneat infamatus apud alios, & reſpectu illorum facienda eſt inquiſitio. Tancre. tenet contrarium, & q̃ ſit ſtãdum dicto plurimorum. Hoſti. dicit q̃ probatio admittatur, ſed an præiudicet contrariæ probationi, debet attendi quid habeat communis uox exterior, & debet attendi qualitas teſtium et perſonarũ, & ſecundum hoc iudex arbitrabitur quæ probatio ualeat. Panor. poſt Bar. in. l. de minore. §. tormenta. ff. de quæſtio. dicit q̃ aut teſtes utriuſque partis deponunt ſuper fama eiusdem loci & eiuſdem temporis, & tunc ſtandum eſt teſtibus magis idoneis: aut teſtes hinc inde ſunt æquales, & tunc ſtandum eſt numero, uel datur paritas numeri, & tunc ſtabitur probationi magis ueriſimili, et maxime ueriſimilitudo debet attendi in infamia, quia ſecundũ Bar. non ſufficit teſtes dicere infamiam eſſe apud populum, ſed debet reddi cauſa ſurgens ex aliqua ſimili præſum-

ptione. Colliguntur omnia iſta ex Panor. in. d. t. cum opporteat in ultima col. uide ibi omnia diffuſe. Facit quod notatur in. c. in noſtra. de teſti. & glo. fi. in. c. i. de præſcript. li. 6. in fi.

1 Iniurians inquiſitorē poteſt puniri per ipſum, quia crimen cōmiſſum in inquiſitorem uidetur tangere eccleſiam. 2. q. 7. Si quis ab epiſcopo. ad quod, de uerb. ſigni. ex parte. & inſuper quia iniuria illata, maxime dum eſt in actu exercendi officium, non uidetur ſibi facta prætextu ſuæ priuatæ perſonæ. ſed prætextu & in contenptum ſeu impedimentum officij ſui. Facit de fol. compe. c. ij. de ſen. excō. cum deſideres. §. fi. de maledicis. c. i. iuncta glo. ibi uide. Facit etiam de pœnis. c. i. li. 6. Et talis iniurians grauius punietur quā ſi alteri priuatæ perſonæ iniuriā intuliſſet, ut. ff. de iniurijs. l. iuditi. ff. de pœnis. l. aut facta. §. perſonam. cum ſim. & pœna debet eſſe arbitraria, conſideratis perſonis & qualitate facti, ut. d. l. aut facta. quæ habetur de pœ. di. 2. c. fi.

1 Inquiſitio non debet formari contra reum, niſi prius iudex interroget eum ſuper quo intendit inquirere contra eum, alias non ualeret, ut in. c. qualiter & quando. in uerſi. debet igitur. de accuſa. & hoc maxime ſi reus eſt præſens & infortia officialis, tunc ſemper iudex interroget reum cum tortura & ſine in camera pluries, ut uideat bene ſuper quo poſſit formare inquiſitionem, & ita poſt eius interrogationem formet inquiſitionem: & quia non eſt hic actio, non eſt neceſſe quòd ſuper inquiſitionem lis conteſtetur, ſed fieri tamen debet per iudicem interrogatio, & per reum reſponſio.

hæc ex libro malefi. Angel. in clauſula. hæc eſt quædam inquiſitio. col. 8. col. 9. & col. 10.

2 Nota tamen q; eſt neceſſe q; inquiſitio formata contra aliquem habeat debitam formam, aliter non tenet. d. c. qualiter & quando. & . c. inquiſitionis. de accuſa. hæc Angel. ubi ſupra, col. 7. in fi. dicit tamen idem Angel. ubi ſupra, q; in crimine hæreſis procedit inquiſitio ſine loco & tempore. hæc Angel. ubi ſupra, col. 10.

3 De ſubſtantia inquiſitionis eſt q; fama publica a fidedignis procedat. c. ad petitionem. cap. qualiter & quando. &. c. cum oporteat. de accuſa. & de hoc habes ſupra in uerbo. infamia. §. 7. Fallit tamen quando reus eſt præſens & non opponit, ut in. c. 2. de accuſa. li. 6. quia tunc tenet inquiſitio ſine diffamatione. Item fallit quando iudex ex mero officio ſuo inquirit & non ad poſtulationem alicuius, ut in .c. 1. de offi. ordi . Item fallit quando iudex inquirit ex neceſsitate ſui officij , uel uertitur in periculum animarum, ut notatur in. c. ad noſtam. el primo. de iureiuran. & tunc in tali crimine poteſt inquiſitio formari non præcedente aliqua diffamatione, ut dicit Angel. in li. malefi. clauſula prima. colu. 9. ibi. quarto prin. quæro. Fallit etiam in crimine hæreſis, in quo procceditur nulla præcedente diffamatione. Caſus eſt quem dominus Car. dicit eſſe ſingularem , & ſe alibi non legiſſe. in. c. cxcõmunicamus. el. primo. §. Addicimus. de hæreticis . & ipſum ſequitur Io. de Anania. hæc Angel. in. d. li. malefi. clauſula. hæc eſt quædam inquiſitio. col. 10.

4 Nota tamen q; iudex qui inquirit ex mero officio, ſi-

cut

cut facit inquisitor, non tenetur facere fidem reo de tali diffamatione præcedente. Angel. ubi supra, col. 11. &. 12. Et confirmat Alber. de Gandi. in tra Etatu de malefi. in rubrica. Quomodo cognoscatur de maleficijs per inquisitionem. §. caueant tamen inquisitores.

5 Si in inquisitione generali aliquis reperitur culpabilis, potest procedi contra eum ad impositionem pœnæ ex illis probationibus in generali inquisitione receptis, nec est opus ut de nouo illæ probationes specialiter recipiantur, sed satis est illum nominatim citare ut ueniat ad opponendum si quid opponere uult: & hoc intelligo quando inquisitio erat formata contra certum genus personarum: nam tunc in effectu inquisitio uidetur formata contra quemlibet, & ideo repertus culpabilis ex priori tela iudicij uenit puniendus: & per hoc uidetur similis tex. secundum unam. elec. in. c. per inquisitionem. de elec. Facit quod notatur in. c. ij. de confess. hæc Panor. in cap. ad petitionem. de accusa. in prin. Facit quod not. Inno. in. c. bonæ. el. primo. de elec.

1 Inquisitor hæreticæ prauitatis, licet instituatur a prælatis ordinis, puta a prouinciali uel generali, eius tamen iurisdictio dependet immediate a Papa, quia dicti prælati instituunt eum auctoritate apostolica, ut in glo. in uerbo. committi. & in uerba. amouere. cle. 2. de hæreti. & ideo dicitur institutus a sancta sede apostolica, quia omnia nostra facimus, quibus nostram auctoritatem impertimur. C. de. ue. iu. enu. l. i. §. sed neque. & ideo, secundum Panor. in. c. sane quia. de offi. deleg. in prin. delegati loquũtur in

plurali, & ſcribunt in literis, Et noſtris, imo ueri-
us apoſtolicis parere mãdatis. quia repreſentant per
ſonam Papæ. Et debet inquiſitor attigiſſe quadrage
ſimum annũ, aliter non poteſt ei cõmitti officiũ in-
quiſitionis, ut in cle. 2. in prin. Et ſi cõmittitur nõ te
net, et ille qui cõmittit puniẽdus eſt, ut in. gl. d. cle. 2

2 Inquiſitor poteſt cõmittere uices ſuas & eas reuoca
re cũ uoluerit non obſtante q̃ Panor. in cap. uen. de
offi. dele. ibi, notabili nono, dicat q̃ delegatus cõmit-
tens uices ſuas alteri, non põt amplius reuocare cõ
miſſionem, de quo in. c. quãuis. eo. ti. li. 6. ſi ſubdele-
gatus cepit uti iurisdictione. ut in glo. penul. d. cap.
uenerabili. & ratio eſt quia dictũ Panor. et. d. c. quã
uis. ut innuitur, intelligit de delegato ad ſpecialem
cauſam, & non ad uniuerſitatem, ut eſt inquiſitor,
qui licet ſit datus delegatus ſpecialiter in cauſa hæ-
reſis, eſt tamen datus generaliter in prouincia ſibi
cõmiſſa, & ad uniuerſitatem perſonarũ, ut dicit Ge
mi. in. c. ne aliqui. & . c. per hoc. de hæreti. li. 6. unde
habent quaſi ordinariam iurisdictionem ut dicit Ar
chi. in. d. c. ne aliqui. & ideo inquiſitores hæreticæ
prauitatis uices ſuas cõmittere poſſunt, & eas quã
docunque uoluerint reuocare ut dictum eſt: nam &
ordinarius poteſt reuocare: & hoc etiam innuitur
in glo. in uerbo. Si non poſſunt ambo. c. ſuper quæ
ſtionum. de offi. dele.

3 Inquiſitor non poteſt ſe intromittere de diuinationi
bus aut ſortilegijs niſi ſapiant hæreſim manifeſte,
ut in. c. accuſatus. §. Sane de hæreti. li. 6. Quomodo
autem iſta ſapiant hæreſim manifeſte, uide ſupra in
uerbo. diuinatio. §. p. & . §. 2. neque etiam poteſt ſe

intromittere de quæſtionibus uſurarum, neque contra eos quibus reſtitutionem uſurarum pro crimine hæreſis iniunxerunt, ac illos qui ſe & ſua in iudicio eccleſiæ obligarunt, ut in.d.cap.accuſatus.§. de quæſtionibus.

4 Inquiſitores non poſſunt inquirere contra epiſcopos de crimine hæreſis, ſi tamen inuenerint eos circa hoc crimen commiſiſſe, uel eos ſuſpectos aut diffamatos ſciuerint, tenebuntur id ſedi apoſtolicæ nuntiare, ut in.c.inquiſitores.eo.ti.lib.6.

5 Inquiſitores ordinis fratrum præd. non poſſunt procedere de hoc crimine, neque inquirere contra fratres minores, neque inquiſitores fratrum minorum contra fratres prædicatores, ex bulla aurea Xiſti Papæ quarti, quæ incipit. Sacri prædicatorum & minorum fratrum.

6 Inquiſitores non poſſunt procedere contra aliquem officialē uel nuntium Romanæ curiæ, in ut extraua gāti Io.22.quæ incipit, cum frater.hoc dicit Archi. Flor.in tertia parte ſuæ ſummæ, ti.19.c.3.§. in quibus debeant. uerſ. Item inquiſitores non poſſunt.

7 Inquiſitores generales poſſunt procedere ad inquirendum de ueritate criminum etiam non receptis teſtibus ſuper infamia, ſatis eſt enim quod conſtet de infamia propter frequentem clamorem, ſecus in delegato ad unam cauſam tantum. Panor.in.c.cum dilecti.de accuſa.in ſecundo notabili, & in.c.qualiter & quando.el.2.eo.ti.ſuper glo.i.ibi.in ea glo.ibi. q iudex ſit criminoſus.in ſecunda differentia.

8 Inquiſitores poſſunt inquirere de articulis fidei et de ſacramentis eccleſiæ cōtra oēs quos habēt ſuſpectos

de fide propter aliquam sinistram uitam quam faciunt, uel propter excommunicationem quam diu sustinuerunt, & si contumaces fuerint, procedent iuxta.c.cum contumacia. de hære. li.6. si autem comparuerint, & culpabiles reperti fuerint, procedent ut dicitur in cle.3.eo.tit in fi. hæc dominus Car. Zaba. in.d.cle.3. uers. Cum autem. §. porro. Facit ad hoc quod dicitur infra in uerbo suspicio. §. primo.

9 Inquisitores seu episcopi & substituti ab eis cauere debent ne malitiose aut fraudolenter alicui imponant crimen hæresis, neque aliq; eos in executione officij inquisitionis impediat falsao imponere, & si aliquem uexaucrint, imponendo ei hæresim falso, uel q; impediat officium suum, aut causa odij, gratiæ, uel amoris, uel lucri aut cõmodi temporalis obtentu, contra iustitiam & conscientiam suam omiserint contra quempiam procedere ubi fuerit procedendum super huiusmodi prauitate, episcopus suspensionis ab officio per triennium, alij uero excõmunicationis sententias eo ipso incurrant, aqua non possint absolui nisi per Romanũ pontificem, præter quam in mortis articulo, & tunc satisfactione præmissa poterunt beneficium obsolutionis obtinere. hæc in cle.i. eo.tit. §. uerum quia. Facit ad hoc id quod dicitur infra in uerbo.præcipitur. §.2.

10 Inquisitores & eorum substituti sunt ipso facto excommunicati si prætextu officij inquisitionis quibus uis modis illicitis ab aliquibus pecuniam extorqueant, aut bona ecclesiarum scienter attentent ob clericorum defectum, occasione officij prædicti, fisco etiam ecclesiæ applicare, ut dicitur in.d. cle. y. ubi

dicit dominus Car. Zaba. q̃ hic nomine pecuniæ intelligitur de quocunque commodo extimabili, ne illicitis modis extorqueatur.

11 Possunt inquisitores ordinis fratrum prædicatorum in prouincijs in quibus habent officium inquisitionis compescere fratres minores ne prædicent quando ipsi pro facto fidei prædicare uelint, & econuerso inquisitores fratrum minorum in prouincijs in quibus habent dictum officium possunt compescere fratres ordinis prædicatorum, licet sibi inuicem deferant, quod est cõmẽdabile. Caueant tamen sibi a pœna .cle. i. eo. ti. in fi. uidelicet, ne malitiose impedimentum imponant. hæc Io. an. in nouella. super c. ut officium. li. 6. Et Gemi. ibidem. & ita etiam possunt compescere alios religiosos prædicatores. Facit ad hoc id quod dicit dominus Car. Zaba. in cle. dudum. de sepul. uers. ab olim. quæsito. 12. in fi. Nec ualet si quis dicat q̃ ille tex. c. ut officium. loquitur de quæstuarijs & non de alijs religiosis prædicantibus, quia quamuis ibi adducatur exemplum de quæstuarijs, tamen ratio ipsius tex. est quia impediunt, & quia non pertinet ad eos factum fidei uel inquisitionis: ubi ergo seruatur hoc, q̃ impediatur factũ fidei uel inquisitionis, potest inquisitor inhibere ne prædicent, quia est eadem ratio, & ubi est eadem ratio, ibi est eadem dispositio iuris, secundum glo. ca. de tempo. ordi. li. 6. tum quia officium fidei est fauorabile, & qui impediunt sunt excommunicati, per. c. ut inquisitionis. §. prohibemus. de hære. li. 6.

12 Item possunt conuocare clerum & populum ciuitatum & castrorum aliorumque locorũ prout nego-

tio fidei uiderit expedire, ut dicitur in. c. ut cõmissi. eo.ti.lib.6. ubi Gemi.dicit q̃ solent fieri hæ conuocationes ad audiendas sententias & pœnas quas in quisitores infligunt, & ad uidendos aliquos cruciari, & expedit fidei talia publice fieri, ad instructionẽ ac etiam ad terrorem. Io.an. hac Gemi.

13 Possunt etiam inquisitores sine diœcesano capere, arrestare, ac tute custodire, mancipare, ponendo ẽt in compedibus & manicis ferreis, prout uisum fuerit, ut in cle.i.eo.ti.in prin. possunt etiam tradere hæreticos seu de hæresi suspectos duro carceri seu arto, tamen ad custodiam & non ad pœnam. de hoc habes supra in uerbo. capere. §. p. & nota q̃ arrestare est quando alicui interdicitur ne exeat certum locum sine manus iniectione. Capere autem dicitur, cum manibus tenetur. de hoc habetur in. c. ut famæ. de sen. exco. Confirmat Io. de Imo. in cle. 1. de hæreticis. Concordat D. Car. Zab. in. d. cle. i. uers. propter quod. ibi. quarto. oppo. ar. de sen. exco. Nuper. de offi. ordi. cum episcopus. li. 6.

14 Item possunt inquisitores habere officiales armatos & concedere licentiam deferendi arma. Caueant tamen ne abutantur quomodolibet concessione portationis armorum, & non habeant officiales nisi necessarios, ut in cle. 2. eo. ti. in fi. & in glo. penul. & fi. ibidem. & in glo. 2. & penul. in. c. statutum ciuitatis. eo. ti. li. 6. Et nota q̃ dominus Car Zab. in. d. cle. 2. in fi. dicit q̃ si dominus temporalis impediat familiã inquisitoris in portatione armorũ, poterit puniri ut turbator inquisitionis, per id quod not. Inno. in. c. i. de offi. dele. quod bene nota & tene menti.

15 *Inquiſitores hæreticæ prauitatis habent iurisdictionem delegatam a Papa.cap.per hoc.& .cap.ne aliqui.eod.tit.lib 6. Confirmat Panor.in.cap.cum.1. & .a.de.ſen. & re iudi.imo iurisdictio eorum eſt maior,nobilior,& fortior iurisdictione ordinarij in negotio inquiſitionis, ut dicit Gemi.in. d. cap. per hoc. poſt Io.an.Et ratio eſt quia cum ſit delegatus.d.cap. per hoc. cenſetur ille cuius locum tenet.2. quæſt. 6. ſi epiſcopus. de offi. dele. ſane. el.2.de hoc ſupra. in uerbo . citatus. § .ij. & in hoc eodem uerbo. §. primo.*

16 *Inquiſitores non ſunt dati ad uniuerſitatem cauſarum,ut ſic poſſint dici ordinarij, ſed ſunt dati ad unam ſpecialem cauſam tantum.ſ. hæreſis , licet ſint dati ad uniuerſitatem perſonarum. Facit quod not. Io.an. ſuper uerbo.priuilegiorum.c.ſicut.eo.ti.ſecundum Lap.hæc Gemi.d.c ne aliqui.*

17 *Inquiſitores poſſunt excommunicare , ſuſpendere,et interdicere.ar.c.cum contumacia.eo.ti.li.6. Et ratio eſt quia , ut dictum eſt ſupra , habent iurisdictionem delegatam a Papa . d. cap. ſanc tamen . quia poſſunt compeſcere per cenſuram eccleſiaſticam.cap. ut officium. de hæreti.lib. 6. Facit quod notatur in. cap. quærenti. de uerb. ſignifi. Ad idem eſt cap.i. de offici. dele. nam uideretur iurisdictio illa nullius eſſe momenti , ſi coertionem aliquam non haberent ut in cap. paſtoralis . eo. tit.in principio, imo uideretur iſta iurisdictio inquiſitorum eſſe deluſoria. ar. eod. tit.cap. ex literis. in medio. Poſſunt etiam inquiſitores imponere aliam pœnam arbitrariam , ut dicitur capitu . de cauſis . de offic. deleg. in fin.*

& ideo possunt mandare cuilibet presbytero curato siue non curato, ut publicet literas monitorias a se factas, & denuntiet coram pupulo excommunicatos ab ipsis, alioquin possunt ipsum presbyterũ punire non solum pœna censuræ, sed etiam alia pœna, quod etiam probatur quia quilibet delegatus Papæ potest compellere quoscunque clericos ad exequendum ea quæ spectant ad causam sibi commissam, secundum Panor. in d. c. pastoralis. col. i. in glo. in uerbo. compellere nitentem. & in. §. quia uero. nam delegatus potest compellere quos potuisset compellere ipse delegans, nam gerit uices delegantis & respectu delegati Papæ nullus clericus potest dici alterius fori, quia omnes subsunt Papæ, ut in. c. cuncta per mundum. 9. q. 3. idem in priuilegio Vrbani quarti quod incipit. Licet ex omnibus mundi partib.

18 Inquisitores possunt exercere suam iurisdictionem contra fautores licet non sint hæretici, ut est tex. in. c. accusatus. eo. ti. lib. 6. § Si uero. iuncta glo. in uerbo. ad salutem. & glo. in uerbo. temporalibus'. Et possunt ẽt inquisitores cõpellere hæredes fautorum hæreticorũ, qui tamen fautores non erant hæretici, ad implendũ pœnitentiã iniunctam defunctis in bonis temporalibus, secus si mortui sunt antequam pœnitentia fuerit iniuncta. hæc Gemi. in d. § Si uero. d. c. accusatus. in prin.

19 Inquisitores possunt priuare quibuscunque officiis publicis, honoribus, ac dignitatibus, omnes hæreticos, & defensores ipsorum, ac eorum filios & nepotes, sine consilio diœcesanorum uel uicariorum suorum. tex. est expressus in. c. ut cõmissi. eo. tit. §.

priuandi.iuncta glo. in uerbo.honoribus. Non tamen eos priuare possunt dignitatibus seu beneficijs ecclesiasticis nisi de consilio diœcesanarum uel eorum uicariorum, ut dicitur ibi in tex.quod not. glo. in d.uerbo.honoribus. & ibi rationē reddit. Et sufficit q̄ faciant hoc inquisitores de consilio diœcesanorū siue eorū consensu,ut dicit Gemi. ibidem. Nota tamen q̄ Gemi.in fi.d.glo.in uerbo honoribus. remittit ad notata in cle.i.eo.ti.

20 Inquisitores possunt per se,aut separatim,uel singulariter,ubique, in prouincia in qua officium inquisitionis est sibi commissum, procedere prout negotij utilitas suadebit, contra hæreticos, credentes,receptatores, & fautores,seu defensores, necnon contræ infamatos de hæresi, uel suspectos, ut dicitur in. c. ut officium. eo.ti. li.6.in prin.In tribus tamen prohibitis per cle.i.co.ti.nō possunt sine diœcesano, quādo ipsius possunt habere copiam infra octo dies post quam fuerit requisitus, ut in. d. cle. i. Nec etiam possunt priuare uel denuntiare priuatos clericos hæreticos beneficijs & dignitatibus ecclesiasticis, nisi forte constaret legitime q̄ diœcesani eisdem scienter huiusmodi beneficia contuliſſent tunc non essent requirendi diœcesani, ut est tex.in.c. ut commissi. eo. ti.lib.6.§.penul. Sed nota secundum Gemi.in. d.c. ut commissi. & in d.§.penul.dicit q̄ si clericus paratus est corrigi,& corde non ficto redire ad ecclesiæ unitatem, non debet deponi,ut notatur. 21.di. nunc autem.in glo.sed uerius. Sed intellige hoc secundū Io.de Imola, uerum esse quando clericus ante sententiam redyt, quia si rediret post sententiam, tunc

nō recuperaret beneficia, nisi mediante dispensatione ut de elec. c. Quia diligentia. cū ibi notatis. hæc Gemi. ubi supra. ibi. Sed quæro an requiratur solū consiliū.

31 Inquisitores possunt aduocare quoslibet peritos, pro ut expedierit, ut eis assistant, & in sententia ferenda præbeant consilium opportunum: & q̄ eis super his humiliter parcant possunt iniungere in uirtute obedientiæ. d. c. ut cōmissi. Quibus peritis possunt inquisitores indicere ut secretum teneant processum quem eis explicabunt integraliter, & seriose manifestabunt, super quo deliberandū est, & de ipsorum consilio ad sententiā uel condemnationem procedatur. Et si dicti periti arcana consilij seu processus sibi patefacta sub secreto præter eorū licentiam alijs patefecerint, excōmunicatiōis sententiā ex secreti uiolatione ipso facto incurrāt, te si eis uidebitur expedire, promulgare ualebunt, ut dicitur in. c. fi. eo. ti. lib. 6. §. iubemus. &. §. sequenti. Et isti iurisperiti qui sunt uocandi, intelliguntur docti & litterati theologi, canonistæ, & legistæ, & non medici. Cum enim agatur de crimine mere ecclesiastico, ut. c. ut inquisitionis. §. prohibemus. eo. ti. li. 6. debent cognosci & decidi per canones: ad hoc facit. 11. q. 1. c. si quis cū clerico. in fi. cū suffragio tamen & famulatu legū. 11. q. 3. summopere. in. 9. dignum. &. c. hortamur. hæc Gemi. in. d. c. ut cōmissi. § aduocandi. Quid autem debeant facere isti periti, & an inquisitor teneatur stare consilio eorum, & illud sequi, habes supra in uerbo. aduocare. §. quarto. &. §. quinto.

32 Inqsitores possūt sibi facere assignari a quibuscunq. libros seu quaternos et alia scripta inqbus cōtinētur

inquisitiões factæ ac processus p quoscunque auctoritate apostolica uel legatorũ eius habiti cõtra hæreticos, ut est tex. in. d. c. ut cõmissi. ubi glo. in uerbo. quibuslibet. dicit siue sint ipsi scribẽtes, uel alij ad quos quocunque modo deuenerint dicta scripta, ubi dicit Gemi. q̃ iudex põt cõpellere habẽtes processus factos per prædecessores, ut sibi præsentent & assignent.

23 Inquisitores possunt procedere cõtra eos qui cõmisserunt crimẽ hæresis in prouincia in qua est sibi cõmissum inquisitionis officiũ, licet ad alias partes se transtulerint, ut patet in. d. c. ut cõmissi. Facit ad hoc glo. singularis ibidẽ in uerbo. procedendi. quæ dicit q̃ in casu cõuerso, in eo. s. qui alibi crimẽ hæresis cõmisit, et modo est in prouincia huius inquitionis, hic inquisitor possit cognoscere, quia ubi quis inuenitur, conuenitur. C. ubi de cri. agi. op. l. i. Et sic secundum hoc erit reperire q̃ interdũ duo inquisitores cognoscant de eodẽ. Pone, peccauit quis in Rauẽnati, & transiuit ad Mediolanen. diœcesim: secundũ hoc, Rauẽnas inquisitor, & ẽt Mediolanen. poterit cognoscere, nec est mirum, quia ẽt id habetur. c. per hoc. eo. ti. li. 6.

24 Sed quæritur utrum inquisitor teneatur de necessitate remittere eum qui est in prouincia sua, sed crimen hæresis cõmisit in alia, ad illum inquisitorẽ in cuius prouincia deliquit. dominus Car. Zaba. in cle. ij. de re iudi. uers. denique. ibi. nono q̃ro. concludit si remissio petitur, debet fieri de necessitate, licet uideatur q̃ hæreticus debeat pũiri ubi reperitur, q̃a hæreticus ubiq̃ delinqt eodẽ mõ, in celo, terra, et mari. C. de hæreti. Arriani. facit. 24. q. 2. nec quisq̃. Facit ad hoc glo. in uerbo. de more. d. cle. 2. de re iudi. q̃ dicit

in omni graui delicto debere fieri remissionem ad iudicem delicti, per. §. Si quis uero comprehensor. in auten. ut nulli iudi. col. 9. Quæ glo. etiã refert quosdam dicere, q̃ iudex delicti potest cogere ad hoc iudicem ubi degit. Concordat glo. in c. i. de rapto. quæ dicit. Si graue fuerit crimen, fiet remissio ubi deliquit. ff. de remili. desertorem. in prin. Et glo. i. in. c. fi. de so. compe. Et glo. prima in. c. postulasti. eo. ti. & .3. q. 6. Ibi enim causa. & glo. prima ibidem. Panor. super. d. c. fi. de so. compe. col. 10. & .11. confirmat dicens, q̃ si delictum est atrox, & remissio petitur, remissionẽ esse faciendã de necessitate, et dicit ita uoluisse Ci. in auten. qua in prouincia. Et Bar. in. l. sicui. ff. de accusa. debet tamen iudex qui petit remissionem fieri, facere aliqualem fidẽ et informationem iudici ubi degit, de delicto commisso, aliter sine causa infamaretur, si sic ligatus remitteretur, ut innuit idem Panor. ubi supra, & dicit idem sentire Bar. in. l. i. C. ubi de cri. agi opor.

25 Et quia delictũ dat iurisdictionẽ ei qui alias eam nõ habet, ut dicit glo. pri. in. c. fi. de so. compe. de rapt. c. i. & 3. q. 6. c. Ibi. n. causa. quæritur quam iurisdictionem habet iudex loci in quo commissum est delictum, supra delinquentem. Panor. respondendo ad hoc adducit plures opiniones diuersorum doctorum, quas diffuse prosequitur, & breuiter concludendo materiam, dicit, q̃ si delinquens reperitur in loco delicti, tunc quo ad omnes effectus, & respectu personæ, & respectu bonorũ, est de iurisdictione iudicis delicti. aut non reperitur in loco delicti, & tunc si fuerit citatione præuentus, potest excommunicari,

& omnis processus supra personam fieri, in quantum patitur status & qualitas causæ: & potest ēt extra territorium citari uerbaliter, quia iam est contumax & præuentus, ut in.c.proposuisti, de fo.cōpe.aut non fuit præuentus, & tunc potest citari uerbaliter quo ad effectum distringendi bona, ut in. §. contrahentes.c.Romana.eo.tit.li.6.

26 Itē pōt requiri iudex ubi degit, ut eū citet uel remittat, et ille debet hoc facere, ut probatur in cle.pastorali .de re iudi.& in auten.ut nulli iudi.§.si uero cōprehensorum. Et si citatus per iudicem ubi degit nō uult comparere, potest excommunicari per iudicem delicti, & alius processus fieri contra personam, in quantum patitur status causæ, quia iam constitutus est in contumacia per citationem iudicis ubi degit, & uidetur contumax in loco ad quem citationis effectus dirigitur. hoc Panor. in.d.c.fi.de fo.compe. col. 6. in prin. ibi. Quid ergo dicendum in tanta uarietate doctorum? Nota tamen, ut dicit Bar. in. l.2.ff.de requi.re.q̄ quando sunt plures iudices habentes separatas iurisdictiones dependentes tamen ab uno principe, ut diuersi præsides diuersarum prouinciarum constituti ab uno rege, tunc unus eorum poterit uerbo citare in territorio alterius. ita loquitur.l.omnes.§.si uero aparitor.C.de epi.et clc.quasi hoc uideatur permissum a principe qui eos cōstituit. Quod etiam potest intelligi de inquisitoribus institutis a Papa in diuersis prouincijs, quod bene nota.

27 Inquisitoribus districtius iniungitur, q̄ si quis pertinaciter affirmare præsumpserit, q̄ exercere usuras non sit peccatum, aut de hoc diffamatus fuerit, uel

ſuſpectus, contra eum tanquam contra diffamatos uel ſuſpectos de hæreſi procedere non omittant, ut dicitur in cle. ex graui. de uſuris. §. ſane. Nam ut dicitur in glo. penul. ibidē. hæreticus eſt qui peruerſum habet dogma, uel folſas aut nouas opiniones gignit uel ſequitur. 24. q. 3. inter ſchiſma & hæreſim & c. hæreticus. Iſtud aũt eſt contra doctrinam eccleſiæ, ut patet. c. 3. & c. cum tu. de uſuris. in glo. aũt ſi. ibidem, in uerbo. omittant. dicitur per modum de. quo in cle. i. de hæreticis. Et D. Car. Zab. in d. §. ſane. in prin. exponit, pertinaciter. i. obſtinata pertinacia. alias non incurreret pœnam.

28 *Licet iudex eccleſiaſticus debeat per ſeipſum proferre ſententiã ſuam diffinitiuam, & eam legendo ſcdere, aliter eſt nulla, ut in. c. fi. de ſen. & re iudi. li. 6. Fallit tamen hæc regula in inquiſitore hæreticæ prauitatis, ut eſt caſus in. c. ut cõmiſſi. de hæreti. li. 6. hæc Gemi. in d. c. fi. de re iudi. col. p. ibi. quæro an epiſcopus poſſit legere. nam inquiſitores hæreticæ prauitatis poſſunt recitare ſcntentias per alios, ſicut epi, de quo in. d. c. fi. hæc Gemi. in. d. c. ut cõiſſi. in prin.*

29 *Inquiſitor etſi non poſſit ſe intromittere de diuinationibus & ſortilegijs niſi ſapiant hæreſim manifeſte, ut dicitur in. §. ſane. c. accuſatus. eo. ti. li. 6. & in glo. ibi. in uerbo. manifeſte. tamen ſi reuocaretur in dubiũ, an manifeſte ſaperent hæreſim', de hoc cognoſcere poſſet. idest ſi manifeſte appareret q̃ ſapiant hæreſim, & ſuper iſto q̃ ſit uel non ſit manifeſtum, iudicialiter poterit pronuntiare ſe iudicem. Si uero non appareat q̃ non ſit manifeſtum, non ſe intromittat, ut dicit glo. hæc Gemi. in. d. c. accuſatus.*

&.d.§. ſane. & allegat Panor. qui in.c.in tabulis. de ſortilegijs idem dicit circa fi.

I Inuocare dæmones an ſit hæreticum & quomodo ẽ hæreticũ,uide ſupra,dæmones inuocare.§.p.& ſecundo.& in uerbo.diminatio.§.i.&.2.

I Iudæi inducentes Chriſtianos ad ritum eorum,poſſunt puniri ab inquiſitore una cum epiſcopo, iuxta cle.i.eo.ti.nam iſti tales Iudæi dicuntur large fautores, imo & factores hæreticorũ,qui ſic trahunt baptizatum ad iudaiſmũ. hæc Gemi.in.c.contra Chriſtianos.de hære. lib. 6. ibi. Sed dubium eſt nunquid Iudæi inducentes Chriſtianos. Et de hoc habetur in officio inquiſitionis litera Clementis quarti,data Viterbij pont. ſui anno tertio.& ẽt habetur litera Gregorij decimi,data Lugduni anno ſecundo pont. ſui. Et utraque incipit Turbato animo.& ambæ mandantur inquiſitoribus hæreticæ prauitatis,et in utraque ſic dicitur. Iudæos aũt qui Chriſtianos utriuſque ſexus ad eorũ ritum execrabilem hactenus introduxerunt, aut inueneritis de cætero introducentes, pœna debita puniatis. contradictores &c. inuocato.&c. Ex quibus infertur, q̃ cum decre.fi.eo. ti. li.6.reſeruat mandata prædeceſſorum pontificum, non obſtantibus conſtitutionibus poſſunt inquiſitores tales punire. has literas allegat Gemi.ubi ſupra. & dicit q̃ ubi talis litera non eſſet,uideretur q̃ Iudæi talia facientes non caderent in officium inquiſitoris. Ad hæc omnia facit quod dicit dominus Archi. Flor.in tertia parte ſummæ.ti.19.c.2.§.circa inquiſitionem hæreticorum. uerſ. Item inquiſitores poſſunt procedere contra Chriſtianos.

2 Iudæi qui fuerunt baptizati, etiam dum essent infantes, aut metu mortis, & postea redeunt ad iudaismum, possunt puniri per inquisitores, dummodo nõ fuerint præcise & absolute coacti, ut dicitur in. d.c. contra Christianos. & in glo. prima, & secunda, & tertia, ibidem, quæ dicit q̃ ille dicitur coacte baptizatus, qui renitens, inuitus & reclamans fertur ad fontes. Facit ad hoc quod dicit Gemi. in. d. cap. contra Christianos. ubi subinfertur, q̃ tales Iudæi recidiuantes ad iudaismum, solent se exbaptizare, & de nouo lauare, quod uocant purificationem, et cum pumice caput radere, et per iudicem secularem uidetur eis imponenda pœna capitalis cum dispendio fortunarum, ut dicit. l. pe. C. de apostata. tamen si inquisitores uolunt eos punire, possunt, per prædictas literas superius allegatas, una cum episcopo, ut est hodie, per cle. i. eo. ti.

3 Iudæi si dogmatizant inter Christianos q̃ exercere usuram non est peccatum, etiam exercendo eam cũ Christianis, uel dogmatizant aliquid contra humanitatem Christi, possunt per ecclesiam compesci & puniri. Paul. allegat post Inno. et Hosti. de uoto. quod super his. in uerbo. defensione. nec mirum, quia ẽt in certis casibus alijs. s. quando aliter offendunt fidẽ ecclesia coercet & punit eos, de quibus legitur & notatur de Iudæis. c. Iudæi. el. 2. hæc Io. de Imola super cle. ex graui. de usuris. uers. ulterius quæro. Confirmat dominus Car. Zab. super. d. cle. ex graui. §. sane. quæsito. 19. Ad hoc est Feli. in. c. postulasti. de Iudæis. ibi. extra glo. Idem dicit Oldra. in consilio. 35. Rale. in cons. 315. cũ seq. n. l. p.

si Iudæus

4 *Si Iudæus impedit alium Iudæum uolentem baptizari ne baptizetur, potest inquisitor contra eum procedere, quia si concessum est inquisitoribus & procedant contra Iudæos inducentes Christianos ad iudaismum, ut dictum est supra eo uerbo. §. primo, & in casu proposito Iudæus uolens baptizari, baptizatus est baptismo flāminis, & moriens euolat ad patriā. de conse. di. 4. baptismi uicem. de presby. non bapti. c. 2. & sic impediens baptizari, retraxit Iudæum factum Christianum ad iudaismum quantum in se fuit. hæc. d. Car. Zab. in cle. 2. de hæreti. uers. inquisitoribus. in fi.*

1 *Iudex existens extra prouinciam suam non potest excommunicare nec absoluere quæ requirunt causæ cognitionem, sed potest cōmittere causas in prouincia, quod bene nota. Ad hoc est tex. in. c. Nouit. de offi. de lega. & est ibi. glo. ad hoc singularis. Confirmat Panor. ibidem.*

2 *Iudex debet iudicare secunduu allegata & probata, & non secundum conscientiam, ut in. c. i. de offi. ordi. in glo. 3. circa medium, & glo. in uerbo. tenetur. c. pastoralis. de offi. dele. Idem dicit b. Thomas in secunda secundæ, q. 67. ar. 2.*

3 *Iudex dicitur illud posse quod honeste potest. 22. q. 2. faciat homo. &. ff. de condi. insti. filius. & l. nepos. de uerbo. signi. Et illud dicimur posse quod de iure possumus. in cle. sæpe. de uerbo. signifi. in uerbo. poterit. iuncta glo. de præben. cap. significatum. de uo. & uo. redemp. magnæ. c. de elec. cum non liceat. li. 6. hæc. d. Car. Zab. in. d. cle. sæpe. nono notabili.*

4 *Iudex seu inquisitor generalis, si non seruauit ordi*

nem inquisitionis, prudenter & caute se corrigere debet: nam & si in aliquo errauit, non debet sponte fateri errorem suum, ne uilescat eius auctoritas, nec tamen debet defendere errorem suum, seu in eo perseuerare, sed debet cautius & prudentius quam potest se corrigere. hæc in. c. qualiter & quando. de accusa. el. primo. Et Panor. ibidem. Et hoc est quia male principiato aliquo negotio, nō pōt inde aliquid ordinabiliter sequi, ut est ibi tex. Sed magnæ sapientiæ est hominem corrigere quod male locutus est. 22 q. 3. magnæ. Quod nota contra illos qui uolentes pertinaciter defendere unū errorem incidunt in infinita in conuenientia. hæc Panor. ubi supra.

5 Iudex debet tamen laborare ne uilescat eius auctoritas, imo auctoritatem dignitatis debet suo ingenio augere. l. obseruandum. in fi. ff. de offi. præsi. Facit ad hoc tex. in. c. qualiter & quando. el. primo. de accusa. Ad idem est Panor. ibidē in quarto notabili.

6 De eo autem quod dicit glo. 1. in. d. c. qualiter & quā do. qualiter intelligatur, uidelicet q̄ generalis inquisitor, seu generalis delegatus potest corrigere sententiam suam etiam diffinitiuam, si errauit in iudicando, uide bene totam glo. illam, & uide quod dicit Panor. super. d. glo. ubi ponit pulchram distinctionem, dicens q̄ aut quis errauit in iudicio, aut extra iudiciū: & si in iudicio, aut quis errauit in processu, aut in sententia. Et quia materia est prolixa, ideo eam dimitto. uide eam, ibi, & bene considera, quia deseruit ad multa.

7 Iudex ecclesiasticus potest inhibere iudici seculari ne procedat in causa dependente ex causa quæ ori-

tur coram ipso iudice ecclesiastico. c. tuam. de ordine cogni. Et Panor. ibidem in prin. Et Corsetus in suo repertorio, in uerbo. Inhibitoria. 2. Et hoc facit bene ad propositū, q̄ inquisitor potest inhibere iudici seculari ne procedat contra aliquam personam uigore processuū ipsius inquisitoris, uel occasione alicuius confessionis factæ coram ipso inquisitore, quod bene nota & tene menti.

I Iurisdictio delegata dignior est ordinaria propter reuerentiam delegantis, ut dicit Panor. in. cap. super quæstionum. de offi. dele. in. §. si uero. uers. ultimo not. Et ideo ut dicit Gemi. post. Io. an. in. c. per hoc de hæreticis. li. 6. iurisdictio seu auctoritas inquisitoris est maior, nobilior, & fortior, quam auctoritas seu iurisdictio ordinarij. & ex hoc infert ipse Panor. q̄ si contingeret appellari ab episcopo & inquisitore simul procedentibus, non est appellandum ad metropolitanum episcopi, sed potius ad ipsum Papam. hæc Panor ubi supra.

I Litis contestatio & libelli oblatio non exiguntur in causa hæresis, nam in causis summarijs, in quibus proceditur de plano & sine figura iudicij, ut in negotio inquisitionis hæreticæ prauitatis, per. c. fi. eo. ti. lib. 6. non exiguntur prædicta, ut dicitur in cle. sæpe. de uerbo. signifi. in prin. Sequitur ergo q̄ in prædicta causa hæresis non requirantur libelli oblatio & litis contestatio: est autem litis contestatio, negotij principalis hincinde apud iudicem facta narratio, & subsecuta responsio, siue negando, seu confitendo, ut habetur de lit. contesta. c. unico. iuncta glo. ibi. Est autem.

1 *Locus iudicij exercendi debet esse securus omnibus qui sunt uenturi ad iudicium, aliter licite potest appellari, ut in. c. ex parte. el. primo. de appel. Ad idē est Panor. ibidem. Facit ad hoc. c. statuimus. de offi. dele. li. 6. & glo. in uerbo. Secure. c. statutum. de rescript. eo. li.*

2 *Imo, ut dicit Panor. in. d. c. ex parte. in fi. unum præ cæteris est tenendum menti, q ubicunque notorium est locum non esse tutum, nedum potest incontinenti appellari, sed etiam potest pars citata appellationē omittere, & de citatione nihil curare: quia ex quo citatio est notorie iniusta, non artat citatum, ut eleganter probatur in cle. pastoralis. de re iudi. §. Pi sana. iuncta glo.*

3 *Locus debet esse securus non solum partibus sed etiā iudici uel inquisitori, ut. d. c. statuimus. & debet etiā esse idoneus, quia non in taberna uel in loco inhonesto debet id expediri. hæc in glo. in uerbo. Securum. d. c. statuimus.*

1 *Mala fides alicuius deprehenditur per uerba, quando. s. aliquis quomodolibet profert aliqua uerba cō tra fidem catholicam. 43. di. sit rector. 93. di. legimus. cum si. 5. q. 4. in loco. hæc ex consilio secundo Io. Cal. ti. de hæreticis.*

1 *Male sentire de sacramentis & de articulis fidei dicitur ille qui aliter sentit de eis quam Romana ecclesia prædicat & obseruat. 24. q. 1. hæc est fides. ubi est glo. notabilis in prin. de summa tri. damnamus. de hæreticis. c. ad abolendam. hæc ex dicto consilio secundo Io. Cal.*

1 *Matrimonium contrahens cū una per uerba de præ*

senti, & postea illa uiuente contrahit propria auctoritate cum alia, facit contra sacramentū matrimonij, & ideo inquisitor hæreticæ prauitatis potest inquirere contra talem qualiter sentiat de sacramento matrimonij. et dicit Lap. q̄ sic fuit consultum, & credit q̄ bene secundum eum: & pro ista decisione facit tex. in. §. cum uero. c. accusatus. de hæreticis. li. 6. ubi hæreticus dicitur qui committit in uno ex sacramentis ecclesiæ, sed iste facit contra sacramentum matrimonij, quod habet de sui substantia ut retineat uitam indiuiduam cum qua contraxit, ut in. c. fi. de condi. appo. contrahendo ergo cum duabus uiuentibus, committit in illud sacramentum. hæc Gemi. in. d. c. accusatus. §. sane. Confirmat hoc Feli. in. d. c. ad abolendam in prin.

2 *Quidam professus in quadam religione, exiuit ordinem, & duxit uxorem. Si contraxit cum illa palam, præsumitur errare in fide, & sic inquisitor hæreticæ prauitatis poterit procedere contra eum, & inquirere de fide & sacramentis. Si autem contraxit clandestine, non præsumitur errare in fide, et sic inquisitor non poterit procedere contra eum. hæc Panor. in. c. de homine. de celebra. miss. & hoc bene nota. Confirmat Feli. in. d. c. ad abolendam. in prin. alle. Bal. & dicit posse procedi contra talem professum ducentem uxorem, dummodo pertinaciter teneat se non errasse.*

3 *Nota q̄ Panor. in glo. i. super. d. c. ad abolendam dicit q̄ in spectantibus ad fidem debemus sequi & tenere quod seruat Romana ecclesia, in alys autem non tenemur sequi consuetudinē ecclesiæ nisi man-*

det esse seruandam. Ad idem est quod dicit idem Panor. in.c.pastoralis .de offi.ordi.in col.4 in prin.

1 Minor.25.annis non habet personā standi in iudicio ut.l.clarum.C.de auc. tuto. & ibi nota in tantum q̄ dicit ibi Ci.& alij, q̄ etiam si sponte confitetur, talis confessio non obesset minori sponte confitenti de lictum, quod tene menti ne erres, & ne processus tui postea possint irritari. uide ad hoc Bar.in.l.fi. §. pupillus. ff.de uerbo. obliga. ubi tenet q̄ minor non potest respondere sine curatore, et ideo quando habes talem minorem in fortia tua pro aliquo delicto, des ei curatorem antequā recipias eius responsionem Et Salice. dicit.in.l. i. de confessis. q̄ iudex criminū recipiat cautelam ut ad uidendum iurare minorem faciat adesse curatorem. hæc Angel.in li. malefi. clausula. Compa. inquisi. & consi. totum.colu. 4. ibi. Necnon sis cautus. ubi uide etiam additionem sequentem.

2 Si minor confitetur in tormentis sine auctoritate curatoris, talis confessio ualet.ff.ad sille.l. excusantur.§.fi. & .ff. de re mili. l. non omnis. § .a Barbaris. tamen secundum Bal.in.l.i.C. de confess. in repeti. dicit q̄ ante torturam debet habere curatorē qui pro ipso allegct, antequam iudex pronuntiet ipsum esse torquendum, sed non debet curator interuenire in actu torturæ & confessionis: & si non habet curatorem, iudex debet supplere conuocando consanguineos. Idem dicit Bal.in ti. de pace iurafir. in.§.item sacram.hæc dominus Paris. in lib. de syndi.c.incipiente. Officialis posuit ad cordam.uers. an confessio adulti.

1 *Modum formandi inquisitionem contra defunctos ponit Angel. in. l. maleſi. clau. che hai tradito la patria. col. 5. §. & bene aduertas q tales. ibi. & fiet iſto modo.*

1 *Monitio ſeu requiſitio iudicis facta in præſentia partis habet uim peremptorij. Confirmat Angel. in. lī. maleſi. clau. Qui iudex commiſit præconi. in principio. quod intellige dummodo fiat apud acta, hoc eſt, iudice ſedente pro tribunali. ita declarat Salt. in. l. 2. C. quomodo & quando iud. pro quo adduci poteſt. glo. in. l. cum precum. C. de libera. cau. ubi dī citur q actus non dicitur factus coram iudice, niſi eo ſedente pro tribunali. Et Feli. dixit in. c. fi. de confeſ. Amplia ut etiam habeat locum in monitione delegati. Amplia iterum idem. ſi nuntius citat in præſentia iudicis, quia illa habetur pro peremptorio. hoc uoluit Bal. in. d. l. 2. hoc tenet Anto. in. c. de libel. obla. Subdunt moderni quod monitus a iudice non comparens eſt uerus contumax, & ideo non poteſt appellare, & allegant cap. ſuper eod. el. 2. de appel. ubi dicunt quod aſſignatio termini facta per iudicem eſt peremptoria. hæc idem Feli. in capitu. conſuluit. de offic. deleg. in glo. in uerbo. terminum peremptorium. in fin. Facit ad hoc Panor. ibidem.*

1 *Mortui hæretici poſſunt excommunicari. 24. quæſt. 2. cap. fin. de ſen. excommuni. a nobis. el. 2. ubi eſt glo. notabilis ad hoc in uerbo. Mortuos. Et poſſunt hæretici accuſari poſt mortem, ut in. cap. filij. eo. tit. lib. 6. & glo. notabilis in cap. Si quis epī ſcopus. eod. tit. in uerbo. poſt mortem. in fin.*

Et glo.24.q.2.in ſumma hoc limitat, dicens q leges non permittunt aliquem accuſari poſt mortem niſi propter bona tantum. Facit ad hoc tex.in.c. accuſatus. de hære.li.6. §.in eo uero. Ad idem eſt glo.in uerbo hæretici.c. 2. de præſcript.li. 6. Et hoc uſque ad quadraginta annos, ut dicit glo. in uerbo. poſt mortẽ.d.§.in eo uero. Facit ad hoc.d.glo. in uerbo. mortuos.d.c.a nobis.el.2.de ſen.exco.

2 *Mortui excommunicati poſſunt abſolui poſt mortẽ in.c. prædicto. a nobis. ubi glo. ſingularis in uerbo. Relaxatur.quam bene nota. ubi Panor.hoc confirmat rationem adducens.*

1 *Nobilis magis punitur pœna ſpirituali uel pecuniaria quam ignobilis, diues quam pauper, in dignitate conſtitutus quam priuatus. 41.di. homo Chriſtianus. 11.q.3.præcipuc.& ſi contrarium inueniatur, ſpeciale eſt, ut ſi deferatur dignitati. de offi. dele.c. Sane. Sed ex quo perſeuerat in malitia, grauius puniatur quam alius. d. c. præcipue. Si autem agitur de pœna corporali, tunc magis punitur ignobilis quam nobilis, pauper quam diues: & ſi contrariũ inueniatur, ſpeciale eſt. hæc dominus Car.Zaba. ſuper cle.1.de hære.§.uerum quia.13.notabili. Facit optime ad hoc.glo. ſingularis in.c. cum quidam. de iureiuran.in fi.*

2 *Sed nota ad hoc, q cum proceditur ad correctionem peccati, non eſt facienda diſtinctio inter magnum et paruũ, de iudi.c.nouit.& Panor.ibidem, col. 2. in modo tamen corrigendi & puniendi, & in generibus pœnarum, bene fit differentia, ut notat Panor. ibidem, & notatur in.c.qui contra pacem.24.q.1.ubi*

bo.tex.cum glo. Facit.c.ſane.2.de offi.dele.& c.2. eo.ti.lib.6.

1 Nomina accuſantium prauitatem hæreticam, uel teſtificantium, ſeu deponentium ſuper eam, nullatenus publicentur, propter ſcandalum uel periculum quod ex tali publicatioue ſequi poſſet, & adhibeatur dictis teſtium nihilominus plena fides, ut habetur in priuilegio Inno.4.quod incipit.cum negotium fidei. cuius bulla plumbea eſt Comi. Idem habetur in.c.fi. de hæreticis.lib.6. §.iubemus. ubi Gemi.dicit, nota q̃ in cauſa hæreſis adhibetur plena fides teſtibus, licet non ſint publicata ipſorum nomina partibus. Confirmat Panor.in.c. præterea.de ſponſa.el.2.in fi.

2 Quod autem immineat periculum, ſi teſtium nomina publicentur, relinquitur conſcientiæ inquiſitorũ uel epiſcoporum, ut in.d.c.fi.§. cæterum. ubi Gemi. notat caſum in quo actus relinquitur conſcientiæ iudicantis. Facit ad hoc glo.in cle.i. de iure patro. in uerbo. Oneramus.& glo. in uerbo. Relinquatur. c.ſtatutum. de reſcript.lib.6.& quod dicit Gemi. ibidem. nec ex hoc poteſt quis appellare, ut in.d.cle. i.de iurciuran.& .d.glo.in uerbo. Relinquatur.

3 Quale periculum timeatur, notatur in glo.in uerbo. periculum.d.c.fi.ubi dicitur de periculo, quando timetur mors, uel detruncatio ipſorũ, uel filiorũ, uel parentum ſuorum, uel deuaſtatio ſubſtantiæ ipſorũ uel ſimilia. Et nota q̃ quis timetur q̃ noceat, uel propter potentiam pecuniæ, uel propter potentiam eius familiæ, uel propter malignitatem eius & conſortum: & hæc ultima ſunt interdum magis peri-

culosa in uili persona quam in nobili, quia uilis persona habebit complices qui nihil habent perdere nisi personam: non sic autem nobilis & diues. Non ergo intelligitur de quolibet periculo, sed tantum de eo quod est graue iudicio inquisitoris, ut dictum est supra.

4 Et nota q̄ nomina deponentium seu accusantiū uel testium ideo non publicantur in hoc crimine, cum in alijs publicentur, quia maior pœna est illius qui damnatur isto crimine quam illius qui damnatur aliis criminibus, ideo est hoc speciale, quasi magis propter hoc periculum immineat testibus, secundū Io. mo. uel secundum eum, quia in alijs criminibus regulariter non compelluntur, sed hic compelluntur ratione fidei uel fauore, de quo remittit. de testi. cogen. delictorum. Io. an. hæc Gemi. in. d. c. fi. de hæreticis. §. iubemus.

1 Notarij officij inquisitionis hæreticæ prauitatis iurare debent coram episcopo & inquisitore, uel substitutis ab eis, q̄ fideliter exercebunt officium suum cle. i. de hæreticis. §. porro. uersi. Notarij quoque. nec sufficit iuramentum quod præstiterunt in eorum creatione, secundum glo. ibidem. in uerbo. iurabūt. Idem dicit D. Car. Zab. in. d. uersi. notarij. ea. cle.

2 Notarij dicti officij possunt recipere salarium ab inquisitis, nisi certum salarium sit deputatum propter hoc officium inquisitionis, sicut est deputatum pro prouidendo custodibus. d. cle. i. § sane. in glo. in uerbo. Etiam. hæc dominus Car. Zab. in. d. §. sane, uersi. notarij.

1 Notoriū c̄ triplex. s. iuris, facti, & præsumptionis.

Et quomodo ista intelligantur, declarat diffuse Panor.in.c. uestra. de cohabi. cleri. penul.col.habetur etiam idem in glo.in uerbo. Notorium.d.c. uestra. & ibi ponitur differentia inter famam, manifestū, & notorium : & quid sit fama, quid manifestum, & quid notoriū. Facit ēt glo.2.q.1.in summa.

2 *In notorijs non seruatur ordo iudiciorum.de iure-- iuran.c.ad nostram. Confirmat Panor. ibidem, in summa, in prin.uide ad hoc Angel.in.li.malefi.clau sula. Etiam per modum notorij . Item in clausula prima, colum. 3. ibi. prima affirmatiua est quod inquisitio.*

1 *Nox non est apta ad hoc q̄ sententia possit ferri in ea, neque aliquis actus iudicialis potest expediri in ea iudice pro tribunali sedente. Panor.in. c. consuluit.de offi.dele. super glo. in uerbo tenebras . Facit ad hoc tex. in. §. sedebunt. in auten.de iudi.de hoc infra in uerbo. sententia. §. secondo, & tertio, & quarto.*

1 *Offendens fidem potest puniri sicut & fautor', ut dicit Io. de Imo. in cle.2. de hæreticis. super glo. in uerbo.illicitis.*

2 *Offendens aliquem de familia inquisitoris qui iue-- rat ad capiendum hæreticum, si offendit eum non quidem animo impediendi officium, uel iuuandi hæ reticum, sed propter inimicitias quas habet cum eo, uel ob aliam causam, non potest dici q̄ impediat officium pro hoc, quod not. Archi.in.c.2.eo.ti. poterit tamen contra eum procedi tanquam contra turbatorem officij, per ea quæ notat Imo.de offi.dele.c. 1.in glo.magna.circa prin.*

1 Officiales inquisitoris, uidelicet notarij, nuntij, custodes carcerum, apparitores, & alij necessarij ad exequendum officium inquisitionis, debent iurare coram episcopo & inquisitore, uel substitutis ab eis q̃ fideliter suum officium exercebunt, ut in cle.i.de hæreti. §.sane.uers. notarij quoque. iuncta glo.ibidem in uerbo personis.

1 Ordo iuris, qui est de substantia iudiciorum, si non seruetur, nihil agitur.2.q.6.§.diffinitiua. Et hic habes, q̃ cassato principali cassatur accessorium, extra de no.ope.nuntia. c. cum ex iniuncto. de accusa.c. ad petitionem. Ad idem.de procur.c.Auditis. hæc in glo.in.uerbo. iuris ordine.c.cum dilectis filijs. de purga.cano.

2 Sunt autem de substantia iudiciorum, secundum Panor.in.c. cum.i.&.a.de sen.& re iudi.col.2.in fi.& col.3.in prin.& glo.2.q.i. in summa.ibi.hoc tamen scias. citatio, terminum, post citationem testium receptio, & q̃ sententia feratur in scriptis loco & tẽporc congruis, seruatis debitis solennitatibus: publicatio autem attestationum non est de substantia, ut dicit Inno.& allegat Panor.ubi supra.

3 Si is de cuius crimine in iudicio constat, petit restitutionem propter iudiciorum ordinem non seruatũ, non est audiendus, sed eum tanquam notorium criminosum debet superior de nouo priuare, & est casus ualde notabilis, ut dicit Panor.in.c. ad petitionem.de accusa.in prin.

1 Pertinax dicitur ille qui est durus et obstinatus ualde, uel impudenter tenens, ut glo. in uerbo. pertinaciter. cle. unica. de summa tri. Quomodo autem

pertinacia præsumatur in contumacia, uide supra in uerbo. cõtumax. §. quinto. & dominus Car. Zab. in cle. ex graui. de usuris. §. sane. dicit pertinaciter. i. obstinata pertinacia, uel pertinaciter. i. cum persistentia incorrigibili: & dicitur pertinax secundum Isidorum qui impudenter tenet propositum suum, quasi omnino tenax, ut dicit Thomas secunda secundæ. q. 138. ar. secundo. in corpore.

1 Pœnam pecuniariam non possunt imponere inquisitores super crimine hæresis, secundum Mattheum, & est ratio, secundum cum, quia aut inquisiti conuincuntur de hæresi, & tunc omnia eorũ bona sunt confiscata, eo. ti. cap. cum secundum leges. aut non conuincuntur, & tunc nulla pœna est imponenda, unde non est tale crimen ex quo possit imponi pœna pecuniaria, sed personalis & bonorum confiscatio: extra eo. c. excommunicamus. &. c. Ad abolendã. & quasi per totum: & similiter non est tale crimen in quo cum uero hæretico, nolente redire, & relapso, possit dispensari, ut in. c. accusatus. eo. ti. li. 6. &. d. c. excommunicamus. & ideo non potest fieri commutatio in pœnam pecuniariam, ut in. c. licet. de pœnis. hæc dicit Matth. esse uera in hæreticis, secus dicit in defensoribus & fautoribus hæreticorum non tamen hæreticis, quia possunt talibus imponere pœnitentias ut pauperibus. dent aliquid de bonis suis, uel ad aliud opus pietatis. hæc dominus Car. Zaba. in cle. 2. de hæreti. uers. inquisitoribus. quæsito secundo. Concordat Io. de Imo. d. cle. 2. super glo. in uerbo. illicitis.

2 Sed nota quia quod dictum est de pœna pecuniaria

non imponenda pro crimine hæresis, dicit Matth. procedere regulariter, fallit tamen hæc regula aliquando, quia interdum aliqui proferunt uerba hæticalia quæ nullam habent excusationem, & profe runt ludendo, uel iracunde, uel ex fatua simplicitate, & tunc talibus taliter delinquentibus possunt inquisitores imponere pecuniarias pœnas: nam has pœnas imponit ecclesia. 23. di quanquã. de Iudæis. c.ad liberandam. de rapto.c.in.archiepiscopatu.cum similibus. Ad hoc quia inquisitores tales sunt iudices, q̃ possunt hæreticis conuersis pœnas mitigare et commutare, extra eo.c.ut cõmissi.li. 6.§. & illorũ. hoc etiam confirmatur, quia si fautores possunt sic puniri.c.accusatus. eo.ti.li.6.§.si uero. ergo & offendentes fidem. Fatetur tamen q̃ hanc pœnam nõ inbursabunt sed dabitur pauperibus, uel applicabitur officio. Facit quod notatur per Io.an.de offi.ordi.c.irrefragabili.§.fi.et.c.dilectus. nec obstat prædictis iste tex. quia hic ponitur uerbum extorqueant. quod sonat, inuitium, & sic non impedit aufferri per uiam licitæ condennationis. hæc dominus Car. Zaba.in.d.cle.2.ubi supra. Concordat Io.de Imo. d.cle.2.ubi supra.

3 Pœnitentiam iniunctam post abiuratam hæresim si non implent hæretici, dicit Matth. q̃ debent haberi pro relapsis, & allegat tex.cle.3.eo.ti. in fi ibi. & satisfactionem habuerint. allegat etiam.c.ad abolendam.§.penul potest ĕt eis imponi pœna pecuniaria, si bona seruata sunt, quod fieri potest.c. uergentis. eo.ti.& potest errogari in pauperes, uel alios pios usus, uel ad utilitatem officij. hæc Io. de Imo. in. d.

cle. 3. super glo. in uerbo. propagentur. Ibi uide diffuse.

4 Quam aliam pœnam ultra prædictas possint imponere inquisitores, habes supra in uerbo, inquisitores. §. 17. ubi habes q̃ possunt excommunicare, suspendere, & interdicere, ac aliam pœnã arbitrariam imponere. uide ibi diffuse.

5 Et si diuersæ pœnæ sunt statutæ, minor debet imponi. de pœ. di. 1. pœnæ. l. di. si quis uoluntate. & cap. si qua fœmina. uel locus erit gratificationi, de iure patro. c. cum autẽ aduocatus. iuncta glo. 2. uel illa quæ magis timetur. hæc in glo. in uerbo. Certa. c. de cau sis. de offi. dele. ubi ad hoc uide Panor. qui distinguit q̃ aut diuersæ & plures pœnæ sunt editæ a lege pro eodem delicto, quia singulæ non uidentur sufficere pro tali delicto, & tunc omnes sunt imponendæ, ut in. c. felicis. de pœnis. li. 6. aut diuersæ pœnæ sunt institutæ in diuersis legibus & statutis, & tunc habet locum dictum glo. prædictæ, ut minor imponatur, uel quæ magis timetur, uel erit locus gratificationi.

1 Practica est optima procedendi in negotio inquisitionis, secundum dominum Car. Zab. dicentem, q̃ qui uult tute prosequi sic procedat. Si aliquis est diffamatus uel suspectus de hæresi, debet eum citare, & examinare, & si confitetur bene quidem, si autem non confitetur, debet eum in tuto carcere custodire, & potest etiam in compedibus ponere, ut in cle. pri. eod. tit. & inquirere: inquisitione autem perfecta, aut plene probatum est, aut semiplene, aut nullo modo. Si plene probatum est,

omnia bona hæretici ſunt confiſcata. eo.ti. uergentis & .c. excommunicamus. & .c. cum ſecundum leges. eo.ti.li.6. Et ſi uoluerit redire, debet abiurare hæreſim, quo facto, reſtituentur ei bona. d. c. uergentis. in prin. & ponetur in perpetuo carcere ad pœnitentiam: ſed hodie poſſunt inquiſitores hanc pœnam mitigare ſicut eis uidebitur, eo. ti. ut commiſſi. §. & illorum. li. 6. & ſi poſt abiurationẽ recidiuauerit, uel ſi a principio ad fidem redire noluerit, uel pœnitẽtiã iniunctam non adimpleuerit, tanquam relapſus tradetur curiæ ſeculari. eo. ti. ad abolendam. & .c. excõmunicamus. de uerbo. ſignifi. Nouimus. Si autem ſemiplene probata eſt hæreſis, puta per unum teſtem, uel per grauẽ infamiã, & ipſe negat, debet ſubyci tormentis. d. cle. i. §. duro. nam iſtud crimen grauius eſt crimine læſæ maieſtatis. d. c. uergentis. in quo ſubyĳcitur reus tormentis. C. ad. l. Iul. maie. l. 3. & .l. nullus. fortius ergo in hæreſi. Facit. 6. q. 1. §. uerũ. ubi crimen læſæ maieſtatis æquiparatur Simoniæ et hæreſi. Item creditur uni reuelanti inſidias factas eſſe principi ſeu conſpirationem, & idem de crimine læſæ maieſtatis. 79. di. Siquis Papa. & . d. §. uerum. Notat ſpe. de teſti. §. reſtat. uerſ. 21. alias uer. hoc tamen fallit. & facit quod idem notat de præſumpt. §. fi. uerſ. & idem eſt. Item in capitalibus & atrocibus. aliter ueritas haberi non poteſt niſi per tormenta. ff. de q. l. 1. & .5. q. 5. illi qui, de depoſi. c. 1. & crimen hæreſis eſt pluſquam capitale. hæc tamẽ tormenta humaniter per iudicem temperanda ſunt, ut de his dixi in. c. cum in contemplatione. de reg. iur. & ſi per tormenta confitetur, non tamen poſt depoſitionem.

sitionem tormentorum persistit, non nocet. ff. de confes. l. i. §. diuus. Si autem persistat, puniendus est, ut proxime dictum est. &. 2. q. 1. nos in quenquam. Sed si non confitetur, uel non persistit in confessione, si de hoc est grauiter diffamatus, indicetur sibi purgatio. de purga. cano. c. inter. in quo si defecerit, punietur ut dictum est. Sed si se purgauerit, & est uehementer diffamatus uel suspectus, potest ei imponi temporalis pœna. d. c. inter. de præsumpt. literas in fi. Sed si leuiter est suspectus uel diffamatus, nec pertinaciter in errore persistit, non punietur temporali pœna, sed potest imponi pœnitentia. eo. ti. accusatus. §. si uero. li. 6. debet tamen suspectus de hæresi, siue leuiter, siue uehementer, abiurare hæresim, in quam si postea incidit, pro relapso habetur, si suspicio fuit uehemens. d. c. accusatus. in prin. si autē suspicio fuit leuis, non habetur pro relapso, licet sit grauiter puniendus. eo. c. in. prin. uers. Si autem. Ex his infert Matth. contra quosdam inquisitores, qui ab his, contra quos probatum est de hæresi, exigunt pecuniam & processum delent, quod facientes incidunt in panam. cle. 2. de hæreticis. uers. Inquisitoribus. Si autem nullo modo probatum est de hæresi, quid iuris nō prosequitur Matthæ. nec expedit, quia reus tunc debet absolui sine dificultate. de fi. instru. c. inter, hæc omnia. d. Car. Zab. in cle. ex graui. de usuris. §. sane. quæsito. 22. hanc practicā præcise ponit et Io. de Imo. super. d. cle. ex graui. super glo. ultima.

1 Præcipitur omnibus & singulis fratribus ordinis prædicatorum, qui in seculo notarij seu tabelionatus officium habuisse & exercuisse noscuntur, &

etiam omnibus alijs religiosis quibuscunque qui dictum tabelionatus officium in seculo habuerunt & exercuerunt, ac etiam omnibus clericis secularibus dictum officium habentibus, quatenus ad conscribẽdas testium depositiones, & ad faciendum omnia quæ in officio inquisitionis ad notarij seu tabelionis officium pertinent, teneantur, cum per ipsos inquisitores fuerint requisiti, ut in.c. ut officium. de hæreticis. §. ad conscribendas. lib. 6. ubi dicit Gemi. q̃ isti tales religiosi necessario tenentur parere per uerbũ præcipimus ad hoc. 14. q. 1. quod enim præcipitur ferendum est, & quod imperatur tolerandum est. 23. q. 1. militare. & exponit. Archi. ferendum corpore, tolerandum mente. Io. an. Sed aduerte quia si quis religiosus fuit notarius in seculo, sed non exercuit officium, non debet exercere in religione, & hoc uult hic tex. Io. an. & idem. Io. de Ligna. hæc Gemi. in d. §. ad conscribendas.

2 Præcipitur inquisitoribus sub interminatione maledictionis æternæ, & sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrant, ne obtentu odij, gratiæ, uel amoris, lucri, aut commodi temporalis, contra iustitiam & contra conscientiam suam omittant contra quenquã procedere, ubi fuerit procedendum super huiusmodi prauitate, ut in cle. i. de hæreticis. §. uerum quia. ubi notandum, ut dicit glo. ibi in uerbo. obtentu, q̃ ubi non propter aliquod prædictorum, sed forte timore, uel propter uitandum scandalum hæc omitterent, non est locus pœnæ. Facit ad hoc, quia pro uitando scandalo uel periculo interdum sustinetur aliquod crimen, ut est glo. in uerbo.

uenia. di.4.c. denique. Confir. Io.de Imo.dicens, q̃ si inquisitor timore, uel propter uitare scandalum, omittit facere quæ in.d.cle.i.&.d. §.dicuntur, non incurrit pœnam de qua hic, sed demũ quando amore, uel odio, uel causa lucri, ut ibi dicitur. Facit de præsumpt.nonne. Et nota bene, ut dicit glo.in uerbo. contra conscientiam. q̃ ut locum habeat hæc pœna, ultra prædicta requiritur copulatiue q̃ faciant contra iustitiam & contra conscientiam: simile habetur de sen.& re iudi. cum æterni.lib.6. hæc Io.de Imo. ubi supra. Confir. dominus Car.Zaba.in.d.§. uerum quia.ibi.quinto nota. Sed Gemi.in.c.inquisitores.co. ti. li. 6. post Io.an.dicit q̃ si ex qualitate uel pluralitate personarum suspectarum de hæresi, si contra illas inquiratur, creditur periculum notabile uel grandis turbatio prouentura, prius est consulendus Papa. Facit de transac.c.fi.

3 Præcipitur potestatibus, dominis temporalibus, & rectoribus ciuitatum & locorum, quatenus obediant inquisitoribus circa inuestigationem, captionem ac custodiam diligentem hæreticorum & fautorum cum fuerint requisiti, & q̃ tales pestiferas personas ducant uel duci faciant in carcerem inquisitorũ uel ad locum ubi uoluerint inquisitores, infra dictorum potestatum & rectorum districtum, sine mora, & eos teneant, donec eorum negotium terminetur, ut est tex.in.cap. ut inquisitionis. eo.ti.li. 6. in prin. & ad requisitionem inquisitorum, debent iurare præcise, attendere inuiolabiliter, & obseruare, & a suis subditis facere obseruari constitutiones contra hæreticos & eorum defensores promulgatas et

approbatas, & si iurare noluerint, sint priuati suis officijs, ut tex. dicit in.cap.officium.eisdem. ti. & ē.in fi.

4 Præcipitur etiam prædictis potestatibus & rectoribus ciuitatum & locorum, ut sibi relictos & condemnatos de hæresi statim recipiant indilate, animaduersione debita puniendos, non obstante appellatione, ut in.d.cap.ut inquisitionis. §. ut quæ, de hæresi.

5 Præcipitur ēt prædictis potestatibus & rectoribus ac dominis tēporalibus, ne se intromittant de crimine hæresis, aut quouismodo cognoscant uel iudicent, nec captos liberent sine licentia inquisitorū, uel executionē pro huiusmodi crimine sibi ab inquisitoribus iniunctam prout ad eorum spectat officiū facere uel implere non detrectent, neque dicto officio inquisitionis se opponant, aut processum seu sententiam inquisitorum directe uel indirecte non impediant: et si contra prædicta omnia fecerint, sunt ipso facto excommunicati, quam excommunicationem si per annum sustinuerint animo pertinaci, uelut hæretici condemnentur, ut dicitur in.d.c. ut inquisitionis. §. prohibemus.

1 Prædicatores fratrum minorum & aliorum ordinum possunt compesci ab inquisitoribus fratrū prædicatorum ne prædicent eo tempore & in eadem terra quando ipsi inquisitores pro facto fidei prædicare uelint: & de hoc habes supra diffuse in uerbo. inquisitores. §. undecimo.

1 Præsidentes regimini alicuius regni, prouinciæ, siue loci, licet excommunicati, uel de facto tantum,

& non de iure iurisdictionem habentes, ac eorum officiales, ad requisitionem inquisitorum hæreticæ prauitatis, non ualentium sine moræ dispendio uel negotij periculo recursum habere ad superiores, qui legitime possint in locis ipsis iustitiã exequi, possunt & debent contra hæreticos, credentes, fautores, receptatores, ac defensores eorum, iustitiã & officium suum exercere: nec requirentes tales excommunicatos propter hoc sententiam excommunicationis incurrunt, ut in.c. præsidentes. eo.ti.li.6.

1 Præsumptio seu indicium quandoque sumitur ex præsenti circa præteritum, quandoque ex præsenti circa futurum, quandoque ex præterito circa præsens, & quandoque ex præterito circa futurum. hæc in glo.2. c. scribam. de præsumpt. ubi Panor. dicit q̃ quis præsumitur bonus uel malus secundum uitam de præterito, ut in.c. monachus uero nouitius. 77.di. Ad idem est quod dicit Panor. in.c. quanto. eo.ti. in fi.

2 Præsumptionum differentia.s. inter leuem, uehemẽtẽ, & uiolentam, colligitur ex glo. in uerbo. uehementem. c. cum contumacia. de hæreticis. lib.6. nam propter suspicionem leuem citatur quis ut ueniat responsurus: si contumax est, iam dicitur uehementer suspectus, & excommunicatur, & si in ea persistit per annum, iam ista quæ erat uehemens præsumptio, transit in uiolentam, unde ex tunc ut hæreticus condemnetur. Facit ad hoc glo. in uerbo. uehementem. c. literas. de præsumpt. & quod dicit Panor. in.c. quanto. eo.ti.

3 Vna præsumptio præponderat alteri & elidit eam

circa idem factum, ut in glo.i.c.accedens. de crimi. fal. Ad idem est glo. in uerbo. uerum.c.literas. de præsumpt. & Panor.in.d.glo.1. de crimi. fal. dicit q̃ iudex habebit arbitrari ex circunstantijs quæ præsumptio sit fortior.

4 Quando præsumptio sufficiat ad sententiam, quando ad torturam, & quando ad purgationem indicendam, uel ad similes effectus, non potest dari certa doctrina, sed iudex ex suo bono & æquo iudicio arbitrabitur hoc ex uarijs coniecturis. hæc Panor.in.c.quanto.de præsumpt.col.4.in prin.

5 Nam præsumptio non est aliud quam quædam suspicio quæ causatur in animo iudicis uel cuiuscunque ex uarijs coniecturis uel argumẽtis seu indicijs, & secundum q̃ coniecturæ uel argumenta seu indicia urgent, causatur, firmatur, uel argumentatur illa suspicio. Si enim indicia seu argumenta essent temeraria, ut puta q̃ fuit uisus clericus loqui cum muliere nulla alia coniectura existente, erit temeraria suspicio seu præsumptio, de qua in.c.inquisitioni. de sen.exco. Si uero coniecturæ aliquatenus urgent, puta q̃ fuit uisus sæpe secum in secreto loqui & confabulari, & uterque est iuuenis, tũc causabitur suspicio seu præsumptio probabilis. ar. 81.di. clericus solus, non tamen iudex eum condemnet de adulterio propter hoc solum, sed procedat ut habetur in.c.2.de cohabi. cle. Si autem coniecturæ essent magis uigentes, causarent suspicionem seu præsumptionem magis uehementem, & tunc iudex procedet ad magis grauia, puta ad purgationẽ indicendam, ut.in.c. inter.de purga.cano. Quandoque

coniecturæ sunt strictissimæ & urgentissimæ, ita ut uix ipse reus audeat diffiteri delictum, & tunc causatur tanta præsumptio, q̃ adducit iudicem ad credulitatẽ, & fertur sententia cõtra eum de ipso delicto. Ad hoc c. præterea. de testi. c. afferte. de præsumpt. & bo. tex. in l. sciant cuncti. C. de proba. canonizata. 2. q. 8. Sciant. uide ad hoc bona exempla per Ioan. in addi. ad specu. ti. de proba. §. uidendum. uers. 13. hæc omnia ex Panor. in c. quanto. de præsumpt. col. 3. in fi.

6 Vltra præsumptionem hominis de qua dictũ est supra in tribus paragraphis supra immediate positis, reperitur etiam alia differentia præsumptionum, quia alia iuris seu legis, alia naturæ, alia loci præsumptionũ iuris, alia simplex, alia non simplex. declarantur omnia ista per glo. in c. isqui. de sponsa. & per Panor. ibidem, & in. d. c. quanto. de præsumpt.

7 Præsumitur in dubio pro hæresi saltem ad pœnitentiam salutarem imponendam, ar. de præsumpt. literas. sicut & in alijs tangentibus periculum animæ, de homici. significasti. el. 2. hæc dominus Car. Zab. in cle. i. de hæreticis. uers. uerum.

8 Leuia signa sufficiunt ad præsumendum aliquem esse hæreticum, ut dicit Inno. in c. sicut. de hæreticis. Nam suspicio sola sufficit ad hoc q̃ procedatur ad inquisitionem contra hæreticos, ut dicit Gemi. in. c. inquisitores. eo. ti. li. 6. imo ex leui argumento uel indicio inducitur ad suspicionem, secundum Panor. in. c. ap. tertio loco. de proba. circa fi. & dicitur patere illud, de quo constat per præsumptiones, ut dicit Panor. in cap. ad nostram. de empt. & uendi.

1 Probatio habet ſuos gradus, quia aliquando iudex incipit ſuſpicari, hoc eſt leui argumento inclinare in unam partem: aliquando incipit opinari, hoc eſt inclinare animum ſuum in unam partem ratione forti, non tamen ſic quin credat partem contradictoriam fore poſsibilem: aliquando credit ratione forti in tantum q̃ in nullo dubitat de contrario, & iſta eſt plena probatio & naturalis: probantur iſta .ff. de quæſt. l. i. in prin. Quæ probatio plena eſt quæ facit iudici plenam fidem, ut notatur. C. de eden. l. protur. ff. de condi. ob tur. can. l. i. Facit quod notatur. ff. de proba. l. quinquaginta. hæc Io. de Ligna. in repetitione ſuper cle. ſæpe. de uerb. ſignifi. quam ponit Io. de Imo. in fi. Facit ad hoc quod dicit Panor. in. c. tertio loco. de proba.

2 Probatio pluſquam ſemiplena eſt quando probatum eſt per unum teſtem de ueritate & aliud indicium, & tunc fama perficit: & hoc uoluit Bal. in. l. ſiquis ex argentarys. § i. ff. de eden. hæc Angel. in li. malefi. clau. Cõpa. inquiſiti & nega. totũ. col. 4. in fi.

3 Probatur quis hæreticus ex leui cauſa. C. de hæreticis. l. 2. ſ. quantum ad hoc ut ſuſpectus de hæreſi habeatur, & ut procedatur quaſi contra ſuſpectum, ſed non ut condemnetur. hæc in glo. in uerbo. uehementem. c. literas. de præſumpt. Nam ex modica & leui præſumptione poteſt procedi contra aliquẽ in crimine hæreſis, ut dicit Gemi. in. c. accuſatus. eo. ti. li. 6. in prin.

4 Probatur etiam & deprehenditur quis eſſe hæreticus, qui leui ſaltem argumento a iudicio catholicæ religionis & tramite, ſeu a fide catholica detegi-

tur deuiare, ut. C. eo. l. 2. & sic indicia fidem faci-- unt. ar. ff. ne uis fiat ei qui in pos. missus est. Si quis .§. ulti. & de carbo. edic. carbonianum. § causæ cognitio. Quicquid enim discrepat a fide Christiana, fidei Christianæ contrarium est, iuxta illud, qui non est mecum contra me est. C. de iude. cœlicolarum. in fi. 24. q. 3. quoniam. in fi. & debet intelligi leue argumentum .i. probabile, & q̃ de facili apparet, & sic uocatur leue propter probationem: puta, qui non iurat suspectus est ne ualdensis sit. Si ergo nul latenus uult iurare, dicens q̃ peccatum est, uel etiã hoc non exprimens pro conuicto habetur, ut. c. ex cõmunicamus itaque. de hæret. § si qui uero ex eis. hæc omnia Hosti. in summa sua, ti. de hæreticis. §. qualiter deprehendatur quis in hæresi. uerf. & quia.

1 Procedere simpliciter, & de plano, & absque ad-- uocatorum ac iudiciorum strepitu, qualiter intelligatur, habetur in cle. sæpe. de uerbo. significa. & dominus Car. Zaba. tractat omnia ista diffuse ibidem. & similiter Io. de Imo. in. d. cle. & ponit in fi. quãdam repetitionem Ioannis de Ligna. in. d. cle. sæpe. uide ad hoc glo. in. d. cle. in uerbo. & figura. & glo. in uerbo. Figura. c. fi. de hæreti. li. 6. uide etiam & bene pondera glo. in uerbo. defensiones. d. cle. sæpe. ibi. unde nota. usque in fi.

2 Procedere summarie est procedere remotis solennitatibus iuris, sed receptis plenis probationibus, quãdo agitur de magno præiudicio. Bar. in. l. iudices. in. i. oppo. C. de iudi. & Bertachinus in suo reperto rio, in dictione, sumarie. 5. Et si causa principalis est summaria, omnes articuli eius sunt summarij.

Bar. super extrauaganti. Ad reprimendum. in uerbo. summariæ.

3 Procedi potest in crimine hæresis contra aliquem, quando subest infamia uel suspicio contra illum, & eodem modo procedi potest propter scandalum & tumultum populi. de purga. cano. inter. 2. q. 5. omnibus. secundum Io. de Imo. hæc Gemi. m. c. ut officiū. eo. ti. li. 6. in prin.

4 Processus inquisitoris non potest confundi neque impediri per processum ordinary, imo inquisitor potest libere procedere, ut in priuilegio Cle. Papæ quarti, & Vrbani quarti, quod incipit. Licet ex omnibus.

5 Processus non uitiatur etiam si nomina testium seu deponentium non publicentur, & copia eorum cum dictis non tradatur parte tacente. ar. in glo. in uerbo. Indicys. c. fi. de hære. li. 6. facit maxime ad hoc eo. li. de accusa. c. i. & .2. & Gemi. in. d. c. fi. super. d. glo. dicit notandam esse istam glo. quia licet omittatur publicatio nominum parte non contradicente, ualet processus.

6 Et nota secundum Gemi. in. d. c. 2. de accusa. in prin. q licet de iure certa forma debeat seruari in procedendo, si tamen non seruatur, & pars tacet, ualet processus, de quo per ipsum Gemi. in. d. c. i. eo. ti. super glo. fi.

7 Procedi quomodo potest contra absentes, Archi. remittit ad notata. 3. q. 9. in summa. & de do. & contu. c. ueritatis. sed in casu isto putat q si constat de eorum perfidia, & sunt contra eos solennia edicta proposita, pronuntiari poterit super crimi-

ne, sed si non constat, locus erit decre. cum contumacia. de hæreti. lib. 6. & hoc procedit in citatis, quia ex quo erant præuenti, poterant conueniri, non obstante domicilij mutatione. ff. de iur. om. iudi. cum quædam puella. de foro compe. proposuisti. Si uero non erant citati, tamen deliquerant ibi, ratione delicti ibi conueniri possunt, & sunt remittendi in auten. ut nulli iudi. §. si uero quis comprehensorum. de quo uide in cle. pastoralis. uer. quid si punitio. de re iudi. & remittit Archi. ad not. ta. 3. q. 6. cap. i. extra de rapto. cap. 1. Ad hoc est glo. prima. c. ibi enim causa. 3. q. 6. hæc Gemi. in. cap. ut commissi. de hæreti. §. Et contra illos. lib. 6. uide de hoc supra in uerbo, fugitiuus. §. primo, secundo, & tertio, & uerbo. inquisitor. §. 24. & 25. ibi uide diffuse.

8 Si citatus ad sententiam non comparuit ex legitima causa ignorata iudici, tenet sententia lata eo absente, quæ sententia non retractatur nisi eo probante causam legitimam absentiæ suæ: & si impedimentum probat non plene, adhuc non retractatur sententia, nisi forte simul probet de iniquitate sententiæ. hæc Panor. in. c. Cum Bertoldus. de sen. & re iudi. in prin. ibi. uel clarius. & in col. 4. in fin. & in colum. quinta, in princ. & colum. 8. in fin.

9 Infirmitas dicitur legitima causa absentiæ, qua probata debet reuocari quicquid factum est contra absentem. ff. de iudi. si prætor. & non quælibet febricula imo nec quartana excusat, ut dicitur. ff. de re iudi. quæsitum. §. i. ar. 5. q. 3. si ægrotans.

hæc in glo. in uerbo. Infirmitate. cap. querelam. de procur. & de purgatione moræ. uide bo. glo. in uerbo. expectari. c. cupientes. de elec. li. 6. & glo. in. cap. mora de reg. iuris. eo. lib. & plene per Bar. in. l. siquis insul. in. ff. de uerbo. obli.

10 Cum proceditur contra aliquem absentem, datur singularissimus modus conuincendi cum de crimine ut si est infamatus uel suspectus de illo crimine, citetur præfixo termino peremptorio ad comparendū & ad se purgandum infra illum terminum, non autem ad comparendum tantum, & tunc si non præstiterit purgationem infra illum terminum, habebitur pro conuicto, quod tene perpetuo menti. Nam limitat notata in. c. ueritatis. de dol. & contu. datur etiam alius modus conuincendi absentem de crimine, ut contumax super crimine excommunicetur, & si steterit per annum in excommunicatione, tunc habebitur pro conuicto super illo crimine, & potest puniri ac si uere fuisset confessus, ut in. c. rursus. & in. c. quicunque. 11. q. 3. hæc omnia ex Panor. in. c. cum. p. de purga. cano. ante. glo. Facit optime ad hoc Feli. in. c. excommunicamus. el. primo. de hæreticis. in prima col. ibi. Nota in. § qui autem. & ibi datur modus ferendi sententiā contra contumacē

11 Si absentes dederant fideiussores, & ipsi absentes sint puniendi pœna pecuniaria, puniri poterunt ipsi fideiussores, quando principales sunt absentes. ff. de custo. reo. l. siquis. de quo remittit Archi. 23. q. 5. cum homo. hæc Gemi. in. d. c. ut commissi. §. & contra illos.

1 Procurator in causa criminali non debet interueni-

re neque ad agendum neque ad defendendum, ut dicit glo. i. in prin. c. ueniens. de accusa. Confir. Panor. in. d. cap. ueniens. ibi nota singulariter. & super. d. glo. i. dicit idem Panor. si procurator instituitur ad totam causam, tunc si uenit imponenda pœna capitis uel mortis, secundum omnes, non interuenit procurator, ut in. l. i. ff. de pœnis. Facit ad hoc dictum Bertachini in uerbo, procurator. in criminalibus. uers. 8. Confirmatur, quia in causis in quibus proceditur simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, debent refrenari contentiones & iurgia procuratorum, ut in cle. sæpe. de uerbo. signifi. in prin. iurgium autem dicitur quasi iuris garium, eo q; hi qui causam dicunt, iure disceptant, ut in. c. forus. de uerbo. signifi. Cum ergo in negotio hæresis procedatur simpliciter & de plano, ac sine strepitu & figura iudicij, ut in. c. fi. de hæreti. lib. 6. in prin. sequitur q; in crimine hæresis non debet interuenire procurator, nisi forte inquisitor ex gratia speciali hoc concedat, quod bene nota & tene menti: & si uis concedere procuratorem, non admittas garulum & cauillosum, qui quærat impedire tuum processum, sed admittas uirum probum, iustitiæ amatorem, ac timentem deum, & bene doctum, qui tantummodo ueritatem inquirat, & qui pecunia, aut odio, uel amore non corrumpatur.

1 Purgatio canonica indicenda est infamato uel suspecto de aliquo crimine, quia si per modum inquisitionis crimen non potuit plene probari, non est reus simpliciter absoluendus, sed si remanet infamia uel scandalum, uel uehemens suspicio, potest com-

pelli ad se purgandum: & ex hoc & ex tex. hic nota singulariter tria, quorum quodlibet sufficit ad purgationem indicendā, ut est uulgata infamia, grave scandalum, quod intelligitur etiam sine infamia, ut differat a precedenti, & uehemens suspicio: & sufficit q̄ sit uehementer suspectus apud iudicem: & ex hoc nota q̄ uehemens suspicio solius iudicis sufficit ad indicendam purgationem, quod tenet Inno. & satis placet Panor. hic, de quo uide bo. tex. cum glo. 2. quæst. 5. omnibus. uide ad hoc etiam bo. glo. in uerbo. suspicione. & glo. sequentem in c. excommunicamus. el primo. de hæreticis. hæc Panor. in c. inter. de purga. cano. in prin. ibi. ulterius nota. uide ad hoc eundem Panor. in c. at si clerici. de iudi. col. 2. & in c. tua. de cohabi. cle.

2 Licet numerus conpurgatorum sit arbitrarius, regulariter tamen maior numerus adhibendus est in maiori, & minor in minori, quia maiores habent notitiam plurium, & facilius propter potentiam inueniunt compurgatores, minores uero non habent tot notos, nec de facili possunt inducere alios ad se purgandum: nam isti conpurgatores sunt uoluntarij, ut nō possunt cōpelli sicut alij testes, ut notatur in c. cū dilectus. & c. cum. p. & c. ex tuarum. de purga. cano. & ex prædictis habes modum cognoscendi an superior in indicenda purgatione excedat modum et arbitrium boni uiri: nam si numerus nimis excederetur, posset appellari, quia in commissis arbitrio appellatur, si non facit ut bonus uir, ut in. c. pri. de dila. & in c. super his. de accusa. hac ex Panor. super glo. 3. d. c. inter.

3 Quod autem numerus conpurgatorum sit arbitrarius, patet: nam aliquando fuerunt deputati duo abbates, ut in cap. cum in iuuentute. eod. tit. Aliquando quatuordecim conpurgatores, ut in. d. c. inter. & in. cap. primo. eo. tit. dicitur de duodecim: & in. cap. ex tuarum. dicitur de septem: est ergo arbitraturus iudex numerum compurgatorum considerata qualitate personæ, criminis, & infamiæ. hæc Panor. in. d. c. cū in iuuentute. ibi. ultimo colligitur.

4 Nota plura esse requisita in conpurgatoribus, primum est ut debeant iurare secundum conscientiam & opinionem eorum, q̄ credant illum uerum iurasse. c. quotiens. in fi. extra de testibus. & cap. accepimus. in fi. eo. ti. Secundum est q̄ debeant esse tol lerati ab ecclesia. Tertium q̄ sint bonæ famæ. Quartum quod non fuerint de criminibus condemnati. Requiritur & quintum, ut habeant notam conuersationem illius quem purgare uolunt, ut dicit Panor. in. cap. constitutus. eo. tit. nam conpurgatores debent agnoscere uitā illius qui est purgandus, quia habent deponere de credulitate super uita & moribus purgandi, ideo non possunt deponere nisi habeant notam uitam & mores eius nedum de præsenti sed etiam de præterito, & sint uicini, ut in cap. cum dilectus. eo. ti. & etiam debent esse talis bone fatis & opinionis, q̄ sit ueri simile eos nolle amore uel odio, seu obtentu pecuniæ, deierare, ut in. c. cum. p. eo. ti. & per Panor. ibidem. Sed nota quod postquam quis est semel periurus, amplius non debet admitti ad iuramentum, ut in glo. fin. cap. literas. de præsumpt.

5 *Vtrum sententia per quam indicitur purgatio sit interlocutoria uel diffinitiua, uide Panor. in. c. q ad consultationem. de sen. & re iudi. post uers. Nota ultimo. ubi adhoc adducit tres oppiniones, & eas concordat dicens, quia si simpliciter indicitur purgatio, tunc est interlocutoria. Si autem fertur sententia nisi se purgauerit, tunc est diffinitiua: si etiã iudex pronuntiat purgationem non esse indicendam, est diffinitiua. hæc Panor. ubi supra.*

6 *Qui infamatus de aliquo crimine, & negligit se purgare, seu uenire ad se purgandum, non habetur pro conuicto, sed potest excommunicari donec se purgauerit, & sic intelligitur. c. excommunicamus. el. primo de hæreticis. §. qui autem. ubi uero terminus peremptorius præfixus est ad se purgandum, tunc si infra illum terminum non comparet & se purgat, habetur pro conuicto, secundum Inno. hic, pro quo est bo. tex. 3. q. 9. c. decernimus. hæc Panor. in. d. c. cum. p. de hoc habes supra in uerbo. procedere. §. nono. in fi.*

7 *Deficiens in purgatione canonica debet puniri perinde ac si fuisset uere conuictus, ut. c. de hoc. &. c. insinuatum. de sim. ubi nota singularem ad hoc glo. in uerbo. priues. & c. inter. de purga. can. et ibi opti. glo. in uerbo. in arctum. & Panor. in. d. glo. priues. & glo. in arctum. Ad idem est Panor. in. c. at si clerici. de iudi. in glo. i. & in. c. ad abolendam. de hæreti. ibi. nota ulterius modum. & iterum idem Panor. in. c. literas. de præsumpt. ibi. ultimo nota. & ibi. quæro secundo. & in. c. accedens. de accusa. in tertio notabili. & in. d. c. cum. p. in secundo notabili. Confir. Feli. in glo. fi. d. c. insinuatum.*

8 *Quid si non reperiantur tot purgatores quot deputauit seu determinauit inquisitor, nunquid iste debet haberi pro conuicto? Hosti. dicit q; si non potest habere, quia de eo testes non confidunt, seu non est fides alys de eo, q; tunc habetur pro conuicto, & deficiente in purgatione canonica. Aut non reperit quia pauper est seu extraneus, ita q; non habet notos in ciuitate, & in hoc casu est sibi subueniendum arbitrio iudicis, considerata qualitate personæ, criminis, & infamiæ: & ita communiter transeunt doctores. Sed tu dic q; ubi ex istis causis non possunt haberi compurgatores clerici, debet adhiberi laicus, etiam fœminæ si non possunt haberi uiri, & si etiam laici deficerent ex ista causa, tunc credendum est soli iuramento ipsius, ut est glo. notabilis in. c. cum. p. de accusa. in uerbo. cum tribus. & in. c. in decima. 1 S. q. 2. & in. c. cum in iuuentute. de purga. cano. in glo. fi. hæc Panor. in. d. c. inter. de purga. canonica. in fi. ibi. extra glo. quæro. uide etiam ad hoc bo. glo. in. c. clerici. 81. di.*

9 *Ex quo deficiens in purgatione canonica habetur pro conuicto de crimine, & ut conuictus debet puniri perinde acsi fuisset uere conuictus, ut dictum est supra eodem uerbo. § . 7. quæritur modo utrum debeat tradi curiæ seculari. Panor. dicit q; ex glo. fi. d. c. inter. possunt colligi ad hoc duæ solutiones: prima est ut deficiens in purgatione in crimine hæresis nunquã tradatur curiæ seculari, quia hæc est probatio præsumptiua & non uera & directa. Secunda solutio est q; ideo non tradatur curiæ seculari, quia uolens redire ad fidem debet recipi, & parcitur ei*

quo ad mortem. hanc ſolutionem ultimam tenet Hoſti. & communiter doc. & eſt in ſe uerisſima: nam ſi uere conuictus uel confeſſus poteſt redire ad fidē, & non tradi curiæ ſeculari, fortius idem dicendum eſt in conuicto interpretatione, unde concludunt doctores, & maxime Hoſti. q̄ ad quācunque pœnam agatur, deficiens in purgatione debet puniri ut conuictus. Et ex hoc infertur q̄ ſi iſte alias incidiſſet in hæreſim, & nunc ex deficientia in purgatione haberetur pro conuicto & pro relapſo, deberet tradi curiæ ſeculari, ut in. c. accuſatus. eo. ti. li. 6. quod eſt bene notandum. hæc Panor. in. d. glo. fi. d. cap. inter. de purga. cano.

10 Nota & bene aduerte, quia pendente cauſa ſuper criminibus coram delegato Papæ, purgatio recepta ſuper ipſis criminibus ab ordinario non tenet, ut in cap. cum dilectis. eod. tit. in fi. & Panor. ibidem in prin.

11 Poteſt indici purgatio canonica infamato ſeu ſuſpecto de aliquo crimine, absque eo q̄ terminus ſtatuatur accuſare uolentibus, nel q̄ præmittatur inquiſitio ſuper ueritate criminis. hæc Panor. in. c. cū dilectis. eo. ti. in prin. & hoc bene notabis.

12 Ille qui ſc legitime purgauit præſtita purgatione ſibi indicta, debet abſolui, & denuntiari uir boni teſtimonij, nec poteſt amplius procedi contra eum uigore præcedentium indiciorum, & ſic tollitur infamia ſeu effectus infamiæ facti. Si autem infamia oriatur de nouo per alia indicia ſuperuenientia, tunc oportebit q̄ iſta purgetur. ad hoc. cap. fi. de collu. de te. & quod notatur in. l. i. & . l. repeti. ff. de quæſtio.

hæc Panor.in cap.extuarum.ibi. Secundo nota.& .c.inter. eo. tit.ibi. Nota effectum purgationis præstitæ. uide ad hoc tex. in glo.in cap. habet hoc proprium.2.q.4.& glo.in cap.mennam.in eadem.q. & quod dicit Archi.super.d.c.habet hoc proprium.

1 Recusatio inquisitoris in causa hæresis licet raro & fere nunquam contingat, tamen quia interdum fieri posset ab aliquo cauillante, & potius processum inquisitoris frustrare & impedire quam iustitiam, & rei ueritatem quærente, idco aliqua hic breuiter de recusatione iudicis ponam, prout in iure & in doctoribus inueni. Notandum ergo, secundum Panor. in.c. cum speciali. in fi.de appel. q si causa recusationis est frustratoria euidenter, non tenetur iudex eam admittere, sed debet eam spernere. ar. de offi. iudi. cap. primo, & non potest recusari iudex sine causa assignata & probata, ut dicit Panor. in.d. cap. cum speciali. in prin. & necesse est quod talis causa sit legitima & non friuola, ut dicit idem Panor.in.cap.inter monasterium. de re iudi.in prin. & debet fieri in scriptis de proba.quoniam.

2 Quæ autem dicatur causa legitima & sufficiens, uide Panor.in.d.c.cum speciali.super glo. in uerbo. iustæ suspicionis . ubi hoc declarat diffuse. uide ad hoc glo.singularem in.c. causam quæ.de offi.dele. & ibi Panor.in prima col. Facit ad hoc. c. causam quæ inter. de iudi. uide etiam duodecim legitimas causas recusandi iudicem positas per Io.an.in.c. legitima.de appel.lib.6. in nouella. uide etiam ad hoc glo.1.in.c.cum super.de offi.dele.

3 Nota ꝙ exceptio recusationis contra iudicem est dilatoria, & ante litem contestatam proponenda: per ingressum autem iudicij uidetur quis iudicem approbare, & exceptioni recusationis renuntiare, ut dicit Panor. in. d. c. inter monasterium. in prin. ibi. Nota tertio. est autem litis contestatio principalis negotij hincinde facta narratio, & subsecuta responsio siue negando siue confitendo, ut dicitur supra in uerbo. litis contestatio. in fi. & ideo patet, ꝙ per ingressum iudicij. s. respondendo ad interrogata, & negando uel affirmando, uidetur quis in causa hæresis inquisitorem ut iudicem approbare, & exceptioni recusationis renuntiare: & hoc præcipue secundum Panor. ubi supra, si talis exceptio erat patens, secus si occulta, & ex hoc infert idem Panor. ibi, ꝙ si quis post propositam recusationem coram iudice, litigat super principali coram eo, uidetur illi exceptioni renuntiare. Ad hoc est. c. gratum. de offi. dele. & . c. solicitudinem. de appel. Ad hoc optime facit glo. 3. d. c. inter monasterium. & quod dicit Panor. ibi.

4 Sed nunquid processus initus per iudicem recusatum citra appellationem teneat, Inno. uidetur tenere ꝙ sic, cum quo transire uidetur dominus Anto. Tandem Panor. recitatis pluribus opinionibus, concludit ꝙ non tenet, si recusator non comparuit amplius coram iudice recusato, licet citatus fuerit super principali. Si autem comparuerit coram eodem recusato, & fuerit præsens in processu, tunc processus tenet, quia pars patiendo iudicem procedere ad ulteriora, uidetur renuntiare exceptioni renuntiationis.

Ad hoc plenissime Panor. in. d. cap. cum speciali.

§ *Vlterius nota secundum Panor. in. c. super eo. el. 2. de appel. in col. 2. recusatio iudicis & appellatio æquiparantur quo ad formalitatem, quia sicut in appellatione necesse est q causa legitima exprimatur & fiat in scriptis, ut supra patet in uerbo. Appellatio. quarto & quartodecimo notabili, ita & in recusatione iudicis necesse est q fiat in scriptis. de proba. c. quoniam contra. & exprimatur causa legitima, ut supra eodem uerbo. §. primo. de materia recusationis habes in quarto & quinto capitulis de offi. dele. li. 6.*

1 *Redire uolens ad gratiam, debet postquam deprehensus fuerit in hæresi, continuo & confestim ad unitatem ecclesiæ sponte recurrere, & errorem suũ publice abiurare, alioquin debet relinqui iudici seculari debita animaduersione puniendus, ut est tex. in. c. ad abolendam. eo. ti.*

2 *Quis dicatur sponte redire ad gratiam, dicit Archi. q isti qui ueniunt infra tempus gratiæ, licet fuerint moniti: non enim uidentur coacti, ex quo a nemine sunt præuenti. Bene facit. ff. ad Tertu. l. i. §. mater. cum seq. & idem si post tempus gratiæ, re integra, quia nec personaliter requisitus, nec probationes contra eum sunt receptæ. ar. de præben. Si tibi absenti. li. 6. cum concor. Post tempus uero gratiæ personaliter requisitus, licet ueniat, indignus est uenia, licet errorem detegat. C. de his qui la. occul. l. fi. Io. an. hæc Gemi. in. c. ut commissi. eo. ti. §. Neenõ. li. 6. Sed Hosti. in summa sua, eo. ti. §. qualiter deprehendatur quis in hæresi. uers. Aduerte. dicit q*

si quis uocatus confitetur errorem suum timore probationis, & iudex uidet ipsum contritum, & speret de conuersione sua, potest & parcere iniuncta pœnitentia salutari. Multo fortius hoc facere debet si uoluntarius accessit ad pœnitentiam : item multo fortius si in inquisitione certum terminum apposuerit promittens, quod si infra illum terminum ueniret & pœniteret, misericorditer secum ageret : & sic potest intelligi. l. q. post mortem patris hæretici non publicati, filius sponte ueniens & pœnitens, hæreditatem habeat, ut. C. eo. Manicheos. & tunc talis rediens abiurat hæresim, & si post talem abiurationem in ipsam hæresim reinciderit, tunc sine alia audientia relinquitur iudici seculari puniendus. Idem si infamatus se iam purgauerat, & postea reincidisse in hæresim conuincatur. Sic intellige cap. ad abolendam. §. illos quoque. Panor. autem in cap. de hoc. de simo super glo. in uerbo. confessi. ibi. timore probationis. dicit quod ille dicitur sponte redire, qui non erat accersitus ad iudicium, nec præcedente aliquo stimulo sponte iuit ad iudicium, & confessus est crimen, quia tunc hæc confessio dicitur omnino spontanea. Et Feli. in. c. ad abolendam. dicit q. quando aliquis fuit semel iuridice interrogatus & negauit, si postea redeat non dicitur sponte redire: & per hoc limitatur dictum Inno. in. c. qualiter & quãdo. el. 2. de accusa. & quod ibi dicit idem Panor. in. d. c. qualicer et quãdo. super glo. i. ibi. debet remoueri ab administratione. uersi circa hoc moueo dubiũ. ubi dixit, si quis confitetur crimen quantuncunque graue, non præcedente directo ordine contra eum, po

terit imponi pœna quãtuncunque grauis ſtatuta prò delicto confeſſo: intelligit enim quando iam uocatus erat ad iudiciũ licet nõ per accuſationẽ, ſecus ſi ſponte acceſſiſſet, quod eſt bene notandũ. Et de hoc uide plene quod dicit idẽ Panor. ſuper. d. glo. in uerbo. cõfeſſi. ibi. timore probatiõis. d. c. de hoc. de ſimo. ex his omnibus habes clare quis dicatur ſpõte redire ad fidẽ

3 Nota ergo ſecundum Panor. in. d. c. ad abolendam. col. prima, q redeunti hæretico ad fidem ad hoc ut dimittatur pœna mortis, duo requiruntur. ſ. q in continenti & q ſponte reuertatur ad fidem. ſi ergo ex interuallo non ſponte ſed metu pœne ſcilicet probationum dicit ſe ad fidem redire, non eſt ei parcendũ, quod bene nota: & quando dicatur ſponte redire, dic ut habes ſupra. §. proximo, & quod notat Io. de Lig. in cle. ad noſtram. eo. ti. Item requiritur tertio ut errorem ſuũ publice abiuret: uide ad hoc eundem Panor. in. d. c. ad abolendam. ubi ſupra.

4 Qualiter autem intelligatur incontinenti, dic ut habes in glo. in uerbo. incontinenti. c. præterea. de teſti. cogen. Sed melius in. c. quia propter. de elec. in glo. in uerbo. mox. ubi dicitur. Mox. i. incontinenti. nullo actu contrario intermedio poſt uota quæſita, & uno contextu. Quandoque mox aliter accipitur. i. ſtatim cũ quodam temperamento decẽ dierum. ff. de conſti. pecu. promiſſor. Quãdoque mox dicitur ad annũ. 20. q. 2. ſi in qualibet. & c. puella. & cũ quodam tẽperamento ſiue ſpatio. ff. de ſolu. q dicimus. ff. ad. l. Fal. l. §. ſi ita. Itẽ dicitur mox quãdoque. i. cũ primũ potuit. ff. ad Tertul. l. 2. §. itẽ confeſtim. Sed Panor. ſuper. d. glo. in uerbo. mox. d. c. quia propter. dicit q

istæ dictiones, mox, statim, illico, & similes, quandoque uerificantur in modico tempore, quandoque in minori. Sed qualiter debeant capi regulariter, dicit q̃ ubi ius determinat, seruanda est ipsa iuris dispositio, ut in casibus in ea glo. allegatis: sed ubi ius non determinat, tunc istæ dictiones & similes uerificantur in modico tempore, secundum q̃ arbitrabitur bonus iudex, habito respectu ad ipsius circonstantias. ar. in.l.i.ff. de uerb. obli. & uide tex. iuncta glo.in.c.significantibus. de appel. & ad materiam.uide glo.in.c. si in qualibet.20.q.2.& in specu. in ti.de dispu.& alle.§. post hæc.uers.item mox. hæc ex Panor.in.d.cap.quia propter.d.glo. in uerbo.mox.

§ Quamuis Panor.in.c.excommunicamus.el.2.eo. tit. super glo.in uerbo.cum auctore damnentur.ibi. extra glo. sentiat q̃ hæretici nedum ante damnationẽ de hæresi, sed etiam post sententiam possunt redire ad fidem & euadere pœnam mortis,& dicit hoc sentire Io.an.in quadam opostilla,& dicit idem sentire glo notabilẽ in.c. pe. eo. ti. & q̃ hæc opinio est mitior, ideo tenenda. Tamen in.c. ad abolendam. uidetur tenere contrarium,& ideo in.d.c.excommunicamus. dicit q̃ ad illum tex.c.ad abolendam.colloratè potest responderi, ergo non ad uerum sensum, imo dicit notandum esse q̃ illud quod dicit prædicta opinio, expresso iure non probatur, imo potius posset defendi contrarium, quia istud .c. excommunicamus.in damnatis nullam dat indulgentiã, &.c.ad abolendam.loquitur.de redeuntibus statim,&.c.pe. eo.ti. loquitur de deprehensis in hæresi & nõ de con

demnatis, unde in.c.ut officium.eo.ti.lib.6.§. si uero aliquis. committitur inquisitoribus, q̃ bene & solerter uideant, ne ficte & simulate redeant: & ita uidetur poni in arbitrio inquisitorũ ut determinent an sint recipiendi ad unitatem ecclesiæ uel non, de quo dic ut infra in.§.immediate sequente.

6 Relinquitur arbitrio inquisitoris recipere redire uolentes ante sententiam, & hæc potestas uidetur eis attributa tam in recipiendo quam in mitigando pœnas redeuntibus, per quandam extrauagantem constitutionem Inno.quarti.quæ incipit. Super extirpatione. quæ quamuis non sit in libris, tamen potest allegari & seruari, cum sit cæteris contraria, sed potius iuri consona, ut in.c.fi.de hæreti.lib.6. unde secundum hoc inquisitor ex suo arbitrio & pro suo motu recipiet redeuntes ante sententiam, & ita seruat generalis consuetudo officy inquisitionis. hæc habentur ex directorio inquisitorum quod attribuitur Ioanni Calderino, cap.16.

1 Relapsus dicitur qui in una specie hæresis uel secta commisit, aut in uno articulo seu ecclesiæ sacramẽto errauit, & postmodum hæresim simpliciter uel generaliter abiurauit, si ex tunc in aliam etiam speciem hæresis, seu sectam, aut alio articulo seu sacramento committat. tex. est in.c. accusatus. eo.ti. §.eum uero.li.6. ubi glo. in uerbo. simpliciter. dicit q̃ si abiurasset solum in illo capitulo, licet laberetur in alio, non diceretur relapsus, ubi ipsa glo. notat q̃ indiffinita æquipollet uniuersali. ad idem, de priuile. quia circa. & hoc ideo, ut dicitur in glo. sequenti, quia omnes hæreses sunt connexæ habentes

caudas colligatas adinuicem, & de uanitate conueniunt in idipsum, ut in.c.excõmunicamus.eo.ti.el. primo, & secundo, unde non quærimus an sit relapsus in illam hæresim in quam prius fuerat lapsus, sed an fuerit relapsus in hæresim. Semel ergo lapsus in hæresim post abiurationem iterum lapsus, licet in alia secta, dicitur relapsus. Facit ad hoc cap. ad abolendam.eo.ti. §. illos quoque.

2 Relapsus debet iudicari etiam ille de cuius lapsu in hæresim ante abiurationem constiterat, uel postea constat, si post illam abiurationem hæreticos receptet, deducat, uisitet, seu associet, aut dona uel munera eis donet uel mittat, seu fauorem eis impendat qui excusari non possit, cum illum ex approbati a se prius erroris consequentia non sit dubiũ id fecisse. tex.est in.d. c. accusatus. §. ille quoque. ubi glo. in uerbo.non possit.dicit q; ille posset excusari, qui propter necessitatem famis, uel quia ignorabat illos esse hæreticos. ubi nota secundum Gemi. post Io.an.in.d. c.accusatus. super. d. §. ille quoque. q; sola suspicio hæresis non sufficit in illo casu ut quis dicatur relapsus, quia tex.hic dicit, constiterat uel constat: & ex hoc patet q; est necesse in relapso debere constare de uno lapsu priori uel posteriori.

3 Relapsus iterum uel non plene conuersus præsumitur ille qui reuersus ad fidem incidit in manifestum peccatum, non tamen hoc sufficit ad condnc̃ationẽ. Panor.in.c.literas.de præsumpt.

4 Relapsus non proprie sed quadam iurisfictione dicitur ille contra quem orta erat magna & uehemens suspicio de crimine hæresis, si in iudicio hære-

sim abiurauit, & postea committit in ipsa, licet ante abiurationē suam crimen hæresis non fuerit plene probatum contra ipsum. tex. est in. d. c. accusatus. in prin. ubi glo. in uerbo. fictione. dicit q̄ non potest dici uere relapsus de quo non constat an fuerit lapsus, sicut non potest dici renatus qui prius non fuerit natus. de conse. di. 4. qui in maternis. & .c. si baptizata. propter uehementem ergo suspicionem fingitur lapsus, ita quod post abiurationem rediens fingitur relapsus: sepe enim iura, talia fingunt. de hoc. l. di. 5. cap. ferrum. & Gemi. in. d. c. accusatus. in prin. dicit q̄ ius quandoque fingit id esse quod tamen uere non constat, ut. d. cap. ferrum. & de sponsa. is qui.

5 Si tamen leuis & modica fuerit illa suspicio, quam quā ex hoc. s. quia post abiurationē reperitur lapsus, sit grauius puniendus non, tamen debet in hæresim relapsorum pœna puniri, tex. est in. d. c. accusatus. §. si autem. ubi nota secundum Gemi. ibidem super dicto uerbo. leuis & modica, q̄ ista dictio, &, non stat hic copulatiue sed expositiue, ut ponatur, pro ideſt, quod dicit esse notandum pro statutis & priuilegijs: si ergo quis abiurat ut leuiter suspectus & postea relabitur, debet puniri grauius, ut hic, ubi glo. dicit grauius. scilicet quam si nunquam abiurasset, non tamen debet relapsorum pœna puniri. Si autem abiurauit ut uehementer suspectus, & postea labitur in hæresim, debet censeri quadam iuris fictione relapsus, ut in supra immediate posito paragrapho dicitur.

6 Sed quæritur qua pœna puniendus est is qui dicitur

quadam iuris fictione relapsus, qui uidelicet primo abiurauit hæresim ut uehementer suspectus, & postea in hæresim est lapsus. tex.d.c. accusatus.de hoc nihil ponit expresse, ex quo tamen dicit q̄ is qui abiurauit ut leuiter suspectus, & postea labitur in hæresim, quamuis sit grauius puniendus, non tamen debet pœna relapsorum in hæresim puniri: per hoc innuit q̄ is qui abiurauit ut uehementer suspectus, et postea labitur in hæresim, debeat puniri pœna relapsorum in hæresim: nam quod de uno negatur, de alio conceditur. de præsump. nōne. & in glo. ibi, in uerbo. taccndo in fi. 25. di. qualis. 15. q. 3. de crimine. & c. ex eo. ff. de iudi. cū prætor. & 33. q. 2. latorē. ff. de pac. dotalibus. ob. res. §. 2. et ex hoc habetur q̄ qui dicitur quasiquadam iuris fictione relapsus, & qui prius abiurauit ut uehementer suspectus, possit puniri pœna relapsorum in hæresim: quæ autem sit ista pœna, glo. in uerbo. pœna. d. c. accusatus. remittit ad notata in. c. ad abolendam. §. illos quoque. de hæreti. & c. super eo. eo. ti. li. 6. ubi tales sine ulla pœnitus audientia relinquendi sunt iudici seculari, & de hoc supra in uerbo. Executio contra damnatos de hæresi. §. quarto & quinto.

7 Sed nota bene & aduerte secundum Panor. in. c. inter. de purga. super glo. fi. uers. & ex hoc dicto. q̄ si aliquis aliter incidisset in hæresim, & nunc ex defectu in purgatione haberetur pro conuicto & pro relapso, deberet tradi curiæ seculari, ut in. d. c. accusatus quod est bene notandum. de hoc etiam supra in uerbo. purgatio canonica. §. nono. in fi.

8 Sacerdos celebrās, si non consecrat corpus & san-

gninem Christi, sed fingit se consecrare, quia habet conscientiam, sciens se esse in peccato mortali, & ideo sumit hostiam non consecratam, propter hoc non sapit hæresim manifestam secundum Oldra. in consilio suo. 208. quem allegat Gemi. in. c. accusatus. de hæreti. li. 6. in fi. Facit ad hoc optime. cap. de homine. de cele. mis. & quod ibi notat Panor. uide ad hoc beatum Thomam in quolibeto quinto, articulo. 12. posset tamen talis sacerdos examinari ab inquisitore quomodo sentiat de sacramento altaris seu eucharistiæ, præsertim quando est assuetus sic facere. ar. in glo. in uerbo. moribus. c. excommunicamus itaque. de hæreti. Facit. 41. di. quisquis.

I Sacramentis abuti sapit hæresim, & inquisitor potest punire tales abutentes quando utuntur sacramẽto altaris ad faciendum incantationes, seu diuinationes, uel Sortilegia, aut rebaptizando aliquem, ut dicitur in glo. in uerbo. saperent. §. sane. c. accusatus. eo. ti. li. 6. & habetur per Panor. in glo. fi. c. primo, de sortilegijs. Idem etiam esset quando fierent ista cum chrismate aut aliquo aliorum sacramentorum, quia faciendo mentionem de corpore & sanguine Christi & de baptismo, consequens est q; etiã intelligatur de alijs sacramentis, quia de similibus simile est iudicium. c. inter cæteras. de rescript. in fi. cum glo. & ideo benefacit, quia in fi. d. glo. in uerbo. saperent. postquam fecit mentionem de corpore & sanguine Christi & de baptismo, subiungit, uel his similia. quod est bene notandum.

I Secta striarum seu strigiarum qualiter pertinet ad inquisitores procedere contra eas, eo quia sunt hæ-

retica, quia apostatæ, & qualiter possunt ire corporaliter ad carum ludum, & quomodo possunt deprehendi illi qui sunt de illa secta, ponam in fine totius huius operis, ubi diffuse de his omnibus tractabo, & etiam ponam aliqua ad declarationem capituli. episcopi. 26. q. 5.

1 Sententia in crimine hæresis, secundum Archi. non est ferenda, quia iam per canones est promulgata, & lata ipso iure. c. excommunicamus. eod. ti. & sic potius denuntiatur uel declaratur quam promulgetur. 24. q. i. c. primo. et ita debet ferri sententia declaratoria super dicto crimine: si etiam super illo pronuntiaretur, non uitiaretur sententia, ut patet ex notatis in cap. ut inquisitionis. ubi dicitur q̃ sententia requiritur per quam negotium terminetur. 22 di. §. 1. uers. cum ergo ad fidem. ff. de re iudi. l. 4. §. condemnatum. & c. fi. eo. tit. lib. 6. §. ibi. ad sententiam. hæc omnia colliguntur ex Gemi. in. d. cap. ut commissi. cap. ut inquisitionis. & cap. fin. eod. tit. lib. sexto.

2 Sententia debet ferri in die & non in nocte, aliter pars potest excipere & appellare: si tamen pars præsens non excipit nec appellat, sententia sic lata tenet, ut dicit Panor. in. c. consuluit. de offi. dele. super glo. in uerbo. tenebras. Feli. ibidem dicit q̃ sententia lata in nocte non ualet nec est opus appellare, et adducit ad hoc tex. & glo. magnam in fi. in. §. 2. institu. de uerbo. obli. Fallit tamen, ut dicit idem Feli. ubi iudex multitudine agendorum fuisset occupatus quia tunc ferre potest, melius tamen faceret si differret in diem sequentem, prout in tex. d. cap. consu-

luit.dicitur.

3 Similiter dicendum est de interlocutoria & de omnibus actibus expediendis iudice sedente pro tribunali, quia de nocte expediri non possunt. tex. est in. §. sedebunt. in auten. de iudi. idem in petitione apostolorum, & ita intellige glo. in. c. ab eo. in uerbo. loco. de appel. li. 6. in fi.

4 Si per aliquod signum separatur dies a nocte. puta in aliqua pulsatione campanæ, illi standum est, alias autem, cessante hoc signo, quicquid sit ad lucem diei, siue ante ortum solis, siue post occasum, dicitur de die, dummodo persona possit discerni, ut dicit Feli. in. d. c. consuluit. Confir. dominus Car. Zaba. in. c. si perfodiens. de homici.

5 Sententia lata per inquisitorem debet statim sine dilatione per iudicem secularem executioni mandari. uide de hoc diffuse supra, uerbo. executio. §. primo, secundo, & tertio.

6 Sententia corporis afflictiua non potest iure communi retractari post lapsum decem dierum, licet appareant probationes innocentiæ, sed ex gratia speciali fit restitutio a principe per tex. notabilem. in. l. dini. ff. de pœnis. ubi de hoc est tex. singularis. uide ad hoc Panor. in. c. de his. de accusa. in prin. & etiam in. c. consanguinei. in fi. de re iudi. Facit. l. i. §. fi. ff. de constitu. & Corse. in dictione. sententia corporis afflictiua.

7 Forma sententiæ, secundum Gemi. pro redeuntibus ad fidem, quibus pœnitentia iniungitur. ubi nota secundum eundem, q̃ iudex non debet pronuntiare hæreticos, quia non sunt. 24. quæst. prima, hæc

est fides. ubi de hoc & .q.ultima.dixit apostolus.&. c.qui in ecclesia.nec pronuntiabit eos hæreticos fuisse, quia modus iste non est datus a iure, sed dicet sic. Quia te inuenimus per tuam confessionem, uel per probationes legitimas, hæreticum uel hæreticos adorasse, nunc autem saniori usus consilio uis, prout asseris, ad unitatem ecclesiæ de corde puro & fide non ficta redire, idcirco te, inprimis abiurata omni hæretica prauitate, iuxta formam ecclesiæ, ab ex communicationis uinculis quibus tenebaris astrictus absoluimus, si tamen ad eam cx corde redieris, & iniuncta tibi mandata seruaueris: & quia in deum & sanctam ecclesiam temere modis prædictis deliquisti, ad peragendam pœnitentiam condignam in perpetuum carcerem te detrudi uolumus, & præcipimus ibi perpetuo remanere. Nec miretur aliquis de eo quod in hac forma dictum est sub conditione, si, nam causa delendæ quæstionis expedit sic dici & poni, ut si quod imponitur non seruauerit, eum non absolutum fore appareat. Archi. habuit quasdam informationes officij inquisitionis, de quibus glo. in hoc titulo plures posuit: sed quicquid dicat, inquisitores nostri temporis bene pronuntiant illum fuisse hæreticum, nec apparet quid obstet secundum Io.an. hæc omnia colliguntur ex Gemi. in d.c. ut commissi. §. necnon.

8 *Forma sententiæ priuatorie, secundum Gemi. qui dicit q; inquisitores & episcopi in eorum sententys utuntur uerbis prout iacent. s. priuamus & priuatos denuntiamus. & ista practica est tutior, pro qua facit optime tex. de re iudi. ad apostolicæ. uers. nos*

itaque

itaque.li.6. ubi utitur geminatis uerbis priuatiuis, istis.s. denuntiamus & priuamus. hæc Gemi. post Io.an.in.d.c.ut commissi.§.priuandi.

9 Sententia debet proferri iudice sedente, alias est nulla.c.fi. de re iudi. lib. 6. & licet debeat legi & proferri per ipsum iudicem, ut in.d.c. fi.de re iudi. fallit tamen in inquisitore hæreticæ prauitatis, ut dicit Gemi.super.d.c. fi.de re iudi.col.prima.ibi.quæro an episcopus possit legere. & hoc quia inquisitores hæreticæ prauitatis possunt recitare sententias per alios sicut episcopi. de hoc habes supra in uerbo.inquisitor.§.27.

10 Ad sententiam audiendam necesse est ut citetur is contra quem est ferenda sententia, ut aperte dicit tex.in cle.sæpe.de uerbo.signifi. Ad hoc facit glo.in uerbo.respondeat.c. cùm contumacia.de hæreti.li.6. neque ualet citatio, si dicatur, ad audiendam uoluntatem seu intentionem iudicis, sed opportet & specificetur ad audiendam sententiam, ut dicit glo. in uerbo.ad id.d.cle. sæpe.

11 Aduertas tamen ne feras sententiam condemnatoriam contra reũ qui est in carceribus, sed facias eũ citari & duci ante tribunal tuum, & non feras sententiam in absentem licet detentus sit in carceribus quia in isto casu diceretur absens: & ita obseruat totus mundus. hæc ex libro malefi. Angeli de Aretio, cla. Qui iudex commisit præconi.in fi. primæ additionis. de hoc supra in uerbo. citatus. §.decimo & undecimo.

1 Sortilegia sapiunt hæresim manifestam, & pertinet ad inquisitores hæreticæ prauitatis talia punire,

quando in eis consuluntur dæmones, & expectantur corum responsa, & fiunt eis preces & sacrificia nam cõmittitur hic idololatria. Idem ubi fiunt cum hostia consecrata, seu rebaptizando aliquem, uel similia: secus autem ubi ista uel similia non accidunt, licet inuocarentur dæmones, ut prouocent, puta, animum mulieris ad impudicitiam: nam istud licet sit grauissimum peccatum in se, non tamen sapit hæresim, quia proprium dæmonis est tentare creaturam, ut habetur in Euangelio. Et accedens tentator &c. & patet. 16.q.2.c. uisis. hæc Panor.in.c.primo de sortile.super glo.fi. Facit ad prædicta glo.in uerbo.saperent.c.accusatus eo.ti.lib.6. & quod dicit beatus Thomas in secunda secundæ, quæstione nonagesima secunda, articulo secundo. habes de hoc supra in uerbo. dæmones inuocare. §. primo & secundo.

2 Sortilegorum pœna est, quia ultra pœnas positas in tex.c.in tabulis. eo.ti.potest episcopus eos deponestare, ut puta, mitriando, ut fit in aliquibus locis, uel ponendo ad scalam cum uituperio, & eyciendo eos extra diœcesim. uide bo.tex. 26.q.5.episcopi. et quod notatur. 32.q.1.cap.de Benedicto. hæc Panor.in.d. c.in tabulis. de sortil. Si tamen prædicta sortilegia saperent hæresim manifestam, ut dictum est in.§.immediate præcedente, tunc posset etiam inquisitor punire talia sortilegia facientes, una cum episcopo, quo casu nec episcopus posset prædictam pœnam imponere sine inquisitore, iuxta formã cle. i.de hæreti.ucrsi.duro.

1 Statutum ciuitatis, castri, uel uillæ, uel alterius lo

ci, per quod directe uel indirecte impediatur negotium inquisitionis hæreticæ prauitatis, ne in eo libere ualeat procedi, uel contingat ipsum officium inquisitionis quomodolibet retardari, ipso facto est nullum, & rectores seu consules ciuitatis uel loci tenentur dictum statutum exhibere diœcesano seu inquisitori sine mora, & si tale inuentum fuerit re uocandum omnino uel moderandum, ut dicitur in. c. statutum ciuitatis. de hæreticis. li. 6. ubi dicit Gemi. q̃ inquisitores possunt compellere omnes qui habent potestatem reuocandi uel temperandi statuta, ad re uocandum uel temperandum ipsa. ar. in cle. ex graui. de usu. uers. eandem etiam. uide ad hoc glo. i. &. 2. & penul. d. c. statutum.

1 Summarie. i. summatim uel breuiter: et si causa principalis est summaria, & omnes eius articuli sunt summarij. Bar. super extrauaganti. Ad reprimendum. in uerbo. summarie.

1 Suspicionem de hæresi inducunt ista, uidelicet, celebrare conuenticula occulta, seu a communi conuersatione fidelium uita & moribus dissidere, ut habetur in. c. excommunicamus itaque. de hæreti. §. q̃ si quis. & in glo. ibidem in uerbo. moribus. Idem dicit Feli. in. d. c. excommunicamus. ubi dicit contra tales discedentes a communi conuersatione fidelium circa cultum diuinum, puta si circa missam uel alia sacramenta ecclesiæ est diu negligens, posset inquiri de hæresi absque infamia. de hoc supra in uerbo. probatio. §. 4.

2 Suspicio sola sufficit ad hoc q̃ procedatur ad inquisitionem contra hæreticos. d. cap. excommunicamus.

hæc Gemi.in.c.inquiſitores.eo.ti.li.6. Et nota q; ex leui argumento uel indicio inducitur ad ſuſpicionem ut dicit Panor.in.c.tertio loco. de proba.circa fi. nã ex modica & leui præſumptione poteſt procedi contra aliquem in crimine hæreſis, ſecundum Gemi.in. c.accuſatus.eo.ti.lib.6.de hoc ſupra, uerbo. præſumptio.§.octauo.

3 Suſpitionum alia leuis & modica, alia uehemens, & alia uiolenta. Colligitur hoc in.d.c.accuſatus.et in glo.in uerbo. uehementem.c.cum contumacia.eo. ti.li.6.ubi habetur quomodo iſta intelligantur. Facit ad hoc.c.literas. de præſumpt.& glo.ibi, in uerbo. uehementem. uide ad hoc dominũ Archi. Flor. in tertia parte ſummæ ſuæ, ti.nono.c.12.circa medium, ibi, & nota q; triplex eſt ſuſpicio. de hoc ſupra in uerbo, præſumptio.§.ſecundo.

4 Suſpicio probabilis inducit præſumptionem.ff. quod me.cau.l.ult.2.q.5.prcsbyter uiolenta. condemnationem.32.q.1. dixit dominus.hæc habentur in glo. i.c.oues.6.q.i.

5 Suſpectus eſt de hæreſi,& poteſt procedi contra eũ, qui perſiſtit in excommunicatione per biennium, imo per annum, ſecundum Hoſti.& alios.ar.in cap. rurſus.&.c. quicunque.11.q.3.&.c.omnis.de pœni & re. præſumitur enim male ſentire de ſacramentis eccleſiæ & de poteſtate ecclcſiæ, ex quo non curat de eius excommunicatione.tex.eſt de hoc in.c.fi. de pœnis.& Panor.ibidem in tertio notabili. Confir.Feli.in.c. excommunicamus itaque.eo.ti.col.prima.ibi. Sed quærit Pet.de Ancha. niſi talis probaret iuſtam cauſam contumaciæ ſuæ. Confir. etiam

dominus Car. Zaba. in cle. 3. eo. ti. in fi.

6 Si autem quis fuerit excommunicatus pro contumacia commissa in causa hæresis, tunc post lapsum anni habetur pro hæretico, & potest puniri ut hæreticus, ut in. c. cum contumacia. eo. ti. lib. 6. si autem fuit excommunicatus pro contumacia in alia causa, tunc si steterit per annum uel plus in excommunicatione, non habetur pro conuicto de hæresi, ut notatur in. d. c. cum contumacia. sed tantum insurgit suspicio contra eum de hæresi, ut est tex. notabilis in. d. c. fi. de pœnis. & poterit sibi indici purgatio, in qua si defecerit, habetur pro conuicto, ut in. c. inter. in fi. de purga. cano. & in. d. c. excommunicamus. §. i. & Panor. in. d. c. fi. de pœnis. super glo. in uerbo. hæreticæ prauitatis. Confir. Feli. ubi supra.

1 Taciturnitas pro confessione habetur, quando quis interrogatus noluit respondere. ff. de interro. actio. l. de ætate. §. nihil interest. & ar. 65. di. c. si forte. & 60. di. si seruus. hæc in glo. in uerbo. Confessiones. c. quoniam contra. de proba. Confir. Panor. ibidē.

1 Testes, secundum Archi. si se subtrahant a testimonio perhibendo, sunt cogendi per censuram ecclesiasticam, ut habetur de testi. cogen. c. i. & sequentibus, & iuramentum uel uotū de celando non ualeret. de offi. ordi. quia plerique. li. 6. de reg. iuris. in malis. eo. li. neque per exceptionem excusarentur aliqui a testimonio ferendo, etiam coram ordinario. ad hoc. c. excommunicamus itaque. §. addicimus. in fi. de hæreticis. A fortiori coram delegato Papæ. ar. c. sane quia. de offi. dele. hæc Gemi. in. c. ut officium. de hæreti. lib. 6. §. uerum. Confir. Panor. in. cap. dilecto-

rum. de teſti. cogen. ubi de hoc diffuſe.

2 In examinatione teſtium iudex debet eſſe ſoli-- citus, & iterum inquirere, ſi confuſe depoſitum e- rat, & maxime ſuper cauſa ſcientiæ iterum interro gentur, quod fieri poteſt ſecundum Ioann. an. & etiam debet inquirere de inimicitia teſtium, cum illi contra quem inquiritur non tradantur nomina, nec ipſe diuinare tenetur. hæc Gemi. ubi ſupra, ſu- per. d. §. uerum. Facit ad hoc de teſti. capitulo clamor.

3 Quia dictum eſt q; iudex debet inquirere de inimi-- citia teſtium, ideo nunc uidendum eſt propter quas inimicitias repellendus ſit quis a teſtimonio, unde glo. in uerbo. capitales. cap. per tuas. de ſimo. dicit quod tantum propter inimicitias capitales & non propter alias remouetur quis a teſtimonio. glo. autem in uerbo. inimicos. capitulo. cum oporte- at. de accuſa. dicit quod propter quales inimici-- tias quis repellendus ſit a teſtimonio, relinquitur arbitrio iudicis. articu. in auten. de teſti. §. ſi ue-- ro dicatur. collatione ſepti. Confir. hoc Feli. in. capitulo. repellantur. de accuſa. ibi. Nota ulti-- mo. & iudex extimabit an ſit credendum teſti uel non. ff. de quæſtio. l. pri. §. præterea inimicorum. &. §. quæſtionem. quæ autem dicantur inimici-- tiæ capitales, declarat Panor. ſuper dict. glo. in uerbo. inimicos. dicens poſt glo. in. l. licet. ff. de arb. quod inimicitiæ capitales ſeu graues ſunt, cum quis minatur alicui mortem, uel eum odit, uel & mortem deſiderat, uel qui accuſauit eum criminaliter: & idem quando eſt quæſtio de om--

nibus bonis uel maiori parte. articu. primo. capitu. frequens. de resti. spoli. lib. sexto. & subiungit quod capitales inimicitiæ indistinctæ repellunt aliquem a testimonio, si uero non sint capitales, tunc recurrendum est ad iudicis arbitrium, ut dicit glo. superius allegata, & facit. l. i. ff. de quæstio. nam in hoc iudicio multum uersatur arbitrum, an inimicitiæ sint graues uel leues: nam debet attendi qualitas inimicitiæ, secundum Bar. in. l. maritus. de quæstio. de quo uide Di. in. l. filiæ. ff. solu. matr.

4 *Nota tamen q̃ testis qui inuitus testimonium perhibet, non potest repelli tanquam inimicus in illa causa uel in alia, secus si ipse sponte uenit ad ferendum testimonium, quia tunc præsumitur inimicus. articu. in. l. quæ omnia. ff. de procu. facit cap. cum in tua. de spon. hæc Panor. in cap. cum. p. manconella. de accusa. in fin.*

5 *Quæritur an sit adhibenda fides dictis illius testis qui dicit se inimicum eius contra quem interrogatur. Respondet Panor. quia aut testis dixit se inimicum antequam iuraret seu produceretur in testem, & sic præsumitur hoc dixisse in fraudem, & nihilominus debet recipi: si uero non constat eum dixisse in fraudem, non uidetur recipiendus, præcipue quando inimicitia erat capitalis: sed si hoc non est, uel de hoc dubitatur, non debet iudex propter solum dictum testis desistere, sed debet interrogare de qualitate inimicitiæ, quia non omnis inimicitia repellit indistincte, ut dictum est supra in. §. proxime superiori.*

Si dicat se inimicum capitalem, non debet recipi, ut in auten. de testi. §. si uero dicatur. & notatur in .c. ex parte. ade. &. c. cum causam. de testi. si uero inimicitiæ non sunt capitales, debet recipi, & quanta fides sit adhibenda relinquitur arbitrio iudicantis. Si autem testis dixit se inimicum postquam iurauit, sed antequam deponeret, tunc non est ei adhibenda fides: si uero postquam iurauit & depo-- suit dixit se inimicum incontinenti in fine depositionis, in generalibus interrogationibus creditur ei: si ex interuallo dixit se inimicum, non ei creditur, sed statur priori dicto. hæc omnia colliguntur ex Panor. in. c. inquisitionis. de accusa. §. tertio.

6 Nam iurisconsultus. ff. de testi. l. 3. dicit iudici. Tu magis scire potes quanta fides sit testibus adhibenda. quasi dicat, non potest dari certa doctrina. hæc Panor. in. c. quanto. de præsumpt.

7 Testium examinationi in crimine hæresis & ipsum crimen concernentibus debent esse præsentes duæ religiosæ & discretæ personæ, in quarum præsentia per publicam personam, aut per duos idoneos uiros eorundem testium depositiones fideliter conscribantur, ut in. c. ut officium. de hæreticis. §. uerum. lib. 6. ubi dicit Gemi. q clerici seculares dicuntur quandoque religiosi. 4. di. denique. quandoque laici. 44. di. Non liceat. de consti. ecclesia. sed in illo tex. c. ut. officium. auctor non intellexit stricte de illis qui religionis habitum susceperunt, pro quibus præsumitur. de noui. ope. nuntia. c. 2. uers. super eod. ubi de hoc Io. an.

8 Testis examinetur an credat quæ deponit. i. an depo

nat de credulitate, & hoc dicit Io. an sustinendum quando singulariter interrogatur, sed in generalibus interrogationibus non debet fieri ista interrogatio, an credat. hoc est de mente Panor. & colligitur ab ipso in c. inquisitionis. §. quæsiuisti. in prin.

9 Debet insuper testis examinari de personis, puta, si cognoscit personam contra quam deponit, & etiam de alijs circunstantijs. ad hoc est tex. in c. cum causam. de testi. aliter non possumus ad ueritatem peruenire. 23. q. 8. Occidit. in fi. an etiam lucri causa, uel ex inimicitia testificetur seu deponat, & de alijs de quibus traditur. ff. eo. l. 3. & 4. q. 3. §. si testes. Facit ad hoc glo. 3. d. c. cum causam. & quod dicit Panor. ibidem.

10 Necesse est etiam q̃ testis interrogetur de causis scientiæ, puta de uisu uel auditu, fama uel credulitate, ut dicit tex. d. c. cũ causam. & si testis causam scientiæ non reddiderit, non ualebit dictum eius, ut dicit glo. 4. d. c. cum causam. & 4. q. 3. solam. si aũt non fuit interrogatus, ualebit dictum eius, ut in c. sicut. de re iudi. Ad hoc facit singula. glo. 4. in. d. c. cum causam.

11 Quæ sit autem causa sufficiens scientiæ in teste, dic secundum Inno. in. d. c. cum causam. & clarius secundum Bar. in tractatu de teste, q̃ testis ad hoc ut concludat, debet reddere causam scientiæ per illum sensum corporis, quo actus super quo deponit percipitur: unde si de re perceptibili uisu, dicat, uidi: si de auditu, dicat, audiui: si deponit q̃ res erat amara uel dulcis, dicat, gustaui: si super odorifera uel fetida, dicat, odoraui: si super re aspera uel leui, di-

cat, quia tetigi: & pro hoc est bo.tex.in.cap.testes. 3.q.9. & in.l. testium.cap.eo.tit.& ubi res est perceptibilis duplici sensu, debet deponere per utrunque sensum, ut in cap.ex literis.de consue. & quando depositio habet annexam causam sciendi, frustra interrogabitur de causa scientiæ: ut quia dixit, uidi q̃ Titius percussit Sempronium.colliguntur ista ex Panor.in.d.cap.cum causam. super.d.glo.de causis. ibi. Sed ad declarationem omnium. Facit ad hoc quod dicit iurisconsultus.ff.de testi. l.3. Tu magis scire potes &c. uide eundem Panor. super. d. cap. cum causam. & quod ibi dicit diffuse.

12 Testis dicens unum extra iudiciũ, non ualet dicere contrarium in iudicio, unde statur priori dicto, nisi præsumatur hoc dixisse in fraudem, ut si testis uilis fortunæ dixit in præsentia partis potentis aliquid quod ueniebat in fauorem illius, si postea in iudicio præstito iuramento dicat contrarium, non debet stari priori dicto, quia præsumitur illud dixisse prius ut placeret parti, sed in iudicio metu iuramenti dixit ueritatem, secus ubi talis præsumptio non subesset, quod tene benc mẽti perpetuo. hæc Panor.in.d. c. inquisitionis. §. tertio.uersi.ultimo signanter.uide ad hoc quod dicit idem Panor.in .c.cum in tua.de testi.in fi.

13 Dictum testis habetur pro confessione, quatenus aliquid deponit contra se. Ad hoc. de confes. cum super.de elec. per inquisitionem.hæc Gemi.in.c.accusatus. de hæreticis. §. licet.lib.6.

14 Licet minor.20. annis non sit sufficiens ad testificandum in criminalibus, ut.l.testimonium.ff. de te-

ſti. poterit tamen examinari ex mero iudicis officio pro indicio, & faciet indicium ad torturam, ut in. l.fi.C.de ſille. & uide Bar.in hac materia, per illum tex.in l.de minore. in prin. ff. de quæſtio. hæc Angel. in li.maleſi.cla. Compa. inquiſiti & nega. totum.colum.3.ibi.quæro qui teſtes. & in additione ſequenti.

15 *Mulier in maleficijs & criminalibus poteſt eſſe teſtis.l.ex eo.ff. de teſti. & dc hoc eſt glo. ſingularis in uerbo. nec teſtis.33.q.5.mulierem. de hoc in glo. in cap.quoniam.& .c.tam literis. de teſti. hæc Angel. ubi ſupra.col.4. in prin.ibi.quid in muliere an ſit teſtis. & hoc quando agitur in modum inquiſitionis,ut in.d.glo.in.d.c. quoniam ſeu in denuntiatione,ut in glo. in uerbo. ſiue laicos.d.cap. tam literis. & hoc præcipue in caſibus in quibus admittuntur infames & criminoſi, ut in.d. glo. in uerbo.nec teſtis.d.c.mulierem.*

16 *Teſtes poſſunt induci per iudicem ex mero officio contra reum ut condemnetur, etiam poſtquam eſt concluſum in cauſa etiam in accuſationibus. uide late Bar.in quæſtione quæ incipit. iudex maleficiorũ ſuper accuſatione &c. hæc Angel.ubi ſupra. col.5.ibi.quæro an poſt.& in additione ſequenti dicitur q, in qualibus cauſa criminali iudex põt recipere teſtes etiam poſt didicita teſtificata.*

17 *Infames, excommunicati,& conplices, admittuntur ad teſtificandum in crimine hæreſis,ut in cap.in fidei fauorẽ. de hæreti.lib. 6. imo omnes teſtes indifferenter,quĩquã criminoſi,admittuntur in crimine hæreſis ſecundum Panor. in cap. licet Hely.*

de ſimonia, in col. 2. ibi. Nota 3 in crimine læſæ maieſtatis. & uide quod not. glo. in. c. i. de confeſſ. & .15.q.3.nemini. & quod ibi notat Archi. Facit ad hoc glo. in uerbo. Nulli de ſe confeſſo. c. ueniens. el. primo. de teſti. & glo. 2. in fi. c. fi. de teſti. cogen. Facit etiam glo. fi. in. c. quoniam aliqua de teſti. Confir. Archi. in. c. accuſatus. §. licet. ſuper uerbo. excep tum. nam tanta eſt labes criminis hæreſis, ut ſerui aduerſus dominos ſuos, & quilibet criminoſus aduerſus quemlibet admittuntur, & eſt tex. 2. q. 7. cap. præſumunt. §. huic oppo.

18 In crimine hæreſis admittuntur teſtes quantuncunque criminoſi & excommunicati, non habita differentia an agatur contra ſeculare an contra regularem, & an ſint alia adminicula. hæc Panor. ſuper glo. in uerbo. in differenter. d. c. licet. Hely. de ſimo. & in. c. per tuas. el primo. eo. ti. ſuper glo. in uerbo. de ſimoniaca prauitate. An autem meretrix admittatur, uide quod notat Panor. in. c. tanta. de ſimo. in ſecundo notabili.

19 Tres teſtes uel duo deponunt contra hæreticū, unus ſuper uno, alius ſuper alio articulo, uel unus dicit eum dixiſſe quædam uerba hæreticalia, alius dixit eum dixiſſe alia uerba hæreticalia: uidentur iſti eſſe ſingulares, ut de elec. c. in geneſi. & cap. bonæ. cum ſim. die ꝙ ſi generaliter inquiritur de hæreſi contra eum, tunc damnabitur ad dictum iſtorum, quia omnes iſti probant eum habere unam nequitiam ſceleris. ſ. hæreſis, & concordant ad unum effectum ſeu finem, & hoc ſufficit, ut. C. de hæreticis. l. Arriani. & C. de pœnis. l. qui ſententiam. ubi uero non in-

quireretur generaliter de hæresi contra eum, sed specialiter super certo articulo siue super certa specie, tunc omnes isti possent dici singulares, & non crederetur eis per dicta iura.ad quod extra eo.c.penul. hæc omnia ex directorio inquisitorum quod attribuitur Io.Calde.c.14.

1 Torturæ non potest exponere quenquam episcopus sine inquisitore, neque inquisitor sine episcopo uel eius uicario, & hoc si sui adinuicem copiam habere ualeant infra spatium octo dierum postquam se requisierint, ut in cle.i. de hæreticis.uers.duro.ubi nota secundum.D.Car.Zab.ibidem, q̃ hoc tempus octo dierum incipit currere a tempore factæ requisitionis sed bene probatur litera ibi. postquam se requisierint. Facit de excep.pia.li.6. & glo.in uerbo. Computato. & de deci. cle.i. & quod ibi notatur cũ glo. Concor.Pau. Facit etiam de appel.super eo.el.2.in glo.fin.

2 Nota tamen secundum eundem.d. Car.Zab. ubi supra, q̃ si inquisitor non potest habere copiam episcopi, ut quia est in remotis, uel econuerso episcopus nõ potest habere copiam inquisitoris, q̃ alter solus procedere poterit, pro hoc ibi litera, postquam se requisierint, a contrario, quod not.i. Confir. Io. de Imo. in.d. cle.i. Ad hoc facit glo.opti.in uerbo.commode.c.fi.de sepul.li.6.quæ dicit q̃ ratione incommoditatis id permittitur quod alias non permitteretur. Ad hoc etiam glo.in uerbo. deportari.c. is qui.eisdẽ ti.& li. Quomodo autem intelligatur in remotis, uide glo.singularem in uerbo.remotis.c.cum nullus. de tempo.ordi.lib.6.in fi.quæ dicit quem esse in re-

motis, quando est ultra unam dietam, ut.c.statutum.de rescriptis. eo.li. uel satis credit arbitrarium iudici quis locus dicatur in remotis: & si non potest habere copiam episcopi uel eius uicarij, non debet requiri capitulum ubi sedes uacaret, ut cap.uno. ne sede uacan.lib.6. nisi in certis casibus de quibus iste non est. Confir. Io.de Imo.ibidem, in. d. cle.1. Et si episcopus multum distat, nisi est ibi officialis a quo possit haberi talis licentia, uidetur de mente .s.literæ q̃ facta requisitione apud locum habitationis, tunc poterit per se, ut in glo. in uerbo. diœcesanis. cle.unica. de for. compe. ibi. sed quid si. Facit optime ad hoc glo. in uerbo. in remotis. cap. fin.de testa. lib.sexto.

3 Si autem episcopus seu eius uicarius requisitus infra octo dies noluerit interesse, uel neglexerit, tunc inquisitor solus procedet ad torturam, & ad ea de quibus in.d.cle.i.ut dicit idem.D.Car.Zaba. ubi supra. & hoc satis probatur ex litera ibi. Idem dicit Io.de Imo. ubi supra. nam tunc consolidatur tota potestas in inquisitorem, ut dicit Panor.in cap. cum causa.de offi.dele.

4 Quid si episcopus uel eius uicarius uenerit infra dictos octo dies, sed discordant ipse & inquisitor in torquendo, quia unus dicit torquendum, alter non: dicendum secundum.D.Car.Zaba. ubi supra, q̃ si discordant ratione processuum, quia sunt uarij, quia episcopus procedendo contra unam personam fecit unum processum uarium ab eo quem fecit inquisitor contra eandem personam, tunc standum est notatis in cap.in præsentia. de testi. Si autem discor-

dant propter iuris imperitiam, tunc consulant peritiores. articu. de ui. & hone. cle. cap. quoniam. de rescriptis. cap. statutum. §. assessorem. lib. sexto. Idem dicit Io. de Imo. ubi supra. Facit optime ad hoc quod notatur in glo. quinta, in. cap. per hoc. de hære. eo lib.

§ Sed pone, episcopus uel eius uicarius non uult consentire torturæ nisi uideat processum seu indicia super quibus inferenda est tortura, nunquid inquisitor tenebitur ei communicare processum & ipsa indicia, ut & ipse episcopus seu eius uicarius possit super ipsis deliberare an sit ueniendum ad torturā uel non? dic q̄ quando inquisitor solus procedit, nō tenetur communicare processum episcopo seu eius uicario, ut patet per. d. cap. per hoc. ubi dicitur processerint in plurali. secus a contrario ergo si alter tantum & solus procedit, ut patet in extrauaganti Benedicti undecimi quæ incipit, ex eo. extra eod. tit. Confir. Gemi. in. d. cap. per hoc. §. uerum. Quia tamen hodie alter sine altero procedere non potest ad torturam neque ad sententiam contra eos, ut in cle. 1. eod. tit. uersi. duro. ideo consentur procedere communiter seu coniunctim saltem in prædictis tortura & sententia contra eos, dignum est ergo & æquum ut inquisitor communicet & ostendat processum & indicia, si episcopus uel eius uicarius uoluerit ea uidere, ut super eis possit deliberare an debeat consentire torturæ, & si discordabunt episcopus & inquisitor, dic ut in. §. immediate præcedente.

6 Et nota ſecundum eundem dominum Car. Zab. ubi ſupra, q̃ ad hoc q̃ inquiſitor requirat epiſcopum uel eius uicarium, ſufficit una requiſitio, ut in glo. in uerbo. requiſierint. d. cle. i. Ad hoc facit optime Gemi. in. c. ſi contra. de offi. dele. li. 6. Confir. Io. de Imo. in d. cle. i. & Panor. in. c. cum cauſa. de offi. dele. ſuper glo. i. & ſufficit q̃ iſta requiſitio fiat per nuntium uel per epiſtolam. Facit. 18. di. ſi epiſcopus. Confir. Car. Zab. ubi ſupra. & hoc ideo quia illud dicitur ſufficere, quo poſito nil aliud requiritur ad ſubſtantiam actus, ut notatur in. c. ſtatutum. de reſcrip. lib. 6. nam, ut dicit Panor. in. c. dilectus. de capel. mona. circa principium. miſſi ad uocandum aliquem ad aliquem actum, poſſunt teſtificari ſuper uocatione ab eis facta.

7 Dicit inſuper dominus Car. Zab. ubi ſupra, q̃ in tali requiſitione non eſt neceſſe exprimi terminum, ſecundum eandem glo. in. d. uerbo. requiſierint. Idem Pau. & pro hoc quod notat ſpecu. de dila. §. i. uerſi. quid ſi dicatur. & 2. q. 7. c. anteriorum. in glo. Confir. idem Io. de Imo. ubi ſupra.

8 An delegatus epiſcopi, uel capituli ſede uacante, ſuper crimine hæreſis poſſit ſubdelegare & commit tere uices ſuas alteri ab inquiſitore: dicendum q̃ non. Facit. l. a iudice. C. de iudi. & quod habetur in. c. cum cauſam. de appel. Sed bene poteſt conſentire q̃ inquiſitor procedat, ut optime dicit glo. in uerbo. Conſenſum. d. cle. i. de hæreticis. quam glo. bene uide & diligenter conſidera, quia facit multum ad hoc propoſitum.

9 Epiſcopus tamen & inquiſitor poſſunt ſibi inuicem cõmit-

tere uices suas, uel suum per literas significare consilium & consensum, ut in.d.cle.i. §. uerum si episcopus. Aduertendum autem q̃ ista commissio seu iste consensus fiat ante uel infra octo dies post requisitionem, quia elapsis ipsis non est necesse, sed poterit ille qui requisiuit sine altero procedere, ut patet ex tex. secundū glo. idem dicit Io. de Imo. ubi supra.

10 Si autem inquisitor sine episcopo uel eius uicario aut delegato suo, uel capituli sede uacante, in crimine hæresis procederet ad torturam uel ad sententiã contra illos contra quos procedit, uel econuerso, episcopus uel eius delegatus, uel capituli sede uacante, sine inquisitore uel eius consensu procederet ad predicta, totum irritum esset & nullum ipso iure, ut dicit tex. illius cle.i. ubi nota, secundum eundem dominum Car. Zab. ubi supra. §. duro. q̃ interlocutoria lata per alterum sine altero ipsorum super carcere duro. s. ad pœnam & non ad custodiam, uel super tortura, ipso iure non tenet, ut dicit glo. in uerbo. ipso iure. d. cle. i. & ab ea poterit appellari in hoc casu, quod dic in ipsa glo. quam nota. & idem Pau. hæc D. Car. Zaba. ubi supra.

11 Tortura debet esse moderata, & debet iudex animaduertere ad indicia & ad qualitatem personæ, an sit fortis in resistendo an ne: & debet ita torquere ut tortum seruet incolumem innocentiæ uel supplicio, ut sic si deliquit possit pati suplicium debitum, si uero est innocens non patiatur corporis defectum, ut. l. quemadmodum. ff. de quæstio. hæc Pa nor. in. cap. cum in contemplatione. de reg. iur. & Io. an. ibidem.

12 Imo iudex non sit facilis ad torturam: nam, ut Gandinus dixit in tractatu maleficiorum, in rubrica de quæstionibus & tormentis, in prin. iudex qui de aliquo quæstionem habere intendit, ante omnia habere debet iuris & humanitatis rationem, & hanc cõsiderationem, uidelicet ut non facile & repente ad quæstionem prosiliat, si aliqua alia uia leuiori potest obiecti criminis ueritas inueniri, quantumcunque adsint indicia uel uerisimilia argumenta. hæc Angel. in li. malefi. cla. Fama pub. prece. col. 34. ibi, Secundo quæro. & in addi. sequenti. Confir. D. Paris. de Puteo in tractatu de syndicatu. in. c. incipiente, officialis posuit ad cordam.

13 Debet etiam iudex arbitrari unde magis sperat habere ueritatem per torturam, & ab illo sumere initium: ut puta, a magis suspecto, uel a magis debili, & a filio priusquam a patre, etiam in conspectu ipsius patris, & a fœminis quæ sunt debiliores. l. filiam. C. de inoffi. testa. & .c. forus. de uerb. signifi. secundum Di. in tractatu de quæstionibus, in uers. quo ordine. & moderamen torturæ est arbitrarium .l. quæstionis. ff. eo. secundum Di. in dicto tractatu. Et dicit Bar. in tractatu de quæstionibus, q si tortus dicat in tormentis, si starem per decem annos nihil dicam, non debet propterea dimitti, sed cum temperie procedetur secundum qualitatem eius: & si nõ confitebitur, detinebitur in carcere. hæc D. Paris. de Puteo de Neapoli, in tractatu de syndicatu. in cap. incipiente. An stetur dicto torti.

14 In his autem quæ fiunt in secreto et in occultis criminibus iudex debet esse facilior ad tormenta, secun

dum Bal. in l. 2. C. de episco. audien. & quod ipse notat in l. fi. C. de proba. & in l. si qui adulteri. C. de adult. quia in his quæ in secreto fieri consueuerunt, proceditur ex coniecturis & præsumptionibus, ut dicitur in l. fi. C. de peri. tuto. ubi glo. notabilis & Bal. in l. quicunque. C. de fer. fugi. & in rubrica. C. de proba. hæc dominus Paris ubi supra in d. capitu. incipiente. An stetur dicto torti. colu. 11. uersi. & in occultis.

15 Tortura si debet dari, oportet q̃ duo concurrant, primo q̃ ueritas aliter haberi non possit, nam infertur causa inuestigandæ ueritatem, ut. l. diuus Pius. ff. de quæsti. & .5. q. 5. c. illi. ubi bo. tex. cum glo. Secundo oportet q̃ procedant aliqua indicia seu præsumptiones, uel semiplenæ probationes: nam sine indicijs non est inferenda tortura, ut. d. regula. cum in contemplatione. & in glo. 2. c. quæstioncm. 12. q. 2. & in l. ex libero. ff. de quæstio. hæc Panor. in d. regula. cum in contemplatione. in prin. ibi. secundo quæritur. & ideo sis cautus, q̃ facias apparere in actis qualiter non potens aliter habere ueritatem, declarasti fore deuenendum ad torturam.

16 Quæ autem indicia sufficiant ad inferendam torturam, non potest dari certa doctrina, sed relinquitur arbitrio iudicis & boni iudicis, qui secundum qualitatem personæ & delicti ac suspicionum iudicabit indicium esse sufficiens & idoneum ad torturā uel non. Ita dicit Bart. in l. fi. ff. de quæsti. idem in l. secunda. C. quo appel. non reci. articu. ff. de testi. l. tertia, in principio. Quia in non determinatis a iure statur arbitrio iudicis. ff. de pœ. l. hodie. &

l. sancio. de offi. dele. c. de causis. in. fi. & Panor. ibi. & dominus Paris in dicto tractatu de syndicatu. c. incipiente, officialis posuit ad cordā. uer. Quæ sunt indicia. Confir. Panor. in. d. regula. cum in contēplatione. Facit. ff. ad Turpilli. l. i. § calumniatoribus. Et quia tormenta loco testium subrogantur, potest dici de eis illud quod dicitur iudici de testibus. Tu magis scire potes quanta fides sit adhibenda. ff. de testi. l. 3. §. fi. tu magis. hæc dominus Paris. ubi supra in. c. incipiente. Mandauit rex potestati. col. 6. uersi. de indicijs ad torturam non potest dari. utrum autem unum indicium sufficiat, uel plura requirantur, dic q̄ hoc residet in pectore iudicis, & bonus iudex debet solicite instare ad indicia indaganda, & de his omnibus habes supra in uerbo. indicium. §. 7.

17 De indicys ad torturam habes supra plura declarata in uerbo. indicium. §. octauo, nono, decimo, & undecimo.

18 Præterea secundum Panor. in. d. regula. cum in contemplatione. ibi. secundo quæritur. unus testis est sufficiens indicium ad torturam secundum omnes, de quo est glo. in. l. 3. C. ad. l. Iul. maie. quod procedit nisi alia ratio suadeat in contrarium.

19 Fama si est uehemens contra aliquem de aliquo crimine, sufficit ad torturam, & famositas operatur q̄ quis torqueatur. de hoc habes supra in uerbo. fama. §. sexto. uide etiam de hoc infra, eod. uerbo. §. 24.

20 Fuga cum alio indicio. s. publica uoce & fama, contra fugientem, facit q̄ fugiens possit torqueri. hæc Angel. in li. malefi. cla. fama. pub. prece. col. 14. ibi. Et ideo Guido.

21 *Confessio facta extra iudicium producit indicium ualidum ad supponendum confessum torturæ, ut notat glo. & doc. in. l. capite quin. ff. de adul. Confir. Panor. in. c. de hoc. de simo. super glo. i. & in. c. at si clerici. de indi. super glo. i. Confir. Angel. cla. compa. dicti inquisiti & nega. post prin.*

22 *Si cum fama est unum aliud indicium, tunc poterit reus poni ad torturam. Angel. in li. malefi. cla. fama pub. prece. col. 11. ibi. & an fama sit sufficiens indicium. et in additione sequenti.*

23 *Suspecti sunt torquendi, ut dicit glo. in uerbo. quæstionibus. c. i. de deposito. Facit ad hoc. l. i. ff. de quæstio. Quanta autem suspicio seu præsumptio requiratur ad torturam inferendam, iudex ex suo bono & æquo iudicio arbitrabitur, de quo habes supra in uerbo. præsumptio. §. 4. unde. D. Car. Zaba. in cle. i. de hæreticis. §. uerum quia. quæsito. 2. dicit q; suspectus de hæresi contra quem probatum est per unum testem, potest torqueri, per ea quæ not. d. l. 3. C. ad. l. Iul. maie. cum æquiparetur crimen hæresis crimini læsæ maiestatis. cap. uergentis. de hæreticis. & quod not. 15. q. 6. in summa. uide de hoc supra in uerbo. practica. ibi. Si autem semiplene probata est hæresis.*

24 *Si Seius confessus est se promisisse Titio centum, ut eum de morte patris sui non accusaret, ex tali confessione posset poni ad torturam. Bar. in tractatu. de quæstio. & Bal. in ti. de pace. iur. fir. §. iniuria. dixit q; si talis laborat infamia, possit torqueri, quia uehemens infamia etiam sine alio indicio sufficit ad torturam. de purga. cano. c. si quis. ubi Inno. ar. ff. de proba. l. cum probatio. & ff. de ædil. edic. l. quæro. §.*

fin. hæc dominus Paris. in tractatu de syndicatu, in capitulo incipiente. An stetur dicto torti. colum. 11.

25 Est etiam indicium ad torturam quando reus delatus examinatur a iudice & loquitur trepide, pauendo & uariando, secundum Bar. in l. de minore. §. tormenta. ff. de quæstio. & in tractatu de quæstionibus, dixit q̃ ubi alia indicia non procedunt extrinseca, ex eo quod facit reus coram iudice, puta loquẽdo trepide, pauendo, & trepidando, istud erit indicium sufficiens ad torturam, & iudex debet hoc scribi facere in actis, quia hoc dicebat trepidando & balbutiendo, & similia, & q̃ ista dicebat uariando, & scribantur uariationes & diuersitates responsionum suarum. hæc. D. Paris. ubi supra in. c. incipiente. uiso de indicijs indubitatis, restat uidere. &c. Confir. Angel. in lib. malefi. cla. fama. pub. prece. col. 41. in prin. uide ad hoc Bertachinum in suo repertorio, dictione. tortura. 23. & Inno. in. c. quoniam. de proba.

26 Quidam fuit minatus alteri de percutiendo eum, demum fuit percussus, & nescitur a quo, præsumendum est q̃ fuerit ille qui minas intulit, quia ex præterito præsumitur circa præsens. c. scribam. de præsumpt. non tamen ista præsumptio sufficit ad condẽnationem, quia in criminalibus debent esse probationes luce clariores. l. sciant cuncti. C. de proba. canonizata. 2. quæst. 8. dicit tamen specu. in ti. de præsumpt. §. ar. c. fi. q̃ talis præsumptio sufficiet ut supponatur torturæ, quod nota, & uide specu. ibi latius, & quod not. in cap. auditis. de in inte. resti. &

in.c.auditis. de præſcript.hæc Panor. in. d.cap.ſcribam. Idem dicit Angel. in li. maleſi.cla. prædicta. col.9.in fin.& hoc præcipue quando minator fuerit homo malæ conditionis, & aſſuetus minas executioni mandare.

27 Ideo iudex diſcretus in his caute proſpiciat iuxta loca,tempora,& perſonas. ff.de actio. & obliga. l. filium.in fin. 12. di.capitulo, quisquis. 27. di. per totum. 14.quæſt. 2.capit. ſupra prudentiam. hæc dominus Paris. ubi ſupra in di. cap. incipiente.uiſo de indicijs.&c.

28 Nam in criminalibus occulus iudicis præſtat arbitrium ad torturam, ideo iudex debet eſſe ualde prudens in talibus. Bal.in.l.3. C.de epi. audien.& debet iudex eſſe ſubtilis inueſtigator pro inueſtiganda ueritate, & maleficio inueniendo, interrogando ẽt de remotis circunſtantys, & fingendo ſe uelle facere quod tamen non uult, ut uideat quem actum facit reus qui examinatur,& qualiter ſe gerat.ar. c.afferte. de præſumpt.hæc D.Paris.ubi ſupra.in.c. incipiente. & aduertendum eſt q̃ iudex pro inueſtiganda.

29 Nota quod inculpatio ſocij eſt ſufficiens indicium ad torturam, in caſibus in quibus poteſt quis de ſocijs interrogari. hæc Angel. cla. fama pub.prece. columna. 41. ibi. decimo quæro. Confir. dominus Paris. in dicto tractatu, in capitulo incipiente. An ſtetur dicto torti. uerſiculo, an dictum ſocij. poſſunt autem interrogari ſocij criminis in crimine hæreſis, ut in capit.in fidei fauorem. eod.tit. lib.6.Facit ad hoc glo.fi.c.quomodo aliqua.de teſti.

possunt etiam interrogari in crimine læsæ maiestatis, ut in.c.1.de confes.iuncta glo.2. ibidem, ergo et in crimine hæresis, cum æquiparentur, ut.c.uergentis. de hæreti. & de hoc uide supra in uerbo.hæreresis crimen. & q in crimine hæresis possint interrogari socy & conplices, habes supra in uerbo.testes. §.17. Facit ad prædicta quod not. Panor.in.c.1. de confes. ubi de hac materia uide latius. & quod dicit idem Panor.in.c.quoniam.de testi.in fin.ibi. Nota & tene menti.

30 In tribus casibus potest quis etiam sine indicys torqueri, ut notatur in glo.2.c.quæstionem.12.q.2.

31 Clericus potest torquiri ut not. Panor.in.c.1. de depositio.in prin. & Angel.in. li. malefi. cla. Che hai tradito la patria.in prin.unde putat Panor. ubi supra, q quemadmodum contra laicum sufficit unus bonus testis ad torturam, ut est glo.notabilis in. l. 3. C.ad.l. Iul.maie. ita & contra clericum. Confir. idem Panor.in.c.cũ in contemplatione.de reg. iuris.

32 Insuper nota q magistratus, doctor, miles, & similes, qui in alijs criminibus sunt exceptuati, possunt torqueri in crimine læsæ maiestatis, ut.l.de minore.in prin.& .l.ex libero. §.i.ff. de quæstio. & de re mili. l. proditores. & possunt etiam torqueri in crimine hæresis, ut not.glo.in.l.3.C.ad.l. Iul. maie. hæc Angel.in li.malefi.cla. fama pub.prece. colu. 37.in fi.& cla. Che hai tradito la patria.in prin.

33 Non debet torqueri minor quatuordecim annis, licet ueritas ab eo ferula uel corrigia haberi non possit, ut in.l.i.§.impuberes.ff.ad sylle.& in.d.l.ex libero. §.i. Ad idē est Panor.in.d.c.cũ in contēplatione.

34 Senes decrepitæ ætatis non debent torqueri, ut in.l. in.ff.ad sylle. & Panor.in.d.c. cum in contemplatione.circa fi. Fallit tamen in crimine læsæ maiestatis .l.nullus.C. ad.l.Iul. maic. & quia crimen hæresis æquiparatur, imo maius est crimene læsæ maiestatis, ut habetur supra in uerbo. hæresis. ideo similiter fallit in crimine hæresis. Confir. Ludo. bolo. in additionibus.in tracta.Guido de Suza.de tormen.in 2.col.ubi allegatur idē tenere Ang.Areti.in tract. male.cla.fama pub.prece.uer.6.quæro. Quæ aūt sit decrepita ætas, declaratur in glo.in uerbo.perfectus c.sacrosanctæ.in prohœmio li.6.in prin. ipsius glo. ubi dicitur ꝙ quinta ætas durat usque ad.70.annos, & sexta abinde, & dicitur senium aliarum ætatum terminus.

35 Mulier prægnans non debet torqueri, ut in.l. prægnantis.ff.de pœnis.& Panor.in.d.c.cum in contemplatione. in fin. unde si habeas aliquam mulierem quam uelis subijcere torturæ, & dicat se prægnantem, nec tamen appareant signa inprægnationis, facias eam diligenter inspici ab aliquibus matronis expertis in huiusmodi, & quæ sint bonæ conditionis & famæ, quibus merito sit credendum. ut in.c.cum p.& cap. constitutus. de purga. cano. qua inspecta, facias ꝙ matronæ coram te in præsentia testium & notarij cum iuramento referant quid sentiant, & facias ipsam relationem scribi per notarium in actis: & si uiderint in ea signa inpregnationis, uel dubitent ꝙ sit prægnans, non facias eam torqueri: si autem dixerint eam non esse prægnantem, & ꝙ nulla signa inpregnationis perpenderint in ea, neque

dubitant q̄ sit prægnans, tunc interloquendo pronunties ipsam esse torquendam, in qua pronuntiatione poteris talem modum tenere. cum talis mulier sit uehementer de hæresi suspecta, & contra eam ad sint indicia sufficientia ad torturam, & licet dixerit se prægnantem, tamen, attento q̄ ex commissione nostra fuit per talē & talē matronas expertas. &c. diligenter inspecta, et dictæ matronæ cū suo iuramē. to retulerint nobis ipsam non esse prægnantem, & q̄ nulla signa q̄ sit prægnans uiderunt in ea, & etiā attento q̄ ueritas aliter haberi non potest, ideo interloquendo pronuntiamus & declaramus eam esse subiiciendam quæstionibus & tormentis. &c. & ita poteris eam secure facere torqueri.

36 Tortura semel habita an possit reiterari pro eodem facto, dicendum secundum Panor. in. d. c. cum in cō templatione. ibi. septimo quæritur. q̄ aut oriuntur noua indicia, puta reperitur esse in mēdacio, uel alia indicia aliunde superuenerunt, et tunc potest repeti, aut nulla indicia de nouo superuenerūt, & tunc non debet repeti, ut. l. repeti. et. l. unius. ff. de quæstio. Intellige prædicta secundum Angel. in li. malefi. cla. fama pub. prece. col. 35. quando quis fuit tortus sufficienter secundum indicia: sed si fuit tortus insufficienter, bene potest tortura reiterari.

37 Dicuntur autem noua indicia quæ differunt a præcedentibus specie uel substantia, puta prima indicia erāt de mala fama, postea superuenerunt alia, uidelicet q̄ aliquis uidit eum percussisse. &c. Si autem aliquis iterum dicat de mala fama, non est nouum indicium, sed est confirmatio primi indicij, &

non potest propter hoc repeti. hæc Angel. ubi supra cla. fama pub. prece. col. 36. ibi. quæro quæ dicantur noua indicia.

38 Sed nota q̃ erit arbitrarium hoc quod dicitur de repetitione torturæ, & hoc communiter obseruatur, quia quando indiciatus uidetur q̃ non sit sufficienter tortus pro prima uice, habita consideratione robustitatis torti, & tollerantiæ tormentorum, uel eius debilitatis ac indiciorum uehementia, & delicti immanitate, ac etiam loci torturæ, si tractæ fuerunt datæ a loco multum alto uel basso, uel si fuit parum Altiatus, quia tunc repetitur tortura, quasi prima non fuerit integra, uel si iudex dixerit, non plus pro hodie: quando enim uidetur q̃ tortus parum curat de corda, & nihil confitetur, pro prima uice debet incipi a leui tortura, deinde desistere, & debet iudex protestari q̃ intendit supersedere in tortura ex certis iustis causis, & repetere ipsam si & quotiens opus fuerit ad eruendam ueritatem, & tunc facere ipsum quiescere per octo uel decem dies, deinde repetatur tortura. hæc dominus Paris. ubi supra in cap. incipiente. de repetitione torturæ scias.

39 Et nota ulterius, quod si iudex bis uel ter torsit reum & non fuit confessus aliquid, debet habere indicia pro purgatis, alias uideretur habere illum pro conuicto ex solis indicijs, si ipsum non liberaret quousque confiteretur, & ideo dixit Bart. quod iudices hoc agentes malefaciunt, in. l. finali. ff. de quæstio. cum debeant moderate procedere in tortura, ut. ff. eod. tit. §.

tormenta. & propterea immoderate procederent si ultra tres uices diuersis temporibus quæstionem re peterent, cum sit præiudicialis secundum Pau. de Castro in consi. 187. hæc dominus Paris ubi supra in.c. incipiente. Sequitur quæstio quotidiana. col.4. uers. Modo uidendum est de purgatione indiciorum.

40 Sed aduerte unam bonam cautelam, q̃ facias in actis apparere torturam cum moderamine habitam fuisse, secundum q̃ indicia de tali infamato demostrabant. hæc Angel. in li. malefi. cla. fama pub. prece. col. 44. ibi. Sed aduerte. & in col. 45.

41 Et sit bene cautus iudex ad hoc, ne dicatur eum habiusse cõfessionem in tortura per sugestionem, quia non debet interrogare reũ in specie an fecit sic uel sic, sed est interrogandus in genere, ut puta quod fecit, uel quale delictum commisit, uel quis fecit tale maleficium, ne uideatur reus ut instructus respondere. Si autem negat & perseuerat in negatione, debet in carceribus reponi, & iterum torqueri, si noua indiica superuenerunt, uel si uacillat & reperitur in mendacio, uel si non est sufficienter tortus, ut dictum est supra eodem. uerbo §. 36. hæc Angel. ubi supra eadem cla. & eadem col. 44. in fi. ibi. Tertio sit bene cautus.

42 Et nota unam aliam bonam pulchram et salubrem cautelam, q̃ quando præcedentibus indicijs torqueas aliquem, & uno sero dicit unum, & alio sero dicit aliud uariando, tunc non parcas calamo, imo omnia quæ dicit & istas uarietates facias scribi in actis, & tunc secure sæpe, etiam alijs indicijs non su-

puruenientibus, potes in eum torturam repetere. ita dicit Bar. in. d. §. tormenta. in prin. ff. de quæstio. l. de minore. hæc Angel. ubi supra, cla. fama pub. col. 41. in prin.

43 *Siquis confitetur in tormentis, uel metu tormentorum, uel ligatus ad tortur.ī, uel ante locum ductus, & spoliatus, debet ratificare ad banchum, alias nō ualet illa sua confessio, quia uidetur eam fecisse metu tormentorum, ut. l. i. de quæstio. &. 15. q. 6. in. c. 1. &. 31. q. 2. Lotharius. & debet tortus quiescere per unam diem naturalem post torturam antequam ratificet, uel erit in arbitrio iudicis facere eum ratificare eo tempore quo ueriſimiliter cessauerit metus tormentorum. hæc Angel. eadem cla. fama pub. prece. col. 42. ibi. postquam aliquis est.* Facit Pa-- *nor. in. d. c. cum in contemplatione.*

44 *Nota tamen q̄ licet iudex existens extra locū torturæ dicat reo, aut confitearis, aut ducam te ad tormenta, inferendo ei terrorem de hoc quantum poterit, & reus his auditis fuit confessus, in isto casu non dicitur confessio facta metu tormentorum, quia leuis est territio ista. hæc Angel. eadem cla fama. pub. col. 44. ibi. Quarto limita.*

45 *Scias q̄ secundum Bal. in. l. 2. C. quo appel. non reci. leuis tortura non est tortura, & etiam nota q̄ corda subtilis, dumtamen sit fortis, est magis apta ad tor turam quam grossa. hæc D. Paris. ubi supra, in cap. incipiente. de repetitione torturæ scias.*

46 *Insuper scias q̄ ratificatio dictorū in tormentis per seuerata & iurata excludit omnem dubitationem & exceptionem. Bar. in. l. inter omnes. §. rect. ff. de*

sur. quæ ratificatio tanquã spontanea confessio tollit facultatẽ in termino defensorio opponendi de inepti tudine processus, secundum Inno. & alios in. c. qualiter & quando. de accusa. & secundum Bar. in. l. si confessus. ff. de custo. reo. & Bal. in. l. quotiens. ff. de indi. & in. l. i. C. de confes. & erit arbitrio iudicis quomodo & quando ueriſimiliter ceſſet metus tormentorum. Bar. in. l. i. §. diuus. ff. de quæſtio. & in. l. ſi. ff. de cuſto. reo. & Bal. in. l. i. C. de confeſ. Salice. in. l. fin. C. de quæſtio. Satis eſt enim q̃ poſt tormenta reducatur ad locum publici iudicij, et ibi confitea tur. l. 2. ff. de cuſto. reo. dum tamen non incontinenti poſt tormenta reducatur, per notata in. c. officij. de elec. & not. in. l. metũ. in prin. C. quod metus ca. cum ſola ſuſpicio non ſit attendenda, quia alias nunquã ualeret ratificatio, per. l. item apud. §. quæſtionem. C. de iniur. aliqui enim tormenta contemnunt, et alij inpatientes potius metiuntur. l. 1. §. quotiens. ff. de quæſtic. quod bene debet inſtici ſecundum Angel. in. l. uacantia. C. de bonis uacan. & ideo relinquitur iudicis arbitrio & iudicio quando ueriſimiliter ceſſet metus tormentorum, ut modo dictum eſt: & ſi quis cum iuramento fuerit confeſſus delictum, ſi deinde negat, debet repeti tortura, per notata in. l. non tantum. C. de appel. quia confeſſio operatur q̃ ſententia executioni mandetur. Facit deciſio Rotæ noua. 172. quæ incipit. Item q̃ licet confeſſio. & Bal. in. l. prima. C. de confeſſ. hæc dominus Paris. in dicto tractatu de ſyndicatu, capitulo incipiente. Ratificatio dictorum in tormentis.

47 Sed bene aduerte, quia confeſſio facta in tormen-

tis non præcedentibus indicijs, etiam si postea reus eam ratificauit, non est sufficiens ad condemnandum aliquem ad mortem, secus tamen si sponte & absque tortura confessus fuisset, quia tunc etiam nō præcedentibus indicijs, uel ēt non data indiciorum copia, ex talī spontanea confessione potest damnari, ut est tex. & ibi not. in cap. i. de accusa. lib. 6. Ita not. Pet. de Ancha. in cle. 1. de homici. hæc Angel. in libro malefi. cla. fama pub. prece. columna. 10. in principio.

48 Sed pone aliquis est confessus in tormentis, & post torturam negat, quid faciet iudex? dic q; reus cogitur perseuerare in illa confessione facta in tortura, & ita uidetur esse de mente doct. maxime Bal. in l. 2. ff. de custo. reo. & ideo nisi reuocans probet contrarium, cogitur perseuerare in tali confessione per repetitionem tormentorum, & ideo potest iudex talem negantem, quod primo confessus fuerat iterum torquere. hæc Angel. in dicto libro, cla. compa. dicti inquisiti & nega. totum. colum. 2. ibi. Adde quod Bal. & etiam ibi superius, col. præcedenti, in principio. ibi. Aduertendum est. & ibi. uide bonam practicam quid sit faciendum circa confitentem & postea negantem, & quando sit subijciendus torturæ. Facit etiam ad hoc quod dicit idem Angel. in dicto li. cla. fama pub. præceden. col. 44. in fi. ibi. Tertio sit bene cautus iudex. Prædicta omnia bene nota & tene menti, quia faciunt multum ad propositum in officio inquisitionis.

49 Vbi notandum est ulterius, quod casu quo tortus dixerit unū, & secundo tortus dixerit contrarium,

torquendus est tertio, ut uideatur in quo dicto magis perseuerat. Facit ad hoc quod dicit Inno. in cap. penul. de testi. hæc D. Paris. in. d. tractatu de sindicatu, in. c. incipiente, testis in testimonio uarius uel uacillans. & in cap. incipiente. uiso de repetitione torti semper negantis. col. prima. in fi. & allegat glo. in. l. fi. C. de quæstio. in uersi. Alij. uide ad hoc supra eodem uerbo. §. 42.

50 Et ideo ad ista nota bene id quod dicit Bal. in. l. bonæ fidei. C. de iureiuran. ubi dicit q̃ si reus fuerit confessus in tormentis, q̃ sine nouis indicijs poterit repeti in tormentis, quia illa confessio facit semiplenã probationem, & in ea cogitur perseuerare: qui etiam dixit, q̃ ille qui primo fuit confessus, & postea uult reuocare confessionem, debet probare contra confessionem, & si non probat, compellitur perseuerare in prima per repetitionem tormentorum. Allegat Inno. in. c. per inquisitionẽ. de elec. hæc D. Paris. ubi supra, in. c. incipiente. de repetitione tormentorum. uide scias in prin. & in. d. c. incipiente. uiso de repetitione torti. in prin. & de hoc uide supra eodem uerbo. §. 42.

51 Vlterius nota, q̃ licet Bar. dicat in. l. fi. ff. de quæstio. q̃ ex eo q̃ dari debet copia parti antequam subijcia tur torturæ, non sufficerent testes, qui in generali inquisitione fuerunt examinati contra reum, quia non fuerunt examinati ipso citato et existente contradictore, quia hoc non obstat in crimine hæresis, quia in eo formatur inquisitio contra certum genus personarum, & tunc in effectu uidetur formata contra quemlibet, & ideo non est opus ut de nouo recipiantur illæ probationes receptæ in generali inquisitione,

ne, ut habetur ſupra uerbo.inquiſitio. §. fi.& præterea in crimine hæreſis procedit iudex ſeu inquiſitor ex mero officio ſuo, quia non procedit ad accuſationem alicuius accuſantis, ſed ex depoſitionibus ſumptis ex officio ſuo,& ideo non eſt neceſſe q tradat reo copiam indiciorum & articulorum,ut dicitur in uerbo immediate ſequenti : dictum autem Bar.ſuperius allegatum procedit ubi iudex non procedit ex mero officio ſuo, & quando inquiſitio generalis non formatur contra certum genus perſonarum, & quando pars citari debet ad uidendum iurare teſtes, quod in crimine hæreſis non contingit, quia ibi propter periculum imminens ſubticentur nomina teſtium ſeu deponentium,ut in.cap.fi.de hæreticis.lib.6. §.iubemus.

1 *Tradere copiam indiciorum & articulorum an teneatur inquiſitor reo contra quem procedit ſuper crimine hæreſis, dicendum eſt q quando proceditur ex mero iudicis officio, uel per modum notorij, & ex publica fama,tollitur neceſſitas traditionis copiæ indiciorum & articulorum,ut dicit Angel.in.l. ſi uacantia. in repetitione. in uerſi.de quinto uero articulo.& Butr. in.c.qualiter. de accuſa.hæc dominus Paris. ubi ſupra,in cap. incipiente. Mandauit rex poteſtati. uerſi. Quando proceditur ex mero.in col.ſeptima.*

1 *Verba hæreticalia proferens iocoſe & per lubricũ linguæ poterit puniri non tanquam hæreticus ſed extraordinarie arbitrio inquiſitoris, & imponetur ei aliqualis pœna,quia talis iocus non eſt permittendus. hæc.D.Car.Zaba.in cle.una. de uſuris. §. Sane*

quæſito quinto. & in cle. fidei catholicæ. de ſumma trini. & fide catho. uerſi. Nos igitur. in fi. Facit ad hoc. c. unicum. de ſchiſmaticis. lib. 6. in fin. & quod dicit Gemi. ibidem.

2 Sed aduertendum q̃ impoſitio talis pœnitentiæ attenda eſt ſecundum qualitatem perſonæ, loci, aſtantium, & ſcandali, quæ omnia ſunt attendenda in puniendis delictis, ut in. c. ſicut dignum. de homi. in prin. ff. de pœnis. l. aut facta. optime facit ad hoc Panor. in. d. c. ſicut dignum.

3 Dicentes uerba hæreticalia, & tenentes contra determinationem eccleſiæ, debent puniri ut hæretici, ex quo iſti ſunt per eccleſiam damnati, de ſumma tri. cle. pri. §. penul. & hoc niſi ſint parati corrigi ueritate patefacta, tunc enim non ſunt puniendi ut hæretici. 17. di. nec licuit. 21. di. nunc autem. 23. q. 1. hæc eſt. & q. ult. dixit. ubi hoc eſt expreſſum. ſed poſſunt ſubijci pœnitentiæ. c. accuſatus. §. ſi uero. & §. porro. de hæreti. li. 6. hæc dominus Car. Zab. in cle. fin. de hæreti. uerſi. cum autem. Concor. Ioan. de Imo. in. di. cle. ſuper glo. in uerbo. propagentur. in principio.

4 Sed uſque ad quod tempus iſti poſſunt ſe corrigere, dicit Genze. q̃ antequã ſint coram inquiſitore, imo etiam poſtea ſi ſponte uolunt corrigi, ſecus ſi negẽt & ſe conuinci patiantur, quia tunc pertinaces cenſentur dictis iuribus: & licet tales habeantur pro hæreticis, non tamen pro relapſis. c. ſuper. co. eo. ti. & d. c. accuſatus. li. 6. hæc D. Car. Zaba. ubi ſupra. Concor. Io. de Imo. ubi ſupra. & bene uide quod dicit idem Io. ibidem.

1 *Vicarius generalis episcopi, uel capituli sed uacante, secundum Lau. non habet potestatem procedendi super crimine hæresis, quia requiritur speciale mandatum, & in hoc erit tunc delegatus, licet in alijs sit ordinarius, & ideo si in hoc crimine appellaretur a uicario habente speciale mandatum, appellabitur ad delegantem episcopum, uel capitulum sede uacante, secundum Lau. facit quod notatur in. c. 2. de offi. uicarij. lib. 6. per Io. de sancto Geor. & la. hæc Io. de Imo. in cle. 1. de hæreticis. prope fi. Ad hoc nota tex. d. cle. 1. de hæreticis. § duro. & bene pondera tex. illum, quia dicit inquisitor sine episcopo diœcesano, uel eius officiali, uel episcopali sede uacante, capituli, super hoc delegato, non autem dicit sine episcopo seu eius uicario. uide ad hoc dominum Car. Zaba. super dicto. §. duro. quæsito duodecimo. Facit optime ad hoc glo. in uerbo. diœcesanis in cle. unica. de fo. compe. ibi. sed an officialis. & glo. in uerbo. consensum. dict. cle. pri. de hæreticis.*

2 *Sed pone, episcopus dedit uicarium generalem, & in mandato expressit aliquid de istis quæ requirunt speciale mandatum, secuta clausula generali, uidelicet, & omnia alia quæ nos possumus, etiam si mandatum exigant speciale: quæritur an talis uicarius possit procedere in crimine hæresis, & alia facere in dicto crimine, quæ potest episcopus? dicendum q; sic, ut habetur in glo. fin. dicto capi. 2. de offi. uica. lib. sexto.*

3 *Sed nunquid delegatus episcopi, uel capituli, sede uacante, super crimine hæresis possit sub-*

delegare & committere uices ſuas alteri ab inquiſitore: dicendum q̃ non, ſed bene poteſt cõmittere, & conſentire q̃ inquiſitor procedat per ſe. uide ad hoc ſupra in uerbo. tortura. §. octauo. ubi habes plures allegationes ad propoſitum eius quod hic dicitur.

DE STRIGIIS.

Secta quædam abomniabilis uirorũ uidelicet, & præcipue mulierum, a pluribus annis citra, in partibus Italiæ, ſatore omnium malorum diabolo procurante, damnabiliter inſurrexit, quas alij maſchas appellant, nos autem in Lombardia ſtrigias nuncupamus, a ſtix ſtigis. uocabulo infernum ſeu paludem infernalem ſignificante, quia tales perſonæ diabolicæ ſunt & infernales, uel a ſtigetos græce, quod eſt triſtitia latine, eo quia plurimos faciant triſtes maleficijs ſuis. hæ perſonæ congregantur in certis locis per oppida & uillas certis temporibus, præcipue in nocte diem Veneris præcedente, apparente eis dæmone informa humana uiſibili, & quando in principio de illa ſecta eſſe uolunt ſeu incipiunt, primo ante omnia coram ipſo diabolo ad iuſſum eius abnegant ſanctam fidem & ſanctum baptiſma, ac etiã dominum deum & beatam uirginem Mariam, & poſtea conculcant crucem aliquam ibi ab una illarum ſtrigiarum factam in terra: quibus omnibus

peractis, faciunt fidelitatem in manibus ipsius diaboli, acceptantes eum in dominum suum, & promittunt ei in omnibus se uelle semper obedire, & in signum horum omnium tangunt ei manum cum ipsarum manu sinistra post earum tergum uersa, offerentes eidem diabolo aliquid in signum subiectionis, & ita abinde citra semper reputant ipsum diabolum esse uerum earum dominum & deum suum: deinde quotiescunque uadunt ad illam congregationem quam ludum bonæ societatis appellant, semper faciunt reuerentiam ipsi diabolo in forma humana apparenti, & ipsum capite inclinato profunde adorant ut uerum deum suum: quæ omnia clarissime patent per earum confessiones in processibus contra eas per inquisitores formatis.

2 Ad quam congregationem seu ludum præfatæ pestiferæ personæ uadunt corporaliter & uigilantes, ac in propriis earum sensibus: & quando uadunt ad loca propinqua, uadunt pedestres, mutuo se inuicem inuitantes, si autem habent congregari in aliquo loco distanti, tunc deferuntur a diabolo, & quo modocunque uadant ad dictum ludum siue pedibus suis, seu deferantur a diabolo, uerum est q̃ realiter & ueraciter & non fantastice neque illusorie abnegant fidem catholicam, adorant diabolum, conculcant crucem, & plura nefandissima opprobria committunt contra sacratissimum corpus Christi, ac alia plura spurcissima perpetrant cum ipso diabolo eis in specie humana apparente, & se uiris succubum, mulieribus autem incubum exhibente, ac ut omnimodam delectationem ueneream eis impendat, ad

omnem prorsus earũ appetitum se per omnia coaptantes: quæ quidem pestiferæ personæ firmiter affirmant se prædicta omnia & singula corporaliter et realiter, ac ueraciter perpetrare, narrantes quomodo aut occulte recedunt de domibus habitationis earum, aut fingunt se exire domos operis alicuius gratia faciendi, & ita uadunt ad dictam congregationem seu ludum absque eo q̃ sui de domo id sciant uel perpendant, quæ omnia & singula clarissime patent per earum spontaneas confessiones factas et scriptas in processibus contra eas per omnes inquisitores nostros per totam Italiam formatis.

3 Sunt autem plura & magna argumenta firmam fidem facientia q̃ istæ strigiæ corporaliter & realiter, & non fantastice nec in somnijs uadant ad ipsam suum ludum seu congregationem, & q̃ realiter et non illusorie prædicta omnia committant, unũ est q̃ omnes huius pestiferæ sectæ, siue mares siue fœminæ, quasi uno ore & una lingua fatentur se eundem modum per omnia & uniformiter obseruare ubique locorum in abnegando fidem ac baptisma & dominum deum ac beatam uirginem Mariam, ac in conculcando crucem & adorando ipsum diabolum, & faciendo fidelitatem eidem, tangendo ei manum cum manu earum sinistra post tergum uersa, & in omnibus alijs & singulis quæ in tali ludo seu congregatione fieri contingunt, ita q̃ omnes in idem conueniunt & semper conuenerunt a principio illius sectæ usque in præsens tempus, ut ex earũ omnium confessionibus ubique locorum per totam Italiam in manibus inquisitorum nostrorum factis

& ſcriptis in proceſsibus contra eas formatis, liquẽ de conſtat, quod eſſe non poſſet, & non ita in omnibus ſe cõformarent, ſi fantaſtice & in ſomnijs eis iſta contingerent, præcipue cũ fantaſmata & ſomnia ſecundum uarietatem cauſarum, & qualitatẽ perſonarum, pro loco & tempore uarientur. Aliud argumẽtum eſt quia tales perſonæ pluries pluribus in locis, eundo uel redeundo de dicto ſuo ludo, per perſonas catholicas ſunt realiter & ueraciter uiſæ, cognitæ, & deprehenſæ: nam ut de his quorũ ego certiorem habeo notitiam loquar, cũ ego ſuperioribus annis in ualle Telina, in terra. ſ. de Ponte, diœceſis noſtræ Comenſis, cõtra harum ſtrigiarũ peſtiferũ genus inquirendo procederẽ, delatus eſt mihi a fide dignis, ꝙ cũ quadã uice paulliſper ante lucẽ quidam fuiſſet a duabus perſonis catholicis uiſus & cognitus in prædicto ſtrigiarum ludo, iuxta quaſdam uinea, ſprope dictam terram de Ponte, uerſus Abduam, relicto dicto ludo, ueniens cũ illis duabus perſonis domum, rogabat eos ne eum apud me accuſarent, neque ꝙ in tali ludo uidiſſent eũ propalarent, ut in proceſsibus quos ibidem tunc feci legitime cõſtat, quod quidem non fantaſtice neque in ſomnijs ſed realiter & corporaliter fuiſſe euidenter apparet. Quandã inſuper puellam octo uel decem annorũ, Antoniã nomine pater & mater eius ad me conduxerunt in dictã terrã de Ponte, quæ in præſentia eorũ et pluriũ aliorũ retulit mihi qualiter quadã nocte uocata a quadam amita ſua nomine Magdalena ſurrexit de lecto, & portata fuit cũ ipſa amita ſua ad certũ locũ a dicta terra de Põte ſatis diſtantẽ, ubi

uidit & cognouit plures personas in uno prato cho reizantes cum prædicta amita sua, cum qua postea iterum reportata fuit ad dictam terram de Ponte in domum habitationis suæ: quæ omnia serioſe confessa fuit mihi postea prædicta Magdalena existens in manibus officij mei, & interrogata a me, an personam aliquam ad ipsum ludum conduxisset, prout ex processu contra eam formato legitime constat. Plures etiam aliæ personæ, & in dicta terra de Ponte, & in terra Barbeni dictæ uallis, ac etiam in terra Clauenæ prædictæ nostræ diœcesis cognitæ & deprehensæ fuerunt a diuersis personis in præfato ludo cum diabolo existentes, prout hi qui uiderunt milii iuridice retulerunt, & ipsæmet uisæ, & deprehensæ confessæ sunt in processibus contra eas formatis, ut in eis apparet. Quæ omnia si quis bene cõsideret, nequaquam uideri neque deprehendi ita clare potuissent ab alijs, si in somnijs aut fantastice ipsis strigijs contigissent. Aliud argumentum est q interdum contigit quasdam personas deferri per diabolum ad aliquem locum distantem, ubi talis ludus seu congregatio strigiarum fiebat, & dum essent in uia eundo uel redeundo, deo uolente, dimissæ sunt, & inuentæ extra patriam suam & extra terras suas, quod esse minime potuisset si prædicta eis fantiatice contigissent, aut se deferri somniassent. Aliud admirandum ualde & nullo modo postergandum argumentum adduco, quod in Mendrisio oppido Comensi contigit iam fere annis quinquaginta elapsis, quod quidem uulgatissimum est Comi & in prædicto oppido Mendrisii, et adhuc supersant plu

res in ipso oppido huius rei memores. Nã cũ ibi qui dã inquisitor nomine magister Bartolomeus de Homate, dominus Laurentius de Concoretio potestas, et Ioannes de Fossato notarius contra has strigias procederent, una die ipse potestas, quadam curiositate ductus, uolens experiri an uere & corporaliter illæ strigiæ irent ad ludum, facta conuentione cum quadam strigia, ut eum ad uidendum talem ludum conduceret, accessit quodam die Iouis in sero cum notario suo & quodam alio extra oppidum ad quendam locum, sicut ei illa strigia prædixerat, & dum ibi iam prope essent omnes ibi tres, uiderunt plures personas congregatas coram quodam qui erat diabolus in forma humana, ad modum cuiusdam magni domini sedente, & ecce subito omnes illæ personæ ibi congregatæ, iussu diaboli adeo illum officialem & eius socios, deo ob eorum curiositatem permittente, baculis percusserunt, q̃ ex talibus percussionibus & ille officialis, & notarius, & ille alius infra. 15. dies mortui sunt. Quis ergo dicere uelit hoc in fantasia aut in somnis contigisse? Aliud magnum argumentum est, q̃ istæ tales strigiæ sæpe, postquam crimen suum confessæ sunt coram inquisitoribus, reuertuntur ad gremiũ sanctæ matris ecclesiæ, abiurata huiusscemodi hæresi & apostasia sua, iuxta notata in cap. ad abolendam. de hæreti. in prin. in c. ut officium. §. Si quis uero. eo. ti. lib. 6. & plures earum non reuertuntur amplius ad uomitum & in bona fide catholica perseuerant, nec amplius ad talem ludum uadunt, quæ tamen longo tempore in illa perfidia immoratæ fuerant, quod nequaquã

curiositas iudicis.

esse posset, si tantummodo fantastice & in somnijs eis ista contingerent: nam manifestissimum est q̄ somnia & tales fantasiæ non sunt in potestate hominis ut ei accidant aut cessent quando uoluerint. Præterea plurimæ personæ huius perfidæ sectæ, transactis iam plurimis temporibus, per inquisitores hæreticæ prauitatis fuerunt traditæ brachio seculari, exigentibus id demeritis suis, & combustæ, quod minime factum fuisset, neque summi Pontifices hoc toleraſſent, si talia tantummodo fantastice & in somnys contingerent, & tales personæ realiter & ueraciter hæreticæ non essent, & in hæresi realiter & manifeste deprehensæ: nam ecclesia non punit crimma nisi sint manifesta & uere deprehensa. 32.d.c.erubescant. 32.q.5. Christiana. 2.q.5. consuluisti. &. 6.q.1. non omnia, per hæc ergo omnia quæ dicta sunt, & per plura alia quæ adduci possent, liquido constat q̄ tales strigiæ ad præfatum ludum non in somnijs neque fantastice, ut quidā affirmāt, sed realiter & corporaliter, ac uigilando uadāt.

4 Sed ecce contra hæc quæ iam dicta sunt quidam insurgunt, & prædictam ueritatem destruere satagentes, dogmatizando affirmant q̄ huiusmodi strigiæ nullo modo uadant ad illum ludum corporaliter & realiter, sed q̄ fantastice, ac illusorie, & in somnijs eis omnia prædicta contingant, & in huius opinionis suæ fomentum adducunt tex. cap. episcopi. 26.q.5. q̄ quidem. c. omnibus contra nos inquisitores occasione harum strigiarum pugnare cupientibus cōmunis est materia dimicandi, cuius quidem canonis uerba si quis omni passione semota diligenter & me-

dullius ponderare uoluerit, uidebit ac luce clara cognoſcet q̃ illud.c.non militat contra prædicta, neque obſtat quin contra huiuſmodi ſtrigias tanquam uere hæreticas procedere ualeamus: nam ſi quis bene conſiderat & bene aduertat, iſtud.cap.epiſcopi.non loquitur de iſta ſecta ſtrigiarum quæ nundum inſurrexerat tempore quo celebratum fuit illud Ancyrenſe concilium, ex quo ſumpta ſunt illius.c.uerba, ſed neque tempore quo conpilatum fuit decretum per dominum Gratianum, quia decretum fuit compilatum anno domini.1150.ut habetur in glo.2.q. 6.c.poſt appellationem.§.forma uero appellationis. prædicta autem ſtrigiarum ſecta pululare cepit tantummodo a centum quinquaginta annis citra, ut apparet ex proceſſibus inquiſitorum antiquis, qui ſunt in archiuijs inquiſitionis noſtræ Comenſis. hæc ergo ſecta ſtrigiarum non eſt illa quæ profiteatur, & credat ſe cum Diana dea paganorum, uel cum Herodiade equitare ſuper quaſdam beſtias, prout loquitur illud.c.epiſcopi.

origo ſtrigiarum.

5 Si quis autem pertinaciter adhuc affirmare uelit hanc ſectam ſtrigiarum eſſe illam de qua loquitur illud.c.epiſcopi, dico q̃ adhuc canon ille contra nos non obſtat, neque militat contra prædicta, quia ſi quis bene conſiderat ſenſum canonis illius, uidebit clare q̃ non negat qum ſit poſſibile tales perſonas pedeſter & corporaliter ire ad prædictum ſuum ludum, ſed neque negat quin ſit poſſibile easdem deferri uere, realiter, & corporaliter, a diabolo de loco ad locũ: nam dæmones, permittente deo, poſſunt uirtute ſua naturali mouere & portare materiam

corporalem de loco ad locum, ut innuit Aug. in. 18
lib. de ci. dei. c. 18. unde legitur in legenda beati Petri apostoli de Simone mago in aëra a dæmonibus portato, & in legenda beati Iacobi apostoli de Hermogene ad ipsum Iacobum portato, & de multis alijs legitur de loco ad locum realiter & corporaliter a diabolo delatis. Si ergo possibile est tales personas ire uel deferri corporaliter & realiter a diabolo, & posibili posito in esse, nullum sequitur inconueniens secundum regulam logicalem, nullum ergo erit inconueniens si dicatur tales strigias pedestres corporaliter ire, uel deferri realiter & corporaliter ab ipso diabolo, & ita clare patet q̃ prædictũ .c. episcopi. contra prædicta non obstat, prout aduersarij nostri probare conantur.

6 Nos autem non negamus quin interdum huiusmodi strigijs siue somniando siue fantasiando, procurante diabolo, appareat q̃ ad prædictum ludum accedant, & præcipue postquam iam ad ipsum ludum corporaliter & realiter accesserunt, & uere & realiter ac corporaliter fidem abnegarunt, & crucem conculcarunt, ac dæmonem in suum deum acceperunt, & pro suo deo adorauerunt, possibile est q̃ aliquando sensibus ipsarum strigiarum multo grauius atque uehementius quã somno uirtute dæmonis obseratis, dæmon talia somnia causando, uel fantasiam immutando, faciat q̃ ipse strigiæ corpore quidem dormientes, seu etiam nil sentientes, & uelut mortuæ alijs appareant, et ipsis strigijs in spiritu seu in fantasia uideatur q̃ prædicto ludo interssint, et alia faciant, quæ alias uigilantes corporaliter & ue-

raciter facere consueuerunt, & aliqui dæmones earum formas assumentes uideantur ab alijs in ipso ludo corporaliter adesse, ut id alteri per fantasticam apparitionem exhibeatur uigilanti, quod alter uidit in somnis, ut dicit Aug. in dicto li. 18. de ciuitate dei. c. 18. per quem modum id dicimus contigisse, quod in legenda beati Germani narratur de illis mulieribus, dæmonibus earum formas assumentibus, quæ cernebantur in hospitio canare, & tamen quæsitæ in domibus proprys uere sunt inuentæ.

7 Nullo autem modo dicimus, neque aliquando opinati sumus id quod mendaciter & falso aduersarij nostri nobis imponunt, uidelicet ꝙ aliqua creatura aut in melius aut in deterius possit immutari, aut in aliam speciem uel similitudinem realiter & uere transformari, nisi ab ipso creatore qui omnia fecit, & per quem omnia sunt facta: & propterea nullo modo dicimus, neque aliquo pacto aliquid numinis aut diuinitatis extra, unum deum arbitramur: sed nequc ea quæ in solo spiritu fiunt arbitramur etiam in corpore accidere, sed dicimus & prædicamus, ꝙ quemadmodū legitur de socijs Vlyssis, quos illa famosissima magica Circe in bestias arte sua uertit, ut dicit Aug. in lib. 18. de ciuitate dei. c. 17. & habetur. 26. q. 5. c. Nec mirum. & de socijs Diomedis in aues uersis, & de quibusdam alys qui uersi in iumenta uidebantur onera portare, & de alijs similibus, quæ omnia illusorie & fantastice, ac quadam præstigiosa apparitione arte dæmonum fiebant ut Aug. declarat egregie in. c. 18. prædicti libri. 18. de ciuitate dei. Ita etiam non negamus quin inter-

dum arte dæmonis illudentis fieri posſit q̃ aliqua ſtrigia per aliquam fantaſticam apparitionem uidea tur tranſmutata in gattam uel in aliam beſtiam ſeu ſpeciem, quæ tamen non erit ueraciter transmutata ſed hoc fiet quadam apparitione præſtigioſa : & qui aliter credit, in fidelis eſt & pagano deterior, ut dicit.d.c.epiſcopi.

8 Imo dicimus et confitemur plura alia ipſis ſtrigys illuſorie & fantaſtice arte dæmonum poſſe contingere & apparere, quæ tamen minime ſunt uera, ut puta, q̃ uitulos comedant, qui poſtea dæmonum uirtute reſurgant : nam ſi uere illi uituli fuerunt cocti et comeſti, nullo modo fieri poteſt, ut dæmon aliquis, imo omnes dæmones ſimul cum tota eorum poteſtate eos ualeant ſuſcitare, quia reſuſcitare mortuum eſt potentiæ infinitæ, quæ ſoli deo conuenit, & diabolo nullo modo poteſt conuenire: quare ſi illa comeſtio fuit uera & realis, neceſſe eſt dicere q̃ reſuſcitatio ſequens fuerit fantaſtica & illuſoria, aut q̃ & comeſtio fuerit apparens & fantaſtica, & etiam reſuſcitatio fuerit illuſoria : & ita cum diabolus ſemel ipſas ſtrigias ſibi per infidelitatem ſubiugauerit, deludens eis in ſomnijs ſeu cum fantaſticis apparitionibus, modo lata, modo triſtia, modo cognitas, modo incognitas perſonas interdum oſtendit, ut tex. illius c.ap.epiſcopi. loquitur de ſecta illarum mulierum quæ cum Diana uel cũ Herodiade ſe equitare, eiuſque iuſſionibus obedire credebant.

9 Poſtremo, ut aduerſariorum ora ex toto concludam poſito ſed non conceſſo q̃, ut aduerſarij ipſi affirmant, iſtæ ſtrigiæ nullo modo uadant corporaliter ad

ludum,& q nunquam realiter ac ueraciter uigilan tes abnegauerint fidem,& conculcauerint crucem, & alia fecerint quæ in tali ludo facere dicuntur, ſed q in ſomnijs tantūmodo ſeu fantaſtice & illuſorie eis ſemper iſta cōtingant,tamen ex quo poſtea quando ſunt in uigilia & in propriis ſenſibus conſtitutæ credunt & firmiter tenent ſe prædicta feciſſe & habent ea rata & firma,ac ea confirmant,& cō tentæ ſunt q ſibi talia acciderint,ac eis omnibus conſentiunt cum quadam animi complacentia, credentes firmiter ſe fidem catholicam abnegaſſe,& dæmonem pro ſuo uero deo habere, tenentes firmiter ſe non peccare, ſed potius ſe benefacere talia perpetrando,& alia ſimilia multa faciendo, ut ex earum confeſsionibus coram inquiſitoribus factis euidenter apparet, liquido & clarius luce meridiana conſtat q ſunt ueræ & propriæ apoſtatæ,idololatræ,& hæreticæ: nam ſicut ille qui ſomniando ſe cōmittere fornicationem cadit in pollutionem nocturnā, ſi poſtea in uigilia conſtitutus eſt memor talis ſomnij,et conſentit & placet ſibi de illa fornicatione ſomniata propter delectationē habitā in ea,licet talis non peccet ratione ſomnij in ſe,quia nullum ibi poteſt eſſe peccatū,eo quia ibi non fuit iudiciū rationis,peccat tamen mortaliter ratione cōplacentiæ cū delectatione ſequenti in uigilia cū deliberato cōſenſu,ut dicit B.Thomas in quarto ſen.di.nona,ar.4.& ēt habetur.6.d.6.i.in glo.circa fi.ibi,Si ergo in nocturna pollutione.& cap. teſtamentum.ca.di. & Auguſtinus in.18.lib. de ciuitate dei. cap. 12. in fi.dicit q delectari etiam falſo crimine, crimen uerum eſt: ita

dicendum est de istis strigijs q̃ sint ueræ & propriæ apostatæ, idololatræ, & hæreticæ, non quidem ea ratione quia prædicta contingant eis in somnys uel fantastice seu illusorie, sed propter complacentiam quam habent de prædictis cum deliberato consensu postea quãdo sunt extra prædicta somnia & extra prædictas fantasticas illusiones in uigilia & in propriis sensibus constitutæ, & credunt ea esse uera, et ea habent rata, tenentes firmiter in mentibus suis se fidem & dominum deum abnegasse, & credunt dæmonem esse suum uerum deum, & eum ut deum suum adorant, ut dictum est supra: & ideo tex. d. c. episcopi. dicit tales personas sceleratas retro post satanam conuersas, et q̃ dæmonũ illusionibus & fantasmatibus seductæ credunt se & profitentur cum Diana nocturnis horis dea paganorum, uel cum Herodiade, uel cum innumera multitudine mulierum equitare super quasdam bestias, & multarum terrarum spatia intempestæ noctis silentio pertransire, eiusque iussionibus obedire uelunt dominæ: & quia credunt & profitentur prædicta esse uera quæ in somnys seu fantasticis illusionibus eis contigerunt, ideo tex. iterum appellat eas perfidas & infideles, dum sequitur. Sed utinam hæ solæ in perfidia sua periissent, & non multos secum ad infidelitatis interitum pertraxissent. Quare sunt ueraciter & propriæ hæreticæ, et ideo sequitur in tex. q̃ qui hæc uera esse credunt, credendo a recta fide deuiant, & errore paganorũ inuoluuntur cũ aliquid diuinitatis aut numinis extra unum deum arbitrantur: quia quando solus spiritus ista patitur, infidelis est qui hæc nõ

in

in animo ſed in corpore euenire opinatur, ut tex. ſubdit ibidem: & ideo in fine illius canonis bene ſubditur, prædicandum eſſe & annuntiandum populis hæc omnino falſa eſſe & eũ qui talia credit fidẽ perdere, quod & nos inquiſitores dicimus, & conſtanter prædicare & annuntiare populis non ceſſamus.

10 Ecce ergo quam bene ex uerbis huius. c. epiſcopi. concluditur & clare probatur id quod ſuperius dixi, uidelicet, q̃ dato q̃ in ſomnys ſeu fantaſticis illuſionibus arte dæmonum procuratis uideatur ipſis ſtrigys quadam præſtigioſa apparitione ſe ad ludum dictum acceſſiſſe, dominum deum & fidem catholicam abnegaſſe, dæmonem ut deum adoraſſe, & alia ſuperius enumerata perpetraſſe, ex quo tamen tran ſactis illis ſomnys & fantaſticis illuſionibus retinent ea in mente, ac firmiter credunt ea eſſe uera, & conſtanter in tali credulitate perſeuerant, ſequitur q̃ ſint ueraciter & propriæ apoſtatæ, quia uere ſecundum ſuam opinionem receſſerunt a catholica fide, & etiam ſequitur quod ueraciter ſint idolatræ, firmiter tenentes ſe adorare dæmonem ut deum, & creaturam pro creatore ſe colere, ac de facto adorant & colunt: & credentes aliquid diuinitatis ſeu numinis extra unum deum eſſe, inuoluantur errore paganorum idola adorantium: ac etiam ſequitur q̃ deuiant a fide, & fidem perdunt, & ideo ueraciter ſunt hæreticæ, credendo q̃ ea quæ fiunt in ſomnijs & fantaſticis illuſionibus arte dæmonum procuratis ſint uera, & q̃ quæ in ſolo ſpiritu fiunt, etiam in corpore accidant, & inſuper credendo ſe poſſe dæmonum uirtute transmutari in gat

tas uel alias ſpecies, Quæ omnia cum ſint contra determinationem eccleſiæ, proculdubio ſunt hæretica, & ideo tex. hic appellat tales perſonas infideles & paganis deteriores, infidelitas autem in homine baptizato eſt hæreſis, & ita clariſſime patet quomodo. d. c. epiſcopi. nullomodo contra prædicta militat, neque contra nos obſtat.

11 Epilogando itaque omnia prædicta, dico q illud. c epiſcopi. non militat contra ea quæ dicta ſunt, neque obſtat quin prædictæ ſtrigiæ uadant corporaliter ad illum ludum, & quin realiter & ueraciter fidem abnegent & diabolum adorent, & ex conſequenti non obſtat quin ueraciter ſint hæreticæ, tum quia illud. c. non loquitur de iſta ſecta ſtrigiarum de quibus nos loquimur, & hoc eſt quia tempore quo celebratum fuit illud concilium Ancyrenſe, ex quo ſunt ſumpta uerba illius. c. ſed neque tempore quo fuit compilatum decretum, nondum inſurrexerat iſta ſtrigiarum ſecta, tum quia ſi quis bene conſideret ſenſum illius cap. non negabit quin ſit poſſibile tales ſtrigias ire corporaliter & pedibus ſuis in proprys ſenſibus & uigilantes ad ipſum ludum, ſed neque negabit quin ſit poſſibile eaſdem interdum uere, corporaliter, & realiter de loco ad locum a diabolo deferri, tum quia etiam nos non negamus quin interdū poſſibile ſit q ipſis ſtrigijs appareat in ſomnijs aut in fantaſticis illuſionibus, procurante dæmone cauſatis, quod uadant ad ipſum ludum, ipſæ uero, ueluti dormientes, ſeu uelut nil ſentientes, ueraciter inueniantur in domibus ſuis: imo etiam dicimus plura alia poſſe ſtrigijs arte

dæmonum illuſorie & fantaſtice apparere: nullomodo autem dicimus, neque aliquando opinati ſumus, aliquam creaturam uirtute dæmonum in aliã ſpeciem uere & realiter poſſe transformari: ſed neque dicimus uerum eſſe q̃ ea quæ fiunt in ſolo ſpiritu, accidant realiter in corpore. Tum poſtremo, quia dato ſed non conceſſo q̃ nullo modo uadant corporaliter ad ludum, ſed q̃ tantummodo in ſomnijs & fantaſticis illuſionibus uirtute dæmonum uideatur eis q̃ uadant ad ludum, & deum ac fidem abnegent, & dæmonem ut deum adorent, & alia ſic illuſorie ipſis ſtrigijs accidant, quæ in dicto ludo facere dicuntur: tamen exquo poſtea quando ſunt in uigilia & in propryſ ſenſibus conſtitutæ, credunt & firmiter tenẽt ſe ea feciſſe, & habent ea rata, ac eis omnibus conſentiunt cum animi complacentia, credentes firmiter ſe fidem catholicam abnegaſſe, ac dæmonem pro deo adoraſſe, & eum tanquam deum ſuum habere, & ſe nullo modo peccare, ſed potius ſe benefacere talia perpetrando, & in hac credulitate firmiter perſeuerant, adhuc clare conſtat q̃ ſint ueraciter apoſtatæ, idololatræ, & hæreticæ, & ideo tex. nominat eas ſceleratas, perfidas, & infideles: & dicit q̃ credentes talia fantaſtica & illuſoria eſſe uera, deuiant a recta fide, & fidẽ perdunt, ac inuoluuntur errore paganorum, & ſunt ipſis paganis deteriores, infidelitas aũt in homine baptizato eſt hæreſis, & ita per hæc omnia clariſſime patet quomõ dictũ cap. epiſcopi. totiens allegatũ nullo mõ militat cõtra nos inquiſitores, neque obſtat quin iſtæ ſtrigiæ ueraciter dicantur apoſtatæ,

idololatræ,& hæreticæ, quomodocunque dicatur, ſiue q̃ uadant corporaliter & realiter ad ludum, ſiue q̃ tantummodo in ſomnijs & fantaſticis illuſionibus arte dæmonum cauſatis eis talia contingant.

12 Cum ergo prædictæ ſtrigiæ ueraciter ſint hæreticæ & idololatræ ac apoſtate, quomodocunque dicatur, ſeu q̃ realiter uadant ad ludum, ſeu q̃ tantummodo in ſomnijs aut fantaſticis illuſionibus, ut dictum eſt ſequitur q̃ ad inquiſitores hæreticæ prauitatis pertinet contra eas procedere, & eas ſicut alios hæreticos punire, quod quidem patet. Et primo inquantũ dicuntur hæreticæ, patet per. c. ut officium. de hæreticis. li. 6. in prin. patet hoc ẽt inquantũ dicuntur idololatræ, offerentes ſacrificia dæmonibus, & eis nefarias preces emittentes, ut in glo. in uerbo. ſaperent. c. accuſatus, eis. ti. & li. §. Sane. ac etiam ipſos dæmones adorantes: nam ſi hæreticus punitur adorans hæreticum, ut. d. cap. accuſatus. §. ille quoque. quantomagis dæmonem adorans? Eſt enim contra illud domini mandatum, dominum deum tuum adorabis. Matthæi. 4. cap. Poſtremo hoc patet, inquantum dicuntur apoſtatæ: quia apoſtata a fide punitur ut hæreticus, quia uere hæreticus eſt, de quo habes ſupra in uerbo. Apoſtata. §. primo, ſecundo, & tertio.

13 Manifeſtantur autem ſeu deteguntur illi qui ſunt de hac ſecta ſtrigiarum, & ad notitiam eorum peruenitur duobus modis, uidelicet per confeſſiones ſociarum, & per coniecturas & præſumptiones. Primo ergo per confeſſiones & inculpationes ſociarũ: cum enim mutuo ſe cognoſcant in dicto ludo, ex con

sequenti possunt etiam mutuo se detegere & manifestare, & hoc præcipue quando plures separatim, & una seorsum ab altera, imo nesciente quid alia dixerit, conueniunt de eadem persona & de tempore quo eam uiderint, & in quibus locis, & hoc maxime quando tales inculpantes aliquam de earum societate, dicunt idem & affirmant coram facie illius quam inculparunt, & ita una post aliam separatim, & altera nesciente, idem affirmat in facie eius Et q̃ talis inculpatio seu manifestatio facta per socias faciat fidem contra illam quæ inculpatur, patet per ea quæ notantur in. c. in fidei fauorem. de hæreticis. lib. 6. Facit ad hoc glo. fi. in. cap. quoniam aliqua. de testi. uide de hoc supra in uerbo. testes. §. 17. & in uerbo. tortura. §. 29. Aduertas tamen & sis bene cautus tu inquisitor, ne interrogando de cõplicibus & sociabus unquam interroges an aliquam do uiderint talem uel talem, specificando aliquam uel nominando, neque permittas ab aliquo specificari uel nominari, sed interroges in communi & in generali quas socias habet, uel quas uiderit in tali ludo, & quid eas ibidem facere uiderit, & ei dicas q̃ nullo modo aliquam nominet nisi pro certo eam in ludo uiderit & cognouerit, & nisi pro certo uiderit uel scierit eam abnegasse fidem, & alia fecisse quæ ibi fieri consueuerunt. Aduertas insuper, & sis bene cautus, ne de facili facias aliquam detineri propter inculpationes talium strigiarum tantũ, quia posset contingere q̃ dæmon assumeret personam alicuius & se sub forma illius se præsentaret in ipso ludo, ut illam personam infamet, & tamen illa per-

ſona erit innocens, & de tali crimine nullo modo culpabilis: quare cautius ſecuriuſque procedes, ſi ex ſolis inculpationibus ſeu manifeſtationibus ſociarum non facies aliquam perſonam detineri, ſed ultra illas inculpationes factas per ſocias habeas aliqua alia indicia, ſeu coniecturas, uel præſumptiones, ſeu ſuſpiciones contra eandem quam uolueris detinere.

14 Deteguntur etiam, & ad notitiam eorum qui ſunt de hac ſecta uenitur alio modo, uidelicet per coniecturas & præſumptiones: quia in his quæ in ſecreto fieri conſueuerunt, proceditur ex coniecturis & præſumptionibus, ut dicitur in.l. fin. C. de procu. tuto. ubi gl. not. & Bal. in.l. quicunque. C. de fer. fugi. & in rubrica. C. de proba. nam indicium ſumptum ex experientijs & coniecturis quæ communiter accidere ſolent eſt ualidum, unde, ut dicit Panor. in.c. Oſius. de elec. in fi. argumentum a cõmuniter accidentibus tenet, & quando tali coniecturæ frequenter contingit adeſſe ueritatem, tunc eſt graue indicium, & æquiparatur præſumptioni iuris, ut notatur per Ci. in.l. metum. de dolo. ſiue agatur de probando uero hominis actu, ſiue de probando animo. ff. de ſica. l.i. §. ſed ſi claua. & .c. ſignificaſti. de homici. nam præſumptio non eſt aliud quã quædam ſuſpicio quæ cauſatur in animo iudicis uel cuiuſcunque ex uarijs coniecturis uel argumentis ſeu indicijs, ut dicit Panor. in.c. quãto. de præſump. col. 3. in fi. Ad omnia iſta uide ſupra in uerbo. indicium. §. quinto. & §. fi. & in uerbo. præſumpt. §. 5. Cum ergo abnegatio fidei, adoratio diaboli, con-

culcatio crucis, & alia quæ faciunt tales ſtrigiæ in ipſo ludo & alibi cum ipſo diabolo, omnia fiant in ſecreto & ſeorſum a fidelibus Chriſtianis, ideo neceſſe eſt q; contra eas procedamus ex coniecturis & præſumptionibus, & iſtæ coniecturæ ſeu præſumptiones ſunt aut faſcinationes puerorũ, uel maleficia cauſantia infirmitates, aut alia nocumenta circa homines utriusque ſexus, & etiã circa terræ fruges, uincarũ uuas, arborũ fructus, ac ẽt circa iumenta et alia diuerſorũ generum animalia, uel ẽt medicationes & curationes taliũ infirmitatũ & nocumentorum, quæ omnia fiunt uirtute diaboli, aut ipſo cooperante, ut per ſingula patebit: nam faſcinatio puerorũ, ut ab ipſa incipiam, ut dicit b. Thomas in prima parte, quæſtione centeſima decimaſeptima, articulo tertio, in reſponſione ad ſecundum argumentum, & ſuper epiſtolas Pauli ad Galatas, tertio capitulo lectione prima, eſt infectio procedens ab oculis infectis propter malitiam animæ, cooperante dæmone, & deo permittente: & hoc præcipue accidit in uetulabus in quibus ex malignitate quadã, cõtracta ex familiaritate uel pacto dæmonum, fit immutatio noxia & uenenoſa per uenas ad oculos earũ, et ab oculis ad rem inſpectam per ſpatium determinatũ, & ita aſpectus earum uenenoſus & noxius inficit pueros habentes corpus tenerum & de facili receptiuum talium impreſſionum, & ſic infirmantur & cibum nomunt, ut dicit beatus Thomas, ubi ſupra, per quem modum dicimus quod mulier actualiter menſtruata, ſi aſpiciat in ſpeculum purum & mundum, ſubito inficit & deturpat ipſum,

& basiliscus uidens hominem interficit ipsum, unde glo. super illud Pauli ad Galatas tertio. O insensati Galate quis uos fascinauit? dicit. Quidam habent oculos urentes, qui solo affectu inficiunt alios maxime pueros. Quot autem per has strigias realiter & uere inferantur nocumenta diuersis personis, & primo impediendo actus coniugales seu matrimoniales, patet per hoc, quia realiter inueniuntur effectus reales impedientes illos actus, ut patet per totum titulum de maleficiatis, & per Panor. & alios doctores ibi scribentes, & per.c.si per sortiarias. 33.q.i. & qualiter fiant maleficia circa actus istos matrimoniales, declarat Petrus de Palude in quarto sen.di.34.dicens, q; quia dæmon, ex eo q; est spiritus, habet potestatem super creaturam corporalem ad motum localem prohibendum uel faciendum, ideo potest corpora impedire ne sibi apropinquent directe uel indirecte interponendo se quandoque in corpore assumpto. Alio modo, quia potest refrigidare hominem ab actu illo, adhibendo occulte uirtutes rerum, quas optime nouit ad hoc ualidas. Tertio modo turbando extimationem & imaginationem, qua reddit mulierem exosam, quia potest in ipsa imaginatione imprimere. Alio modo, quia potest reprimere rigorem membri, sicut etiam motum localem reprimere potest. Quinto potest impedire illos actus matrimoniales, prohibendo missionem spirituũ ad membra inquibus est uirtus motiua, quasi intercludendo uias seminis, ne ad uasa generationis descendat, uel ne ab eis recedat. Insuper istæ strigiæ nocumenta inferunt uiris ac

mulieribus & iumentis ac beſtijs cũ maleficijs ſuis, cauſando diuerſas infirmitates, cooperante diabolo in quantum iſtæ ſtrigiæ accipiunt ab ipſo diabolo aliqua nociua, & ea præbent uiris ac mulieribus uel iumentis aut in cibo aut in potu, uel tangendo, aut ipſemet diabolus occulte applicat aliqua maleficia uel nociua in lectis uel ueſtibus, ſicut ſæpenumero inueniuntur in lectis uel ueſtibus aliqua quæ arte humana minime aut uix fieri uel componi poſſent, ex quibus ſic applicatis aut in lectis aut in ueſtibus, aut tactu, aut in cibo & potu, ſecuntur dolores capitis, torſiones uiſcerum, exſiccationes mẽbrorum, ſtomachi deſtructiones, & aliæ plures infirmitates, ex quibus ſæpe plures moriuntur. Idem etiam de iumentis & alijs animalibus, quæ ex talibus nociuis ſeu maleficijs ſic in cibo aut potu uel tactu eis applicatis ſæpe infirmantur & moriuntur, aut lacte priuantur, & hoc eſt quia, ut tangit beatus Tho. in ſecundo libro ſen. diſtinctione ſeptima tales infirmitates quæ generari poſſunt uirtute alicuius agentis naturalis, poſſunt etiam cauſari a dæmonibus applicantibus talia agentia naturalia ad cauſandas illas infirmitates, poſſunt autem diſcerni iſtæ infirmitates cauſatæ per ſtrigias, cooperante diabolo, per maleficia, ab illis quæ cauſatæ ſunt naturaliter iudicio medicorum. Nam ſicut dicitur. 26. q. 2. c. illud. ad hoc genus ſuperſtitionis pertinent omnes ligaturæ, & omnia remedia quæ medicorũ diſciplina condemnat, in quibuscunque rebus ſuſpendendis atque ligandis: ita dicimus, q̃ ubi medici periti ex aliquibus coniecturis uel circunſtantijs indi-

cant illam infirmitatem non ex defectu naturæ, neque ex aliqua causa naturali intrinseca, sed ab extrinseco accidisse, & ab extrinseco, ubi non fit ex ue nenosa infectione, quia sic sanguis uel stomachus malis humoribus esset repletus, tunc ex sufficienti diuisione iudicant effectum esse maleficialem. Cognoscitur etiam quando medici periti & bene practici uident infirmitatem esse incurabilẽ, ita ut nullis medicaminibus uel remedijs naturalibus æger possit releuari, imo potius cernunt ipsum in dies aggrauari. Inferunt etiam plura nocumenta cum suis maleficijs procurando grandines & alias aeris tempestates ad destruendum terræ fruges, uinearum uuas, & aliorum arborum fructus, & hæc omnia faciunt ac procurant cooperante ipso diabolo. Nam ut dicit beatus Tho. super Iob primo capitulo, necesse est confiteri q̃ deo permittente dæmones possint perturbationem aeris inducere, uentos concitare, & facere ut ignis de celo cadat. Quare igitur cum grandines & similes aeris intemperies procedant ex motu aliquorum naturalium, puta uaporum eleuatorum a terra, sequitur q̃ etiam diabolus sua uirtute, nisi impediatur a deo, possit tales uapores mouere, & illas grandines seu uentos ac pluuias causare. Sunt insuper aliqui uiri & aliquæ mulieres quæ ignorantes artem medicinæ, talia supra dicta maleficia destruunt, & infirmitates causatas a talibus maleficijs curant, & infirmos sanant, quæ quidem omnia cooperante dæmone faciunt, quod sic patet. Tum quia talia curant prius dæmones inuocando & consulendo, ac ab eis responsa expectan

do, unde cõmuniter taliter medicantes nolunt subito remediũ dare, sed aliquo tempore expectato, ut interim consiliũ diaboli requirant, postea adhibent remedia: tũ ẽt quia destruunt talia maleficia in una persona, sed illud maleficiũ alteri inferre coguntur: uel quia saltẽ illud tale maleficiũ non possunt remouere nisi aliud maleficiũ uel aliquid illicitum aut supersitiosum perpetrando. Cum ergo istæ strigiæ faciant talia maleficia & nocumenta, uel ea curent non nisi diabolo, ut prætactũ est, cooperante, & ipse dæmon cooperetur eis in talibus propter abnegationem fidei catholicæ, & ẽt quia ipsi diabolo seipsas ex toto dedicarunt, ut cõmuniter ipsæ strigiæ cõfitentur, cuius signum est, quia antequam abnegent fidem & diabolum adorent, nunquam possunt talia perpetrare, sequitur ergo de necessitate q̃ talia maleficia seu eorum curationes factæ modis supradictis euidenter probent aliquam personam strigiam. Quare quotiescunque aliqua persona, aut rixando, aut etiam non rixando, facit aliquas minas contra aliam personã dicens, quia tu mihi feciſti sic uel sic, ego faciã taliter q̃ senties si bene feciſti uel nõ, uel faciã q̃ eris male cõtenta de me, uel q̃ nunquam de tali re lætitiã habebis, & alias similes minas, & postea sequitur effectus, signũ est q̃ talis effectus sit causatus opera diaboli, præcipue quãdo non põt sciri quomõ aliter talis effectus sit secutus, & ideo tales minæ cum effectu sequente faciunt magnam præsumptionem & urgentem coniecturã q̃ talis minans sit strigia, & diabolo per abnegationem fidei dedicata, & erit indicium sufficiens ad ter

turam : ſicut de eo qui minatus eſt alteri de percutiendo eum, & demum fuit percuſſus & neſcitur a quo, præſumendum eſt q̃ fuerit ille qui minas intulit, de quo habes diffuſe in uerbo tortura. §. 26. ecce ergo quomodo per has coniecturas deteguntur illi qui ſunt de hac ſecta, & hoc maxime quia talibus coniecturis contingit frequenter imo quaſi ſemper ueritatem adeſſe, prout continua & cotidiana experientia docet, ideo faciunt magnum & graue indicium, ut habes ſupra in uerbo. indicium. §. quinto. Deteguntur etiam per aliqua ſigna, puta ſi faciunt ficas quando eleuatur corpus Chriſti, uel auertunt faciem a cruce, & ſimilia quæ faciunt cõmuniter illi qui ſunt de hac ſecta : & ſic finitur iſte tractatus ad laudem dei.

Prodijt in lucem opera R. P. Inquiſitoris Mediolanenſis.

REPERTORIVM
HVIVS OPERIS.

Abiurare quis teneatur.in uerbo.abiuratio.§.2.fo.2
Et in uerbo.practica.circa prin.fo.56.et in uerbo.re dire.§.i. *fol.67.*
Ad abiurationem faciendam poteſt quis compelli. eodem uerbo. §.3. *fol.2.*
Abiuratio qualiter fieri debeat.eodē uerbo.§.i.fo.2
Abiurationem hanc poteſt recipere inquiſitor ſine diœceſano.ibidem. §.4. *fo.2.*
Abſens contumaciter habetur pro præſente in præ iudicium ſui.in uerbo.contumax.§.3. *fol.20.*
Contra abſentem quomodo poteſt procedi.in uerbo. procedere.§.7. *fol.61.*
Sententia lata contra abſentem quomodo tenet. ibidem.§.8. *fol.62.*
Abſente legitima cauſa dicitur infirmitas.ibidem. §.9. *fol.62.*
Abſentem conuincendi datur ſingulariſſimus modus. ibidem.§.10. *fol.62.*
Abſente principali poteſt puniri fideiuſſor pœna pecuniaria.ibidem.§.11. *fol.62.*
Abſoluere poteſt inquiſitor ſuos cruceſignatos a multis.in uerbo.abſoluere.§.i. *fol.2.*
Abſoluere quomodo poteſt per ſe inquiſitor hæreticos redire uolentes.ibidem.§.2. *fol.2.*
Excommunicati uel interdicti ab inquiſitore, non poſſunt abſolui ab alio ſine mandato ſummi pontificis, præterquam in mortis articulo. in uerbo.excommunicati.§.i. *fol.25.*

Abuti sacramentis sapit hæresim, & inquisitor pōt punire tales. in uerbo. sacramētis abuti. §. i. f. 71.
Aduocare possunt inquisitores quoslibet peritos, & eis iniungere ut eis assistant in sententijs ferendis. In uerbo. aduocatis. §. 2. fol. 2. & in uerbo. inquisitor. §. 21. fol. 45
Et est in arbitrio inquisitorum aduocare quos uolunt. ibidem. §. 2. fo. 3.
De quibus peritis intelligatur, habetur ibid. §. 2. f. 3
Anima rationalis est immortalis. In uerbo. hæreticus. §. 14. fol. 31.
Quid debeat facere qui sic aduocatus est ab inquisitore. Ibidem. §. 4. fol. 3
An teneatur inquisitor sequi consilium eorum qui sunt uocati. Ibidem. §. 4. fol. 3.
Aduocati non admittuntur in causis ubi proceditur simpliciter & de plano. In uerbo. aduocati. §. primo. fol. 2.
Aduocatis prohibetur ne præstent fauorem hæreticis. Ibidem. §. i. fol. 2.
Alienatio bonorum facta per hæreticos non tenet, imo inquisitores uendicant sibi bona sic alienata. in uerbo. bona. §. 4. fol. 11.
Appellationis beneficium est expresse interdictum hæreticis & fautoribus ac defensoribus eorum. in uerbo. appellatio. §. i. fol. 3.
A qua sententia non possunt appellare hæretici & eorum fautores. habetur ibidem. §. 2. fol. 3. & in uerbo. Confessio. §. fi. fo. 20
Appellationis remotio operatur hoc, ꝙ iudex a quo non tenetur appellationi deferre. Ibidem. §. 3. fo. 3

Operatur etiam alios effectus. Ibidem. §.4. fol.3.
Appellationis remotio non impedit appellationem quando quis manifeste grauatur. Ibidem. §.5. f.4
Appellans a suspecto iudice, nisi prius proponat recusationem, nō impedit quin iudex procedere possit. Ibidem. nota. primo fol.4.
Appellans cogitur recedere ab appellatione, iudice reuocante grauamen. Ibidem. not.2. fol.4.
Iudex qui uult reuocare grauamen sine præiudicio suo quid facere debet. notabili.3. fol.4.
Vt appellatio sit ualida requiruntur decem. Ibidem notabili.4. fol.4.
Iudex a quo appellatur potest præfigere terminum appellanti ad prosequendam appellationem. Ibidem. nota.5. fol.5.
Sed etiam si iudex non detulit appellationi, potest tamen præfigere terminum appellanti & sub pœna excommunicationis. Ibidem. not.6. fol.5.
Et præfingendo terminum ad prosequendā appellationem non dicitur deferre appellationi. Ibidem. notabili.7. fol.5.
Et elapso dicto termino, si appellans non fuerit prosequutus appellationem, iudex procedere poterit. Ibidem. not.8. fol.5.
Iudex a quo appellatum est, potest quidem præfigere terminum ad prosequendam appellationem, non tamen potest præfigere terminum ad finiendum. Ibidem. not.9. fol.5.
Potest præfigi terminus non solum ad se præsentandū iudici ad quem, sed etiam ad faciendum fidem de sua præsentatione. Ibidem. not.10. fol.5.

Appellationi non dicitur deferre qui assignat terminum appellanti ad recipiendum responsionem uel apostolos. Ibidem.not.11. fol.6.
Contra appellantem notantur quatuor casus & tres contra iudicem. Ibidem. notabili.12. fol.6.
Appellationi friuolæ non debet iudex deferre. Ibidem.notabili.13. fol.6.
Appellatio quot modis dicatur friuola. Ibidem. notabili.14. fol.6.
Appellationi non deferat iudex nisi euidenter patet ad ipsam tenere. Ibidem.notabili.15. fol.6.
Quid facere debeat iudex si dubitat an causa appellationis sit probabilis uel non.Ibidem.notabili.16. fol.6.
Quæ dicatur causa probabilis. Ibidem.not.17.fo.7.
Exponens causam probabilem debet se offerre eam probaturum. Ibidem.notabili.18. fol.7.
Appellatio interposita, expressa una causa cum protestatione de exprimendis alijs,non potest postea per alias iustificare. Ibidem. notabili.20. fol.7.
Nec sufficit sola oblatio ad iustificandum appellationem.Ibidem. notabili.19. fol.7.
Appellans non comparens in termino assignato a iudice ad recipiendum responsionem suam,dicitur renuntiasse appellationi.Ibidem.not.23. fol.8.
Appellans non tenetur comparere coram iudice qui in termino assignato non dat apostolos sed dat alium terminum. Ibidem in eodem notabili.fo.8.
Iudex requisitus congruis loco & tempore tenetur dare apostolos,alioquin si procedat,processus erit inualidus.Ibidem. notabili.24. fol.8.

Quando dicatur locus congruus & tempus congruum. Ibidem. notabili. 25. fol. 8.
Quid facere debeat iudex quando quis cauilloſe appellat ut impediat proceſſum iudicis, habetur ibidem. notabili. 27. fol. 8.
Si apoſtoli dantur refutatorij, & ab hac rciectione non appellatur, habebitur tanquam temere appellans. Ibidem. notabili. 28. fol. 9.
Appellatio quādo dicatur fruſtratoria. not. 29. fo. 9.
Si non dantur apoſtoli eſt appellatio fruſtratoria ratione materiæ, & ſi iudex procedat in cauſa, proceſſus erit inualidus. In eodem notab. fol. 9.
Appellatio debet fieri in ſcriptis, nō tamen eſt opus q̄ legatur coram iudice, ſed ſufficit eam præſentari. Ibidem. notabili. 30. fol. 9.
Apoſtaſia perfidiæ quid ſit, in uerbo apoſtata. §. 2. fol. 10.
Apoſtata perfidiæ uere eſt hæreticus, & punitur ut hæreticus. eodem uerbo. §. pri. & §. 3. fol. 10.
Apoſtoli petendi ab appellante quid ſint, & quot ſint eorū ſpecies. in uerbo. appellatio. not. 21. fo. 7.
Apoſtoli prædicti qualiter ſint petendi & quando. in eodem uerbo. notabili. 22. fol. 7.
Apoſtoli debent dari aperti & expenſis appellantis. Ibidem. notabili. 26. fol. 8.
Arbitros iuris in cauſa ſuſpicionis poteſt cogere iudex ad ſuſcipiendum arbitrium, in uerbo. arbitros. §. primo. fol. 10.
Quibus iudex poteſt præfigere terminum competentem ad determinandam cauſam ſuſpicionis. Ibidem. §. 2. fol. 10.

Arreſtare quid ſit. uerbo. inquiſitores. §. 13. fol. 43.
Arreſtare poſſunt inquiſitores ſine diœceſano. Ibid. in eodem. §. & in uerbo. capere. fol. 12.
Bona hæreticorum ipſo iure ſunt confiſcata. In uerbo. Bona. § primo. fol. 10.
Et ſunt confiſcata a die commiſſi criminis. Ibidem in eodem. §.
Et poſſunt declarari eſſe confiſcata etiam poſt mortem hæreticorum uſque ad quadraginta annos. in eodem. §.
Bona clericorum hæreticorum quibus debeantur. Ibidem §. 2. fol. 10.
Poteſt quis declarari hæreticus etiam poſt mortem ad finem confiſcandi eius bona. Ibidem. §. tertio. fol. 11.
Bona hæreticorum uendita uel alienata poſſunt uendicari per inquiſitores nullo dato pretio. Ibidem §. quarto. fol. 11
De bonis hærcticorum nil debent habere ordinarij, ſeu diœceſani: & inquiſitores non tenentur eis reddere rationem de eis. Ibidem. §. 5. fol. 11.
Bona hæreticorum qualiter debeāt diuidi. Ibidem. §. 6. & 8. fol. 12.
Bona hæreticorum intelliguntur confiſcata non ſolum illa quæ ſunt in territorio ubi fit condemnatio, ſed etiam illa quæ ſunt in alio territorio. Ibidem. §. 7. fol. 12.
Cuius autem eſſe debeant bona ſita in alio territorio habetur ibidem in eodem. §.
Bona mobilia reperta in alio territorio debentur ſi-

ſco loci ubi facta eſt condemnatio contra reum. In eodem. § .in fi.

Capere & tutæ cuſtodiæ mancipare poſſunt inquiſitores ſine diœceſanis . in uerbo. capere. §.primo. fol.12.

Capi poteſt ille de cuius fuga timetur, abſque eo q̃ citetur. Ibidem.§.3. fol.13.

Carceres proprios poſſunt haberc inquiſitores.in uerbo.carceres.§.i. fol.13.

Qui ſint carceres qui debent eſſe communes diœceſanis & inquiſitoribus.ibidem.§.2. fol.13.

Carcerandus eſt ille pro quo uenit pœna corporalis imponenda.in uerbo.capere.§.2.fol.13. & in uerbo.fidciuſſor.§.4. fol.29.

Cautela prima quod tu iudex facias tibi dari licentiam a reo procedendi uſque ad ſententiam incluſiue.in uerbo.cautus.§.i. fol.13.

Cautela alia , quod , dato termino defenſionis , ſi quis uult renuntiare, facias ſcribi in actis quod renuntiat termino & non defenſioni . ibidem. §.ſecundo. fol.14

Cautela alia qualiter iudex procedere poteſt ad cõdemnationem & executionem non obſtante q̃ reus petat terminum ad defendendum . ibidem. §.tertio. fol.14.

Alia quod nunquam recipias reſponſionem illius qui dicit nego me culpabilem & ſimilia.ibidem. §.quarto. fo.14.

Alia quod tu iudex non recipias aliquam reſponſionem in maleficijs,ubi reus iuret de dicendo ueritatem.ibidem.§.5. fol.14.

Alia q̃ ad excludendas exceptiones dilatorias, ſi pars interrogata an uellit ibi experiri, & reſpondeat q̃ ſic, non poterit amplius recuſare iudicem. Ibidem. §. 6. fol. 14.
Citatio eſt neceſſaria ad ſententiam audiendam. in uerbo citatus. § 4. fol. 15.
Citatio facta ad domum tenet. Ibidem. §. 5. fo. 15.
Citatio continens in ſe notoriam iniuſtitiam, non artat citatum. Ibidem. §. 6. fol. 15.
Citatio facta per edictum tenet. Ibidem. §. 7. fo. 15.
Citatus ut compareat perſonaliter, tenetur comparere per ſe & non per procuratorem. Ibidem. §. primo. fol. 14.
Citatus pro crimine hæreſis ab ordinario & inquiſitore ſimul, debet primo obedire inquiſitori. Ibidem. §. 2. fol. 15.
Imo citatus primo ab ordinario & poſtea ab inquiſitore, debet deſerto iudicio ordinarij uenire ad inquiſitorem. Ibidem. §. 3. fol. 15.
Citatus ut compareat certa die & non determinata hora, debet comparere tali hora qua iudex poſſit incipere & finire actum incombentem. Ibidem §. 8. fol. 15.
Cõmittens crimen hæreſis in una diœceſi & poſtea ſe transferens ad aliam, poteſt citari per inquiſitorem illius diœceſis in qua commisſit crimen. Ibidem. §. 9. fol. 15.
Si quis citatur ad ſententiam, nõ ualet ſi dicatur ad audiendam uoluntatẽ iudicis. Ibidem. §. 10. fo. 16.
Si in citatione ponantur iſta uerba, niſi ueneris procedetur ad ſententiam, habent ea uerba uim peremptory. Ibidem. §. eodem.

Requisitio iudicis facta in præsentia partis ipso iudice sedente pro tribunali, habet uim peremptorij. In uerbo. monitio. fol. 52.

Ibidem si nuntius aliquem citat in præsentia iudicis. eodem uerbo. fol. 51.

Nuntio citanti an sit credendum. In uerbo. citatus. §. 12. fol. 16.

Clerici quomodo priuantur beneficijs quæ sunt adepti ad preces hæreticorum. In uerbo. clerici. §. primo. fol. 16.

Clerici non exhibeant hæreticis seu eorum fautoribus ecclesiastica sacramenta. Ibidem. §. 2. fo. 16.

Clerici scienter tradentes hæreticos ecclesiasticæ sepulturæ sunt excommunicati, & tenentur eos proprijs manibus extumulare, & locus ille perpetua caret sepultura. §. eodem.

Clerici instruentes hæreticos de dicenda falsitate, uel celanda ueritate, possunt castigari. Ibidem. §. 3. fol. 16.

Clerici delinquẽtes in crimine hæresis grauius sunt puniendi quam seculares. Ibidem. §. 4. fol. 17.

Clerici possunt torqueri pro crimine hæresis. In eodẽ. §. & in uerbo tortura. §. 31. fol. 84.

Clericis habentibus officium tabelionatus præcipitur quatenus teneantur ad conscribendũ ea quæ pertinent ad officium inquisitionis cum fuerint requisiti per inquisitores. in uerbo. præcipitur. §. primo. fol. 57.

Committere possunt inquisitores uices suas. In uerbo. Inquisitor. §. 2. fol. 41. & in uerbo. committere. §. primo. fol. 17.

Committere non poteſt uices ſuas delegatus epiſcopi, uel capituli ſede uacante, alteri ab inquiſitore. In uerbo. uicarius generalis. §. 3. fol. 90.
Committere poſſunt inquiſitores uicarys ſuis quod poſſint prædicare crucem, excommunicare, abſoluere, diſpenſare cum irregularibus, & pœnitentias iniungere. in uerbo. committere. §. ij. fo. 17
Committere ſibi inuicem poſſunt uices ſuas ordinarius & inquiſitor. In uerbo. tortura. §. 9. fol. 80
Commiſſarij inquiſitorum ſunt uicarij eorum. In uerbo. committere. §. primo. fol. 17.
Non eſt neceſſe q̃ uicarij inquiſitorum annum quadrageſimum attigerint. ibidem in. §. eodem.
Communicare proceſſum an teneatur inquiſitor ordinario. In uerbo. tortura. §. 5. fol. 80.
Confeſſio non curat ineptitudinem indicy. In uerbo confeſſio. §. i. fol. 18. præcipue ſi poſt ſit factus proceſſus. Ibidem. §. 4.
Confeſſio talis non poteſt reuocari, præcipue ſi eſt facta deliberato animo. Ibidem. §. 3. fol. 18.
Confeſſio perſeuerata non poteſt reuocari in criminalibus. Ibidem. §. 5. fol. 18.
Quæ ſit confeſſio recipiens excuſationes ex poſt facto & quæ non. Ibidem. §. 6. fol. 19.
Confeſſio eſt tantæ potentiæ, q̃ facta etiam coram iudice incompetenti tenetur confitens illam confirmare. Ibidem. §. 7. fol. 19.
Confitenti de ſe creditur etiam contra ſocios in crimine hæreſis. Ibidem. §. 8. in fi. fol. 19.
Confitenti de ſe creditur etiam ad conuincendum, præcipue ſi adſint aliæ præſumptiones. In eo-

dem.§.in prin. fol.19.
Confitenti crimen ſuum coram ſuo iudice, poteſt imponi quantuncunque grauior pœna, etiam ſi ſit confeſſus ſine directo proceſſu. Ibidem.
§.9. fol.19.
Confeſſio non læditur ex omiſſione ordinis iudiciarij. In eodem.§.in fi. fol.19.
Confeſſio facta in tormentis debet iterari ad banchum. Ibidem.§.10. fol.19.
Eſt in arbitrio iudicis ut faciat eum ratificare eo tẽpore quo ueriſimiliter ceſſauerit metus tormentorum. In eodem.§.
Confeſſus ſine tormentis,& non præcedentibus indicijs,habetur pro confeſſo. Ibidem.§.11.fo.20.
Et hoc præcipue ſi in ea perſeuerat. In eodem.§.
Confeſſus ſi appellat non auditur. Ibidem.§.12. fol.20.
Complices admittuntur ad teſtificandum in crimine hæreſis. In uerbo.teſtes.§.17. fol.78.
Conſentiens hæretico punitur ut hæreticus. In uerbo.conſentiens. Et ibi multiplex conſenſus declaratur. fol.20.
Conſentire poteſt ordinarius q̃ inquiſitor ſolus procedat. In uerbo.tortura.§.8. fol.80
Conſulibus & rectoribus ciuitatum & locorum præcipitur quatenus obediant inquiſitoribus circa captionem & cuſtodiam hæreticorum. In uerbo. præcipitur.§.3. fol.58.
Coniectura orta ex probabilibus facit indicium. In uerbo.Indicium.§.4. fol.35.
Coniecturæ quando contingit frequenter adeſſe

ueritatem, tunc eſt graue indicium. Ibidem. §. 5. & §. fin. fol. 36.
Ex coniecturis proceditur in his quæ in ſecreto fieri conſueuerunt. In uerbo. tortura. §. 14. fol. 82. & in uerbo ſecta quædam. §. 14. in prin. fol. 99.
Contumax dicitur ille qui non paret mandato iudicis, uel ſe abſentat a iudicio. In uerbo. contumax. §. primo. fol. 20.
Contumax habetur pro confeſſo ſi perdurat in contumacia. In eodem. §.
Contumax abſens habetur pro præſente in præiudicium ſui. Ibidem. §. 3. fol. 20.
Contumax quomodo habetur pro conuicto, & poteſt ferri contra eum ſententia diffinitiua. Ibidem. §. 4. fol. 21.
In contumacia quomodo præſumitur pertinacia contumacis. Ibidem. §. 5. fol. 21.
Conuincitur aliquis in crimine quatuor modis. In uerbo. conuincitur. §. 1. fol. 21.
Conuincitur etiam ſi pro contumacia in cauſa hæreſis incurrit excommunicationem & eam ſuſtinuit per annum. Ibidem. §. 2. & 3. fol. 21.
Copiam indiciorum quomodo nō tenetur tradere inquiſitor ei contra quem procedit. In uerbo. tradere. fol. 89.
Cruceſignati in ſubſidium fidei tenentur deferre ſignum crucis patenter. In uerbo. cruceſignati. §. primo. fol. 21.
Cruceſignati tempore generalis interdicti poſſunt de licentia inquiſitoris intereſſe diuinis & eccleſiaſtica recipere ſacramenta. Ibidē. §. 2. fol. 22

Cum cruceſignatis, ſi ſunt clerici, poteſt inquiſitor diſpenſare ſuper irregularitate. In eodem. §. f. 22.
Cruceſignati recuſantes dare pecuniam inquiſitori indigenti & petenti pro officio inquiſitionis, ſunt excommunicati ipſo facto. Ibidem, §. 3. fol. 22.
Cuſtodes carcerum inquiſitoris debent iurare coram epiſcopo & inquiſitore q̃ fideliter ſuum officium exercebunt & ſeruabunt ea quæ ponuntur in clementina pri. de hæreticis. In uerbo. cuſtos carcerum. fol. 22. & in uerbo officiales. fol. 54.
Defenſio iuſta & æqua reſeruatur cuilibet contra quem agitur in crimine hæreſis. In uerbo. defenſio §. i. fol. 22.
Defenſio legitima eſt de iure naturali, & ideo nulli eſt auferenda. Ibidem. §. 2. fol. 23.
Defenſio fruſtratoria magis impediens proceſſum quam reſpiciens ueritatem non eſt de iure naturali, ideo eſt repellenda. In eodem. §.
Defenſor hæreticorum quis dicatur. In uerbo. defenſor. §. i. fol. 23.
Defendens aliquem iuſte in iudicio, putans eum inculpabilem, non ligatur aliqua culpa. Ibidem. § ſecundo. fol. 23.
Defenſor dicitur etiam ille qui receptat & celat hæreticos. Ibidem. §. 3. fol. 23.
Defenſores hæreticorum ipſo facto ſunt excommunicati. Ibidem. §. fi. fol. 23.
Dæmones inuocare quando ſit hæreticum uel non. eodem uerbo. §. i. & 2. fol. 22.
Diuinatio quando ſapiat hæreſim manifeſte. Eodem uerbo. §. i. & 2. fol. 24.

Domini temporales tenentur obedire inquiſitoribus circa captionem & cuſtodiam hæreticorum. In uerbo.præcipitur.§.3. fol.58.

Et etiam tenentur facere duci hæreticos in carcerē inquiſitorum uel ad locum ubi uoluerint inquiſitores.In eodem.§.

Et ſunt excommunicati ipſo facto ſi proceſſum ſeu ſententiam inquiſitorum directe ucl indirecte impediuerint.Ibidem.§.5. fol58.

Dubius in fide quomodo eſt hæreticus. In uerbo.dubius. fol.24.

Errans per ſimplicitatem in aliquo articulo fidei uel in aliquo ſacramento eccleſiæ non debet ut hæreticus puniri.Iodem uerbo.

Exceptio quando & quomodo ſit admittenda. In uerbo.exceptio.§.1.in prin. fol.25.

Exceptio poteſt recuſari quando præſumitur q̄ malitioſe excipiatur.in eodem.§. fol.25.

Contra malitioſe excipientem, & improbe dilationes petentem, datur optimum remedium. Ibidem.§.2. fol.25.

Iudex non dicitur grauare partem ex hoc ſolo quod non admiſit exceptionem probabilem. Ibidem. §.3. fol.25.

Excommunicare, ſuſpendere, & interdicere, poſſunt inquiſitores.In uerbo.inquiſitor.§.17. fol.44.

Excommunicati & interdicti ab inquiſitore nō poſſunt abſolui ab ordinario neque ab alio ſine mandato ſummi pontificis præterquam in mortis articulo.In uerbo.excommunicati.§.1. fol.25.

Excommunicatio ſi profertur propter contumaciam

non eſt neceſſe illum citari ad audiendum ſententiam. In uerbo. excõmunicati. §. 2. fo. 26.
Excommunicatus iterum poteſt excommunicari. In uerbo. excommunicatio. §. 3. fol. 26.
Examinationi teſtium in cauſa hæreſis debent præſentes eſſe duæ religioſæ & diſcretæ perſonæ. In uerbo. teſtes. §. 7. fol. 76.
In examinatione teſtium iudex debet eſſe ſolicitus ut interroget de cauſa ſcientiæ & de inimicitia teſtium. Ibidem. §. 2. fol. 75.
Examinari debet teſtis an deponat de credulitate. Ibidem. §. 8. fol. 77.
Examinari debet teſtis an cognoſcat perſonam contra quam deponit, & etiam de alijs circunſtantijs. Ibidem. §. 9. fol. 77.
Debent etiam examinari de cauſis ſcientiæ. Ibidem. §. 10. fol. 77.
Quæ ſit autem ſufficiens cauſa ſcientiæ. Ibidem. §. 11. fol. 77.
Executio contra damnatos de hæreſi eſt faciendæ pro parte per officiales & rectores ſeculares, alioquin ſunt excommunicati. In uerbo. executio. §. 1. fol. 26.
Talis executio non eſt differenda etiam ſi appellatur. Ibidem. §. 2. & 3. fol. 26.
Ad talem executionem faciendam poteſt iudex ſecularis compelli ab inquiſitore, licet non exhibeatur ſibi proceſſus. Ibidem. §. 6. & 7. fol. 27.
Fama quid ſit quo ad iuris effectum, & quomodo differt a rumore. In uerbo fama. §. primo. fol. 27.

Fama in criminalibus quid operatur. Ibidē. §. 2. f. 28
Fama in criminalibus multum ponderatur. Ibidem. §. 4. fol. 28.
Ex fama quomodo poteſt quis condemnari uel poni ad torturam. Ibidem. §. 3. 5. & 6. fol. 28
Fautor eſt qui impedit ne ueritas in ueniatur. In uerbo. fautor. §. 4. fol. 29.
Fautor hæreticorum quis dicatur. In uerbo fautor. §. 1. 2. 3. & 4. fol. 28.
Fautorum pœna quæ ſit. In uerbo. defenſſor hæreticorum. §. fi. fol. 23.
Fideiuſſor non poteſt interuenire in cauſa criminali. In uerbo. fideiuſſor. §. primo. fol. 29. & in uerbo. capere. §. 2. fol. 13.
Si fideiuſſor interueniat, non debet tamen decapitari, licet ille pro quo fideiusſit fugam ceperit. In eodem uerbo. fideiuſſor. §. 2. fol. 13.
Punietur tamen ille fideiuſſor pœna pecuniaria arbitrio iudicis. In eodem. §.
Qui fideiusſit de præſentando aliquem totiens quotiens placuerit curiæ, præſentando eum bis eſt liberatus. Ibidem. §. 3. fol. 29.
Filij hæreticorum priuati ſunt hæreditate parentum, dato q̄ ipſi filij ſint catholici. In uerbo. filij. fol. 29.
Hoc uerum eſt ex rigore, ſed ex miſericordia non perdunt bona ex quo ſunt catholici. Ibidem.
Fuga cum pub. uoce & fama facit q̄ quis poſſit torqueri. In uerbo. fuga. fol. 30.
Fugitiuus remittendus eſt ad inquiſitorem ſub quo deliquit. In uerbo. fuga. §. 2. & 4. fol. 30.

Poſſet

Posset etiam inquisitor illius loci ubi reperitur eum punire. Ibidem. §. 3. fol. 30.
Fugiens de carcere ubi positus erat ad pœnitentiam potest ut hæreticus condemnari. ibidem. §. fi. fo. 30
Hæresis crimen grauius est quam crimen læsæ maiestatis. In uerbo. Heresis. §. i. fol. 31.
Hæreticus quis dicatur eodem uerbo per totum.
Ad hoc ꝙ quis dicatur hæreticus proprie quatuor requiruntur. Ibidem. §. 21. fol. 32.
Ieiunia non possunt inquisitores indicere ad eruendā ueritatē sine diœcesano. In uerbo. Ieiunia. f. 33
Inculpatio socij in quibus casibus est sufficiens indicium ad torturam. In uerbo tortura. §. 29. f. 84
Indiciū unde dicatur. In uerbo. Indiciū. §. i. &. 2. f. 35
Indicia possunt etiam capi pro præsumptionibus uiolentis. ibidem. §. 3. fol. 35.
Indicium est coniectura ex non necessarijs orta, a quibus potest abesse ueritas. Ibidem §. 4. fol. 35.
Quando tali coniecturæ frequenter contingit adesse ueritatem, tunc est graue indicium. Ibidem. §. 5. fol. 36.
Quæ indicia sufficiant ad torturam, & utrum unū uel plura requirantur, relinquitur arbitrio boni iudicis. Ibidem. §. 7. fol. 36.
Indicium ad torturam est fama cum fuga. Ibidem §. 8. fol. 36.
Indicia duo leuia constituunt unum sufficiens ad torturam. Ibidem. §. 9. fol. 36.
Indicia minora quam semiplena probatio sufficiunt ad torturam. Ibidem. §. 10. fol. 36.
Indicium sumptum ex experientijs quæ communi-

ter accidere ſolent, eſt ualidum. ibid. §. ſi. fol. 36
Indicium ualidum ad torturam eſt confeſſio facta extra iudicium. in uerbo. tortura. §. 21. fol. 83.
Fama ſi eſt uehemens contra aliquem de aliquo crimine, eſt indicium ſufficiens ad torturam. in uerbo. tortura. §. 19. fo. 82
Indulgentia cruceſignatorum quanta ſit. in uerbo. indulgentia. per totum. fol. 37.
Indulgentia eorum qui fauent officio inquiſitionis patet ibidem per diuerſos ſummos pontifices.
Indulgentia quam poſſunt dare inquiſitores ibi declaratur per ſummos pontifices plures.
Infamia quomodo facit q̃ poſſit procedi contra aliquem. in uerbo. infamia. §. i. fol. 38.
Infamia facit quod poſſit indici purgatio. ibidem. §. ſecundo. fol. 38.
Ad probandum infamiam ſufficiunt duo uel tres teſtes bonæ famæ. ibid. §. 3. fol. 38
Et ſufficit q̃ dicant illum infamatum in tali contrata. ibidem. §. 4. fol. 38.
Et ſufficit ſi audierint a diuerſis & non in eodem loco uel in eodem tempore. ibid. § 5. fo. 38
Nec eſt neceſſe quod teſtes infamiæ concordent ſuper cauſis ſcientiæ, nec unus teſtis habet concordare cũ alio de loco uel tempore. ibid. §. 6. fo. 39
Niſi conſtet de infamia nõ debet inquiri contra aliquem de ueritate criminis. ibid. §. 7. fol. 39
Infamia probata per teſtes, an poſſit inquiſitus probare ſe eſſe bonæ famæ. ibidem. §. ſi. fol. 3.
Iniurians inquiſitorem poteſt puniri per eum. eodem uerbo.

Imagines facere ad prouocandum amorem mulierum non ſapit hæreſim manifeſtam. eodem uerbo. fol.40.
Inpœnitens quis dicatur. In uerbo impœnitens. §.i. ij.&.iij. fol.34.
Quomodo appareat an aliquis ſit uere pœnitens. ibidem.§.4. fol.35.
Non implentes pœnitentiam iniunctam quomodo ſint impœnitentes. ibidem.§.5. fo.35
Præſumitur impœnitens qui poſt conuerſionem incidit in manifeſtum peccatum. ibidem.§.fi. fo.35.
Impedientes officium inquiſitionis contra hæreticos quomodo ſunt excõmunicati. in uerbo. impedientes.§.i. fol.33.
Cum ſolis minis & terroribus dicitur quis impedire officium. ibidem.§.2. fol.33.
Impedientes quocunque modo poſſunt puniri per inquiſitorem per eccleſiaſticam cenſuram. ibidem. §.3.&.4. fo.34.
Si impedimentum non eſt notorium, ſed ſunt aliquæ coniecturæ, poteſt inquiſitor compellere illum ad præſtandum cautionem de non impediendo. ibidem.§.fi. fol.34.
Impediens cuiuſcunque cõditionis & dignitatis ſit põt puniri ab inquiſitore. in eodem.§.in fi. fol.34.
Implorare auxilium a dæmone quomodo eſt apoſtaſia a fide. in uerbo implorare. fol.34.
Inuocare dæmones an ſit hæreticum. in uerbo. dæmones inuocare. fo.22.
Inquiſitio contra aliquem quando debeat formari. in uerbo. inquiſitio.§.i. fo.40.

Inquisitio nisi habeat debitam formam non tenet. Ibidem. §. 2. fol. 40.
De substantia inquisitionis, et q̃ procedat fama pub. a fidedignis, fallit tamen in certis casibus. Ibidem. §. 3. fol. 40.
Fallit etiam in crimine hæresis in eod. §. in fi.
Quomodo inquisitor non tenetur facere fidem reo de tali diffamatione procedente. Ibid. §. 4. fo. 41.
Ex probationibus receptis in generali inquisitione potest procedi contra aliquem, nec est necesse illas probationes de nouo recipi. ibidem. §. fi. fo. 41
Inquisitorum iurisdictio dependet immediate a Papa. In uerbo. Inquisitor. §. i. fol. 41.
Inquisitor debet attigisse quadragesimum annum. In eodem. §. in fi. fol. 41
Inquisitor potest cõmittere uices suas & eas reuocare cum uoluerit. Ibidem. §. 2. fol. 41.
Inquisitor non potest se intromittere de diuinationibus & sortilegys nisi sapiant hæresim manifeste, neque de quæstionibus usurarum. Ibidem. §. 3. fol. 41. nisi ut in. §. fi. eodem uerbo. fo. 47
Inquisitores non possunt inquirere contra episcopos de crimine hæresis, & quomodo. ibid. §. 4. fo. 42.
Inquisitores fratrum præd. non possunt procedere cõtra fratres minores neque econuerso. ibidem. §. 5. fol. 42.
Inquisitores non possunt procedere contra aliquem officialem uel nuntium curiæ Romanæ. ibidem. §. 6. fol. 42.
Quomodo possunt inquisitores inquirere de ueritate criminum non receptis testibus super infamia.

ibidem.§.7. fol.42.
Inquisitores possunt procedere contra eos quos habent suspectos propter aliquam siniſtram uitam, aut quia diu sustinuerunt aliquam excommunicationem.ibidem.§.8. fol.42.
Inquisitores & eorum substituti ipso facto sunt excommunicati si malitiosè alicui crimen hæresis uel impedimentum officij alicui falso imponant, aut omiserint procedere contra aliquem contra quē est procedendum.ibidem.§.9. fol.42.
Inquisitores & eorum substituti sunt excommunicati ipso facto, si pecunias modis illicitis prætextu officij inquisitionis extorquent.ibid.§.10.f.42
Inquisitores fratrum præd.in prouincijs suis possunt fratres minores & alios mendicantes compescere ne prædicent.ibidem.§.11. fol.43.
Inquisitores possunt conuocare clerum & populum ciuitatum & locorum prout uiderint expedire. ibidem. §.12. fol.43.
Item possunt sine diœcesano capere, arrestare, & tutæ custodiæ mancipare,tradendo ēt duro carceri ad custodiam tantum.ibidem.§.13. fol.43
Item possunt habere officiales armatos,& concedere licentiam deferendi arma,& si dominus temporalis in hoc impedierit,potest puniri per eos. ibidem.§.14. fol.43.
Inquisitorum iurisdictio est delegata a Papa, ideo est maior, nobilior, & fortior, iurisdictione ordinarij in negotio hæresis.ibidem.§.15. fol.44.
Inquisitores non possunt dici ordinary. ibidem. §.16. fol.44.

Inquisitores possunt excommunicare, suspendere, & interdicere. ibidem. §. 17. fo. 44.

Item possunt exercere suam iurisdictionem contra fautores hæreticorum licet non sint hæretici. ibidem. §. 18. fol. 44.

Item possunt compellere hæredes hæreticorũ et fautorum ad implendam pœnitentiam iniunctam defunctis in bonis temporalibus. in eodem. §.

Item possunt priuare hæreticos & defensores eorum quibuscunque officijs publicis, honoribus, & dignitatibus, sine consilio diœcesanorum. ibidem. §. 19. fo. 44

Non tamen possunt priuare dignitatibus seu beneficijs ecclesiasticis sine consilio diœcesanorum. in eodem. §.

Item possunt per se & separatim ubique in prouincia sibi commissa officium suum exercere. ibidem. §. 20. fol. 45.

In tribus tamen prohibitis per cle. i. de hæreticis. nõ possunt sine diœcesano, si copiam eius infra octo dies poterunt habere postquam fuerit requisitus. in eodem. §.

Item possunt aduocare quoslibet peritos, uidelicet, doctos & literatos, theologos, canonistas, & legistas, & eis ut humiliter pareant iniungere in uirtute obedientiæ, & si secretum reuelauerint possunt eos excommunicare. ibidem. §. 21. fol. 45.

Item possunt inquisitores facere sibi assignari a quibuscunque scripta & processus factos contra hæreticos. ibidem. §. 22. fol. 45.

Item possunt procedere contra eos qui se absenta-

uerunt a prouincia in qua cõmiſerunt crimen hæreſis.ibid.§.23. fol.46.
Sed an inquiſitor teneatur eũ remittere ad eũ inquiſitorẽ in cuius prouincia deliquit.ibid.in.§.24.f.46.
Quam iurisdictionem habet inquiſitor loci in quo ẽ cõmiſſum delictum ſupra delinquentem qui ſe abſentauit.ibidem.§.25. fol.46.
Vnus inquiſitor poteſt citare aliquem exiſtentem in territorio alterius inquiſitoris.in eodem.§.in.fi.
Iniungitur inquiſitoribus ꝙ procedant contra pertinaciter affirmantes ꝙ exercere uſuram non ſit peccatum.Ibidem.§.27. fol.47.
Inquiſitores poſſunt per alios facere recitari ſuas ſententias ſicut epiſcopus.ibidem.§.28. fol.47.
Inquiſitor poteſt procedere ſine diœceſano quando non poteſt habere copiam ipſius,ut quia eſt in remotis,uel quando diœceſanus requiſitus,infra octo dies noluerit aut neglexerit uenire.in uerbo.tortura.§.2.&.3. fol.79.
Inquiſitor non tenetur requirere diœceſanum niſi ſemel,& ſufficit ꝙ requiratur per nuntium uel per epiſtolam,neque eſt neceſſe ꝙ exprimatur terminus.in eodem uerbo.tortura.§.6.&.7. fol.80.
Inquiſitor an debeat communicare proceſſum diœceſano & quando.in eodem uerbo.tortura.§.quinto. fo.80.
Inquiſitor an teneatur tradere reo copiam indiciorũ & proceſſus.in uerbo.tradere copiam. fol.89.
Inquiſitor poteſt punire proferentem uerba hæreticalia licet iocoſe & per lubricum linguæ proferat.in uerbo.uerba hæreticalia.§.i. fol.89.

Iudæi inducentes Christianos ad ritus eorũ, possunt puniri ab inquisitore.in uerbo.Iudæi.§.i. fol.48.
Iudæi baptizati etiam metu mortis, si postea redeunt ad iudaismum, possunt puniri per inquisitores, dummodo non fuerint coacte baptizati.ibidem.§.2. fol.48.
Iudæi dogmatizantes inter Christianos q̃ exercere usuram non sit peccatum, uel contra humanitatẽ Christi, possunt puniri.ibidem.§.3. fol.48.
Iudæus impediens alium Iudæum uolentem baptizari ne baptizetur, potest puniri per inquisitores.ibidem.§.4. fol.49.
Iudex extra prouinciam suam non potest excommunicare nec absoluere.in uerbo.iudex.§.i. fo.49.
Iudex dicitur illud posse quod honeste potest.ibidem.§.3. fo.49
Iudex si in aliquo errauit non seruando ordinem inquisitionis, debet prudenter & caute se corrigere.ibidem.§.4. fol.49.
Iudicare debet iudex secundum allegata & probata.ibidem.§.2. fol.49.
Iudex debet laborare ne uilescat eius auctoritas. ibidem.§.5. fol.49.
Iudex seu inquisitor generalis an possit corrigere sententiam suam diffinitiuam.ibid.§.6. fol.49.
Iudex ecclesiasticus potest inhibere iudici seculari ne procedat in causa dependente ex causa quæ oritur coram ipso iudice ecclesiastico.ibid.§.fi.fo.50
Iurisdictio delegata dignior est ordinaria, et ideo si appellatur ab episcopo & inquisitore simul procedentibus, non est appellandum ad metropoli-

tanum epiſcopi ſed ad Papam .in uerbo. iuris-- dictio. fol.50.
Litis conteſtatio & libelli oblatio non exiguntur in cauſa hæreſis.in uerbo.Litis conteſtatio. fol.50.
Litis cõteſtatio eſt negotij principalis hincinde apud iudicem facta narratio & ſubſecuta reſponſio. ibidem.
Locus iudicij debet eſſe ſecurus omnibus uenturis ad iudicium, aliter poteſt appellari .in uerbo. Locus iudicij.§.i. fol.50.
Vbicunque notorium eſt locum non eſſe tutum,poteſt pars citata de citatione nihil curare . ibidem. §.2. fo.50.
Locus debet eſſe ſecurus non ſolum partibus ſed ẽt inquiſitori ſeu iudici.ibidem.§.3. fol.50.
Locus congruus ad petendum apoſtolos quis dica-- tur,& quis dicatur incongruus.in uerbo. appella tio.notabili.25. fol.8.
Mala fides alicuius deprehenditur per uerba.in uer bo.Mala fides. fol.50.
Male ſentire de ſacramentis & articulis fidei di-- citur ille qui aliter ſentit de eis quam prædicat Romana eccleſia.in uerbo.Male ſentire.§.i.f.50
In ſpectantibus ad fidem debemus id ſequi quod ſer uat eccleſia Romana,in alijs autem non.in uer- bo.matrimonium.§.fi. fol.51.
Contrahens matrimonium cum duabus ſimul uiuen tibus per uerba de præſenti,male ſentit de ſacra mento matrimonii, & ideo inquiſitor poteſt pro- cedere contra eum.ibidem.§.1. fo.51
Quomodo poteſt procedere contra religioſum pre-

feſſum qui exiuit de ordine & duxit uxorem. ibi dem. §. 2. *fol. 51.*

Monitio iudicis facta in præſentia partis ipſo iudice ſedente pro tribunali, habet uim peremptory. iu uerbo. monitio. *fol. 52.*

Idem ſi nuntius citat in præſentia iudicis. ibidem.

Talis ſic monitus non comparens eſt uerus contumax, & ideo non poteſt appellare. ibidem in fi.

Modus formandi inquiſitionem contra defunctos. in uerbo. modum. *fo. 52*

Mortui hæretici poſſunt excommunicari. in uerbo. mortui. §. i. in prin. *fol. 52.*

Et poſſunt hæretici accuſari poſt mortem, & hoc uſque ad quadraginta annos, propter bona tantum. ibidem in eodem. §.

Mortui excommunicati poſſunt abſolui poſt mortem. ibidem. §. 2. *fol. 52.*

Minor. 25. annis non habet perſonam ſtandi in iudicio. in uerbo. minor. in prin. §. i. *fol. 51.*

Et ſi etiam ſponte confitetur, talis confeſſio nō obeſt ei. ibidem in eodem. §.

Et ideo ſi habes talem minorem in fortiam tuam pro crimine hæreſis, des ei curatorem antequam recipias eius reſponſionem. ibidem in eodem. §.

Minor debet habere curatorem ante torturam, non tamen debet curator interuenire in actu torturæ & confeſſionis. ibidem. §. 2. *fol. 51.*

Si minor habens curatorem confitetur in tormentis, talis confeſſio ualet. in eodem. §.

Nobilis magis punitur pœna ſpirituali & pecuniaria quā ignobilis. in uerbo. nobilis. §. i. in prin. f. 52

Sed pœna corporali magis punitur ignobilis quam nobilis.in eodem.§.

Licet cum proceditur ad correctionem peccati non sit facienda distinctio inter magnum & paruum, tamen in modo puniendi & in generibus pœnarum bene fit distinctio.ibidem.§.2. fol.52

Nomina accusantium prauitatem hæreticam seu deponentium super ea non sunt publicanda, nihilominus eorum dictis plena fides adhibeatur seu præbeatur.in uerbo.nomina.§.1. fol.53.

Quod autem immineat periculum si publicentur talium nomina, relinquitur conscientiæ inquisitorum.ibidem.§.2. fol.53.

De quo periculo intelligatur.ibidem.§.3. fol.53.

Quare speciale est in crimine hæresis q̃ deponentium nomina non publicentur.ibidem.§.4.fo.53.

Notarij inquisitorum debent iurare coram episcopo & inquisitore q̃ fideliter suum officium exercebunt.in uerbo.notarij.§.1. fol.53.

Notarij prædicti possunt recipere salarium ab inquisitis.ibidem.§.2. fol.53.

Notarij possunt cõpelli ab inquisitore ad assignandum sibi processus quoscunque contra hæreticos si quos habent.in uerbo.inquisitor.§.22. fol.45.

Notorium quid sit & quotuplex sit.in uerbo.notorium.§.1. fol.53.

In notoriis non seruatur ordo iudiciorum.ibidem.§.secundo. fol.54.

In nocte nõ debet ferri sententia neque expediri aliquis actus iudicialis.in uerbo.nox. fol.54.

Offendens fidem potest puniri.in uerbo.offendens.§.primo. fol.54.

Si aliquis offendat aliquem de familia inquisitoris, potest procedi contra eum tanquam contra turbatorem officij. ibidem. §. 2. fol. 54.

Officiales officij inquisitionis debent iurare corā episcopo & inquisitore q̄ suum officium fideliter exercebunt. in uerbo. officiales. fol. 54.

Opponentes se officio inquisitionis domini temporales, potestates, seu rectores locorum, ipso facto sunt excōmunicati. in uerbo. præcipitur. §. fi. f. 58

Ordo iuris qui est substātia iudiciorum, si nō seruatur, nihil agitur. in uerbo. ordo iuris. §. i. fol. 54.

Quæ sint de substātia iudiciorum. ibidē. §. 2. fol. 54.

Si constat de crimine alicuius, & petit restitutionem propter ordinem iudiciorum non seruatum, non est audiendus. ibidem. §. 3. fol. 54.

Pœnam pecuniariam non possunt imponere inquisitores pro crimine hæresis. in uerbo. pœna pecuniaria. §. i. fol. 55.

Possunt tamen imponere talem pœnam defensoribus & fautoribus hæreticorum, & talis pecunia debet cōuerti in aliquod opus pietatis. in eo. §

Potest etiam imponi talis pœna pro ferentibus uerba hæreticalia iocose uel ex fatua simplicitate. ibidem. §. 2. fol. 55.

Potest etiam imponi hæreticis non implentibus pœnitentiā eis iniunctam, si bona seruata sunt. ibidem. §. 3. fol. 55.

Aliam pœnam possunt imponere inquisitores. ibidem. §. 4. fol. 56.

Si diuersæ pœnæ sint statutæ, minor debet imponi, & si singulæ non sufficiunt, tunc omnes sunt

imponendæ.ibidem.§.fi. fol.56.
Pertinax quis dicatur.in uerbo pertinax. fol.54.
Poteſtatibus præcipitur quatenus obediant inquiſitoribus circa captionem & cuſtodiam hæreticorum.in uerbo.præcipitur.§.3. fo.58.
Poteſtates debent iurare q̃ inuiolabiliter obſeruabunt & obſeruari facient a ſubditis conſtitutiones contra hæreticos editas,& qui iurare noluerint ſint priuati officijs ſuis. in eodem uerbo. præcipitur.in eodem.§.
Poteſtates tenentur ſibi relictos & condemnatos de hæreſi ſtatim recipere & indilate debita animaduerſione punire.in eodem uerbo.§.4.fo.58.
Poteſtates ſi ſe opponunt officio inquiſitionis, aut ipſum directe uel indirecte impediunt, aut de ipſo ſe intromittunt,ipſo facto ſunt excommunicati.ibidem.§.5. fol.58.
Practica optima procedendi in negotio inquiſitionis ſumarie poſita in uerbo. practica. fol.56
Prædicatores fratrum minorum & aliorum ordinum poſſunt compeſci ab inquiſitoribus ne prædicent.in uerbo.prædicatores fol.58.
Præcipitur fratribus ordinis prædicatorum & omnibus alijs religioſis quibuscunque, ac omnibus clericis ſecularibus, qui in ſeculo fuerunt notarij, quatenus teneantur ad ſcribendum ea quæ pertinent ad officium inquiſitionis, cum fuerint requiſiti ab inquiſitoribus.in uerbo. præcipitur. §.primo. fol.57.
Si autem prædicti non exercuerunt ipſum officium in ſeculo,nõ tenentur prædicta ſcribere.in eo.§.

Præcipitur inquisitoribus sub pœna excommunicatiõis latæ sententiæ, ne omittant procedere aliquo respectu contra iustitiam & contra conscientiam ubi fuerit procedendum. ibid. §. 2. fol. 57.
Præcipitur dominis temporalibus, potestatibus, & rectoribus ciuitatum & locorum, q̃ obediant inquisitoribus circa captionem & custodiam hæreticorum. ibidem. §. 3. fol. 58.
Præcipitur prædictis potestatibus & rectoribus, q̃ sibi relictos condemnatos de hæresi recipiant statim & indilate puniant. ibidem. §. 4. fo. 58
Præcipitur etiam prædictis dominis temporalibus, potestatibus, & rectoribus, ne se intromittant de officio inquisitionis, neque ei se opponant aut impediant, aliter ipso facto sunt excommunicati. ibidem. §. fi. fol. 58.
Præsidentes regimini alicuius regni uel loci, licet sint excommunicati, possunt iustitiam exequi si requisiti fuerint per inquisitores. in uerbo. præsidentes. fol. 59.
Præsumptio seu indicium diuersimode sumitur. in uerbo. præsumptio. §. i. fo. 59.
Præsumptionum differentia. ibidem § 2. fol. 59.
Vna præsumptio præponderat alteri. ibid. §. 3. f. 59.
Præsumptio quando sufficiat ad sententiam uel ad torturam. ibidem. §. 4. fo. 59.
Præsumptio est suspicio causata in animo iudicis ex uarijs coniecturis seu indicijs. ibidem. §. 5. fo. 59.
Vltra prætactas præsumptiones reperitur etiam alia differentia præsumptionum. ibidem. §. 6. fol. 60.
Præsumitur in dubio pro hæresi. ibidem. §. 7. fo. 60.

Leuia ſigna ſufficiunt ad præſumendum aliquem eſſe hæreticum.ibidem.§.8. fol.60.
Probatio habet ſuos gradus.in uerbo. probatio. §.primo. fol.60.
Probatio pluſquam ſemiplena quid ſit.ibidem. § ſecundo. fol 60.
Probatur quis hæreticus ex leui cauſa.ibid.§.3.f.60
Probatur quis hæreticus, qui ex leui argumento detegitur deuiare a catholica fide.ibid.§.4.fo. 60.
Procedere ſimpliciter & de plano & abſque aduocatorum & iudiciorum ſtrepitu,quomodo intelligatur.in uerbo.procedere.§.i. fo.61
Procedere ſumarie quid ſit.ibidem.§.2. fol.61.
Procedi poteſt contra aliquem in crimine hæreſis, quando ſubeſt infamia.ibidem.§.3. fo.61
Proceſſus inquiſitoris non poteſt impediri per proceſſum ordinarij.ibidem.§.4. fol.61
Proceſſus non uitiatur ſi nomina teſtium non publicentur, & eorum copia non tradatur. ibidem. §.quinto. fol.61.
Proceſſus ualet licet non ſit ſeruata forma quæ debeat ſeruari in procedendo.ibid.§.6. fo.61
Procedi quomodo poteſt contra abſentes. ibidem. §.7. fo.61
Procedendi contra abſentem & eum conuincendi datur ſingulariſſimus modus.ibid.§.10.fo.62.
Procurator in cauſa criminali non debet admitti, & multominus in cauſa hæreſis.in uerbo.procurator. fol.62.
Purgatio canonica cui & quando ſit indicenda. in uerbo.purgatio.§.i. fol.63.

Suſpicio ſola apud iudicem ſufficit ad indicendum purgationem.in eodem.§.in fi. fol.63.

Numerus compurgatorum adhibendus eſt maior in maiori,et minor in minori purg.ndo.ibid.§.2.f.63

Si in numero compurgatorum dando nimis excede retur,poſſet appellari.in eod.§.in fi. fol.63.

Numerus compurgatorum eſt arbitrarius arbitrio iudicis.ibidem.§.3. fol.64.

In compurgatoribus plura requiruntur & quæ ſint illa.ibidem.§.4. fo.64.

Qualis ſit ſententia per quam indicitur purgatio canonica.ibidem.§.5. fol.64.

Qui negligit ſe purgare,poteſt excõmunicari donec ſe purgauerit.ibidem.§.6. fol.64.

Deficiens in purgatione canonica,debet puniri perinde acſi fuiſſet uere conuictus. ibid.§.7.fo.64.

Si non reperiantur tot compurgatores quot determinauit inquiſitor,an ille habeatur pro conuicto. ibidem.§.8. fol.65.

Si pauper eſt aut extraneus,ſi non poſſunt haberi uiri,tunc poſſunt adhiberi fœminæ.ibid.eodem.§.

An deficiens in purgatione debeat tradi curiæ ſeculari.ibidem.§.9. fol.65.

Si quis alias incidiſſet in hæreſim,& poſtea alia uice defeciſſet in purgatione canonica,debet haberi pro relapſo.in eod.§.in fi. fol.65.

Purgatio recepta ab ordinario pendente cauſa coram delegato Papæ non tenet.ibid.§.10. fol.65.

Purgatio poteſt indici abſque eo q̃ ſtatuatur terminus accuſare uolentibus, uel q̃ præmittatur inquiſitio ſuper ueritate criminis.ibid.§.11.fo.65.

Legitime

Legitime purgatus debet absolui & denunciari uir boni testimonij, nec potest amplius procedi contra eum uigore indiciorum præcedentium. ibidem §. 12. fol. 65.
Si autem infamia oriatur de nouo per alia indicia superuenientia, tunc oportebit iterum purgari. in eodem. §.
Priuare beneficijs & officijs publicis possunt inquisitores omnes hæreticos & eorum defensores. in uerbo. inquisitor. §. 19. fo. 44.
Rectores ciuitatis & locorum tenentur obedire inquisitoribus, & sibi relictos condemnatos de hæresi indilate punire, nec tamen possunt se intromittere de crimine hæresis. in uerbo. præcipitur. §. 3. 4. & 5. fol. 58.
Recusatio inquisitoris fere nunquam contingit. in uerbo. recusatio. § 1. in. prin. fol. 66.
Inquisitor non tenetur eam admittere, si causa recusationis est frustatoria euidenter. in eod. §.
Quæ autem sit causa legitima. ibidem. §. 2. fol. 66.
Recusationis exceptio est proponenda in principio & ante litem contestatam. ibidem. §. 3. fol. 66
An processus initus per iudicem recusatum citra appellationem teneat. ibidem. § 4. fol. 66.
Recusatio iudicis & appellatio æquiparātur. ibidē. § fin. fol. 67.
Redire uolens ad gratiam & ad fidem quid debeat facere. in uerbo. redire. §. 1. fol. 67.
Quis dicatur sponte redire. ibidem. §. 2. fol. 67
Redeunti hæretico ad fidē quæ requirantur ad hoc ut ei dimittatur pœna mortis. ibidem. §. 3. fo. 68.

Redire incontinenti qualiter intelligatur. ibidem. §.4. fol.68.
Quomodo respondeatur ad dictum Panormite, q hæretici possunt redire ad fidem & euadere pœnam mortis etiam post sententiam.ibid.§.5.f.68
Relinquitur arbitrio inquisitorum recipere redire uolentes ante sententiam.ibidem.§ fi. fol.69.
Relapsus quis dicatur.in uerbo.relapsus.§.1.fol.69
Relapsus etiam dicitur qui post abiurationem hæresis fauorem impendit hæreticis,uel eos receptat. ibidem.§.2. fol.69.
Relapsus præsumitur ille qui reuersus ad fidem incidit in manifestum peccatum.ibidem.§.3.fo.69.
Relapsus non proprie sed quadã iuris fictione quis dicatur.ibidem.§.4. fol.69.
Si suspicio ante abiurationem fuit leuis, non debet puniri ut relapsus.ibidem.§.5. fol.70.
Est tamen grauius puniendus.in eodem.§.
Relapsus quadam iuris fictione qua pœna sit puniendus.ibidem.§.6. fol.70.
Pro relapso ille debet tradi curiæ seculari, qui prius incidit in aliquam hæresim,& postea ex defectu purgationis canonicæ habetur pro conuicto ibidem.§.fi. fol.70.
Religiosi qui fuerunt in seculo notarij,tenentur obedire inquisitoribus ad scribendum ea quæ pertinent ad officium inquisitionis.in uerbo.præcipitur .§.primo. fol.57
Remotio appellationis quid operatur. in uerbo.appellatio.§.3.&.4. fo.3
Sacerdos celebrans & non consecrãs corpus & san

guinem Christi non propter hoc sapit hæresim.in uerbo.sacerdos.in prin. fo.71.
Potest tamen examinari quomodo sentit de sacramento altaris.in eodem.§.in fi.
Sacramentis habuit quando sapit hæresim.in uerbo. sacramentis. fol.71.
Secta strigiarum insurrexit,& quid sit,& quid faciant illi qui sunt de illa secta.in uerbo.secta.§.i. fol.71.& fol.90.
Illi qui sunt de illa secta uadunt corporaliter & in propriis sensibus uigilantes ad congregationem seu ludum quem faciunt.ibidem.§.2. fol.91.
Et ueraciter & non fantastice neque illusorie abnegant fidē, suppeditant crucē,& sacratissimū corpus Christi,& adorant diabolum.in eodem.§.
Diabolus se coaptat ad omnimodam strigiarum seu strigiorum delectationem.in eodem.§.
Probatur per plura argumenta q; tales personæ corporaliter & realiter & non fantastice neque in somnijs uadunt ad ipsum ludū.ibid.§.3. fol.91.
Vnum mirabile argumentum inter alia contigit in Mendrisio oppido Comensi.in eodem.§.
Quidam affirmare satagunt q; talia fantastice & in somnis ac illusorie fiant propter testum.c.episcopi.26.q.5.ibidem.§.4. fol.93.
Verba illius canonis nō militant neque obstant quin inquisitores possint procedere contra prædictā sectam.in eodem.§.
Prædicta secta pullulare cepit a centum quinquaginta annis citra.in eodem.§.circa.fi.
Sensus illius.c.episcopi.nō negat quin tales personæ

possint uere & realiter pedestrer & corporaliter ire ad prædictum ludum, aut quin possint deferri corporaliter a diabolo. ibidem. §. 5. fol. 94.

Possibile est q̃ interdū prædicta somniando & fantasiando contingant. ibidem. §. 6. fol. 94.

Possibile est etiam, diabolo procurante, & fantasiam immutante, ut uideatur ipsis strigijs q̃ ea faciant quæ alias realiter & uigilando fecerunt in eodem. §.

Dæmones interdum assumunt personas aliquarum personarum, ut uideantur ab alijs in ipso ludo corporaliter adesse. in eodem. §. in fi.

De hoc datur exemplum in legenda beati Germani. ibidem.

Nullam creaturam dicimus posse in aliam speciem transformari nisi a solo creatore. ibid. §. 7. f. 95.

Neque dicimus aliquid diuinitatis extra unum deum esse, neque q̃ ea quæ fiunt in solo spiritu fiant in corpore. in eodem. §.

Sicut socij Vlyssis uidebantur uersi in bestias, & quidam alij uidebantur uersi in iumenta onera portare, quæ ficbant arte dæmonum, ita interdū arte dæmonis aliqua strigia uidetur transmutata in gattam uel in aliam speciem. in eod. §. in fi.

Plura possunt contingere strigys illusorie arte dæmonum quæ non sunt uera. ibidem. §. 8. fol. 95.

Dato sed non concesso q̃ tales personæ abnegauerint fidem in somnijs & non realiter, tamen ex quo postea quando fiunt uigilantes se credunt id fecisse, & habent id ratum & firmum, sunt ueræ hæreticæ, & inquisitor põt eas punire. ibidem.

§.95. fol.95.

Vnde tales personæ dicuntur ueræ hæreticæ & apostatæ, non quia prædicta contingant eis in somnijs, sed quia uigilantes postea credunt ea esse uera. in eodem.§.

Verba illius capituli. episcopi. isto modo intelliguntur, & ad hunc sensum optime applicantur. in eodem.§.

Optime concluditur ex uerbis illius capituli. episcopi. q̃ huiusmodi strigiæ sint ueræ apostatæ, idololatræ, & hæreticæ. ibidem.§.10. fol.97.

Illud capitulum. episcopi. nullo modo militat contra inquisitores, neque obstat, quin strigiæ ueraciter dicantur apostatæ, hæreticæ, & idololatræ, & quin ueraciter abnegent sanctam fidem. ibidem. §.11. fol.97.

Concluditur q̃ ad inquisitores pertinet procedere contra has strigias sicut contra alios hæreticos. ibidem §.12. fol.98.

Deteguntur hæ strigiæ per confessiones & inculpationes aliarum strigiarum. ibidem.§.13. fol.98.

Aduertat tamen inquisitor ne de facili faciat detineri aliquam personam propter tales inculpationes tantum, sed habeat alia indicia. in eodem.§.

Deteguntur etiam hæ strigiæ per coniecturas et per præsumptiones. ibidem.§.14. fol.99.

Tales præsumptiones & tales coniecturæ sunt aut fascinationes puerorum, uel maleficia causantia infirmitates & alia nocumenta, aut medicationes talium infirmitatum uel nocumentorum. in eodem.§.

Quomodo per tales strigias fiant fascinationes puerorum. in eodem §.
Quod uere fiant maleficia per has strigias circa actus matrimoniales, & qualiter fiant, & qualiter ipsos actus impediant istæ strigiæ. in eod. §.
Quomodo istæ strigiæ inferant personis utriusque sexus diuersas infirmitates maleficijs suis. in eodem. §.
Sic & iumenta per talia maleficia infirmantur, moriuntur, aut lacte priuantur. in eod. §.
Qualiter possit cognosci aliquam infirmitatem esse causatam per maleficia, seu aliquam personam esse maleficiatam. in eodem. §.
Quomodo ēt possunt strigiæ procurare grandines uel alias aeris intemperies ad destruendum terræ & arborum fructus. in eodem. §.
Quando post minas talium personarum sequitur effectus, præsumptio est magna ꝙ talis persona minans sit strigia. in eodem. §. circa finem.
Sententia in crimine hæresis an sit ferenda. in uerbo sententia. §. primo. fol. 71.
Sententia debet ferri in die & non in nocte, si tamen pars præsens est & non excipit, tenet sententia lata in nocte. ibidem. §. 2. fol. 71.
Idem dicendum est de interlocutoria & de omnibus actibus expediendis iudice sedente pro tribunali. ibidem. §. 3. fol. 72.
Quando dicatur aliquid fieri de die. ibid. §. 4. fo. 72
Sententia lata per inquisitorem debet statim per iudicem secularem executioni mandari. ibidem. §. quinto. fol. 72.

Sententia corporis afflictiua non potest iure communi retractari post lapsum decem dierum. ibidem. § 6. fol. 72.
Sententia pœnitentiæ impositiua quomodo debet formari. ibidem. § 7. fol. 72.
Forma sententiæ priuatoriæ. ibidem. § 8. fol. 72.
Sententia debet proferri iudice sedente, & potest inquisitor eam facere legi. ibidem. § 9. fol. 73.
Necesse est citari eum contra quem est ferenda sententia. ibidem. § 10. fol. 73.
Nec ualet si citetur ad audiendam uoluntatem seu intentionem iudicis, sed specificetur ad audiendum sententiam. in eodem. §.
Sententia non est ferenda contra existentem in carceribus, sed debet citari & duci ante tribunal. ibidem. § 11. fol. 73.
Socius criminis admittitur in testem in crimine hæresis. in uerbo. testes. § 17. fol. 78. & in uerbo. tortura. § 29. fol. 84.
Sortilegia quando sapiant hæresim manifeste, & quando potest inquisitor ea punire. in uerbo. sortilegia. § 1. fol. 73.
Sortilegorum pœna quæ sit. ibidem. § 2. fo. 73
Statutum ciuitatis uel loci impediens officium inquisitionis ne in eo libere ualeat procedi, ipso facto est nullum, & possunt cogi rectores ad ipsum reuocandum. in uerbo. statutum. fol. 74.
Suspicio de hæresi per quæ indicatur. in uerbo. suspicio. § 1. fol. 74.
Suspicio sola facit q̃ procedatur ad inquirendum contra aliquem. ibidem. § 2. fol. 74.

Ad suspicionem contra aliquem inducimur ex leui argumento.in eodem.§.
Suspicionum differentia.ibidem.§.3. fol.74.
Suspicio probabilis inducit præsumptionem.ibidem. §.4. fo.74
Suspectus est de hæresi,& potest procedi contra eũ qui persistit malitiose in excommunicatione per biennium.ibidem.§ 5. fol.74.
Si autem fuit excommunicatus ob causam hæresis tunc post lapsum anni habetur pro conuicto.ibid. §.6. fo.75
Sumarie quid sit,& si causa principalis est sumaria eius articuli sunt sumarij.in uerbo.sumarie.f.74
Taciturnitas pro confessione habetur.in uerbo. taciturnitas. fol.75
Testes si se subtrahunt sunt cogendi.in uerbo. testes.§.primo. fol.75.
Testis si confuse deponit,iterum interrogetur.ibidẽ. §. secundo. fo.75
Inquiri debet de inimicitia testium.in eodem.§.
Propter quas inimicitias quis sit repellendus a testimonio.ibidem.§.3. fol.75.
Hoc præcipue relinquitur arbitrio iudicis.in eod. §.
Quæ dicantur inimicitiæ graues seu capitales. in eodem.§.
Testis qui inuitus testimonium perhibet,non potest repelli tanquam inimicus in illa causa . ibidem. §.4. fo.76.
An sit credendum testi dicenti se inimicum illius cõtra quem interrogatur.ibidem.§.5. fol.76.
Testibus quanta fides sit adhibenda , iudex magis

ſcire poteſt.ibidem.§.6. *fol.76.*
Teſtium examinationi in crimine hæreſis debent interesse, ſi fieri poteſt, duæ religioſæ perſonæ.ibidem.§.7. *fo.76.*
Non intelligit ſtricte de illis qui religionis habitum ſuſceperunt.in eodem.§.
Teſtium dicta poſſunt ſcribi per duos idoneos uiros deficiente notario. in eodem.§.
Teſtis examineter an credit quæ deponit. ibidem.§.8. *fol.76.*
Teſtis examinetur ſi cognoſcit perſonam contra quam deponit.ibidem.§.9. *fol.77.*
Debet etiam examinari de alijs circunſtantijs.in eodem.§.
Examinari debet etiam de cauſa ſcientiæ, quam ſi non reddiderit,non ualebit eius dictum. ibidem.§.10. *fol.77.*
Quæ ſit ſufficiens cauſa ſcientiæ.ibid.§.11.fol.77.
Teſtis dicens unum extra iudicium,non ualet dicere contrarium in iudicio, ſed ſtatur priori dicto,niſi præſumatur hoc in fraudem feciſſe. ibidem.§.12. *fol.77.*
Teſtis deponens aliquid contra ſe,habetur pro confeſſo.ibidem.§.13. *fol.77.*
Minor.25.annis poteſt examinari ex mero iudicis officio,& faciet indicium ad torturam. ibidem.§.14. *fol.77.*
Mulier poteſt eſſe teſtis in criminalibus. ibidem.§.15. *fol.78.*
Teſtis poteſt induci per iudicem ex mero ſuo officio contra reum ut condemnetur.ibid.§.16. *fol.78.*

Infames, excõmunicati, & cõplices, admittuntur ad teſtificandum in crimine hæreſis, imo omnes indifferenter quantuncunque criminoſi. ibidem. §.17.&.18. fol.78.

An meretrix admittatur in eodẽ.§. 18.in fi.

Teſtie quomodo ſint conteſtes licet uideantur ſinguläres.ibidem.§.19.in fin. fol.78.

Tortura non potcſt dari ab ordinario ſine inquiſitore uel eonuerſo, ſi ſui ad inuicẽ copiam habere ualeant infra octo dies.in uerbo.tortura.§.i f.79.

Hoc tempus octo dierum incipit a tempore facta requiſitionis.§.eodem.

Si inquiſitor non poteſt habere copiam ordinarij uel eonuerſo, ut quia eſt in remotis, alter ſolus procedere poterit.ibidem.§.2. fol.79.

Quomodo intelligatur in remotis.in eodem.§.

Si epiſcopus multum diſtat, nec eſt ibi aliquis officialis a quo poſſit haberi talis licentia, tunc ſufficit requiſitio facta ad locum habitationis. in eodem.§.in fi.

Si ordinarius infra dictos octo dies non uenerit, tunc inquiſitor ſolus procedet ad torturam. ibidem. §.tertio. fol.79.

Si ordinarius & inquiſitor diſcordant, quia unus dicit torquendum alter non, quid faciendum.ibidem.§.4. fol.79

Si ordinarius non uult conſentire torturæ niſi uideat proceſſum & indicia, an inquiſitor teneatur ei communicare.ibidem.§.5. fol.80.

In requirendo ordinarũ ſufficit una requiſitio, quæ fiet per nuntium uel per epiſtolam.ibid.§.6.f.80.

Et non est necesse in tali requisitione exprimi terminum octo dierum. ibidem. §. 7. fol. 80.

Delegatus ordinarij in crimine hæresis non potest subdelegare alteri uices suas, sed potest consentire q̃ inquisitor procedat. ibidem. §. 8. fol. 80.

Ante & etiam post talem requisitionem ordinarius potest committere inquisitori uices suas, sed elapsis ipsis octo diebus non est necesse quod cõmittat, quia tunc inquisitor poterit per se procedere. ibidem. §. 9. fol. 81.

Si inquisitor sine ordinario uel econuerso procederet ad torturam uel ad sententiam contra eos contra quos procedit, totum esset irritum. ibidem. §. 10. fol. 81.

Tortura debet esse moderata, & debet respici qualitatem personæ, an sit fortis in resistendo. ibidem. §. 11. fol. 81.

Et debet seruari tortus incolumis innocentiæ uel supplicio. in eodem. §.

Iudex non sit facilis ad torturam si alia uia leuiori potest ueritas inueniri. ibidem. §. 12. fol. 81.

Et debet incipere a magis suspecto uel magis debili, & moderamen torturæ est arbitrarium. ibidem. §. 13. fol. 81.

Si tortus dicat in tormentis, si starem per decem annos nihil dicam, non debet propterea dimitti. in eodem. §. in fi.

In occultis criminibus iudex debet esse facilior ad tormenta. ibidem. §. 14. fol. 81.

In his quæ fiunt in secreto, procedimus ex coniecturis & præsumptionibus. in eodem. §.

Tortura non potest dari nisi præcedant debita indi-
cia, & nisi ueritas non possit aliter haberi. ibidē.
§.15. fol.82.
Quæ indicia sufficiant non potest dari certa doctri-
na, sed relinquitur arbitrio boni iudicis. ibidem.
§.16. fol.82.
Et utrum unum indicium sufficiat, uel plura requi-
rantur, residet in pectore iudicis. in eodem.§.
De indicijs ad torturam uide ibidem.§.17. fol.82.
Plura etiam alia de indicijs ad torturam habentur
ibidem.§.18.19.20.21.&.22. fol.82.
Quanta suspicio requiratur ad torturam inferendā,
iudex ex suo bono & æquo iudicio arbitrabitur.
ibidem.§.23. fol.83.
Promittens aliquid alteri ne eum accuset de morte
patris, potest poni ad torturam. ibid.§.24.f.83.
Vehemens infamia siue aliud indicium sufficit ad
torturam. in eodem.§.
Loquens pauide trepidando & uariando coram iu-
dice dum examinatur, potest torqueri. ibidem.
§.25. fol.83.
Scribatur in actis q̄ loquebatur trepidando & bal-
butiendo ac uariando, & scribantur istæ uaria-
tiones & diuersitates responsionum suarum. in
eodem.§.
Si quis minatus fuerit alicui de percutiendo eum,
& demum fuerit percussus & nesciatur a quo,
ille qui minatus est potest poni ad torturam. ibi-
dem.§.26. fol.83.
Et hoc præcipue quando minator est homo malæ cō
ditionis. in eodem.§. in fi.

Ideo iudex discretus caute prospiciat iuxta loca, tempora, & personas ibidem. §. 27. fol. 84.

Iudex debet esse ualde prudens & subtilis inuestigator pro inquirenda ueritate. ibidem. §. 28. f. 84

Debet etiam interrogare de remotis, circunstantijs, fingendo se uelle facere quod tamen non uult, ut uideat quem actum facit reus qui examinatur. in eodem. §.

Inculpatio socij est indicium sufficiens ad torturã. ibidem. §. 29. fol. 84.

In crimine hæresis possunt interrogari socij. in eodem. § in fi.

In tribus casibus potest quis sine indicijs torqueri. ibidem. §. 30. fol. 84.

Clericus potest torqueri. ibidem. §. 31. fo. 84

In crimine hæresis possunt torqueri, doctor, miles, et alij qui sunt in alijs criminibus exceptuati. ibidem. §. 32. fo. 84

Minor quatuordecim annis non potest torqueri. ibidem, §. 33. fo. 84

Licet senes decrepiti non sint torquendi, possunt tamen torqueri in crimine hæresis. ibid. §. 34. f. 85

Torqueri non debet mulier prægnans, & quid sit faciendum quando aliqua dicit se esse prægnantẽ. ibidem. §. 35. fol. 85.

Tortura semel habita non debet reiterari nisi noua superueniant indicia. idem. §. 36. fol. 85.

Intellige quando quis fuit sufficienter tortus secundum indicia. In eodem. § in fi.

Quæ dicantur noua indicia. ibidem. §. 37.

Quomodo indiciatus possit uideri an sit sufficienter

tortus.ibidem. §.38. fol.86.

Debet incipi a leui tortura deinde desistere, & protestari debet iudex quod intendit supersedere in tortura ex certis iustis causis, & repetere ipsam si & quotiens fuerit oportunum. in eodem. §.

Iudex debet facere quiescere torquendum deinde repetatur tortura.in eodem. §.in fi.

Quando aliquis bis uel ter est tortus & nihil confitetur, debent haberi indicia pro purgatis. ibidem.§.39. fol.86.

Limita nisi post torturam remaneat infamia uel suspicio, quia tunc debet indici ei purgatio canonica.in uerbo.practica. fol.56.

Iudex faciat apparere in actis torturam habitam fuisse cum moderamine, secundum q indicia demostrabant.in uerbo.tortura.§.40. fol.86.

Iudex non debet interrogare reum in specie an fecerit hoc uel illud, sed est interrogandus in genere, ut puta, quid fecit, uel quale delictum commisit, ne uideatur reus ut instructus respondere. ibidem.§.41. fol.86.

Dicens unum uno sero in tortura, & aliud alio sero dicens, potest secure iterum torqueri. ibidem. §.42. fol.86.

Iudex non parcat calamo, sed faciat omnia quæ dicit reus, etiam istas uarietates, scribi in actis. in eodem.§.

Confessio facta in tormentis non ualet, sed debet ad banchum postea ratificari. ibidem.§. 43. fo.87.

Tortus debet quieſcere per unam diem naturalem poſt torturam antequã ratificet.in eodem.§.

Vel erit in arbitrio iudicis facere ratificare eo tempore quo ueriſimiliter ceſſauerit metus tormentorum.in eodem.§.

Licet iudex examinans extra locum torturæ minetur reo inferre torturam,& reus confiteatur,nõ propter hoc dicitur confeſſio facta metu tormentorum.ibidem.§.44. fol.87.

Leuis tortura non eſt tortura. ibidem. §.45. fol.87.

Corda ſubtilis dommodo ſit fortis, eſt magis apta ad torturam quam groſſa.in eodem.§.

Ratificatio dictorum in tormentis perſeuerata & iurata excludit omnem exceptionem. ibidem. §.46. fol.87.

Erit arbitrio iudicis quomodo & quando ueriſimiliter ceſſet metus tormentorum.in eodem.§.

Nam ſatis eſt q; poſt tormenta reducatur ad locum publici iudicy & ibi confiteatur, dummodo non incontinenti poſt tormenta reducatur. in eodem.§.

Et ſola ſuſpicio torturæ non eſt attendenda, quia alias nunquam ualeret ratificatio.in eodem.§.

Aliqui tormenta contemnunt, & alij impatientes potius mentiuntur, quod bene debet inſpici. in eodem.§.

Si quis cum iuramento confeſſus eſt delictum, ſi poſtea negat, debet repeti in eum tortura. in eodem.§.

Confeſſio facta in tormentis non præcedentibus

indicijs, etiam si postea reus eam ratificauit, nō ualet ad condemnandum. ibid. §. 47. fol. 88

Secus si sponte & sine tortura confessus fuisset, quia tunc ualet. in eodem. §.

Nam ex tali confessione spontanea, etiam non præcedentibus indicijs, potest damnari. in eodem. §.

Si quis confessus est in tormentis, & postea negat, debet iterum torqueri. ibidem. §. 48. fo. 88

Ponitur bona practica contra confitentem & postea negantem. in eodem. §.

Si primo tortus dicit unum, & secundo tortus dicit contrarium, debet tertio torqueri. ibidem. §. 49. fol. 88.

Reus semel confessus in tormentis, sine nouis indiciis poterit iterum torqueri. ibid. §. 50. fol. 88.

Qui primo confessus fuit & postea uult reuocare confessionem, debet probare contrarium. in eodem. §.

Si non probat, cogitur perseuerare in prima confessione per repetitionem tormentorum. in eod. §

Non est opus in crimine hæresis q̄ de nouo recipiantur probationes receptæ in generali inquisitione, prout dixit Bartolus. ibidem. §. 51. fol. 88.

Nam illud dictum Bartoli procedit quando iudex procedit ad accusationem alterius, & non ex officio suo, & quando pars debet citari ad uidendum iurare testes, q̄ in crimine hæresis non contingit. in eodem. §.

Tradere copiam indiciorum non tenetur inquisitor reo contra quem procedit in crimine hæresis. in uerbo. tradere. fol. 89.

Verba

Verba hæreticalia proferens iocoſe aut per lubricum linguæ, poterit puniri arbitrio inquiſitoris. in uerbo. uerba hæreticalia. §. i. fol. 89.

Impoſitio talis pœnitentiæ debet attendi ſecundum qualitatem perſonæ, loci, aſtantium, & ſcandali. ibidem. §. 2. fo. 89

Dicentes uel tenentes aliquid contra fidem uel contra determinationem eccleſiæ, debent puniri ut hæretici. ibidem. §. 3. fol. 89.

Et hoc niſi ſint parati corrigi ueritate patefacta. in eodem. §.

Et poſſunt ſe corrigere antequam ſint coram inquiſitore, etiam ſi poſtea ſponte uolunt corrigi. ibidem. §. 4. fol. 89.

Sed ſi negant & ſe conuinci patiantur, cenſentur pertinaces. in eodem. §.

Non tamen habebuntur pro relapſis. in eodem. §.

Vicarius generalis epiſcopi non habet poteſtatem procedendi ſuper crimine hæreſis, niſi habeat ſpeciale mandatum. in uerbo. uicarius. §. i. fol. 90.

Si in hoc crimine appellabitur a uicario habente ſpeciale mandatum, appellabitur ad delegantem epiſcopum. in eodem. §.

Si epiſcopus inſtituens uicarium generalem, expreſſit in mandato aliquid de his quæ requirunt ſpeciale mandatum, ſequuta clauſula generali, uidelicet, & omnia alia quæ nos poſſumus, etiam ſi mandatum exigerent ſpeciale. talis uicarius poterit procedere in crimine hæreſis, & alia facere in dicto crimine quæ poteſt epiſcopus. ibi--

dem.§.ſecundo. fol.90.
Delegatus epiſcopi ſuper crimine hæreſis non poteſt ſubdelegare uices ſuas alteri quam inquiſitori.ibidem.§.3. fol.90
Poteſt tamen conſentire q̄ inquiſitor ſolus procedat.in eodem.§.

FINIS.

Errata hæc	Corrige ſic.
Primus numerus denotat folium. ſecundus paginã. & tertius lineam.	
2. 1. 11. *lib.7.*	*lib.6.*
5. 1. 20. *Et in .c.*	*Et in.c.cordi.*
7. 1. 16. *c. ex parte. ade.*	*c.ex parte ade*
7. 2. 29. *c.ab eod.*	*c.ab eo.*
14. 2. 24 *de ſan.& re iudi.*	*de ſen.& re iudi.*
16. 2. 12. *fautorito - ribus.*	*fautoribus*
20. 1. 12. *ut allegat*	*& allegat*
21. 2. 30. *querela*	*quæſtioncula*
22. 1. 20. *inquitoris*	*inquiſitoris*
25. 2. 7. *quandoque*	*quandocunque*
31. 2. 4. *ff.ſimi i*	*ff.ſimili*
34. 2. 2. *repreſentant*	*repreſentat*
38. 1. 30. *articu. 2. quæſt.quinto*	*ar.quæſt. quinta. & ubi reperitur articu. lege ar.ſiue arg.*
39. 1. 26. *procedere*	*præcedere*
40. 1. 12. *de fol.*	*de for.*
40. 2. 11. *procedat*	*præcedat*
42. 1. 18. *in ut*	*ut in*
45. 2. 16. *te ſi*	*te.ſuperflua eſt*
45. 2. 22 *debent*	*debet*
52. 1. 20. *ſuper eod.*	*ſuper eo*
65. 2. 5. *interpretatione*	*interpretatiue.*
69. 1. 13. *cum ſit*	*cum non ſit*

78.	1. 25. *in qualibus*	*in qualibet*
82.	1. 14. *procedant*	*præcedant*
85.	1. 1. *ut in.l.in.*	*ut in.l.3.*
85.	1. 8. *Guido de*	*Guido.de*
86.	2. 4. *conſi.* 187.	*conſi.* 197.
86.	2. 16. *quod*	*quid*
89.	2. 28. *ſuper co.*	*ſuper eo*
90.	1. 1. *ſed*	*ſede*
91.	1. 15. *ipſam*	*ipſum*
92.	1. 14. *delatus*	*delatum*